Selâhaddîn Eyyûbî ve Haşhaşiler

Corci ZEYDAN

Tarih dizisi

MİLENYUM YAYINLARI

Selâhattîn Eyyûbî ve Haşhaşiler

(İsmâilîler)

Corci ZEYDAN

Yayına Hazırlayan:
Ahmet Cemil

MİLENYUM YAYINLARI
TURAN KİTABEVİ

Yayın No: 23
Tarih Dizisi - 5
ISBN - 975-8455-23-0

Kitabın adı	:	Selâhattîn Eyyûbî ve Haşhaşiler (İsmâilîler)
Yazarı	:	Corci Zeydan
Yayına Hazırlayan		Ahmet Cemil
İç Tasarım		Sevda Ekinci
Kapak Tasarım		Serkan Korkmaz
Montaj		Remzi Kodamanlar
Baskı		Temel Ofset Kanarya Cd. Mine Sk No: 6/1 Çeşme-Güngören-İstanbul
Cilt		İstanbul Ciltevi
Yayın Tarihi		2002
Baskı Adedi		1200

© Kitabın her hakkı saklıdır. Yazarından veya yayınevinden izin alınmadan kitabın tamamı veya herhangi bir bölümü hiç bir surette çoğaltılamaz yayınlanamaz.

MİLENYUM YAYINLARI
TURAN KİTABEVİ
Sahaflar Çarşısı No:39 Beyazıt/İSTANBUL
Tel: (0.212) 522 15 53 Fax : (0.212) 520 24 51

Selâhattîn Eyyûbî ve Haşhaşiler

(İsmâilîler)

Corci ZEYDAN

Yayına Hazırlayan:

Ahmet Cemil

MİLENYUM YAYINLARI

2002

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9
Selâhaddin Eyyûbî ve İsmâililer 15
Halifenin Saltanat Alayı 15
Halife Âzıd ve Selâhaddin 21
Altın Salon 26
Karşılıklı Güzel Geçinme 30
İnci Köşk 35
Halife Âzıd ile Ebu'l-Hasan 42
Seyyidetü'l-Melik 46
İsmâililer 53
Fikir Hürriyeti 58
Bir Tutam Saç 63
Kimden Şüphe Ediyorsun 68
Misafirler Sarayı 75
İsa El-Hekkâri 82

Tuğrul Bey 88
Seyyidetü'l- Melik 93
Dertleşmek 99
Aşk Sultandır 104
Mücevherat Hazinesi 109
İki Nişanlı Arasında 116
İmadeddin 125
Garip Bir Olay 132
İsmâililer 137
Fedakârlık 142
Mektup 152
Yer Altı Odaları 156
Mülâkat 162
İmalı ve Anlamlı Sözler 166
Baskın 172
Aşk Amansız Bir Hastalıktır 177
Hekkârî ve Karakuş 182
Tarihi Bir Celse 189
Tilki 198
Hile Üstüne Hile 206
Ağacı Kökünden Kesmek Lâzımdır 211
Firar 218
Önemli Bir Mülâkat 224

Vasiyet 229
Mürebbiye 233
Karakuş 238
Fâtımî Devleti'nin Sonu 243
Merak 246
İhtilal Hazırlıkları 251
Mektup 258
Cevher 263
Fustat 268
Toplantı 273
Hücum 278
Sevgiliden Haber 282
Sultan Nureddin 287
Başarısızlık 294
Zindanda 301
Gidiş 306
Misyaf Kalesi 309
Şeyh Debus 313
Mucizeler 319
Abdurrahim 324
Raşidüddin Sinan 332
Haşhaşilerin Cenneti 341
Allah Selâhaddin'in Ömrünü Uzun Etsin 350

Merak ve Tereddüt 357
Şeyh Süleyman 366
Yolda 374
Ev 380
Gerçek Karşısında 388
Abdurrahim 395
Dönüş 401

ÖNSÖZ

Mısır, Cevher adındaki başkomutanın çabasıyla ve önemli bir savaş yapılmadan, Hicret'in üç yüz elli sekizinci yılında İhşid oğullarının elinden alındı, Fâtımiler'in hâkimiyetine geçti. İhşid oğullarının hâkimiyetine böylece son verilmesi, Abbasiler'in oradaki manevi nüfuzunu da ortadan kaldırmış oldu. Çünkü gerek Tolun oğulları, gerek İhşid oğulları Mısır'da maddi hâkimiyeti ellerinde tutuyorlardı, ama Bağdat halifesinin manevi nüfuzunu daima üzerlerinde hissediyorlardı. Osmanlı Devleti, Hidivler zamanında Mısır karşısında nasıl bir mevkide bulunuyorsa, Abbasi Devleti de Tolun oğullarıyla İhşid oğullarına karşı öyle bir konumda bulunuyordu. Abbasi halifesi, onların imaretlerini fermanlarla tasdik ediyor, Osmanlı devletinin rütbeleri ve nişanları gibi, onlara hil'atler (süslü elbiseler, kaftanlar) gönderiyordu. Mısır ancak iç işlerinde, Tolun oğullarıyla, İhşid oğullarına tâbi bulunuyordu. Bağdat'a hiç bir şey sormuyorlardı. Dolayısıyla onların devleti, bir dereceye kadar muhtariyete benziyordu. Fakat Mısır Fâtımiler'in eline geçince, hükümet şekli büsbütün değişiverdi.

Fâtımiler orada tam anlamıyla bağımsız bir devlet kurdular. Kahire'de oturan Fâtımi halifesinden başka kimsenin hâkimiyeti kalmadı.

İşte Mısır, İslâm hâkimiyetine girdikten sonra ilk defa bağımsızlık kazanıyordu. Abbasi hilâfeti yine eski halinde Bağdat'ta kalmış, Endülüs'te, Emeviler tarafından bir hilâfet da-

ha kurulmuştu. İslâm ülkeleri, üç halifenin rekabeti altına düşmüştü. Bunlardan her biri hilâfetin kendisinin olduğunu, diğerlerinin böyle bir haklarının bulunmadığını iddia ediyordu. Özellikle Bağdat halifesiyle, Kahire halifesi arasındaki rekabet çok büyüktü. Aralarında bir de mezhep ayrılığı vardı: Abbasi hilâfeti Sünnî, Fâtımi hilâfeti Şii'ydi. Bu mezhep farkı aslında siyasi idi. Halifeler, hâkimiyetlerini daha kuvvetli bir hale getirmek için, dini âlet olarak kullanıyorlardı.

Fâtımi Devleti, ilk Şii devletti. Bu Şii devletle, Irakeyn'de ve İran'da diğer bir Şii devlet, yani Büveyh oğulları çağdaştı. Fakat bu devletin hükümdarları ne kendilerine "halife" nâmını verdiler, ne de öyle bir nâma hak kazanmak için Kureyş'e mensup olduklarını iddia ettiler. Bunlar Abbasi Devleti'ni, hakkı, sahiplerinden gasp etmiş kabul ettikleri halde, yine Abbasi hilâfetini muhafaza etmişlerdi. Bundan maksatları ise, hilâfet nüfuzuyla avama tahakküm etmekti. Fâtımi Devleti'nin ortaya çıkışından sonra bazı kimseler, Büveyh oğullarından Muizü'd-Devle'ye hilâfeti Abbasilerden Fâtımiler'e veya Aleviler'den diğer birine nakletme tavsiyesinde bulunmuşlardı. Ancak Muizü'd-Devle ve bazı yakınları buna itiraz ettiler:

"Bu, doğru bir fikir değildir. Çünkü bugün öyle bir halifeyle birlikte bulunuyorsun ki, gerek sen, gerekse adamların onun hilâfete hakkı olmadığına inanıyorsunuz. Kendi adamlarına halifenin ortadan kaldırılmasını emredersen, onu öldürmeyi helal görürler. Oysa Aleviler'den birini hilâfet makamına oturtursan, gerek sen, gerekse adamların onun asıl halife olduğunu kabul edeceksiniz. Durum böyle olunca, halife, senin öldürülmeni, yine senin adamlarına emrettiği takdirde,

adamların seni öldürmek için tereddüt etmezler." şeklinde konuştular.

Bunun üzerine Muizü'd-Devle o niyetinden vazgeçti.[1]

Fâtımiler Mısır'da mevkilerini sağlamlaştırdıkça, Bağdat'taki Abbasi halifeleri ile İslâm ülkelerinin çeşitli bölgelerinde bulunup da onlara tâbi olan Sünniler, Fâtımiler'in Hazreti Fatıma'nın torunları olduklarını kabul etmiyorlar, bu bağlılıklarını doğru görmüyorlardı. Fâtımiler ise, devletlerinin ilk kurulduğu günlerde, bu dedikodulara önem vermiyorlardı. Hakimiyetlerini kılıçla sağlamlaştırmak, siyasi otoriteyi tam olarak sağlamak için bütün kuvvetlerini harcıyorlardı. Başkomutan Cevher, Kahire şehrini kurduktan sonra efendisi olan halife Muizüddinillah'ı Mısır'a davet etmişti. Halk halifeyi karşılamaya çıktı. Bunların arasında Sâdâd'dan (Hazreti Hasan'ın soyundan) meşhur Abdullah bin Taba Taba başta olmak üzere eşraftan bir çok kimse bulunuyordu. Halifeyle karşı karşıya geldikleri zaman Abdullah Muiz'e:

- Efendimizin mübarek soylarını öğrenebilir miyim, dedi.

Muiz:

- Yakında bir meclis toplayacağım ve hepinizi oraya davet edeceğim. İşte o mecliste soyumuzu size bildireceğiz, cevabını verdi.

Daha sonra Muiz, saraya yerleşince hem memleketin ileri gelenlerini, hem şerifleri genel bir mecliste topladı: "Reislerimizden eksik kimse kaldı mı?" diye sordu. "Kalmadı" dediler. Bunun üzerine Muiz, kılıcını yarısına kadar çekerek. "İş-

1. **İbnü'l-Esir:** C. 8, 177.

te soyum budur!" dedi. Sonra mecliste bulunanların üstüne bol miktarda altın serperek. "Bu da şerefim!" dedi. Mecliste bulunanların hepsi, bu manzara karşısında itaatkâr tavır aldılar.

Mısır'da on bir Fâtımi halifesi hüküm sürdü ve hâkimiyet süreleri iki yüz yıldan fazla oldu. Bunların ilki, Muizüddinillah, sonuncusu da Azidüddinillah idi. Devlet bu süre içinde üç devir geçirdi. İlk devirde devlet, Araplar ve Berberiler ile ayakta durdu. Başkomutan Cevher ile birlikte Mısır'ı fethedenler, bunlardı. Devletin nüfuzu bunların arasında ortaktı. Sonra bu nüfuz Berberiler'e, arkasından da Türkler'e geçti. Abbasi Devleti'nde Araplarla, İranlılardan, Türklere geçtiği gibi.

Türkler'in Mısır'da çoğalmalarının sebebi şuydu: Hicri 411 yılında Halife Hâkim Biemrillah'ın ölümünden sonra yerine geçen oğlu Zâhir devlet işlerinde Türkleri, Doğulular kullandı. Bunun üzerine Berberiler gözden düştüler, günden güne itibarlarını kaybettiler.

Daha sonra Mustansır, Hicri 427 yılında babası Zâhir'den sonra hilâfet makamına geçince, zenci bir cariye olan annesi, kendi cinsinden bir çok cariyeleri oğlunun askerleri arasına aldı. Bunların sayısı elli bini bulmuştu. Diğer taraftan oğlu da kendi hizmetine bir çok Türk alıyordu. Bunun neticesinde ordu iki büyük gruba ayrılmıştı. Her grup diğerinden daha fazla nüfuz sahibi olmaya çalışıyordu. Ordudaki bu rekabet, ülkeyi perişan eden bir savaşla sonuçlandı. Halife, Şam Beyi'nden yardım istemek zorunda kaldı. Aslı Ermeni olan başkomutan Bedr-i Cemali, Suriye'den Mısır'a geldi. Devlet adamlarını katletti. Mısır'a Ermeni askerleri yerleştirdi. Artık Mısır'da askerlerin büyük bölümünü bunlar oluşturu-

yordu. Berberiler nüfuzlarını ve etkilerini büsbütün kaybettiler, reâya durumuna düştüler. Bir zamanlar devletin en nüfuzlu kişileri, en ileri gelenleri iken devlette hiç bir mevkileri ve haysiyetleri kalmadı.[2]

O sırada Selçuklular, Irak ve İran topraklarında üstünlüğü sağlamışlardı. Büveyh oğulları ortadan kalkmış, oralarda tamamen zayıflamıştı. Selçuklular kölelerini ve seraskerlerini (atabeklerini) vilayetlere tayin ettiler. Bunların her biri bulunduğu vilayette bağımsızlığını ilan etti. Şam atabeki Nureddin Zengi de onlardan biriydi. Nureddin'in komutanları arasında seçkin bir zümre vardı ki, Necmeddin Eyüp ve kardeşi Esdüddin Şirkûh da onlardandı. Bu iki kardeş Nureddin'in yanında çok yüksek bir mevki kazanmışlardı. Mısır hilâfeti, Hicri 556 yılında El-Azidüddinillah bin Yusuf'a intikal etmişti. Bu zat, çok yumuşak ve idareden aciz bir adamdı. Devletin nüfuzu vezirlerin eline düşmüştü. Bunlar birbirlerine rakip kesilmişlerdi. İşte bu rekabet yüzünden memleketi perişan bir hale getirdiler. Halife bunlara karşı hiç bir şey yapamıyordu. Rekabetle uğraşan bu vezirlerin arasında Şâver adında biri vardı ki, diğer rakiplerine karşı mağlup olmuştu. Bu adam Nureddin Zengi'ye gitti. Vezirlikte kendisine rekabet eden diğer bir adamın aleyhine yardım ve imdat istedi. Nureddin Mısır'ı ele geçirmek için bu fırsatı ganimet bildi. Esdüddin Şirkûh'u büyük çoğunluğu Türkler'den oluşan bir ordunun başında onun imdadına gönderdi. Esdüddin, Şaver'in yeniden vezir olmasını sağladı. Şaver de Nureddin'e Mısır'ın haracının üçte birini ödemeye başladı.

2. **Makrîzî:** C. 3, 18.

O sıralarda Haçlı savaşları çok şiddetlenmiş, Mısır onların eline geçmişti. Bu durum Nureddin'in, Mısır'a daha fazla müdahale etmesine ortam hazırladı. Şirkûh, orada onun vekili ve nâibi idi. Kardeşinin oğlu Yusuf bin Necmeddin de onunla birlikte bulunuyordu. İşte meşhur Selâhaddin Eyyûbî bu zattır. Şirkûh, Hicri 564 yılında Mısır'da vefat edince onun yerine vekâlet ve niyâbet makamına Selâhaddin geçti ve vezir ünvânını aldı.

Selâhaddin, Mısır'da kendi bağımsızlığını ilân etmek için bu mevkii bir basamak olarak kullandı. İşte okuyacağımız roman, bu büyük zatın soylu mâcerasından ibarettir.

SELÂHADDİN EYYÛBÎ ve İSMÂİLİLER

HALİFENİN SALTANAT ALAYI

Birader, kalk! Bu kadar uyuduğun yetmiyor mu? Kahire alt üst oluyor! Sanki kıyamet kopuyor! İnsanlar durmadan koşuşuyorlar, görmüyor musun? Kalk, şu merkebini al, derhal buradan savuş.

-Canım, nereye gideyim? Niçin gideyim? Fustat'ı yaktıkları gibi, Kahire'yi de mi yakıyorlar? Yoksa yeni bir vergi mi var? Kahire'nin diğer yerlerini bırakıp, Babü'l-Fütuh'un dışındaki bu yere merkebimle birlikte geldim. Maksadım onların, Kürtler'in ve diğerlerinin saldırılarına uğramamaktı.

-Ömer! Sözlerin doğru değil! Bu Kürtler'den şikâyet etmemeliyiz. Çünkü onlardan her hangi bir kötülük görmedik. Daha önce neler çektiğimizi hatırlamıyor musun? Her gün, her dakika yeni bir vergi vermekten başımızı kaldıramıyorduk. Hazreti Ebu Bekir'i, Hazreti Ömer'i kim ağzına alabiliyordu?

-Çok doğru, annem babam bana Ömer adını verdiklerine çok pişman olmuşlardı. Baba Hasan! Şimdi ne oluyor? Savuşabilecek miyiz? Bana "merkebini al, buradan savuş" diyorsun.

-Evet, savuş diyorum. Çünkü halife Âzıdüddinillah saltanat alayıyla sarayından çıkıyor. Onun arkasından bir takım

askerler, silahşörler gelecek. İhtimal ki onlardan biri merkebine musallat olur, belki de alıp götürür.

-Halife sarayından çıkıyorsa bu tarafa niçin gelsin? Biz Kahire'nin dışında bulunuyoruz. Biz neredeyiz, onun sarayı nerede?

-O, buraya gelecek. Fütuh Kapısı'ndan geçecek!

-Bu kapıdan geçecek! Nereye?

-Necmeddin Eyyub'u karşılamak için çıkacak.

-Yaaà!... Demek Necmeddin'i karşılamak için halife Kahire'den dışarı çıkıyor, öyle mi? Bu Necmeddin denilen adam kimdir?

-Vezir Selâhaddin Yusuf'un babasıdır. Oğlunu görmek için Şam'dan geliyor.

-Allah Allah!... Çok garip!... Yer yüzünün halifesi, âlemde Allah'ın gölgesi, Hazreti Fâtıma'nın torunu, halife Âzıd vezirinin babası geliyor diye kendi başkentinin dışına çıksın. Onu ta oradan karşılasın. Fatimî halifeleri böyle bir şey yaparlar mıydı?

-Vaktiyle böyle şeyler yapmazlardı. Fakat şimdi o devirler geçti. Halifenin adından başka bir şeyi kalmadı. Bütün kuvvet, bütün hâkimiyet bu Kürd'ün eline geçti. Zavallı Âzıd! Elinden ne gelir?

-Ona niçin zavallı diyorsun? Asıl zavallı biziz. Belki bu Kürt ondan daha iyidir.

-Bu Kürd'ün halifeden daha iyi olması düşünülebilir mi?

-Canım! Halife olsun, Kürt olsun, hep bizi esir etmek, bize zulüm yapmak için birbirleriyle boğuşmuyorlar mı? Hükümetim Arap olsun, Kürd olsun, Hintli olsun, bence bunun önemi yoktur. Aradığım şey, bana zulmedilmemesidir. Öyle değil mi?

-Sus, birader! İşte geliyorlar. Boru, zil, davul seslerini duymuyor musun? Al merkebini buradan çabuk savuş. Onu bir yere sakla da gel.

-İşte gidiyorum. Çabuk döneceğim. Halifenin saltanat alayını seyredeceğim. Doğduğum günden beri bu alayı görmeyi canım istiyordu. Çok tantanalı bir alay imiş. Süvarilerin kahramanca tavırları, halifenin ipekli ve murassa elbisesi gerçekten seyretmeye değermiş!...

-Seni bekliyorum. Çabuk ol, Ömer!

-Hayır hayır... En iyisi, benimle birlikte gelmendir. Beraber gideriz, merkebi şu evin içine koruz. Onun damına çıkarız. Oradan alayı daha iyi seyrederiz. Böylece tehlikeden de uzak kalmış oluruz.

-Pekâlâ... Haydi gidelim.

-Dam üstündeyiz. Alayı seyretmek için bundan daha iyi yer mi olur?

-Çok doğru. İşte bak, saraydan buraya doğru geliyorlar. Biraz sonra Babü'l-Fütuh'a, buraya ulaşacaklar, çıkarken onları en güzel şekilde göreceğiz. Patırdıları, gürültüleri işitiyor musun?

-Evet, işitiyorum. Fakat hâlâ burada durmanın bizim için tehlikeli olmasından korkuyorum.

-Hiç bir tehlike söz konusu değildir. Galiba sen kendi gölgesinden korkan bir adamsın.

-Baba Hasan! Beni mazur gör. Başımdan çok şeyler geçti. Bu herifler ne zaman alay ile çıkarlarsa, halkın başına bela kesilirler.

-Alay yaklaşıyor. Şu anda iç caddede bulunuyor.

-Evet, görüyorum. Sancaklar havada dalgalanıyor. Atların kişnemeleri buraya kadar geliyor. Harbeler parıl parıl parlıyor. Sırmalar, murassa kılıçlar yer yer göze çarpıyor. Mahşer gibi bir kalabalık... Sanki Nil nehri coşmuş! Medet Allah! Amca! Sana çok teşekkür ederim. Güzel bir alay seyrediyorum. Fütuh Kapısı'na yaklaştılar. Bunların içinde halife hangisidir? Kır atın üstündeki şu sırma elbiseli zat olmasın?

-Galiba sen şimdiye kadar devlet adamlarından hiç kimseyi görmemişsin. Halifenin alayının önünden gidenler pek çoktur. Halifenin sırmalı elbise giydiğini mi sanıyorsun? Sırmalı elbise, halifenin bazı adamlarına mahsustur. Alayın önünde gördüğün kimseler komutanlar, onların oğulları ve diğer bir takım askerlerdir. Onların arkasından ise sırmalı elbise giymiş devlet adamları olan eski üstadlar geliyorlar. Bunların giydikleri mükellef elbiseler, bindikleri atların gümüş eğer takımları gözleri kamaştıracak kadar parlak ve muhteşemdir. Yedeklerinde giden Türk askerleri ve diğerleri hep güzel giyinmişlerdir. Ama şurasını da belirtelim ki, bunların debdebesi, zinetleri ve ihtişamları halifeye bağlı saray halkının debdebesi yanında hiç sayılır. Bak bak, şu havadaki gölgeliği görüyor musun? İşte halife orada bulunuyor.

-Gölgelik halifeyi kapatıyor, onu iyi göremiyorum. Yalnız etrafında bir çok sancaklar, atlılar görüyorum. Bunlar kim oluyor?

-Birader! Böyle çabuk çabuk sorma. Gördüğün gibi alay yavaş yavaş hareket ediyor. Sana hepsini anlatacağım. Halifenin atını görüyor musun? İyi bak. Atın üzerindeki eğer kırmızı atlastandır. Üzeri altın işlemelidir. Altınların hepsi minelidir. Eğerin ön tarafında murassa bir takım kıymetli taşlar vardır. Atın boynunda asılı duran gerdanlıklar altındandır. Atın ayaklarına doğru bakarsan, altın halhallar (bilezikler) bulunduğunu göreceksin. Bu atların her birine, üzerlerindeki süslerle beraber bin altın değer biçiliyor.[3] Vezirlerin ve komutanların atları da bu şekildedir. Bunların hepsi halife tarafından bayramlarda komutanlara verilen hediyelerdir.

-Bir zamanlar senin de böyle atlara bindiğin anlaşılıyor. Belki de saray bendegânından biriydin.

-Vaktiyle görmüş, geçirmiş bir adamım. Şimdi o şeyleri hep unuttum. Ben de bir çok mücevherler, bir çok elmaslar gördüm. Fakat halifenin giydiği, takındığı şeyler büsbütün başkadır. Şu gölgeliği görüyor musun? Âdeta ehram gibidir. Gök renginde atlastan yapılmıştır. Halifenin giydiği elbise de aynı renktedir. Gölgelik kırmızı renkte olsaydı, halifenin elbisesi de kırmızı olurdu. Gölgeliğin etrafında sarkan hilâller hep altın olduğu gibi, gölgeliğin kâimeleri de altındır. Gölgeliğin tepesinde büyük bir nar şeklinde bir altın top bulunuyor. Onun üstünde ise, altından biraz küçük bir nar daha görülüyor. Bu narlar kıymetli taşlar ile murassadır. Görüyorsun ya, ne kadar parlıyor!

3. **Makrîzî:** C. 1, 447.

-Doğru. Fakat gölgeliği tutan adamı göremiyorum. Bu kadar ağır bir şeyi nasıl kaldırabiliyor?

-Onu kaldıran adam ata binmiştir. Halifenin yanında duruyor. Gölgeliğin uzun bir sırığı var. Gölgeliği tutan adam sırığın bir ucunu eğerin kaş tarafına dayıyor. Güneşin geldiği tarafa bakıyor. Hangi taraftan gelirse, o tarafa duruyor. Gölgeliği güneşe siper ediyor. Böylece halifeyi devamlı gölgenin altında tutuyor.

-Güneşin ışığı halifenin başına düşse sanki ne olur? Bak bak! Halifenin başını görüyorum. Çünkü gölgeliği tutan adam ondan biraz ayrılmış... Başında parıl parıl parlayan şey nedir?

HALİFE ÂZID VE SELÂHADDİN

- Azıcık sabırlı ol. Sözümü bitireyim. Halifenin başındaki sarığın rengi beyaz, şekli konidir. Alnının yukarı kısmında bir hilal şekli vardır ki, kırmızı yakuttandır. Dünyada onun bir benzeri daha yoktur. Hilalin ortasında büyük ve meşhur bir elmaspare bulunuyor ki, ona "yetime" adı veriliyor. Adı gibi benzersiz bir şeydir. Ona hiç bir kıymet takdir edilemiyor. Yedi dirhem ağırlığındaymış. Bütün hilalin ağırlığı on bir miskal, yani on altı buçuk dirhemdir. Yetime'nin etrafında zibayi cinsinden bir sıra zümrüt vardır ki, bu da son derece kıymetlidir.

- Allah Allah! Memlekette halk sıkıntı ve yokluk içinde yaşarken, bu adamın böyle büyük bir servete sahip olması caiz midir? Doğrusu insan bu zulme dayanamıyor. Âlemi soy, hiç bir menfaati olmayan ziynete harca. Elbette Allah buna razı olmaz.

- Sus be adam! Bu, Allah'ın bir nimetidir. Dilediğine verir. Hele sen bu halifenin iç dünyasını bilseydin, ne gibi acılar yaşadığını fark etseydin, görünüşteki debdebesine haset duymazdın. Fakat bütün bunlar bizim neyimize gerek! Halifenin sol tarafında beyaz bir örtü tutan adamı görüyor musun?

- Görüyorum. Acaba içinde ne var?

- İçinde dünyanın en garip eşyalarından son derece kıymetli bir divit bulunuyor. Bu divit halis altından yapılmış ve mercan ile süslenmiştir. Halifenin diğer tarafında başka bir

adam var, bu adam da kılıç taşıyor. Kılıç altın kakmadır, kıymetli taşlarla tezyim edilmiştir. Kılıç kınında durur, yalnız başı görünür. O adama "kılıç taşıyıcı" denilir. Devletteki payesi büyüktür. Halifenin bindiği atın etrafına bak. Bir çok gençler başlarına mendil sarmışlar, bellerine kılıç takmışlar, mendiller bağlamışlar; ellerindeki mızraklarla halifenin iki tarafında iki kanat gibi gidiyorlar. Bunların aralarında halifenin atının baş tarafına rastlayan yerde bir boşluk bulunuyor. Orası öyle boş durur. Atın boynunun iki tarafında birer Slav köle vardır ki, bunların elinde yelpaze görülüyor. Bu yelpazeler birer hurma ağacı gibi dik tutulur. Bunlar dökülecek toza ve diğer bir takım şeylere engel olmak içindir.

- Alayda heybetli bir atlı görüyorum. Alayın içinde dolaşıp duruyor. Emirler veriyor gibi görünüyor. Bu adam kimdir?

- Bu adam, Kahire valisidir. Alayı tanzim ve idare etmekle, geçişi kolaylaştırmakla, izdihama engel olmakla görevlidir. Halifenin bindiği atın arkasında bulunanlara bak. Bunlara üzengi oğlanları diyorlar. Eğri kılıçlara karşılık "samsame" denilen düz kılıç takarlar. Bunların kılıçları hep altınla süslüdür. Ellerinde kırmızı veya siyah renkli dişli topuzlar vardır. Bazıları demir direk taşır. Halifeye mahsus olan sancağı bunlar tutar. Ona "Livaü'l-Hamd" derler. Onun etrafında yirmi bir kadar sancak vardır ki, hepsi ipektendir. Başka başka renklerdedir. Üzerlerindeki sırmalı yazılar, aynı cümlelerden oluşuyor: "Nasrun minallahi ve fethun garib". Okumuyor musun?

Ömer güldü:

- Bu nimet bana nasip olmadı. Babam beni Camiü'l-Ezher'e koymadı. Çünkü buraya yalnız Şiiler kabul ediliyor. Halbuki benim annem ve babam Sünni idiler.

Baba Hasan, Ömer'in sözünü kesti:

- Şimdi artık öğrenebilirsin. Çünkü Selâhaddin oradaki eğitimi bütün mezhepleri içine alacak şekilde genişletti.

- İyi ama çok geç kalmış bir nimet. Kırkından sonra mektebe gidilmez. Bu nimeti artık çocuklarımıza bırakalım. Şu uzakta gördüğümüz adam kimdir? Onun etrafındaki alay debdebe ve ihtişam bakımından halifenin alayından aşağı değildir. Üzerindeki elbise halifenin elbisesinden daha fazla parlıyor.

- O, vezir Selâhaddin'dir. Üzerinde bulunan elbise, bundan üç yıl önce bizzat halife tarafından saltanat hil'ati olarak kendisine ihsan edilmiştir. Bu hil'at, gördüğün gibi, Tunus dokumasıdır. Bir tarafı sırmalı beyaz bir sarık ile kumaş nakışları altın sırmalı bir cübbe ve yine altın sırmalı bir şaldır. Selâhaddin'in boynunda gördüğün gerdanlık kıymetli taşlardan yapılmıştır. Ona on bin altın değer takdir olunmuştur. Takındığı kılıç da beş bin altın kıymetinde tezyinata sahiptir. Bindiği at sekiz bin altın kıymetindedir. Üzerindeki eyer altın kaplamalı olduğu gibi, atın başındaki sarsar da kıymetli taşlarla süslü olup altından yapılmadır. Atın başı yüz elmas ile süslenmiştir. Dört ayağı mücevherlerle süslü bileziklerin içindedir. Bunlar hep halifenin birden ihsan ettiği hil'at cümlesindendir. [4] Selâhaddin işte bu zattır. Hareketleri ve tavırları herkese halifeden daha fazla heybet ve vakar telkin eder. Görmüyor musun? Yüzündeki vakar ve yiğitlik çizgileri açıkça göze çarpıyor! Onu görüp de çekinmemek ve saygı duymamak mümkün mü? Artık her şey bu adamın elinde bulunuyor. Ne der-

4. **Hüsnü'l-Mehazire:** C. 2, 25.

se, o olur. Etrafında bulunan genç askerlere "zırhlı gulamlar" adı veriliyor. Bunlar özel olarak kendisi için seçilmişlerdir. Sayıları yüzleri bulan bu askerler hep güçlü kuvvetli ve dinç delikanlılardan seçiliyor. Onun arkasında tablzenler, zilciler, zurnacılar geliyor. Kopardıkları patırtıyı işitmiyor musun? Vezirin alayının arkasında harbedar gelir. İnciyle süslü bir kılıfa sokulmuş olan, bu narin ve zarif harbeye altın işlemeli küçük bir uc geçirilmiştir. Harbedar aynı zamanda bir deri kalkan taşır. Bu kalkana "Hazreti Hamza bin Abdülmuttalibin kalkanı" derler.

Ömer, dostu baba Hasan'ın sözlerini dikkatle ve hayretle dinliyordu. Hazreti Hamza'nın kalkanı sözünü işitince hemen sordu:

- Hazreti Peygamberin amcası Hazreti Hamza'nın kalkanı olduğu kesin midir?

- Evet, öyle diyorlar. Şimdi sana kısaca söyleyeyim. Alayın hâlâ arkası gelmiyor. Vezirin alayının daha arka tarafına bakarsan takım takım olduklarını görürsün. Her takım ayrı kıyafette bir çok asker geliyor. Bunlar dört bin kişiden fazladır. Her bölüğün kendine mahsus bir sancağı vardır. Bunlar Türklerden, Kürtlerden, Deylemlilerden ve diğer bir takım milletlerden meydana gelmiştir.

- Vezir Selâhaddin'in yanında süslü ve mükellef elbiseli bir atlı görüyorum. Çok genç görünen bu adam kimdir?

- Selâhaddin'in yakın adamlarından biridir. Çok cesur ve sevimli bir delikanlıdır. Selâhaddin onu çok sever, hiç bir zaman yanından ayırmak istemez. Adı İmadeddin'dir.

Ömer, hayretle sordu:

- Bunlar neden kendi adlarının sonuna "din"i ilave ediyorlar? Bana dört kişinin adını söylediniz: Nureddin, Selâhaddin, Necmeddin, İmadeddin! Hep din ile bitiyor!

- Onlar böyle isimler almayı adet haline getirmişler. Başka bir sebebini bilmiyorum. Alayın arkası da geliyor. Artık bana müsaade et. Gideyim.

- Allah selamet versin. Teşekkür ederim.

İki arkadaş vedalaşarak ayrıldılar.

Halife Âzıd'ın saltanat alayı, yukarıda kısaca belirttiğimiz şekildeydi. Alay büyük bir ihtişamla Fütuh Kapısı'ndan çıktıktan sonra yoluna devam etti. Halk gerek hayvan üzerinde gerekse yaya olarak alayı takip ediyordu. Sokaklarda toplananların, pencerelerden, damlardan seyredenlerin haddi hesabı yoktu. İzdihamdan kopan toz, gökyüzünü kaplamıştı. Halk halifenin bu kadar büyük bir alayla şehrin dışına kadar bir Kürd'ü karşılamak için çıkmasını çok garip görüyor, oldukça yadırgıyordu. Oysa işin gerçek yüzünü bilenler hiç de şaşırmıyorlardı. Çünkü hilâfetin adından başka bir hükmü ve tesiri kalmamıştı.

ALTIN SALON

Alay yoluna devam ederek nihayet Teber (Altın) mescidine vardı. Orada Necmeddin'in ulaştığını haber veren müjdeciler geldiler. Karşılama işlemi orada gerçekleştirildi. Necmeddin halifeyi görür görmez büyük bir saygıyla atından indi. Maiyetindeki adamlar, ayrıca kardeşi Şemseddin de aynı harekette bulundular. Selâhaddin atından inerek babasının elini öptü. Babası da onu öptü. Necmeddin o muhteşem alayı, oğlunun üzerinde bulunan hil'atleri görünce sevincinden göz yaşları dökmeye, Allah'a hamd etmeye başladı. Necmeddin akıllı ve tedbirli bir zatdı. Halifenin ellerini öptü. Kendisine gösterilen olağanüstü ikramdan ve saygıdan dolayı şükranlarını arz etti. Halife de aynı duygularla cevap verdi. Fakat atından inmedi.

Karşılama merasimi gerçekleştirildikten sonra alay büyük bir ihtişamla iki saraya doğru yöneldi. Necmeddin atına binerken oğlunun yanında yer aldı. Kahraman delikanlı İmadeddin de at üzerinde onların yanında gidiyordu. Bunlar Azıd'ın adamlarının anlayamadıkları bir dil ile anlaşıyorlar, yani Kürdçe konuşuyorlardı. Konuşmaları epeyce sürdü. Sözlerin büyük bir bölümü Şam atabeyi Nureddin ile Mısır halifesi Âzıd'a aitti.

Halife Âzıd'ın yanına yaklaşıp da gölgeliğin altındaki çehresine dikkatli bir şekilde bakılsaydı, gözlerinin yaşla dolu olduğu derhal görülürdü. Çünkü makamını ve mansıbını, hat-

ta hayatını tehdit eden bir adama saygı göstermek için bu alayla elim bir mecburiyetle çıkıyordu. Öyle muhteşem bir alayla çıkmaktan başka çare yoktu. Halife duygularını gizlemek, korktuğu adamın babasını karşılama merasimine katılmak zorunda kalmıştı. Bu elem verici mecburiyet ona aç ve çıplak kalmaktan daha ağır geliyordu. Belki de bu soylu halife, o gün böyle haysiyet kırıcı bir mecburiyete katlanmaktan ise, sıradan bir insan olmayı temenni ediyordu. Saltanat alayı akşam güneşi batmadan biraz önce Kahire'nin ünlü saraylarından "Kasr-ı Kebir-i Şarkî"ye vardı. Ondan fazla sarayın hepsine birden bu isim veriliyordu. Zümrüt Kasrı, Diken Kasrı, Muzaffer Kasrı, İkbal Kasrı, Deniz Kasrı, Harim Kasrı, Darülvüzera, Darüzziyafe, Darphane, Sancaklar Hazinesi, Kütüphane, Gulam Odaları hep bu sarayın müştemilatından idi. Hepsine birden "Kasr-ı Kebir-i Şarkî" deniliyordu.

Bu saray eski Kahire'nin doğu ve kuzey bölgelerinde Ezher ile Babü'l- Fütuh arasında bulunuyordu. Bu günkü Hanül Halili, Beytül Gazi, Cemaliye, Nühasbin cihetleri oraya dahildi. Saraya "Şarkî" denilmesi, batısında bulunan daha küçük bir saraydan ayırmak içindi. "Kasr-ı Garbî"nin arkasında "Kâfur Bahçesi" adıyla bilinen büyük bir mesire vardı. Burası batı yönüyle Kahire'nin Haliç'i üzerinde bulunuyordu. Fatımî halifelerinin mesireleri ve eğlence yerleri işte bu Haliç'in etrafındaydı.

Kasr-ı Kebir-i Şarkî'nin içinde bulunan ve "Altın Sarayı" adı verilen bir bina vardı. Halife her hafta pazartesi ve perşembe günleri buraya gelirdi.

Alay buraya gelince durdu.

Halife atından indi. Altın Salon adı verilen kabul salonuna girdi. Salonun kapısına da Altın Salon denilirdi. Halife salonun baş tarafında bulunan altın bir tahta oturdu. Rivayete göre saltanat tahtı binlerce miskal ağırlığındaydı. Onun etrafında altın işlemeli ve çeşitli renklerde üç yüz altmış kıymetli taş ile murassa bir perde vardı.[5] Saltanat tahtının üzerine altından bir şemsiye konulmuştu ki otuz bin miskal[6] ağırlığındaydı. Salon duvarlarının büyük bir bölümü atlas perdelerle süslüydü. Her taraf o kadar parlak bir şekilde döşenmişti ki, bakanların âdeta gözleri kamaşıyordu. Özellikle halife Âzıd'ın sarığının üstünde parıl parıl parlayan kıymetli mücevherler buradaki ihtişamı bir kat daha arttırıyordu.

Halife saltanat tahtına oturduktan sonra vezir Selâhaddin içeri girdi. Kendine mahsus olan makama oturdu. O gün devlet adamlarından hiç birine içeri girme izni verilmemişti. Celse Necmeddin'e tahsis edilmişti. Halifenin izniyle teşrifat memurları Necmeddin'i özel bir merasimle içeri aldılar. Necmeddin yakışıklı ve gösterişli bir adamdı. Halifenin üzerinde son derece etkiliydi. Halife ona oturmak için yer gösterdi. İltifat etti, teveccüh gösterdi. Necmeddin büyük bir saygıyla oturdu. Bir Fatımî vezirinin, huzura girdiği zaman halifenin elini ve ayağını öpmesi âdetti. Selâhaddin bunu yapmadı, babasına da yaptırmadı.

Halife de böyle bir merasimin yerine getirilmemesinden dolayı gücenmedi, çünkü ona alışmıştı. Salondakilerin arasında bulunan yaşlı, orta boylu, zayıf, uçuk renkli bir adam halifenin akrabaları için hazırlanan yerde gizleniyor, kimsenin

5. **Makrîzî:** C. 1, 385
6. Bir miskal, bir buçuk dirhemdir.

dikkatini çekmeden oturuyordu. Fakat Selâhaddin onu derhal gördü. Oturduğu yerden halifeye bağlı önemli şahsiyetlerden biri olduğunu anladı. Daha önce bu adama rastlamamıştı.

Herkes yerli yerine oturduktan sonra halife söze başladı. O sırada Âzıd, yirmi yaşında bir delikanlıydı. Halbuki on yıl önce halife olmuştu. O zamanlar on bir yaşındaydı. Fakat bu süre içinde o kadar kahır çekmiş, öyle üzücü olaylar yaşamıştı ki, bakanlar kırk yaşında olduğunu sanıyorlardı. Halife Selâhaddin'e baktıkça Şam Atabeyi Nureddin Zengi'den imdat ve yardım istediğine çok pişman olduğu hissediliyordu.

KARŞILIKLI GÜZEL GEÇİNME

Halife, Necmeddin'e hitaben:

-Yolda gelirken çok zahmet ve meşakkat çekmediğinizi ümit ederim, dedi.

-Çekmedim, efendim! Aksine efendimizle bir araya gelme şerefini elde edeceğimi düşünerek her hangi bir sıkıntı hissetmedim.

Halife yapmacık bir tebessümle gülümsedi:

-Hoş geldiniz, safa geldiniz. Bizi memnun ettiniz. Saray nazırına, ikametiniz için İnci Köşkü'nü hazırlamasını emrettim. Bu köşk en güzel saraylarımızdan biridir. Belki de dünyanın en ferahfeza yeridir. Orada rahat bir şekilde vakit geçireceğinizi umarım.

Necmeddin halifeye teşekkür etti. Bu lütfundan ve tevecc ühünden dolayı büyük bir minnettarlık duyduğunu söyledi.

Selâhaddin babasının sözlerine şunları ekledi:

-İmam efendimizin babamı karşılamaya çıkması, bizim için öyle büyük bir lütuf ve nimettir ki onu hiç bir zaman unutamayacağım. Biz nerede bulunursak bulunalım, efendimizin ömrünün uzun, şevketinin sürekli olması için dua edeceğiz.

Halife şehadet parmağıyla çenesini kaşıdıktan, altınla süslü kısa bir çubuktan ibaret olan hilâfet çomağını eline alarak bir kaç kere çevirdikten, bir iki kere hafif bir şekilde öksürdükten sonra Necmeddin'e döndü:

-Dostumuz Atabek Nureddin'den ayrıldığınız zaman kendileri ne haldeydiler?

-Sıhhat ve selametteydiler. Efendimize çok selamları ve hürmetleri vardır. Sağlık temennilerini bildirmek üzere beni görevlendirdi.

-Onun dostluğundan çok memnunum. Devam etmesini dilerim.

-Bu dostluk onun için büyük bir şereftir. Gerek kendisinin, gerek adamlarının hizmetinize... Hakka müzaheret uğrunda âmade olduklarını efendimize arz ve temin etmeye beni memur kıldı.

Bu sözler Âzıd'ı acı acı düşündürdü. Çünkü kendisini böyle çaresiz ve perişan hale getiren sebepleri hatırlattı. Âzıd'ın bu duruma düşmesi, Nureddin'den yardım istemesinden ileri geliyordu. Halife duygularını gizlemeye çalıştı. Necmeddin'e hitaben dedi ki:

-Bize bir kaç defa yardımda bulundular. Var olsunlar. (Selâhaddin'i göstererek) fakat oğlunuz Melik Nasır'ın bugün aramızda bulunması, artık oradan yardım istemeye gerek bırakmıyor.

-Oğlumuz, efendimizin kölelerinden biridir. Dolayısıyla her türlü hizmete, her türlü fedakârlığa hazırdır.

Âzıd elini koynuna soktu. Selâhaddin'in boğazındaki gerdanlığa benzeyen ve kıymetli taşlarla süslü olan bir gerdanlık çıkardı, gülümseyerek Necmeddin'e verdi;

-Büyük bir komutana bu gerdanlığı yadigâr olarak takdim ediyorum. "Melik Efdal" ünvanını, layık olduğunuz için

size verdik. Size takdim edilecek ihsanlar ve hediyeler İnci Köşkü'ne gönderilecektir. Ayrıca size toprak ihsanında da bulunacağız. Sizin liyakatiniz bunların çok üstündedir.[7]

Necmeddin ayağa kalktı. Halifenin elini öperek gerdanlığı aldı. Onu da öptükten sonra boynuna geçirdi:-Efendimiz, layık olmadığım şekilde beni ihsanlara ve nimetlere boğdular. Tevcih ettiğiniz bu lakap beni ebediyyen ihya edecektir.

Halife, Necmeddin'in sözünü kesti:

-Siz bunların hepsine layıksınız. Oğlunuz "Melik Nasır" ünvanını nasıl taşıyorsa siz de "Melik Efdal" lakabını aynı şekilde taşıyacaksınız.

Necmeddin bir kere daha teşekkür etti, büyük bir saygıyla yerine oturdu.

Selâhaddin o sırada, orada oturan kart adamı gözden geçiriyor, olan bitenlere ateşli gözlerle baktığını görüyordu.

Halife, Selâhaddin'in o adamı düşündüğünü fark etti. Hediye ve ünvan konusuna son vermek üzere sözü değiştirmeye de gerek vardı. Eliyle o adamı göstererek Selâhaddin'e dedi ki:

-Sanıyorum, Şerif Ebu'l- Hasan'ı tanımıyorsunuz. Amcalarımızdan biridir. Kendisi seyahatte idi. Kısa bir süre önce döndü. Sonra Ebu'l- Hasan'a bakarak:

-Kahraman vezirimiz Ebu'l - Muzaffer Selahadin'in kim olduğunu size anlatmaya gerek yoktur zannederim.

Ebu'l- Hasan yaptığı göz kaş işaretleriyle böyle bir tanışıklıktan memnun kaldığını gösterdi. Sanki ayağa kalkıyormuş gibi eğildi.

7. **Kitâbü'r-Ravzateyn:** C. 1, 184.

Selâhaddin:

-Şerif hazretlerini tanımak şerefini elde ettiği için memnunum. Hilafet hânedanına mensup olması, kendisine saygı göstermemiz için yeterlidir.

Bu sırada Necmeddin'in Ebu'l-Hasan'a dikkatli dikkatli bakıyor; yüzünde, gözlerinde beliren şeytanca çizgilerden dolayı rahatsız oluyordu. Bununla beraber duygularını açığa vurmak istemedi. Bakışlarını halifeye yönelterek, bu tanışmaktan dolayı teşekkür etti.

Bu sırada Âzıd halifelik çomağını yastığın üstüne koydu. Herkes kalkıp gitme zamanın geldiğini anladı. Necmeddin de ayrılmak için izin istedi. Halife ile vedalaştı. Sonra Selâhaddin de oturduğu yerden kalktı. Halifeye yaklaştı. Onunla vedalaştı. Elini öpmek istiyormuş gibi yaptı. Halife elini nezaketle çekerek öpmesine fırsat vermedi.

Necmeddin'le oğlu halifenin huzurundan çıktıkları sırada, sarayın dışında duran adamları hep atlı ve silahlı olarak onların çıkmasını bekliyorlardı. Alay esnasında Selâhaddin'in yanında bulunan genç İmadeddin de bunların içindeydi. Selâhaddin kendisinden gördüğü mertlikten ve kahramanlıktan dolayı ona son derece itimat ediyordu. İmadeddin oldukça gençti. Önemli bir hizmet olmazsa Selâhaddin'den ayrılmazdı. Pek sevimli bir delikanlıydı. Bu zeki, anlayışlı ve güzel delikanlıyı herkes seviyordu. Selâhaddin çıkar çıkmaz:

-İmadeddin nerede, diye sordu.

İmadeddin derhal Selâhaddin'e yaklaştı. Üzerinde Selâhaddin'in muhafız askerlerine mahsus olan elbise bulunuyordu. Bu üniforma kısa şalvardan, altın halkalı meşin bir kuşak-

tan, sırmalı bir cepkenden ibaretti. Başında takke gibi sırmalı küçük bir sarık vardı. Kuşağına kısa bir kılıç geçirmiş, beline bir hançer takmıştı. Selâhaddin'in önüne geldiği zaman Selâhaddin kendisine şöyle seslendi:

-Haydi, İnci Köşkü'ne gidelim. Halife babamın oraya inmesi için emir verdi. Ben de onun yanında kalacağım.

İmadeddin öne düştü. Onlara rehber oldu. Köşke doğru yürümeye başladılar. Köşk Kahire haliçinin üzerinde bulunuyordu. İki saray arasındaki meydanı geçtiler. Batı sarayının yanından, Kahire'nin en güzel mesirelerinden olan "Bostanı Kâfûrî"den geçtikten sonra İnci Köşkü'ne vardılar.

İNCİ KÖŞK

Bu köşk Kahire'nin en güzel saraylarından biriydi. Haliç'e bitişikti. Ağaçlarıyla, çiçekleriyle, çimenleriyle göz kamaştıran büyük bir bahçesi vardı. Köşkün içindeki odalar ve salonlar halifelerin diğer sarayları gibi son derece kıymetli mefruşat ile döşeliydi, her tarafı altından ve gümüşten kap kaçak ile doluydu. Perdelerin hepsi sırmalı atlastan ve kadifeden yapılmaştı. Halılar ve seccadeler de sırmalıydı. Bahçeye her cinsten yüzlerce ehli kuş salıverilmişti. Bunların bazıları kafeslerin içinde duruyordu. Bir kısmı ise serbest bırakılmıştı. Haliç'in kenarına gelen tarafa bir çok kanepeler, kürsüler kurulmuş, üzerine seccadeler ve sırmalı yastıklar serilmiş, kanepelerin ve kürsülerin üstüne ağaçtan kameriyeler yapılmıştı. Kameriyelerin üzerine sarmaşıklı bitkiler tırmanarak onları âdeta birer yeşil kubbeye çevirmişti. Kısacası köşk bütünüyle insanı hayrete düşürecek kadar muhteşem bir manzara arz ediyordu. Gerçekten de bu köşk, Fatımî halifelerinin en parlak devirlerinde bile çok sevdikleri bir dinlenme yeriydi.

Necmeddin ile oğlu ve maiyyetlerinde bulunanlar köşke vardıkları zaman oradaki görevliler ve gulamlar tarafından çiçek suyuyla, buhurdanlıklarla karşılandılar. İstirahat için maiyyetlerindeki bazı adamlarla büyük bir salona girdiler. Orada bir saat kadar oturdular. Yolculuktan, karşılaştıkları olaylardan bahsettiler. O devirde Suriye'nin ve Filistin'in bir çok bölgelerinde mutlak hakim kesilen Frenkler'den (Haçlılar'dan) acı acı söz ettiler.

Güneş batmak üzereydi. Akşam sofrası hazırlandı. Hassa ricalinden bazılarıyla ve İmadeddin'le birlikte yemeği yediler. Daha sonra hassa ricali oradan çekildiler. Herkes yatmak için köşkte kendisine hazırlanan odaya gitti. Necmeddin ile oğlunu yalnız bıraktılar. Çünkü Necmeddin'in oğluna tebliğ edilecek çok önemli bir iş için Mısır'a geldiğini anlamışlardı.

Necmeddin ile oğlu Selâhaddin salonda baş başa kalınca Necmeddin bir yastığa dayandı. Oğluna, yanına gelip oturmasını söyledi. Solan, bazıları bir kaç okka ağırlığında büyük mumlarla aydınlatılmıştı. Necmeddin ile oğlu üzerlerindeki elbiseyi çıkardılar. Gecelik ve hırka giydiler. Fakat Necmeddin elbisesini değiştirdiğinden beri elinde bir kuburu (kılıfı) sıkı sıkı tutuyordu. Necmeddin gözleriyle etrafı iyice yokladıktan sonra dedi ki:

- Oğlum! Bu adamın yanında kazandığın büyük mevkiden dolayı çok memnun oldum. Ancak o kendini halife ve padişah kabul ettiği halde, senin kendisine o kadar önem vermediğini görüyorum.

Selâhaddin gülerek cevap verdi:

- Onun kendini öyle kabul etmesi yeterli midir? Gerçekte o bizim esirimizdir.

Necmeddin oğlunun sözünü kesti:

- Evet, gerçek öyledir. Fakat hâlâ bütün hâkimiyeti ele geçiremedik. Durum böyle olunca onlara iyi davranmaktan ve bu zamana kadar yürürlükte olan âdetlere uymaktan dolayı her hangi bir zarar gelmez. Fakat diğer taraftan halifeden ve ona taraftar olan kimselerden korktuğunu da görüyorum. Çünkü Abbasi halifesine biat edilmesi hakkında Nureddin ta-

rafından vuku bulan bunca ihtara rağmen bu yolda hiç bir teşebbüse cesaret edemiyorsun.

- Babacığım! Bu sözlerden ne demek istediğinizi anlayamadım.

- Kahire camilerinde Abbasi halifesi nâmına hutbe okumanızın gerekli olduğunu size bir yıldan beri yazmıyor muyuz? Bunu neden geciktirdiniz, niçin ihmal ettiniz?

Selâhaddin yere bakarak düşünmeye başladı. Ciddi bir tavra büründüğü yüz çizgilerinden anlaşılıyordu. Biraz sonra gözlerini babasına çevirerek dedi ki:

- Bir taraftan beni onlarla iyi geçinmeye davet ediyorsunuz, diğer taraftan Abbasi halifesi nâmına hutbe okutma işini ihmal ettiğim için beni suçluyorsunuz. Oysa Abbasiler nâmına hutbe okutmak, Abbasilerin Mısır'da hâkimiyetlerini ilan etmekten, Fâtımiler'in ise hâkimiyetlerine ve devletlerine bir nevi son vermekten başka bir şey değildir. Bizim Mısır'da arayacağımız şey, bu ülkenin tamamen emrimizin altına girmesi, hiç kimsenin bize rakip olmaması ve bütün gelirlerin elimize geçmesidir. Bu genç halifeyi kendi haline bırakalım: Varsın halife ünvanıyla sevinsin. Biz mukadderatı bekleyelim. Ne zaman istersek Mısır'da hâkimiyetimizi ilan edebiliriz. Artık o bizim elimizdedir. Böyle sabırlı ve basiretli hareket etmeyi her halde siz de istersiniz.

- Evet, oğlum! Fikirlerini isâbetli buluyorum. Ancak Nureddin bu konuda ısrar ediyor. Abbasi halifesi Müstencidbillah'a Mısır camilerinde onun adına hutbe okutturacağına dair söz vermiş ve bu vaad gecikince halife Nureddin'e haber göndermiş. Vaadini yerine getirmesini istemiş. Bunun üzeri-

ne Atabek Nureddin bu işi bir an önce gerçekleştirmenin lüzumuna dair sana bir mektup yazdı. Beni de bu konuyu bildirmekle görevlendirdi. Mektup şudur, diyerek kuburu (kılıfı) alıp açtı. İçinden bir kâğıt çıkardı. Dikkatli dikkatli okumaya başladı. Mektubta Abbasiler nâmına hutbe okutmanın ne kadar lüzumlu olduğuna dair bir çok söz sıralanıyordu.

Selâhaddin'in mektuba bakması uzun sürdü. Babası onun bütün hareketlerini dikkatle takip ediyor, oğlunun aklından bir takım şeylerin geçtiğini anlıyordu. Dedi ki:

- Oğlum! Neden susuyorsun? Bir şey mi düşünüyorsun?

- Düşündüğüm şeyleri, sizin de bildiğinizi zannediyorum.

- Abbasiler nâmına hutbe okutmak gerekiyor. Bunu zor bir şey mi görüyorsun?

- Hayır, babacığım! Düşündüğüm diğer bir konuyu anlamıyor gibi görünüyorsunuz.

- Ne demek istediğini anlıyorum. Sen Nureddin'i düşünüyorsun. Mısır camilerinde Abbasiler nâmına hutbe okutulursa, Mısır'ın Şam'a ilhak edileceğini ve Nureddin'e tâbi bir ülke haline geleceğini mi sanıyorsun? Yoksa...

Selâhaddin'in yüzünde sevinç belirtileri görünmeye başladı. Parlayan gözlerle babasının sözlerini tamamladı:

- Yoksa yalnız Selâhaddin mi olur?

Babası gülümseyerek cevap verdi:

- Yavaş yavaş yapılması gereken bir işde acele ediyorsun. Şu anda bizim için en lüzumlu olan şey, hutbe okutturmaktır.

- Hutbe okutturmak meselesini sonra düşünürüz. Fakat diğer bir mesele hakkında ne düşündüğünüzü bana açıkça söylemiyorsunuz.

- Hangi mesele?

- O meseleyi biliyorsunuz. Fakat benim ağzımdan işitmek istiyorsunuz. O halde dinleyiniz. Kendi kılıcımla ve tedbirimle, benden önce amcamın kılıcıyla Mısır'ın hâkimiyetini sağladım, ülkeyi en güzel şekilde idare ettim. Nureddin Şam'da kendi sarayında oturuyor. Memleketi büyüktür. Kölemenleri çoktur. Şimdi Mısır da onun olsun da, biz de onun hademelerinden ve kumandanlarından kalmakla yetinelim, bu insafa ve adalete sığar mı? Nureddin'in bizden fazla hangi meziyetleri var? Kendi parasıyla bizi satın mı almış? Biz onun kölemenlerinden değiliz. Askeri kumandanıyız. Ben almazsam Nureddin Mısır'ı itaat altına alamaz. Abbasi halifesi nâmına ancak bir şartla hutbe okuturum. O da Mısır bizim olmalı, Nureddin'in değil...

Selâhaddin konuşurken çok ciddi bir tavır alıyor, babasının yüzüne dikkatli dikkatli bakıyordu. Necmeddin gülümseyerek cevap verdi:

- Oğlum! Seni takdir ediyorum. Kendin için bir devlet tesis etmek istiyorsun. Gerçekten buna liyakatin var. Fakat uygun zamanı beklemek gerekiyor.

- Babacığım! Bu hususta ne düşündüğünüzü öğrenmek istiyorum. Sözlerimde haklı değil miyim?

Necmeddin gülmeye başladı. Sakalını parmaklarıyla hilalleyerek uzun uzun görüş beyan etti. Dedi ki:

- Oğlum! Hak kuvvetindir. Siyasetçilere göre hakkın anlamı bundan ibarettir. Sen de kendini kuvvetli görüyorsun ve bunu hak kabul ediyorsun. Kuvvet kimdeyse hak da ondadır. Bütün fatihler bu kanunu uygulamışlardır.

Necmeddin'in bu sözlerine karşı Selâhaddin müdafaada bulunmak istemedi. Onun yegâne emeli, nasıl olursa olsun Mısır'a bağımsız padişah olmaktı. Başındaki sarığı düzelterek ayağa kalktı. Sonra bıyıklarını burmaya başladı. Salonun duvarında daha önce görmediği bir takım boyalı resimler gözüne çarptı. Her resmin yanında yaldızlı ufak bir raf vardı. Selâhaddin duvara yaklaştı, resimlere dikkatli bir şekilde bakmaya başladı. Her resmin altında, sahibinin adı vardı. Bunlar Fâtımi halifelerini öven, onların şan ve şevketlerini dile getiren ünlü şairlerin resimleriydi. Halife Âmir, Biahkâmillah Habeş Havzı Köşkü'nü yaptırdığı zaman köşkün duvarlarına şairlerin resimlerini, mensup oldukları şehirlerin resimleriyle birlikte resm ettirmişti. Her şair halifenin methine dair bir kıt'a yazmış, bu kıt'alar resimlerin baş tarafına nakş edilmişti. Her resmin yanına yaldızlı bir raf konulmuştu. Halife Amir köşkün içine girip şiirleri okuyunca her rafın üzerine içinde elli altın bulunan bir çıkın konulmasını ve şairlerin içeri girip her birinin kendine ait olan çıkını kendi eliyle almasını emretmişti.[8]

Selâhaddin dalgın bir halde bu tarihi resimleri seyrediyordu. Babası oğlunun fikren neyle meşgul olduğunu bildiği için onu düşünceleriyle başbaşa bıraktı. Kendisi de ayağa kalkarak yatmak için gitmeye hazırlandı. Selâhaddin ancak babası yatmaya gitmek isteyeceği zaman yatmaya çekilebilirdi. Babasını o halde görünce dedi ki:

- Babacığım! Acele etmeyiniz. Bu halife devletin içinde bulunduğu zor durumdan istifade ederek memleketi ele geçi-

8. **Makrîzî:** C. 1, 486.

ren ve vergiye bağlayan haçlı ordularını ülkeden çıkarmak için bizi Mısır'a davet etmişti. Hatta bizzat Mısırlılar Nureddin'e müracaat etmişler, Mısır'ın gelirlerinin üçte birini ona vereceklerini ve burada ikamet edecek olan amcam ile ordunun iaşesini üzerlerine alacaklarını söylemişlerdi. Görevi yapıp dönmek şartı yoktu. Zaten buraya geldiğimiz zaman memleketin asıl sahibi Haçlılardı. Halifenin elinde bir şey kalmamıştı. Vezir Şaver, Haçlılara yılda yüz bin altın verilmesini ve Kahire'de onlar tarafından bir Subaşı bulunmasını kabul etmiş iken onlar buna kanaat etmemişlerdi.[9] Biz gelmeseydik memleket Frenklerin olacaktı. Şurasını da belirtelim ki Şaver bize hıyanette bulundu. Taahhüdünü yerine getirmedi. Onu ben kendi elimle öldürdüm. Vücudunu böylece ortadan kaldırdıktan sonra burada bize karşı gelecek kimse kalmadı. Ben onu öldürmeseydim, Nureddin'e verilecek gelirler veya diğer bir şey kalacak mıydı sanıyorsunuz?

Necmeddin oğluna doğru yürüdü, onun sözünü kesti. Ciddi bir ihtiyar tavrıyla dedi ki:

- Hâlâ sahiplerinin elinde bulunan bir ganimet için Nureddin'e karşı rakip konumunu alıyorsun. Bu ganimeti büsbütün ele geçirmeden ikinizin arasında böyle bir rekabetin meydana gelmesi caiz değildir. Önce hâkimiyeti Fâtımiler'den Abbasilere geçirmek gerekir. Sonra icabına bakarız. Şimdilik bu kadar yeterlidir.

Necmeddin, oğlunun üzerinde son derece etkili ve nüfuz sahibiydi. Selâhaddin konuyu daha fazla uzatmak istemedi:

- Babacığım! Yol yorgunusunuz. Hemen yatmaya ihtiyacınız var, dedi. Yatakların hazırlanması için uşaklara emir verdi. Herkes istirahat için kendi odasına çekildi.

9. **Hüsnü'l-Mehazire:** C. 1, 24.

HALİFE ÂZID İLE EBU'L-HASAN

Halife Âzıd'ı, Necmeddin ile oğlu çıktıktan sonra Altın Salon'da Şerif Ebu'l- Hasan ile birlikte bırakmıştık. Babayla oğlun çıkıp gitmeleri üzerine halife Âzıd elbiselerini çıkarmak için esvapcıbaşının çağırılmasını ve başka hiç bir kimseye girmek için izin verilmemesini perdedâra emretti. Hemen esvapçıbaşı geldi. Halife elbisesini çıkarmaya başladı. Önce sarığını çıkardı. Üzerindeki elmasları ve diğer kıymetli taşları kutulara yerleştirdi. Bu sırada bir kaç cariye geldi. Halifenin giyeceği elbiseyi getirdiler. Halifenin rengi uçmuş, çehresi buruşmuş, gözleri kırmızılaşmıştı. Bir üşüme hissediyordu, dişleri çatırtıyordu. Dizleri kesilmişti. Ayağa kalkamıyordu.

Ebu'l-Hasan hemen yanına yaklaştı. Ayakta durması için kendine yardım etmek istedi. Halifenin elini, eline alınca sıcaklık hissetti. Âzıd hummaya tutulmuştu. Fakat Ebu'l-Hasan onu korkutmamak için hiç bir şey söylemedi.

Halife elbisesini değiştirdikten sonra kendini koltuğa attı. Kuvvetten düşmüş olduğunu anladı. Ebu'l-Hasan söze başladı:

-Şevketmeab efendimiz rahatsız mı?

-Ellerimde, dizlerimde bir titreme, sırtımda bir üşüme hissediyorum. Bunu, herşeye katlanmak için kendini zorlamanın bir neticesi görüyorum. Ah azizim! Böyle bir hayat ne acıdır!

Âzıd bu sözleri boğuk bir sesle söyledi. Gözlerine yaş hücum etmişti.

Ebu'l-Hasan onun üzüntüsünü hafifletmek istedi:

-Şevketmeab! Herşeyin bir vakti vardır. Bu durum da mutlaka geçecektir.

Halife hummadan sık sık nefes almaya çalışarak cevap verdi:

-Bu Kürd'ü karşılamak için alay ile çıktığım andan itibaren böyle bir titreme başladı. Elimde bulunan bütün hâkimiyeti ve serveti benden alan bu adamların tahakkümlerine ne zamana kadar tahammül edeceğim. Onlara karşı itaat etmekten, dost görünmekten başka bir şey elimden gelmiyor.

Ebu'l-Hasan sakalını parmaklarıyla hilalledikten sonra avucunun içinde tuttu, sanki bir dua okuyormuş gibi dudaklarını kımıldatarak cevap verdi:

-Şevketmeab! Sabretmekten ve beklemekten başka bir çare yoktur. Allah elbette duamızı kabul edecektir. Gece gündüz dua ediyorum. Bu zalimlerin elinden kurtulmanızı Allah'tan diliyorum.

-İyi ama, ne zamana kadar sabredeceğiz? Bana ne yaptıklarını bilmiyormuş gibi davranıyorsunuz. Bana yalnız sözle hoş görünmek istiyorlar. Sözde halifeyim. Fakat fiilen hiç bir şey değilim. Bu Yusuf Selâhaddin şimdiye kadar okuduğumuz ezanın şeklini değiştirdiği gibi Şii olan kadıları da azletti. Yerlerine kendi mezhebinden Şafii kadılar atadı.[10] Memleketin bütün servet kaynaklarını eline aldı. Durum bundan ibaretken artık sabır ve tahammül etmek nasıl mümkün olur. Şerif Ebu'l-Hasan öyle bir yaratılışın sahibiydi ki, şartlar ne olursa

10. **Hüsnü'l-Nehazire:** C. 2, 25.

olsun, üzüntüsünü belli etmezdi. Belki de kendisine dokunmayan şeylerden etkilenmezdi. Yahut kalben en küçük bir üzüntü duymadığı halde gerektiği zaman türlü türlü keder alâmetleri gösterebilirdi. Halifenin sözlerini işitince gerçekten üzülüyormuş gibi görünerek ciddi bir tavır aldı:

-Şevketmeab! Yine tekrar ediyorum: Sabretmek, beklemek lazımdır. Bana güveniniz. Gerekirse bu uğurda hayatımı bile feda etmekten çekinmeyeceğim. Bu mesele efendimizce ne kadar mühim ise, bana göre de o kadar önemlidir. Bu devlet bizim ve Şiilerimiz'in değil midir? Hayatımızın devamı, devletimizin bekasına bağıl değil midir? Bana itimat ediniz. İstediğinizi yapacağım. Rahatsız etmeyeceğimi bilseydim bunu ayrıntılarını size anlatırdım. Fakat şimdi sizin dinlenmeye ihtiyacınız var. Arzu ederseniz yatağınıza gidiniz. Bu meseleyi Şerif Celis'e inceden inceye söyleyeceğim. O efendimize arz eder.

Âzıd hummanın etkisiyle titreyerek dedi ki:

-Nasıl istersen öyle yap. Ben şimdi harem dairesine gidiyorum.

Ayağa kalktı. Ebu'l-Hasan ona yardım etti. Bir kaç hadım ağası geldi. Süslü bir sedyeye koydular. Harem dairesine götürdüler. Şerif, halife gitmeden önce veda etti:

-Emrinizle Şerif Celis'e gidiyorum. Efendimizi memnun edecek hazırlıkları ona söyleyeceğim. O şevketmeab efendimizin yanına harem dairesine gelir, her şeyi arz eder.

Halife "peki, nasıl istersen öyle yap" anlamında başını salladı.

Harem dairesi başlı başına bir saraydı. Halifenin istediği zaman oraya geçebilmesi için Altın Salon'a tavanlı bir dehliz ile bağlanmıştı. Harem dairesinin ayrıca bir kapısı da vardı. Orada muhafızlar ve harem ağaları nöbet tutarlardı. Bir süre önce harem ağalarının "Müemminü'l- Hilafe" adında bir reisleri vardı. Selâhaddin'i öfkelendiren bir harekette bulundu. O da onu öldürdü. Yerine kendi adamlarından olup sadakatine son derece güvendiği meşhur Tavaşî Bahaeddin Karakuşu harem ağalığına tayin etti.

Âzıd harem dairesine varınca kendisini sedyeden indirdiler. Halife bazı hizmetçilere dayanarak yürüdü. Zevcelerinden birinin yanına gideceğini zannediyorlardı. Âzıd tahminlerin aksine, kız kardeşi Seyyidetü'l-Melik'in odasına gideceğini söyledi. Seyyidetü'l-Melik akıllı ve temkinli bir kızdı. Âzıd onun konuşmalarından hoşlanıyor, fikirlerinden istifade ediyordu. Başına gelen bu felaketten sonra, onun görüşlerine daha fazla ihtiyaç duyuyordu.

SEYYİDETÜ'L-MELİK

Revaklardan geçerek Seyyidetü'l-Melik'in odasına doğru gittiler. Bu oda, sarayın diğer odalarından ayrı bir yerde bulunuyordu. Seyyidetü'l-Melik kardeşinin geleceğini duyunca onu karşılamaya çıktı. Gerekli saygıyı gösterdi. Kendi odasına girmesine yardımcı oldu. Âzıd bir sedire yaslandı. Seyyidetü'l-Melik:

- Emirül Mü'minin efendimizin acaba bir rahatsızlığı mı var? Canım ona kurban olsun, dedi.

- Beni bir üşüme, bir titreme aldı. Hizmetçileri buradan sav. Yalnız kalmak istiyorum. Odada bizden başka kimse olmasın.

Seyyidetü'l-Melik kardeşinin emrini yerine getirdi. Halifenin bu kız kardeşi uzun boylu, güzel yüzlü, altın saçlı, cazib bakışlı bir kadın idi. Yüzüne baktığınız zaman, gözlerinde bir heybet tecelli ettiğini görürdünüz. Kardeşinden bir kaç yaş büyüktü. Yani yirmi beş yaşlarındaydı.

İki kardeş yalnız kalınca Seyyidetü'l-Melik kardeşinin yanına oturdu. Kolunu kardeşinin omzuna atarak dedi ki:

- Kardeşim! Bir yeriniz mi ağrıyor? Yatmak istiyorsanız yatağı yaptırayım.

Başını kardeşinin omzuna dayayan Âzıd zor nefes alıyordu:

- Hayır, yatmak istemiyorum. Zahiren bir hummadan muzdaribim. Fakat gerçek hastalık kalpdedir.

Seyyidetü'l-Melik Âzıd'ın elini tuttu. Hummadan dolayı yanıyordu. Sordu:

- Doktor çağırayım mı?

- Hayır, bu humma bu gece geçecek. Önemi yok. Fakat beni şu Kürtlerden kurtaracak bir doktor biliyorsan işte onu çağır.

Seyyidetü'l-Melik kardeşiyle latife ediyormuş gibi görünerek cevap verdi:

- Sizi iyi edecek tabibin Hindistan'da olduğunu bilsem, kendim bizzat gider, getirirdim. Fakat...

Âzıd kız kardeşine anlamlı bir bakışla bakmak için başını omzundan kaldırdığından sarığı yere düştü. Almak için elini uzattı. Kız kardeşi sarığı hemen yerden alarak başına koydu. Âzıd:

- Anlamamazlıktan geliyorsun. Doktor sözüyle neyi kastettiğimi o yüksek zekân sayesinde elbette ki çok iyi anladın, dedi.

Seyyidetü'l-Melik gülerek cevap verdi:

- Maksadınızı tam olarak anlasam bile konuya bu kadar önem vermiyorum. Sabırlı olmak lazım. Unutmayalım ki sabrın sonu selamettir.

Âzıd yine başını kız kardeşinin omzuna dayadı ve içini çekti. Kız kardeşine dik dik bakarak dedi ki:

- Amcazadeniz Ebu'l-Hasan'dan başka adamlarımızın içinde bu konuda bize yardım edecek kimseyi bulamadım. Ebu'l-Hasan gayet temiz kalpli ve gayretli bir adamdır. Bu hususta bütün varlığıyla çalıştığını bana söyledi.

Seyyidetü'l-Melik Ebu'l-Hasan'ın adını işitir işitmez ürktü. Bununla birlikte üzüntüsünü göstermemek için gayret etti. Kız kardeşinin omzuna başını dayayan Âzıd dikkat etmiş olsaydı, kız kardeşinin o adı işitir işitmez büyük bir nefretle kalbinin çarpmaya başladığını hissedecekti. Fakat talihsiz ve aciz bir halde bulunan Âzıd kendi derdiyle meşguldü. Başka şeyleri düşünmeye vakti yoktu. Seyyidetü'l-Melik duygularını gizlemeye çalışarak sordu:

- Size nasıl bir teminat verdi? Ne dedi?

- Bugün giderken söyledi. Ayrıntılarını Şerif Celis'e bildirecek. Celis de biraz sonra bize gelip anlatacak.

Seyyidetü'l-Melik'in çehresinde üzüntü ve keder belirtileri görüldü:

- Siz bu adama inanıyor musunuz?

- Nasıl inanmayayım. Kendisi iyi niyetli ve vefalı bir kimsedir. Aynı zamanda akrabalarımızdandır. Devletimiz adına irtibatını sen de biliyorsun.

Seyyidetü'l-Melik başını salladı. Lisan-ı haliyle "Bu adam münafığın, mürayinin biridir" demek istiyordu.

Âzıd oturduğu yerde doğruldu. Çünkü ateşi düşmeye başlamıştı. Kendisine biraz kuvvet gelmişti. Kız kardeşinin elini tutarak:

- Ateş yavaş yavaş düşüyor, değil mi? Hemşireciğim! Bu adamı tanıdığımız günden beri sen ona sebepsiz yere daima suizanda bulundun. Ondan hoşlanmıyorsun. Halbuki o, amcazadelerimizden biridir. Evet o Hafizuddin'in torunlarından değildir. Fakat Amir Biahkamillah'ın torunlarındandır. Her halde amcaoğludur.

- Pekâlâ. Haydi dediğiniz gibi olsun.

Seyyidetü'l-Melik bu sözleri söyledikten sonra altın gibi sarı olan saç örgüsünü parmaklarının arasına alıp meşgul olmaya başladı. Yüz çizgilerinde dargınlık belirtileri göze çarpıyordu. Âzıd:

- Hemşireciğim! Bu adamın adı geçer geçmez darılıyorsun. Sebepsiz yere ondan nefret ediyorsun. Halbuki o aksi duygular taşıyor. Sana son derece saygı gösteriyor. Seni memnun etmek için her türlü fedakârlığı göze alıyor.

Seyyidetü'l-Melik ayıplayan gözlerle kardeşine dik dik baktı:

- Fakat ben o memnuniyeti istemiyorum.

- Onu reddetme konusunda fazla ileri gitmek doğru değildir. O bir amcaoğludur.

Seyyidetü'l-Melik:

- Âmir'in torunlarından olduğu acaba doğru mudur? Bu konuda bize kim garanti verebilir. Ben şahsen inanmıyorum. Çünkü bu soyu kendi sözünden başka bir şeyle isbat edemiyor. Onu artık kaale almayalım. Çünkü o kadar önem vermeye değmez.

- Böyle bir kararla ona zulmediyorsun... Hemşireciğim!

Âzıd sözünü tamamlayamadı. Çünkü görevlilerden biri içeri girip durdu. Seyyidetü'l-Melik onun bir haber vermek için geldiğini anlayarak sebebini sordu. Görevli:

- Şerif Celis sarayın kapısında bekliyor. Şevketmeab efendimizin huzuruna girmek istiyor. Tavaşiler başı Bahaeddin Karakuş onun içeri girmesine engel oluyor.

Seyyidetü'l-Melik halifeye baktı. Sağlık durumunun, Şerif'i kabul edecek bir halde olup olmadığını sordu. Âzıd:

- Sağlığım iyidir, gelsin, dedi.

Seyyidetü'l-Melik tavaşiye:

- Git. Harem ağasına söyle. Emirül Mü'minin efendimiz Şerif Celis'i görmek istiyor. İçeri girmesine engel olmaşın, dedi.

Tavaşi odadan çıktı. Halife, Karakuş'un gelen Şerif'i içeri sokmak istemeyişine fena halde kızmış, Seyyidetü'l-Melik de bunun farkına varmıştı. Fakat bilmemezlikten geldi. Biraz sonra Şerif Celis içeri girdi. Bu adam oldukça yaşlıydı. Daima halifenin yanında vakit geçirir, sohbetinden istifade edilirdi. Halife her sırrını ona söylemekten çekinmezdi.

Halife ihtiyar Şerif'i görür görmez güler yüzle karşıladı. Gelip yanında oturmasını söyledi. Seyyidetü'l-Melik ondan saklanmadı. Çünkü saray mensuplarının en hatırlılarındandı. Küçük yaşından beri onu görmeye alışmıştı. Yalnız başını örtmek ve omuzlarına ipekli bir şal atmakla yetindi. Kardeşinin koltuğunun yanında bulunan bir koltuğa oturdu.

Halife ne gibi haberler getirdiğini soran gözlerle Celis'e baktı. Celis maksadı anladı:

- Şevketmeab efendimizin sağlığını sormak için geldim. Şerif Ebu'l-Hasan'dan hummaya yakalandığınızı duydum. Allah saklasın, hepimiz efendimize feda olalım.

Halife gülümsedi. Celis'in sözlerinden hoşlandı:

- Duaların sayesinde hummadan kurtuldum. Elimi yokla. Bak, bir şey kaldı mı? Daha ne gibi haberlerin var?

Şerif Celis halifenin elini yokladı. Doğru, diye başını salladı. Fakat bu işareti samimi değildi. Çünkü humma henüz gitmemişti:

- Allah'a hamd olsun, geçmiştir.

- Peki, ne gibi haberler getirdin?

- Hayırdır, inşallah.

Şerif Celis'in bir şeyler gizlediği, onları Seyyidetü'l-Melik'in yanında söylemek istemediği hal ve tavrından anlaşılıyordu.

Seyyidetü'l-Melik de durumu anladı. Ayağa kalktı: Eğer benim burada oluşum, Celis'in konuşmasına engel teşkil ediyorsa işte ben çıkıyorum.

Kardeşi onu eteğinden yakaladı:

- Hemşireciğim! Otur. Senden bir şey gizlenmez. (Celis'e hitaben de) Amca! Söyle, böyle bir zamanda buraya nasıl bir iş için geldin?

Celis:

- Önemli bir iş için geldim. Her şeyi söylemek için bana izin veriyor musunuz?

Halife:

- Söyle. Çekinme. Şerif Ebu'l-Hasan'ın bize hizmet etmek maksadıyla vuku bulacak teşebbüsleri hakkında ne söyledi? O bizi gerçekten seven çok gayretli bir adamdır.

- Bu konuda isabet etmişsiniz. Ebu'l-Hasan şevketmeab efendimizin makamını ve hukukunu savunmada son derece gayretlidir. Bizi buradaki düşmandan kurtarmak için çalışıyor.

- Bana da öyle söyledi. Bu konuda ayrıntılı bilgi vereceğine dair de vaatte bulundu. Sana herhangi bir izahat verdi mi?

- Bana oldukça ayrıntılı bilgiler verdi.

Halife büyük bir merakla sordu:

- Bu bilgiler neden ibaretti?

İSMÂİLİLER

Celis, başka hiç kimse tarafından işitilmemesi için sesini alçaltarak halifeye dedi ki:

- Ebu'l-Hasan çözülmesi gereken düğümün Yusuf Selâhaddin'den ibaret olduğunu görüyor. Ebu'l-Hasan bizi ondan kurtarmak istiyor.

Halife:

- Bizi nasıl kurtaracak?

Celis, eliyle boğazına işaret etti. Halifenin yüzünde yadırgayıcı çizgiler belirdi:

- Ona kim dokunabilir? Bütün Mısır'da ona el kaldıracak kimse var mı?

- Onun hazırlığı öyle değildir. Hiç bir şey belli etmeyecek.

- Bu nasıl mümkün olur?

- Şevketmeab efendimiz Batınileri veya İsmailileri bilmiyorlar mı?

Âzıd bu ismi işitir işitmez ürktü:

- Evet, bu isimleri duyuyorum. Bunlar için bizim taraftarlarımızdır, derler.

- Onlar bir zamanlar bizim mezhebe mensuptu. Fakat şimdiki işleri, güçleri şunu bunu mahvetmektir.

Halife Celis'in sözünü kesti:

- Onların bu hali bu günkü iş değildir. Öyle zannediyorum ki bana bir kaç defa bunlardan söz etmiştin. Âmir Biahkamillah'ın veziri Melik Efdal Emirü'l-Cüyuş'u ikna ettiklerini, o zamanlar bunların Behram adında bir reisleri olduğunu, Selçuklu hükümdarı Melikşah'ın namlı veziri Nizamü'l-Mülk'ü, daha başka bir takım adamları da, ortadan kaldırdıklarını bana söylemiştin.

- Evet efendim! Daha pek çok kimseyi öldürdüler. Onların işleri güçleri bundan ibarettir.

- Şimdi onların reisleri kimdir ve nerede bulunuyor?

- Bunların asılları deden cennet mekan Hakim Biemrillah'ın devrine kadar uzanır. Yani bundan yüz elli sene önce türemişlerdi. Reisleri Hasan Sabbah Kazvin yakınlarındaki Alamut Kalesi'nde ikamet etti. Ölümden korkmayan fedailerden bir örgüt oluşturdu. Kendileri uyuşturucu bir maddeye nisbet edilerek haşhaşçılar veya esrarkeşler adıyla tanınmaya başladılar. İran'da, Suriye'de, Irak'da bunların bir çok reisleri ortaya çıktı. Şimdiki reisleri Raşidüddin Sinan'dır. Halep'deki Sımak Dağı'nda ikamet etmektedir. Orada kalelerin içinde barınıyor. Maiyyetinde öyle tecrübeli adamlar bulunuyor ki, onlar gözlerini kırpmadan ölüme atılırlar. Bunlardan her hangi birini bir kimseye musallat etse büyük bir itaatle hemen o emri yerine getirirler. İşte böylece bir çok adamları öldürdüler. Şerif Ebu'l-Hasan taşıdığı şeriflik sıfatından ve ona olan dostluğundan dolayı üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Eğer Ebu'l-Hasan düşmanım olan adamı öldür diye haber gönderirse, Sinan derhal bu emri yerine getirir.

Âzıd bir yandan sevindi, diğer yandan çekingen bir tavra büründü:

- Böyle bir harekette bulunacak şahıs kendini bu ordugahtan nasıl kurtarabilecek. Ona yaklaşmak kolay bir şey değildir.

- İsmaililer seyis veya uşak kıyafetine girerler. Uşakların arasında uzun süre kalırlar. Böylece her şeyi öğrendikten sonra fırsat beklemeye koyulurlar. İsmaili denilen bu mecnunlar başlarına gelecek felaketi düşünmezler. Çünkü onların gözünde ölümün hiç bir önemi yoktur. Amaçlarını elde etmek için ölümü mutlu bir hayat kabul ederler.

Halife kız kardeşine baktı. Bu işi kendisi gibi onun da takdir etmesini umdu. Kız kardeşi ise yere bakarak düşünüyordu. Âzıd onun cevap vermediğini görünce:

- Hemşireciğim! Bu Şerif'in bize hizmet etmek için ne büyük bir gayret gösterdiğini görüyor musun?

Seyyidetü'l-Melik susmaya devam etti.

Halife sözü Celis'e yöneltti:

- Bu işe ne zaman başlayacağını sana söyledi mi?

İhtiyar çenesini kaşımaya başladı. Gözlerinden bu soruya cevap vermekten sıkıldığı anlaşılıyordu. Halife onun bu haline dikkat edemedi. Fakat Seyyidetü'l-Melik Celis'in hal ve hareketinden bazı şeyleri gizlediğini hissediyordu. Herifi inceden inceye süzmeye başlamış, söyleyeceği sözleri büyük bir dikkatle dinlemeye hazırlanmıştı. İhtiyar, büyük bir tereddütle dedi ki:

- Bu işe başlamak için bir şart koşuyor.

Halife derhal sordu:

- Bu şart nedir? Galiba kız kardeşimle evlenmek istiyor. Öyle değil mi?

Her şeyin böyle açık açık konuşulması Seyyidetü'l-Melik'in canını sıktı. Gözlerini duvarda asılı olan rengarenk işlemeli bir perdeye çevirdi, büyük bir maharetle üzerine işlenen nakışları, kuş ve ağaç resimlerini seyretmeye başladı.

Celis konuya devam etti:

- Şevketmeab efendimizin de bildiği Ebu'l-Hasan şeriflikte ve asalette yüksek bir mevkii sahibidir. Efendimizin amcazadelerinden veliahtlığa namzet olanların en büyüğüdür. Ve...

Seyyidetü'l-Melik bu işte ne gibi bir maksad takip edildiğini anladı. Kendi evliliği hakkında kardeşinin söylediği sözlerin etkisini ortadan kaldırmak için:

- Galiba Emirül Mü'minin efendimizden sonra veliaht olmayı şart koşuyor, dedi.

Celis, Ebu'l-Hasan'ın bu cür'etkar isteğini dile getirdiği için mazeret arıyormuş gibi hemen cevap verdi:

- Onun böyle bir istekte bulunması, çılgınlıktan başka bir şey değildir. Mânâsızlığı ortadadır. Çünkü Allah ömürlerini uzun etsin, şevketmeab efendimiz daha oldukça genç bir yaştadır. Oysa ki Ebu'l-Hasan epeyce geçkindir. İhtimal ki Ebu'l-Hasan bu yolda katlanacağı zahmetlere ve meşakkatlere karşı bunu manevi bir mükâfaat kabul ediyor. İşin ne kadar tehlikeli olduğunu söylemeye gerek yok. Kimbilir, bu işi yaptıktan sonra acaba bir gün bile sağ kalacak mıdır?

Halife:

- Benden sonra hilâfet veliahtı olmak mı istiyor?

Celis:

- Şevketmeab efendimizin ömrü uzun olsun. Bu adam hilâfet makamına gelebileceğine dair umut taşımıyor. Anlaşıldığına göre yalnız veliahtlık şerefinden yararlanmak istiyor.

Halife yere bakarak düşünmeye başladı. Gözlerinde tereddüt çizgileri görülüyordu. Sonra bakışlarını Celis'e yöneltti ve sordu:

- Senin bu konu hakkında şahsi mütalaan nedir?

- Bana kalırsa ondan sonra veliahtlık oğlunuz hakiki veliaht Hamidullah Emir Davut'a intikal etmek üzere veliahtlığı Ebu'l-Hasan'a tevcih etmenizi uygun görürüm. Bizi bu Kürt'den kurtarmayı, saltanatın şevketini ve nüfuzunu efendimize iade etmeyi başarırsa, başkasının yapamayacağı büyük bir hizmeti yerine getirmiş olur. O zaman veliahtlık ona manevi bir mükâfaat yerine geçer.

FİKİR HÜRRİYETİ

Seyyidetü'l-Melik kardeşinin yapılan teklifi kabul etmek üzere olduğunu anlıyordu. Hatta kendisinden son derece nefret ettiği Ebu'l-Hasan ile evlenme işini hoş gördüğünü de hissediyordu. Oysa Ebu'l-Hasan'ı habis ve hain bir yaratık olarak görüyordu. Diğer taraftan kendisi aslında insaflı, merhametli ve dirayetli bir kadındı. Selâhaddin'in öldürülmesini haklı bulmuyordu. Çünkü Selâhaddin böyle bir cezayı hak edecek herhangi bir davranışta bulunmamıştı. Aksine hem Mısır'ı, hem İslâmiyeti ihya etmişti.

Seyyidetü'l-Melik kardeşine bakarak dedi ki:

-Selâhaddin'i öldürtmek, Ebu'l-Hasan'ı onun yerine geçirmek mi istiyorsun?

-Onu, ötekinin yerine geçirmek istemiyorum. Fakat Ebu'l-Hasan onu ortadan kaldırmayı başarırsa kendisini veliaht yapacağım.

-O halde oğlun Davut ne olacak?

-Ondan sonra veliaht olacak.

-Bunu niçin yapacaksın? Selâhaddin'den kurtulmak için cinayet işine girmeyi, tehlikeye atılmayı gerektiren ne gibi sebepler var? Selâhaddin ne yapmış ki?...

-Ne yaptığını sanki bilmiyormuşsun gibi benden mi soruyorsun?

-Belki biliyorum. Fakat Emir'ül Mü'minin efendimizin bizzat kendi ağzından duymak istiyorum.

-O bütün nüfuzu ve iktidarı eline aldı. Bizim için hâkimiyetin adından başka bir şey bırakmadı.

-Pekâlâ! Selâhaddin'den önce gerçekten nüfuz ve iktidar sizin elinizde miydi? Bütün nüfuz, bütün hâkimiyet vezirlerin elinde değil miydi? Onların hepsi yabancı değil miydiler? Selâhaddin de Kürd'dür. Bunların birbirlerinden ne farkları var?

-Fakat hemşireciğim! Bu büsbütün hâkimiyeti ele almış. Her şeyi değiştiriyor.

Seyyidetü'l-Melik delile dayanan sözlerle kardeşinin ilzam ettiğini anlıyordu. Sözünü bitirmesine fırsat vermedi:

-Hakimiyeti büsbütün eline aldıysa, bunu halkı zulümden kurtarmak için yaptı. İşte bu sayede halk derhal ona bağlandı. Bundan dolayı mı onu öldürtmek için hile ve desiseye başvuruyorsun? Böyle bir cinayetin işlenmesini arzu edenler ona haset duyanlar ve hâkimiyeti ele geçirmek isteyen kimselerdir. Bunlar şevketmeab efendimizi onun aleyhinde tahrik etmek için uğraşıyorlar. Kardeşim bu Kürd'ün nasıl bir mevki ve makam sahibi olduğunu öğrenmek isterse, onun sultanı olan Atabek Nureddin'den nasıl yardım istediğimizi hatırına getirsin. Nureddin'e birer tutam saçlarımızla birlikte "İşte bunlar sarayımdaki kadınların saçlarıdır. Kendilerini Haçlılardan kurtarmak için senden imdat diliyorlar" yazan bir mektup göndermedin mi? O adam derhal imdadına koştu. Esdüddin ile biraderzadesi bu Yusuf Selâhaddin'i gönderdi. Bir sultandan imdat istemek için bundan daha zelil bir yola başvurulabilir mi? Saçlarımdan kestiğim parçanın yeri hâlâ boş duruyor.

Seyyidetü'l-Melik elini saçlarına uzatarak o eksik yeri yokladı. Sonra sözüne devam etti:

-Nureddin'in göndereceği adamlara tahsis edeceğimiz mukataalardan başka bizzat Nureddin'e Mısır'ın üçte birini mukataa olarak vermeyi taahhüd etmiştin. Fakat buraya gelip bizi Frenklerden kurtarınca onların bize yaptığı iyilikleri hatırlamak istemedin. Vezirin Şaver onlara karşı oyunla vakit geçirmeye başladı. Onlar da işte bunun için kendini öldürdüler. Emin ol ki, Selâhaddin senin hakkında Şaver'den daha fazla iyi niyet sahibidir. Fakat sen yine bu iyi niyetinden istifade etmek istemedin. O hadiseden ibret almadık. Saray nazırı tavaşi Müteminü'l-Hilafe haset ve rekabet duygularıyla bizi Selâhaddin ve adamlarının aleyhinde bulunmaya bizi teşvik etti. Şevketmeab efendimiz ve kardeşim, Mü'teminü'-Hilafe'nin ne yaptığını hatırlıyor zannederim. Bu adam Selâhaddin'i öldürtmek için harekete geçti. Haçlılarla haberleşmek üzere bazı Mısırlılarla anlaşma yaptı. Acaba bu herif sana veya devlete hizmet etmek için mi böyle canice bir teşebbüste bulundu? Selâhaddin zamanında haber aldı, derhal onu öldürttü. Onun öldürülmesi kendi cinsinden zenci olan saray tavaşilerinin öfkesini ve kinini tahrik etti. Bunlar elli bin kadar idiler.

Bir araya gelerek Selâhaddin'in askerlerine hücum ettiler. Her iki taraf da bu sarayın önünde vuruştular. Biz de sarayın içindeydik. O günkü dehşeti asla unutmayacağım. Emir'ül Mü'minin efendimiz o gün kalben siyahiler ile beraber olduğu halde çatışmayı seyretmek için köşkün balkonuna oturmuşlardı. Siyahiler halifeyi balkonda görünce azimlerini ve cesaretlerini artırdılar. Selâhaddin bu manevi teşvikler kar-

şısında askerlerinin mağlup olmasından korktu. Hemen sarayın üzerine ateşli neft şişeleri atmaları için neftçilere emir verdi.

Halife burada kız kardeşinin sözünü kesti:

-Halbuki ben Selâhaddin'in adamlarını teşvik ettim. Hilafet mutemedini göndererek "Bu siyahi köpek köleleri te'dip ve tenkil ediniz, memleketten çıkarınız" dedirttim. Bunun üzerine neft atmayı kesti.

Seyyidetü'l-Melik:

-Köşkün yanmasından korktuğun için öyle haber gönderdin!

Seyyidetü'l-Melik olanca ciddiyetiyle ve kahramanlık duygusuyla konuşuyordu. Yanakları kızarmış, gözleri parlamıştı. Fakat yangın sözüne gelince birden bire hazin bir hatırayla karşı karşıya gelmiş gibi yüzünün rengi attı. Halife kız kardeşinin tavrında meydana gelen bu ani değişikliğin farkına vardı. Celis'e dönüp baktı. O da bunun farkına varmıştı.

Seyyidetü'l-Melik ise vakarını ve temkinini bozmayarak tekrar konuşmaya başladı:

-Onları durduran şey yalnız senin söylediğin sözlerin etkisi değildi.

-Başka ne gibi faktörler vardı.

-Şimdi bu konuyu bırakalım. Çünkü bu olayları hatıra getirdikçe üzülüyorum. Kardeşim! Sizin de dinlenmeye çok ihtiyacınız var.

Seyyidetü'l-Melik bu sözleri söyledikten sonra başındaki örtüyü düzeltmekle meşgul oluyormuş gibi göründü.

Âzıd kendi elini yokladıktan sonra dedi ki:

-Sağlığım iyidir. Hamd olsun, humma geçti. Hiç bir acı duymuyorum.

-Söyle: Diğer sebep neydi?

-Açıktan açığa söyleyeyim mi?

-Söyle?

BİR TUTAM SAÇ

Seyyidetü'l-Melik elini cebine soktu. Kendi saçlarının renginde, altın sarısı bir tutam saç çıkarıp kardeşine verdi:

- Bu saçı tanıyor musun?

Halife şaşırarak:

- Senin saçındır. Senin saçından kesip ailemdeki diğer kadınların saçlarıyla birlikte Şam Atabeyi'ne gönderdiğim tutam saçtır. Bu sana nereden geldi? Nasıl eline geçti?

- Zencilerimizle Selâhaddin'in askerleri arasında yapılan savaş sırasında elime geçti.

- Nasıl?

- Sarayda feci tahribat meydana gelmeden önce Selâhaddin'in kendi adamlarını neft şişeleri atmaktan men ettiğini demin söylemiştim. Gerçekten de böyle olması muhtemeldir. Fakat çok iyi hatırlıyorum ki, sarayda yüreklerimiz korkudan büyük bir heyecanla çarptığı ve Selâhaddin'in askerleri tarafından üzerimize atılan oklar etrafımıza düştüğü sırada hangi taraftan geldiğini anlayamadığım ateş almış bir şişenin odama yakın bir yere düştüğünü gördüm ve fena halde korktum. Ateşin vereceği zararı gidermek için hizmetçileri çağırdım. Hiç bir kimse feryadıma gelmedi. Çünkü bütün erkekler benden uzak yerlerde ok atmakla meşguldüler. Ben bu haldeyken, saraydakilerin hepsi nefsini düşünürken, yüzüne maske takmış, tavaşi kıyafetini giymiş bir adamın sarayın içinden bana doğru koştuğunu gördüm. Bu adamın saraya

nasıl girdiğini bilmiyordum. Son derece korktum. İlk önce imdadıma geldiğini zannettim. Fakat biraz sonra fena halde aldandığımı anladım. Çünkü herif yanıma gelir gelmez elimden tuttu, kendisini takip etmem için beni çekmek istedi. Büyük bir nefretle elimi çekip kurtardım. Herif tekrar hücum etti. Beni yakaladı. Sanki beni kapıp uçacakmış gibi kendine doğru çekmeye başladı. Odada benden başka kimse yoktu. Bağırdım, çağırdım. Yardım istedim. Kimse sesimi işitip gelmedi. Gürültü her tarafı kaplamıştı. Ses işittirmenin imkânı yoktu. O sırada başka bir yabancı geldi. Beni çekmek için öbürüne yardım etmeye başladı. Arkalarından gelmemi istiyorlardı. Onlardan biri kuşağından çektiği hançerle beni tehdit etti. O hançerle adeta beni öldürmek istiyordu. Haydut heriflerin bu cüretleri beni büyük bir korkuya düşürdü. Kuvvetim kalmadı, neredeyse aklımı ve irademi kaybetmek üzereydim. Başörtüm çözülüp düşmüş, saçlarım perişan olmuştu. İşte bu korkunç dakikada bir delikanlının bana doğru koşup geldiğini gördüm. Elbisesinden Selâhaddin'in adamlarından olduğu anlaşılan bu genç adamın onlara yardım edeceğini zannettim. Artık bitmiş bir haldeydim. Fakat bu delikanlı öyle yapmadı. Hemen hançerini çekti. Bir arslan gibi gürledi. İki maskeli adama hücum etti. Herifler onu görür görmez tehlikeyi anladılar. Bırakıp kaçtılar. Delikanlı onların firarından sonra bir arslan duruşuyla durdu. Büyük bir nezaketle sordu:

- Hanım efendi! Bu alçak adamlar kimlerdi?

- Tanımıyorum, dedim. Sen kimsin? Benden ne istiyorsun?

- Hanım efendi! Korkmayınız. Selâhaddin'in bu sarayı muhafaza eden adamlarından biriyim. O iki kişinin size sal-

dırdıklarını gördüm. Saçınızdan halifeye mensup kadınlardan olduğunuzu anladım. Sizi kurtarmak için koştum. Allah'a şükür, bunu başardım.

Sarayla birlikte bizi de yakma korkusunun bulunup bulunmadığını sordum. Selâhaddin'e bağlı askerlerin sarayın üzerine neft atmadıklarını, neft şişelerinin ancak özel bir maksatla bazı haydutlar tarafından fırlatıldığını söyledi. Bu maksadın da halkı yangın ile meşgul ederek beni yakalayıp götürmekten başka bir anlama gelmediğini belirtti.

Bu sırada Seyyidetü'l-Melik'in rengi değişmiş, yanakları kırmızılaşmış, üzüntüden yutkunmaya başlamıştı.

Halife ile Celis onun sözlerini dinliyorlar, bu sırada yüzünde beliren kahramanlık çizgilerini ve metanet belirtilerini dikkatli bir şekilde takip ediyorlardı. Delikanlının adını andığı zaman tavırlarında ve hareketlerinde bir değişiklik meydana geldiğini fark etmişlerdi. Fakat kalbinde bu delikanlı hakkında ne gibi duygular dolaştığına dikkat edememişlerdi.

Seyyidetü'l-Melik susunca Âzıd sordu:

- Bu delikanlı kimdi? Senin halifeye mensup kadınlardan olduğunu nasıl anlamış? Bu, çok garip bir şey... Her yere örtülü çıktığına göre yabancı bir genç seni nasıl tanıyabilir? Belli ki bu yabancı da Selâhaddin'in adamlarından biri. Doğruyu söyle.

Seyyidetü'l-Melik kardeşine dargın gözlerle baktı:

- Şevketmeab! Beni zan altında bulundurmak mı istiyorsun? Böyle bir zanna ve şüpheye imkân yoktur. Bu delikanlıdan beni nasıl tanıdığını sordum. Elini cebine soktu. Bir tutam saç çıkararak bana uzattı:

- Bu sizin saçlarınız değil mi, diye sordu. Elindeki bir tutam saçı, saçlarıma yaklaştırıp aynı renkte olduğunu gördükten sonra bana verdi.

- Eliyle saçlarına mı dokundu?

- Saçlarıma dokunmadı. Yalnız elindeki tutamı saçıma yaklaştırdı. Kendisi çok namuslu ve terbiyeli bir delikanlıydı. Doğrusunu söylemek gerekirse hayatımı ve namusumu ona borçluyum. O olmasaydı, iki hain herife kurban gidecektim.

- O iki herifin kim olduklarını öğrenemedin mi?

- Kesin olarak öğrenemedim, yalnız onlardan birini benzettim.

- Kimdi? Söyle.

- Söyleyemem. Korkarım ki yanlış benzetmiş olurum da bu yüzden suçsuz bir adama fenalığım dokunur. Böyle olmasaydı o gün sana bu olayı söylemekte tereddüt etmezdim. O günden bu güne bir yıldan fazla zaman geçti. Bir takım zanlarla ve şüphelerle seni rahatsız etmemek için bu meseleyi haber vermedim.

Öfkeden yüzü sapsarı kesilen Âzıd hiddetle bağırdı:

- Şimdiye kadar niçin bana bilgi vermedin? Böyle bir saldırıya uğradığın halde, bu kadar zamandan beri susmak ne anlama geliyor? Buna kim cüret etti? Kimden şüpheleniyorsun? Söyle, çekinme.

- Kardeşim, kendini yorma; kabahatsiz bir kimseyi şüphe ve zan altına düşürmekten korktuğum için kimden şüphe ettiğimi söyleyemedim, bundan sonra da söyleyemem. Al-

lah'a hamd olsun, başıma bir iş gelmeden kurtuldum. Yalnız bir kusurum oldu. O da beni ve namusumu bu alçakların elinden kurtaran delikanlıyı aratıp, iyiliğine karşılık verememek oldu.

Seyyidetü'l-Melik'in, delikanlının adını anar anmaz gözleri parladı. Kardeşi o anda hemşiresinin kalbini yoklamış olsaydı, hızlı hızlı çarptığını görecekti. Fakat bir şeyin farkına varamadı:

- Seni kurtaran adamın ismini biliyor musun? Kimdi?

- Kendisine ismini sordum. Ertesi gün yanıma gelerek her şeyi anlatacağını, hizmetine karşılık, mükafat talebinde bulunacağını bekliyordum. Gelmedi. Ben de kendisine iyi bakamadım. Saldırıdan kurtulduğumu, artık tehlikenin söz konusu olmadığını anladıktan sonra, bana saçı verdi:

- Hanımefendi! Size ait olduğu anlaşılan bu bir tutam saçı, ehliyetsiz bir adamın eline düşmeden alınız. Halifenin yardım talebinde bulunmak için böyle bir tutam saç göndermesi, doğrusu uygun bir hareket değildi, dedi. Bu sözleri söyler söylemez bir şimşek gibi uzaklaştı. O günden beri kendisini görmedim.

KİMDEN ŞÜPHE EDİYORSUN

Halife son derece üzgün ve şaşkın bir haldeydi. O günkü hastalığını, zayıflığını adeta unutmuştu. Birden bire ayağa kalktı. Kızkardeşinin elinden saçı çekip aldı. Dikkatli dikkatli bakmaya, kız kardeşinin saçlarına benzeyip benzemediğini araştırmaya başladı. Her iki saç birbirinin aynısıydı. Halife Celis'e bakarak:

- Amca! Sen bu işe ne diyorsun? Yabancılar, ellerinde aileme mensup kadınların saçları olduğu halde sarayıma nasıl giriyorlar? Fakat ben ne söyleyeyim? Kabahat bende. Çünkü Şam Atabeyi'nden yardım talebinde acele ettim. Kadınlarımızın saçlarını göndererek yanlışlık yaptım. Peki ama bu saç, bu genç adamın eline nasıl geçti? Sahibesini buluncaya kadar onu niçin yanında sakladı? Doğrusu bunlardan hiç bir şey anlamıyorum.

Orada olup biten her şeye şahit olan Celis, son derece şaşırmıştı. Halifenin fena halde öfkelendiğini, aşırı derecede üzüldüğünü görünce dedi ki:

- Şevketmeab! Üzülmeyiniz. Her şeyin bir sebebi vardır. Saçın bir Kürd'ün eline nasıl geçtiğini öğrenmek, Seyyidetü'l-Melik hanımefendiyi yakalayıp götürmek isteyen yüzü kapalı adamın kim olduğunu öğrenmek kadar önemli değildir. Böyle bir harekete cüret eden, acaba kimdir?

Âzıd kız kardeşine baktı:

- Söyle. Kimden şüpheleniyorsun. Sarayıma giren, namusuma ve haysiyetime saldırmak isteyen bu alçak kimdi?

Halife konuşurken zor nefes alıyordu. Gözleri kızarmıştı. Saçı kız kardeşine geri verdi. Tekrar kendi yerine oturdu. Gücünün kuvvetinin iyice kesildiğini hissediyordu.

Kız kardeşi halifenin yanına yaklaşarak öfkesini dindirmeye, alnındaki terleri silmeye başladı:

- Kardeşim! Lütfen kendinizi bu kadar üzmeyiniz. Şüphe ettiğim adamın kim olduğunu söylemek için beni sıkıştırmayınız. Çünkü şüphemin bir gerçeğe dayanıp dayanmadığı konusunda garanti veremem. Belki ben de bu hususta aldanıyorum. Oysa bu şüpheli adamın kim olduğunu söylersem, büyük bir felaketin ortaya çıkacağı kesindir. Küçük bir şüpheyle bir adamı ölümle karşı karşıya getirmek doğru değildir.

- Başım hakkı için o hain adamın kim olduğunu söyle. İyi düşünmeden, işin aslını araştırmadan intikam almayacağıma dair sana söz veriyorum.

Seyyidetü'l-Melik bir süre yere bakarak, başörtüsünü düzelterek vakit geçirdi. Oysa kardeşi hemen cevap bekliyordu. Hemşiresinin geciktiğini görünce dedi ki:

- Niçin konuşmuyorsun?

- Allah aşkına, şimdilik beni bırakınız. Daha sonra size bazı şeyler söyleyeceğim. Biraz düşünmeme izin veriniz.

Celis, sözü Âzıd'a yöneltti:

- Şevketmeab! Şimdilik bırakınız. Fazla sıkmayınız. İleride bir şeyler söyleyeceğine dair söz verdi. Ortada acele edecek bir durum yok. Biz asıl konumuza gelelim, bu Kürtlerden kurtulma planımızı unutmayalım. Amcazadeniz Ebul Hasan'ın teklifi hakkında efendimiz ne düşünüyor?

Seyyidetü'l-Melik bu ismi işitir işitmez, yine tüyleri ürperdi. Fakat birden kendini topladı. Kardeşinin nasıl bir cevap vereceğini öğrenmek için sabretmeyi uygun gördü. Âzıd:

- O adamı ortadan kaldırmayı bize vaad ediyor. Mükafaat olarak veliaht olmayı istiyor. Biz de bu konuda ona söz veriyoruz.

- Şevketmeab efendimizin sözü yeterlidir. Bu kesindir. Fakat Ebul Hasan belki bana inanmayacaktır. Buna dair bir iki kelime yazılması için müsaade buyurur musunuz?

- Hayır hayır... Şifaen söylemek yeter.

- Peki, ferman efendimizindir. Fakat onun daha...

Celis, burada sözünü kesti. Söylenmesinde sakınca gördüğü bir hususu saklıyormuş gibi sakalını kaşımaya başladı. Âzıd:

- Fakat onun daha... Sözüyle ne demek istiyorsun? Açık konuş.

- Fakat hanımefendi, Emire hazretlerinin gücenmesinden korkuyorum.

Seyyidetü'l-Melik:

- Neden gücenecekmişim? Güceneceğimi nereden anladınız?

Celis gülümseyerek cevap verdi:

- Sözlerinizden Ebul Hasan'ı sevmediğinizi anladım.

- O adamı niçin seveyim? O da benden böyle bir şey mi bekliyor.

- Hayır... Fakat Emirü'l-Mü'minin efendimize böyle bir akrabalık bağıyla yaklaşmak istiyor.

- Nasıl bir akrabalık?

Celis Âzıd'a bakarak:

- Şevketmeab! Açıkça söyleyeyim mi?

- Söyle. Zannederim onun maksadını anlıyorum. Benimle konuştuğu zamanlar, bu maksadını gizlice anlatmak istiyordu. İnsafla söylemek gerekirse, isteğinde haklıdır.

Halife bu sözleri söyledikten sonra Seyyidetü'l-Melik'e baktı. Hemşiresi, kardeşinin ne demek istediğini anladı. Daha önce de kardeşi Ebul Hasan'ın kendisiyle evlenmeyi istediğini söylemiş, Seyyidetü'l-Melik buna asla yanaşmamıştı.

Halifenin yine böyle bir teklife işaret ettiğini görünce, anlamamazlıktan geldi:

- Maksadınızı anlayamadım. Ne demek istiyorsunuz?

Halife:

- Ne demek istediğimi anladın zannederim. Sonra Celis'e bakarak:

- Amca! Bu konuda ne düşünüyorsun? Kız kardeşim için Ebul Hasan'dan daha uygun biri var mı?

Celis oturduğu yerde doğruldu, şöyle cevap verdi:

- Gerek aklı ve zekâsı, gerekse soyu itibarıyla buna en layık aday odur. Bizi bu Kürtlerden kurtarmak için ne büyük bir gayret gösterdiğini, nasıl fedakârlıkta bulunduğunu biliyorsunuz. Kulunuza kalırsa, onun bu isteğini derhal yerine getirmelisiniz. Bunu kabul ederseniz, ikinci şartta ısrar etmeyece-

ğini zannederim. Yani hanımefendim Emire hazretleriyle evlenme konusundaki isteği kabul edilirse, veliahtlık talebinden vazgeçecek ve böyle bir şerefle yetinecektir. Çünkü kendisi Seyyidetü'l-Melik hazretlerine son derece saygı duyuyor, ona sahip olmayı büyük bir mutluluk kabul ediyor. Bu nimeti elde ettikten sonra her konuda bize yardımcı olacaktır.

Seyyidetü'l-Melik açıkça söylenen bu sözleri işitince Celis'e şöyle dedi:

- O, benimle evlenmeyi istiyor. Sen de uygun buluyorsun. Kardeşim Emirü'l-Mü'minin efendimizin bu konudaki kesin fikrini öğrenmek istiyorum.

Halife, kız kardeşinin ağzından çıkan bu sözlerin ciddi olduğunu zannetti. Selâhaddin'den kurtulmak ümidiyle kız kardeşinin bu evliliği kabul etmesini istiyordu. Dedi ki:

- Ben de böyle düşünüyorum. Bunu daha önce de biliyordun.

Seyyidetü'l-Melik soğuk bir tavırla:

- Fakat ben aynı fikirde değilim, diyerek yüzünü başka tarafa çevirdi.

Âzıd:

- Hemşireciğim! Hâlâ yanlış düşünmeye devam ediyorsun. Akrabamız olan bütün emirlerin içinde Ebul Hasan'dan daha fazla sana denk kimse yoktur. Üstelik bu adam bize hizmet etmek için büyük fedakârlıklarda bulundu.

- Ben ne denklik arıyorum, ne de eşitlik. Daha önce de söyledim. Evlenmek istemiyorum. Lütfen bu konudan vazgeçiniz. Bu adam kısmetini başka yerde arasın.

Celis:

- Fakat hanımefendi! Bunu kabul ederseniz, şevketmeab efendimize büyük bir hizmette bulunmuş olursunuz. Çünkü şevketmeab efendimizi dünyada kurtaracak yegane adam Ebul Hasan'dır.

Seyyidetü'l-Melik Celis'i küçümseyen sözlerle cevap verdi:

- Ebul Hasan yalancı bir adamdır. Dediği şeyi yapmaya asla gücü yetmez. Yalanla, hileyle sizi aldatıyor.

Celis cevap verdi:

- Hanımefendi! Bu sözlerle ona haksızlık ediyorsunuz. Şevketmeab efendimize olan sadakatine ben eminim. Hanedanınıza olan bağlılığı asla şüphe götürmez. Çünkü kendisi de bu hânedanın en asil mensuplarından biridir.

Seyyidetü'l-Melik:

- Bu adam, bu konuda da yalan söylüyor. Çünkü kendisi Fâtımi hânedanından değildir. Peygamber hânedanı doğrulukla, samimiyetle tanınmış bir hânedandır. Halbuki bu adam münafığın tekidir. İşte ben bu kadarını yeterli görüyorum.

Kız kardeşinin böyle açık ve hakaret edici sözleri karşısında Âzıd'ın canı sıkıldı. Dedi ki:

- Bu söylediklerini her hangi bir delil ile ispat edemezsin. Ben bu adamda, samimiyetten başka bir şey görmedim. Onun münafık olduğunu, neye dayanarak söylediğini bilemiyorum:

- Ben onu pekâlâ biliyorum. Zaman, sözlerimin ne kadar doğru olduğunu sana gösterecektir. Kardeşim! Öyle görüyo-

rum ki, sen çok yorgunsun boşuna sözü uzatıp vakit geçirmeyelim. Şimdi git, istirahat et. Yarın bütün gerçekleri söyleyeceğim.

Âzıd gerçekten de yorgun bir haldeydi. Kız kardeşinin sözleri kendisini son derece etkilemişti. Dolayısıyla kız kardeşini dinlemeyi, konuyu başka bir zamana bırakmayı uygun gördü. Ayağa kalktı. Celis de aynı harekette bulundu. Herkes kendi odasına gitti. Halife hepsinden daha fazla uykuya muhtaçtı.

MİSAFİRLER SARAYI

Ebu'l- Hasan tarafından verilen görevi yerine getiremediğinden ve başarısızlığa uğradığından dolayı uykuya en az ihtiyaç duyan Celis idi. Bu ihtiyar adam, temiz kalpli, iyi niyetli bir kimse idi. Ebu'l-Hasan zekâsıyla, icat ettiği bir takım sahte delillerle ve cerbezeli lisanıyla bu ihtiyarı oldukça etkilemiş; veliahtlığın kendisine intikal etmesinin hem devlet, hem halife, hem de herkes için hayırlı olacağına ikna etmişti. Zavallı ihtiyar, tam bir sahtekâr olan Ebu'l-Hasan'ın devleti Selâhaddin'den kurtarabilecek yegane şahıs olduğuna inanıyordu. Ebu'l-Hasan tarafından bu görev kendisine verilince büyük bir samimiyyetle onu yerine getirmeye çalışmış, gerek halifeye, gerekse Fâtımi hânedanına hizmet etmek düşüncesiyle Âzıd'a bu yolda teşviklerde bulunmaktan çekinmemişti.

Celis başarısızlıkla dönünce Ebu'l-Hasan'a sonuç hakkında ne söyleyeceğini şaşırmıştı. Ona ağır gelmemesi için konuyu bir takım işaretlerle ve yumuşak bir üslupla anlatmaktan başka çare bulamıyordu.

Ebu'l-Hasan "Garp Sarayı"nın yakınında bulunan "Misafirler Dairesi"nde ikamet ediyordu. Büyük bur konaktan ibaret olan bu misafirhane başkomutan Bedr-i Cemali'nin oğlu Muzaffer'in sarayı idi. Muzaffer ölünceye kadar bu sarayda oturmuştu. Vefat edince yabancı hükümdarlar tarafından gelen elçilerin ve bazı devlet adamlarının ikameti için misafirhane haline getirilmişti.[11] Onun nazırlığına tayin edilen zata

11. **Makrîzî:** C. 1, 161.

"Adiyyül Melik" namı vediliyordu. Bu zat gelen misafirleri kapı çuhadarı tarafından bin niyabe ta uzaklardan karşılıyor, her birini durumlarına ve mevkilerine göre daireye indiriyor, onlara hizmet etmek için görevliler tayin ediyordu. Daha sonra Mısır'da kurulan Türk Kölemen devleti zamanında misafirhane nazırına "Mihmandar" namı verildi. Fakat romanımızda anlatılan olayların meydana geldiği zamanlarda bu makam sahibine "Adiyyül Melik" deniliyordu.

Adiyyül Melik, Ebu'l-Hasan'ın halifenin yanında büyük bir nüfuz ve mevki sahibi olduğunu görünce ona fazla saygı göstermeye başlamış, kendisine ayrı bir daire tahsis etmiş, hizmetini görmek için de bir kaç görevli tayin etmişti. Ebu'l-Hasan bir takım göz boyayıcı tavırlarıyla, kendi gücü ve mevkisi hakkında uydurduğu yalan ve masallarla bu adamı da tam bir maskaraya çevirmişti. Zaten bir devlet çökme sürecine girdiği zaman gerçeklerin yerini şarlatanlıklar alır, sahte gösteriler rağbet bulur. Devlet adamları ciddiyetten uzaklaşırlar, yalanlarla, hezeyanlarla vakit geçirirler. Devletin geçirdiği sarsıntıları görerek kendi mevkilerini korumaktan başka bir şey düşünmezler. Ümit veren her yalancıya bağlanmaktan çekinmezler. Böyle zamanlarda hilekâr ve dessas adamların etkisi büyük olur. Bunlar bulanık suda balık avlarlar. Her şey ters yüz edilir, doğruyla eğri, gerçekle yalan yer değiştirir. Halk ise gösterişe bakmaya başlar.

İşte Ebu'l-Hasan böyle bir adamdı. Son derece zeki ve kurnaz bir kimseydi. İnsan kandırmakta büyük bir yetenek sahibiydi. Maksadını gerçekleştirmek, hedefine varmak için her yola başvurur; yalançılıktan, dalkavukluktan, yaltaklıktan, zilletten, hatta adam öldürtmekten çekinmezdi. Şurası bir

gerçektir ki, zekâ ve deha sahibi bir insan namusu, vicdanı ve diğer insani meziyetleri ayak altına alırsa genellikle amacını gerçekleştirir, hedefine varır. Ebu'l-Hasan Hilafet makamına göz dikmiş, hiç değilse veliaht olmayı aklına koymuştu. Bu niyetini gerçekleştirmek için her vasıtaya başvuruyordu. Seyyidetül Melik ile evlenmek istemesi bir taraftan halifeye kız kardeşinin vasıtasıyla nüfuz etmek, diğer taraftan da sözde Hazreti Ali'nin torunlarına olan bağlılığı bu evlilikle kuvvetlendirmek niyetine dayanıyordu. Dolayısıyla böyle bir evliliğe büyük bir önem veriyordu. Bu konuda başarılı olursa, peşinde koştuğu her şeyi kolayca elde edecekti. Fakat Seyyidetül Melik onu asla sevmiyor, üstelik nefrete ve hakarete layık görüyor, iddia ettiği asaleti doğru bulmuyordu. Hatta böyle bir soyluluğa inandığı için kardeşini bile kınamıştı. Çünkü Ebu'l-Hasan'ın böyle asil bir soya mensup olduğunu ispat edecek, kendi boş sözlerinden başka bir delil yoktu.

Celis ertesi gün sabah erkenden, kendisini halife çağırmadan önce, Ebu'l-Hasan'ı ziyaret etmek için Misafirler Sarayı'na gitti. Ebu'l-Hasan kendisini büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu. Fakat hizmetçi Celis'in geldiğini bildirmek için yanına gelince gerçi kendini her zamanki gibi karşıladı. Fakat bu arada onu beklemiyormuş gibi bir tavra büründü. İlk önce halifenin sağlığını sordu.

Celis:

-Dün akşam yanından ayrıldığım zaman daha iyiydi, dedi.

-Allah'ın inayetiyle ve mevcut sebeplerin de ortadan kalkmasıyla içinde bulunduğu rahatsızlıktan kurtulacağını ümit ederim.

Celis maksadı anladı:

-Söz konusu sebebin büsbütün ortadan kalkacağını ümid ederim. O zaman asıl maksat hasıl olur.

-Allah'ın izniyle sebep ortadan kalkacaktır. Bu işten vazgeçeceğimi zannetmeyiniz. Ben bunu Emir'ül Mü'minin efendimiz için yapıyorum. Şahsi hiç bir maksadım yoktur. Ona bütün kalbimle saygı duyuyorum.

Celis muhatabının bu sözleri karşısında hayran kaldı. Halife ile cereyan eden konuya dair ne söyleyeceğini bilemeyerek bir kat daha şaşırdı. Ebu'l-Hasan onun bu halinin farkına vardı. Özellikle halifenin, kendi teklifine red cevabı vereceğini ve Seyyidetül Melik'in de öyle bir evliliği de asla kabul etmeyeceğini bekliyordu. Fakat işin farkına vardığını belli etmemeye çalıştı. Soğukkanlılığını koruyarak Celis'e baktı ve dedi ki:

-Şevketmeab efendimizin bütün kötülüklerden kurtulacağından, en kısa zamanda sağlığına kavuşacağından emin olmasını istiyorum. Siz bu konuda kendilerini ikna edebildiniz mi?

-Bu konuda kesin kararlı olduğunuzu ve elinizden gelen bütün gayreti göstereceğinizi kendilerine en güzel şekilde arz ettim. O da sizin işi sonuna kadar götüreceğinize ve başaracağınıza kesin olarak inanıyor. Lakin...

Celis sözünü tamamlayamadı. Sakalını kaşımaya başladı.

Ebu'l-Hasan onu zor durumda bırakmamak için hemen söze girişti:

-Umarım veliahtlık konusunu halifeye açmamışsınızdır. Çünkü onun, benim bu meseleye önem verdiğimi zannetme-

sini istemiyorum. Halifeyi içinde bulunduğu zor durumdan kurtarmayı, bazı şartlara bağlı kabul etmiyorum. Onu bir görev olarak yerine getireceğim. Ben bu konuda başarılı olursam halife hazretlerinin kendi kendine böyle bir karşılıkta bulunacağına eminim. Kendisi böyle bir şey teklif etse kabul edemeyeceğim konusunda size garanti veririm. Çünkü hilâfet oldukça ağır bir yüktür. Halifenin yakın müsteşarlarından olmayı, diğer bütün makamlara tercih ederim.

Celis Ebu'l-Hasan'ın sözünü kesti:

-Allah sizden razı olsun. Zaten sizden bunu bekliyordum. Fakat halifenin huzurundayken konuyu kendisine açtım.

-Teklifin ona çok ağır geldiğine şüphem yoktur. Birden bire ona böyle bir teklifte bulunmak, her halde kendisine oldukça garip görünmüştür. Dolayısıyla ben de reddetmesini yadırgamıyorum. Ben insaflı bir adamım, her şeyin doğrusunu söylerim.

-Hayır hayır. Reddetmedi. Fakat...

-Bu konuyu, baş başa kaldığınız sırada ona gizli olarak mı açtınız?

-Hayır. Bunu başaramadım. Halife hazretleri harem dairesinde bulunduğu bir sırada, konuyu açmak zorunda kaldım.

Ebu'l-Hasan derhal cevap verdi:

-Öyle sanıyorum ki bu konuyu kız kardeşinin huzurunda açtınız. Değil mi?

-Evet, öyle oldu.

-Zannediyorum ki o da, kardeşinden daha garip gördü. Ben bu konuda hem kendisine hem de kardeşine bir şey söyleyecek değilim. İhtimal ki veliahtlıktan başka diğer bir hususu da zikretmekten kendinizi alamadınız.

Celis gülümsedi:

-Evet. Diğer hususu da zikrettim. Size olan muhabbetim bana ne ilham ettiyse o dille konuştum.

Celis bu sözleri söylerken hafifçe yutkunuyordu. Ebu'l-Hasan Seyyidetül Melik'in kabul cevabı vermediğini anladı. Ebu'l-Hasan bu konudaki başarısızlığını örtmek için yapmacık bir tavır takındı:

- Onun da bu teklifi kabulde tereddüt etmesini temenni ederim.

Celis onun bu temennisini garip gördü:

-Evet, evet biraz tereddüt etti. Belki de bu sıkıntılı günler geçinceye kadar kararını erteledi. Yahut... Bilmiyorum.

-Azizim! Açık konuşunuz. Teklifi reddetmiştir. Belki de başka birine gönül vermiş olabilir. Yahut... Her ne isterse yapsın. Ben onu takip etmem. Fakat kardeşini kınarım. Çünkü o, kız kardeşinin hareketlerinden, şerefinden ve namusundan sorumludur.

Kesin olarak söylüyorum ki, Emir'ül Mü'minin efendimiz sizi destekledi. Çünkü hakkınızda asla kötü düşünmüyor. Ebu'l- Hasan parmaklarıyla sakalını taramaya başladı:

-Bu yeter. Ben onu herkesin bildiği gibi akıllı bir kadın sanıyordum. Fakat şimdi anlıyorum ki bu kadın kendi menfaatini düşünemeyecek kadar acizdir. Bundan sonra bana hiç

kimse suç bulmasın. Emir'ül Mü'minin efendimiz için hayatımı, bütün varlığımı feda etmekten vaz geçtim demek istemiyorum. Fakat Seyidetül Melik'in verdiği red cevabına makul bir sebep bulamıyorum. Düşündüğüm her şeyi size açıkca söylemek için lütfen bana izin veriniz. Gerçi böyle hareket etmek suretiyle ihtiyatı elden bırakmış oluyorum. Seyyidetül Melik benden daha layık birini bulamaz. Ama kendisini başka birine gönül vermişse, ona bir şey denilemez.

-Hayır, iş öyle değildir. Kendisi evlenmek istemediğini söylüyor.

Ebu'l-Hasan oturduğu yerden kalkmak istedi ve gülerek dedi ki:

-Evlenmek istemiyor mu? Bu makul bir söz değildir. O benden başka biriyle evlenmek zorunda kalacağını görecek ve beni kabul etmediği için çok pişman olacaktır.

Celis de Ebu'l-Hasan'la birlikte ayağa kalktı. Ebu'l-Hasan'ın ne söyleyeceğini bekledi. Ebu'l-Hasan:

-Sizi Emir'ül Mü'minin efendimizin yanına gitmekten alıkoydum zannederim. Öyle sanıyorum ki kendisi şu anda sizin sohbetinize büyük bir ihtiyaç duyuyor. Efendimize olan bağlılığımın devam ettiğini, hayatımı uğruna feda etmeye hazır olduğumu kendilerine lütfen arz ediniz. Seyyidetül Melik hakkında ona hiç bir şey söylemeyiniz. Sadece şu kadarını belirteyim ki Allah onu affetsin, böyle yapmakla iyi bir harekette bulunmadı.

Celis onunla vedalaştı. Kendi evine gitti. Orada halifenin davetini beklemeye koyuldu. Ebu'l-Hasan'ın yüksek ahlaklı, özü sözü doğru bir adam olduğuna hâlâ inanıyordu.

İSA EL- HEKKÂRİ

Ebu'l-Hasan yalnız kalınca öfkesinden köpürmeye başlamış, aldığı bu red cevabı karşısında adeta küplere binmişti. Ellerini arkasına bağlayarak odada gezinmeye başladı.

Redde karşı ne gibi tedbirler alacağını derin derin düşünüyor, kâh esneyerek ve öksürerek, kâh sakalını kaşıyarak, kâh sarığını düzelterek vakit geçiriyordu. Sonra birden bire durarak kendi kendine söylenmeye başladı:

-Âzıd kendisinden sonra veliaht olmamı reddetti. Fakat zaman gelecek, beni kendi yerinde halife olarak görecektir. Kız kardeşi olan mel'une de benimle evlenmeyi kabul etmiyor. Onun verdiği bu red cevabı, bana halifenin red cevabından daha fazla dokunuyor. Fakat o hain kadın alacağım intikamın şiddetini görünce fena halde pişman olacak ve her emrime boyun eğecektir. Evet evet, ağlayarak ve boyun eğerek ayaklarıma kapanacaktır. Belki de kendisine aşık olduğumu, bu sevdanın etkisiyle evlenmek istediğimi zannediyor. Eğer öyle ise, fena halde aldanıyor. Çünkü ben böyle boş hayallere kapılacak bir adam değilim. Kalbimde hiç kimsenin aşkı ve muhabbeti yoktur. Hiç kimseyi sevmem. Bir kadını sevmek öyle boş bir şeydir ki insanı diğer önemli isteklerinden alıkor. Ben onun kardeşi olan halifenin bile elde edemeyeceği yüksek mevkilere göz dikmiş bir adamım. Selâhaddin'i öldüreceğim. Fakat bunu onun veya kardeşinin hatırı için yapmayacağım. Ben onu rekabet meydanında önümde kimse kalmaması için öldüreceğim. Onu, Âzıd'ı, hilâfeti elde etmek için bana engel olacak herkesi ortadan kaldıracağım.

Çünkü hilâfet benim hakkımdır. Boşuna onu benden almaya çalışmasınlar.

Ebu'l-Hasan bunları söylerken o kadar üzgün ve o kadar öfkeliydi ki âdeta bağırarak konuşmak istiyordu. Fakat hemen kendine geldi. Sustu.

Bulunduğu odadan daha içerideki diğer bir odaya giderek kapıyı arkasından kapadı. Eliyle tehdit işaretleri yaparak yine kendi kendine söylenmeye başladı:

-O hain kıza işkencenin her türlüsünü tattıracağım. Yaptıklarına bin kere pişman ettireceğim, dedi. Sonra elbisesini değiştirmeye başladı. Her şeyden önce Seyyidetül Melik'i oldukça zor durumda bırakacak şeytanca bir plan hazırlamayı düşünüyordu. Elbise değiştirme işini bitirince katırının hazırlanması için emir verdi. Katıra bindi.

Selâhaddin ile babasının ikamet ettikleri yere doğru gitmeye başladı. Selâhaddin'in maiyyetinde Ziyaeddin İsa el-Hekkârî adında bir zat vardı ki, ilmiyle, irfanıyla ve üstün meziyetleriyle tanınıyor, herkes tarafından saygı görüyordu. Selâhaddin önemli konularda bu zatın düşüncelerinden istifade ediyordu. İsa el-Hekkârî önceleri Halep'te fıkıh ilmiyle meşgulken Selâhaddin'in amcası Esdüddin'e intisap etmiş ve günde beş vakit namaz kıldırmak üzere onun imamlığına tayin olunmuştu. Esdüddin, Bahaeddin Karakuş ile Mısır'a gelince İsa da onlarla birlikte gitmişti. İsa, Selâhaddin'e son derece bağlıydı. Esdüddin vefat edince İsa ile Karakuş bir araya gelmişler, onun yerine vezirlik makamına Selâhaddin'i getirmeye çalışmışlar ve bu yolda harcadıkları çabanın sonucunda amaçlarına ulaşmışlardı.[12] İşte bundan dolayı İsa'nın Selâhad-

12. **İbn-i Hallikân:** C. 1, 297.

din'in yanında çok büyük bir mevkii vardı. Selâhaddin'e başka kimsenin söyleyemeyeceği şeyleri aktarabiliyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, Hekkârî bu mevkiini ve nüfuzunu suiistimal etmemiş, böylece halka çok büyük iyiliklerde bulunmuştu.[13]

Diğer taraftan İsa nesep itibariyle Alevi idi. Bu nesep dolayısıyla Ebu'l-Hasan'la dost olmuştu. İsa, zamanı gelince Selâhaddin'in menfaati için kullanmak ümidiyle Ebu'l-Hasan'a iltifat ediyor, gerekli saygıyı gösteriydordu. Oysa Selâhaddin'in bundan haberi yoktu. Çünkü Ebu'l-Hasan Selâhaddin'in bütün gizliliklerin farkına varan derin nüfuzundan korktuğu için onunla bir arada bulunmaktan kaçınıyordu. İsa o sırada İnci Saray'da sık sık Selâhaddin'in yanına gidiyor, ona sadık bir müsteşar gibi hizmet ediyordu. Babası Necmeddin'in Mısır'a gelmesini gerektiren özel görevin yerine getirilmesini sağlamak için ona da yardım etmekten geri kalmıyordu.

Ebu'l-Hasan İnci Saray'a doğru giderken içeri girmeyi aklına hayaline getirmiyordu. İsa'nın bu saraya gidip gelirken ona yolda rastlayacağını ümit ediyordu. Yolda görecek olursa, beklemeksizin rast gelmiş gibi davranacak ve bu sayede onu kolayca istediği bahse sürükleyecekti. Ebu'l-Hasan İsa'nın, Küçük Saray'ın civarında bulunan "Darü'l-İlim" adındaki kütüphaneye devam ettiğini de biliyordu. Bu Darü'l-İlim Hakim Biemrillah tarafından kurulmuş, orada bir çok nadir ve nefis kitaplar bir araya getirilmiş, ilim adamlarının istifadesine sunulmuştu. Kütüphane, Avrupa kütüphanelerinde olduğu gibi hokka, kalem, mürekkep ve diğer bir takım malzeme-

13. **İbn-i Hallikân:** C. 1, 125.

lerle techiz edilmişti. Özel olarak vakfedilen bazı yerlerin gelirleri, kütüphanenin masraflarını karşılıyordu. Âlimler işte bu Darü'l-İlim'de toplanıyorlar, ilmi tartışmalarla vakit geçiriyorlardı. Emirü'l-Cüyuş'un (başkomutanın) oğlu Efdal'in zamanında bu tartışmalar çok tehlikeli dini münazaralara dönüştüğünden Efdal ortaya çıkacak karışıklığın önünü almak için halktan kimselerin oraya girmesini yasaklamıştı. Bununla birlikte orada fıkha ve tarihe ait bir çok eser bulunduğu için, yüksek tabakadan kim isterse, kitap okumasına izin veriliyordu. İşte Hekkârî oraya devam eden yüksek tabakaya mensup biriydi.

Ebu'l-Hasan yolda Hekkârî ile karşılaşmayınca İnci Saray'a gitti. Kapıdaki hizmetçilerden birine Hekkârî'yi sordu. Darü'l-İlim'e gittiğini söylediler. Ebu'l-Hasan katırını oraya doğru sürmeye başladı. Darü'l-İlim'e varınca kapıcı kendisini tanımadığı için içeri girmesine izin vermedi. Ebu'l-Hasan kendini tanıtmak istemedi. Kapıcıya:

-İçerideki bazı kitaplara biraz bakmak istiyorum, dedi. Kapıcı:

-Buna müsaade yoktur, efendim, cevabını verdi.

-Nasıl müsaade yoktur? Biraz önce buraya başka bir adamın girdiğini söylediler.

-Efendim! İçeri giren zat fıkıh bilgini Ziyaeddin hazretleridir. Başka kimse girmedi.

Ebu'l-Hasan hayretle sordu:

-Fıkıh bilgini Ziyaeddin hazretleri burada mıdır?

-Evet, buradadır.

-O benim aziz dostumdur. Yanına gitmem için kendisinden izin isteyiniz.

-Kim diyeyim?

-Ebu'l-Hasan içeri girmek istiyor demeniz yeterlidir.

Kapıcı içeri girdi. Ziyaeddin'le birlikte döndü. Ziyaeddin Ebu'l-Hasan'ı görünce selam verdi. Ebu'l-Hasan hemen katırdan indi. İkisi birlikte içeri girdiler. Ebu'l-Hasan böyle bir tesadüften çok memnun olduğunu gösteriyordu. Ziyaeddin asker elbisesi giyiyor, fakih sarığı sarıyordu. Böylece iki kıyafeti bir araya getiriyordu.[14] Ebu'l-Hasan Hekkârî'ye latife olarak dedi ki:

-Asker kıyafetiyle fakih kıyafetini bir araya getirmişsiniz. Şimdi size ne diyeceğiz? Asker misiniz, fakih misiniz?

Hekkârî gülümsedi:

-Şimdi burada fakih sayılırım, dedi.

-Ben çoktan fıkıhtan vazgeçtim. Şimdi buraya bazı ilmi meseleleri tetkik etmek için geldim.

Ebu'l-Hasan bu sözleri söyledikten sonra içeri doğru yürümeye başladı. Ziyaeddin de onunla birlikte hareket etti:

-Buyurun içeriye... Lisanla ilgili bir konuyu mu araştırmak istiyorsunuz.

-Hayır, lisan bahsini düşünmüyorum. Tarihi bir mesele hakkında araştırma yapmak istiyorum. Bu memleketlerde Türklüğün temelini atan Selçuklular'ın tarihini karıştırmak için geldim. Bunlar gerçekten azim ve celadet sahibi kimse-

14. **İbn-i Hallikân:** C. 2, 125.

lerdir. Tarihlerinin kahramanlık tablolarıyla, üstün meziyetlerle dolu olduğunu görüyoruz.

-Galiba Nizamüddin'in nasıl öldürüldüğünü merak ediyor, bu konuda araştırma yapmak istiyorsunuz. Zavallı adam...

-Hayır, onu biliyorum. Şeyhü'l-Cebel'in (dağlar şeyhinin) adamları olan İsmaililer tarafından öldürüldü, değil mi? Bunun için gelmedim. Selçuklu devletinin aslı ve esası hakkında bilgi elde etmek istiyorum.

-O halde benimle birlikte tarih kitaplarının bulunduğu salona geliniz.

TUĞRUL BEY

Ebu'l-Hasan onu takip etti. Bir odaya girdiler. Odada çok sayıda raflar vardı. Rafların üzerindeki kitaplar konularına ve yazıldıkları yüz yıllara göre tasnif edilmişti. Ziyaeddin'in yardımıyla Selçuklu Devleti'yle ilgili bir kaç kitap buldular. Ebu'l-Hasan kitapları aldı. Sayfalarını karıştırmaya başladı:

- Bu devletin kurucusu olan Tuğrul Bey'in hayatını anlatan bir kitabı bulmak için bana yardım ediniz. Bu zat şiddet ve celadet sahibi büyük bir hükümdardı.

Ziyaeddin yeteri kadar araştırdıktan sonra Tuğrul Bey'in biyografisinden söz eden bir kitabı bularak Ebu'l-Hasan'a verdi. Ebu'l-Hasan kitabı aldı:

- Burada yapacağınız ilmi çalışmalara engel olduğumu zannederim.

- Hayır, aksine bu güzel tesadüften çok memnun oldum. Çünkü ben de gerçekleştirdiği büyük fetih hareketleriyle dünya tarihini parlak tablolarla süsleyen bu devlet kurucusunun hayat hikayesini öğrenmek istiyorum. (Yakında duran peykenin üzerindeki minderi göstererek) Buyurunuz, oturunuz, dedi.

Ebu'l-Hasan ile Hekkârî karşı karşıya oturdular. Ebu'l-Hasan Hekkârî'nin eline bir kitap verdikten sonra kendisi de başka bir eser alıp okumaya başladı. Her ikisi birlikte mütalaaya koyuldular. Fakat Hekkârî'nin gözleri Ebu'l-Hasan'ın hangi konuları tetkik ettiğini öğrenmeyi gizliden gizliye arıyordu. Ebu'l-Hasan sayfaları karıştırdı. Kitabın bir yerine va-

rınca gözleri oraya saplanıp kaldı. Sayfaları tekrar tekrar okuyor, takdir duygularıyla başını sallayıp duruyordu. Sonra o sayfayı bırakıp, diğer sayfaları okudu. Bir süre sonra kitabı kapatıp yere bıraktı. Ziyaeddin Ebu'l-Hasan'ın dikkatle okuduğu sayfayı görmek için kitabı yerden aldı, karıştırmaya başladı. Sanki kitabı rastgele karıştırıyormuş gibi davranıyor, Ebu'l-Hasan'ın maksadının farkına varamayacağını zannediyordu. Araya araya sonunda o sayfayı buldu. O sayfada Tuğrul Bey'in Hicri 454 yılında Abbasi halifesi Kaim Biemrillah'ın kızıyla nişanlanmasından bahsediliyor, Sultan Tuğrul Bey'in aslen Türk olduğu halde bir halife kızıyla evlenmek istemesinin garip karşılandığından, daha evvel hiç bir hükümdarın böyle bir şeye cür'et etmemesinden söz ediliyordu. Tuğrul Bey halifenin kızını isteyince bazı alimler bu konudaki görüşlerini dile getirmişler, Tuğrul Bey'in halife kızından evlat sahibi olmak istediğini, hilâfeti Abbasi kanı taşıyan çocuklara ve torunlara bırakmayı düşündüğünü söylemişlerdi. Halife bu durum karşısında son derece telaşlanmış, kızını vermemek için bütün kuvvetiyle çalışmış, ancak başarılı olamamıştı. Halifeler çeşitli dinlere ve ırklara mensup kimselerin kızlarını eş olarak aldıkları halde kendileri Peygamber hânedanının dışında bulunanlara, hele Arap olmayanlara kız vermiyorlardı. Tuğrul Bey'in kardeşinin kızı Arslan Hatun halifenin nikahı altındaydı. Arada esasen böyle bir yakınlık vardı. Nihayet halife zor durumda kalınca kızını vermiş, fakat Tuğrul Bey o yıl bu eşinden çocuk sahibi olamadan vefat etmişti.[15] En garibi şurasıydı ki, Tuğrul Bey halifenin kızıyla evlendiği zaman yetmiş yaşındaydı. Öldüğü zaman diğer eşlerinden de çocuk bırakmamıştı.

15. **Tarihu'd-Devletü's-Selçûkiyye:** 18.

Ziyaeddin kitabın bu sayfasını okurken Ebu'l-Hasan diğer bir kitaba dalmış gibi görünüyordu. Fakat gözlerini alttan alta Hekkârî'den ayırmıyordu. Hekkârî'nin o bölümü bitirdiğini anlayınca dedi ki:

- Tuğrul Bey'in ne kadar azimli ve güçlü bir adam olduğuna, aklı ve dirayeti sayesinde böyle güçlü kuvvetli bir devlet kurduğuna dikkat ettiniz mi? Bu devlet olmasaydı. Şam, Irak ve diğer atabeylerinin varlığı söz konusu edilmeyecekti.

- Evet, çok kuvvetli ve şanlı bir adamdı. Hilafeti kendi çocuklarına ve torunlarına intikal ettirmek için tuttuğu yolu garip görüyorum. Aslen Kureyş'den olmayan bir hükümdarın daha önce böyle bir teşebbüste bulunduğunu zannetmiyorum.

Ebu'l-Hasan konuya önem veriyormuş gibi görünerek dedi ki:

- Büveyh oğullarından Adıdüddevle de buna benzer bir teşebbüste bulunmuştu. Abbasi halifesi Taiullah'a kızını vererek hilâfeti bu evlilikten doğacak çocuklara bırakmak istemiş, fakat başaralı olamamıştı.[16] Tuğrul Bey ise daha büyük bir adım atmıştı. Doğacak olan çocuğun kanında Abbasi kanının bulunması için halifenin kızıyla evlenmek istemişti. Halifenin bu tehlikeden nasıl kurtulduğunu, hilâfetin Abbasi hânedanında kalmasını nasıl başardığını biliyor musunuz?

- Bir tesadüf sonucu olarak bu başarıyı elde etmiştir, değil mi?

- Hayır, öyle değil. Tuğrul Bey'in ölümünü siz tesadüfe mi bağlıyorsunuz? Bir kimse öyle zorla evlendirildikten sonra

16. **İbnü'l-Esîr:** C. 8, 283.

tesadüfen mi ölür? Ben kesin olarak inanıyorum ki, ona zehir içirdiler. Oysa başka türlü hareket etseydi, daha ihtiyatlı davransaydı, böyle bir tehlikeyle karşı karşıya gelmez, gösterdiği bütün çaba da boşa gitmezdi.

- Nasıl ihtiyatlı davranacaktı?

- Halifenin kızını istemek suretiyle niyetinin ne olduğunu herkese hissettireceğine, halifenin mesela kız kardeşini veya amca kızlarından birini istemesi gerekirdi. Böyle yapmış olsaydı, maksadı kolay kolay anlaşılamayacaktı. Alacağı kadın erkek bir evlat doğurduğu takdirde taşıdığı Abbasi kanı, hilâfet iddiası için yeterli olacaktı. Tuğrul Bey bu konuda iyi düşünemedi. Abbasi hânedanından bir kız yeterliydi.

Hekkârî, Selâhaddin'in hâkimiyetini güçlendirecek her şeye büyük bir önem veriyordu. Okuduğu tarih kitaplarında bu maksadına yardımcı olacak bir şey bulur bulmaz hemen Selâhaddin'in menfaatlerini düşünüyor ve onlardan istifade etmek istiyordu. Ebu'l-Hasan sözlerini işitince Selâhaddin'in, halifenin kız kardeşiyle evlenirse yeni bir güç kazanacağını düşündü. Zaten halifenin kız kardeşi aklıyla, dirayetiyle ve güzelliğiyle tanınıyordu. Selâhaddin böyle bir istekte bulunduğu takdirde maksadını kolayca gerçekleştirecekti. Çünkü halife Âzıd böyle bir talebi reddedecek durumda değildi. Hilafet Selâhaddin'in çocuklarına intikal ederse, bütün devlet, hatta bizzat Nureddin onun hükmü altına girecekti. Hekkârî bunları düşündükçe için için seviniyordu. O gün Selâhaddin'e bu konuyu açmak için kendi kendine karar vermişti. Fakat hiç bir şeye dikkat etmiyormuş gibi davranarak kitabın diğer bölümlerini okumakla meşgul oldu. Ebu'l-Hasan da hiç bir şey anlamıyormuş gibi davrandı. Sonra konuyu değiştirdi. Necmed-

din'in durumunu, İnci Köşk'deki ikametinden memnun olup olmadığını sordu. Hekkârî uygun cevaplar vermekle yetindi. Hemen Selâhaddin'in yanına gidip görüşmek için, Ebu'l-Hasan'ın bir an önce oradan çekilip gitmesini istiyordu.

Biraz sonra Ebu'l-Hasan gitmek için izin istedi. Dostu Hekkârî'ye veda etti. Katırına bindi. Misafirler Sarayı'na doğru hareket etti. Ebu'l-Hasan bu mülakattan son derece memnun olmuş, sevincinden çıldıracak bir hale gelmişti. Çünkü Hekkârî'yi kurduğu tuzağa düşürdüğüne, yani Hekkârî'nin derhal Selâhaddin'e giderek, onu halifenin kız kardeşi Seyyidetü'l-Melik'i istemeye teşvik edeceğine kesin olarak inanıyordu. Selâhaddin'in yapacağı böyle bir teklifin Seyyidetü'l-Melik ile kardeşinin başına bir yıldırım gibi düşeceğini ve onları son derece etkileyeceğini çok iyi biliyordu. Kızın, amcazadesine, yani Ebu'l-Hasan'a nişanlı olduğunu iddia etmek gibi bir bahane göstermeden ne kendisi, ne de kardeşi Selâhaddin gibi galip ve güçlü bir talibi reddetmeye imkân bulamayacaklardı. İşte bu sayede kendi maksadını kolayca gerçekleştirecekti.

SEYYİDETÜ'L-MELİK

Seyyidetü'l-Melik yatak odasına çekilmişti. Mürebbiyesi onu hemen karşıladı. Yatmaya hazırlanmak için elbiselerini çıkarmaya yardım etti. Mürebbiye hanımı ile kardeşi arasında neler geçtiğini çok merak ettiği halde buna dair her hangi bir söz söylemedi. Uşaklar ve hizmetçiler daima efendilerinin hangi durumda bulunduklarını öğrenmek isterler. Çünkü kafaları boştur. Önemli bir meşguliyetleri yoktur. Dolayısıyla efendilerinin evlerinde meydana gelen olaylarla meşgul olurlar. Fakat bir seyirci gibi dururlar. İşlerine nasıl gelirse, akılları ne kadarına ererse ona göre efendilerini ya tenkit ederler veya iyi bulurlar. Evdeki gelişmeler, hizmetçiler arasında dedikoduya sebep olur. Onlar da bir araya geldikleri zaman hep bu konulardan söz ederler. Hizmetçilerin arasında efendisinin sırrını saklayan, haysiyetini ve şerefini korumaya çalışan, kısacası efendisine büyük bir sadakatle bağlı olan kimselerin sayısı oldukça azdır. İşte Seyyidetü'l-Melik'in mürebbiyesi bu az bulunan hizmetçilerden biriydi. Hanımını çok seviyordu. Adı Yakute idi.

Yakute hilâfet sarayında eğitilmiş, Seyyidetü'l-Melik'i çok küçük bir yaştayken elinde büyütmüştü. Onu için Seyyidetü'l-Melik de bu mürebbiyesini çok seviyor, ona her sırrını söylüyordu. Yakute halifenin harem dairesine geldiği zaman rahatsız olduğunu anlamıştı. Hatta perdenin arkasına gizlenerek halifeyle kız kardeşinin arasında konuşulan şeyleri öğrenmeye de çalışmıştı. Arada geçen konuşmaların önemli olduğunu hissetmişse de neye dair olduğunu tam manasıyla anlayama-

mıştı. Onun için hanımı elbisesini çıkarırken kendisine yeni şeyler söyleyeceğini bekliyordu. Ayrıca Seyyidetü'l-Melik'in yüzünde merak ve ızdırap belirtileri görüyordu.

Seyyidetü'l-Melik elbise değiştirme işini bitirince yatağa oturdu. Altın sarısı saçlarını çözdü, bir örme yaparak arkasına attı. İçini çekti. Yere bakıp düşünmeye başladı. Yakute hanımının gözlerine dikkat etti. Yaş dolu görünce ayaklarına kapandı. Dizlerini öpmeye başladı:

-Hanımcığım! Neyiniz var? Niçin ağlıyorsunuz?

Seyyidetü'l-Melik yaş dolu gözlerini kaldırdı. Mürebbiyesine baktı. Tekrar içini çekerek cevap verdi:

-Niçin ağladığımı mı soruyorsun? Üzüntümü garip mi görüyorsun? Şu anda duyduğum hüznü yadırgamaman gerekir. Garip olan bir şey varsa o da hâlâ niçin hüngür hüngür ağlamadığım, kendimi büsbütün koyvermediğimdir.

Seyyidetü'l-Melik bu sözleri söylerken üzüntüden boğazı tıkanıyordu.

Yakute'nin de gözleri yaşla doluydu. Fakat derhal kendini topladı:

-Hanımcığım! Ne oldu? Yeni bir şey mi var?

-Yeni şeylere ne gerek var? Sanki bildiğin şeyler yetmiyor mu? Eyvahlar olsun! Ben ne talihsiz bir insanmışım. Sen akıllı bir kadınsın. Sana bir şey gizli kalmaz. Bu Kürtlerle olan maceramızı, devletin nüfuzunu nasıl ellerine geçirdiklerini bilmez değilsin. Bugün kardeşim kahrından ve öfkesinden hummaya tutulmuş bir halde yanıma geldi. Bu manzara karşısında ben nasıl ağlamayayım?

-Elbette ağlayabilirsin. Fakat bunun bir faydası olmaz. En iyisi sabretmek, mukadderatı beklemektir. Unutmayalım ki her şeyin bir sonu vardır. Bu felaket de elbet bir gün sona erecektir. Fakat...

Seyyidetü'l-melik mürebbiyesinin sözünü kesti:

-Hayır, hayır. Bu felaketin ölümden başka bir sonu yoktur. Her şeye, hatta içinde oturduğumuz saraya bile el koyan bu Kürtler'den bizi kim kurtarabilir? Onlar sarayımıza bile bir bekçi koydular.

Seyyidetü'l-Melik kendini toplamaya başladı. Göz yaşlarını sildi. Tekrar konuşmaya başladı:

-Bu felaket diğer felaketlere göre daha hafif sayılır. Bugün şerif Celis bize geldi. Daha büyük yeni felaketlerden söz etti.

Mürebbiye meraklandı:

-Bu felaketlerin ne olduğunu öğrenebilir miyim?

-Bugün önemli bir konudan bahsetmek için bize geldi. Öyle önemli bir konu ki, gûya bizi bu felaketten kurtaracak. Halbuki öyle bir şey mümkün olduğu takdirde, daha büyük, daha kötü, başka bir felakete düşmemize sebep olacaktı.

-İçinde bulunduğumuz bu felaketten daha büyük, daha kötü bir felaket olur mu?

-Evet, bundan daha büyük felaket; o arsız, hayasız, geçkin herifin kardeşimden sonra veliaht olmak istemesidir.

Mürebbiye bu sözlerden bir şey anlamamış gibi davranarak hanımından daha geniş açıklama bekledi. Seyyidetü'l-

Melik gerekli izahatı verdi. Ebu'l-Hasan'ın ileri sürdüğü şartları söyledikten sonra dedi ki:

-O yalancı ve münafık herif Selâhaddin'i öldürecekmiş. Haydi diyelim ki buna gücü yetti. Fakat ben Selâhaddin'in nüfuzu altında kalmayı, kardeşimin oğluna bedel onun veliaht olmasına tercih ederim.

Mürebbiye daha ciddi bir tavırla cevap verdi:

-Hanımcığım! Düşüncelerinize katılamıyorum. Aksine Ebu'l-Hasan'ın gayretlerini kurtuluş için bir sebep kabul ediyorum. Eğer Selâhaddin'i öldürmezse eline bir şey geçmeyecek. Şayet başarılı olursa yeni bir şey kazanamayacaktır. Çünkü şevketmeab efendimiz daha hayatının baharını yaşayan bir gençtir. Allah ömrünü uzun etsin. Ebu'l-Hasan'ın ondan daha önce vefat edeceğine şüphe yoktur. İleride ne olacağını kim bilir?

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyenin bu safça sözlerine daha fazla dayanamadı. Birden bire ayağa kalktı. Yakute de aynı şekilde hareket etti. Hanımının ne söyleyeceğini beklemeye koyuldu. Seyyidetü'l-Melik:

-Fakat herif başka bir şart daha koşuyor ki, bence ölmek, onu kabul etmekten daha iyidir.

Yakute Ebu'l-Hasan'ın hanımıyla evlenmek istediğini biliyordu:

-Hanımcığım! Siz bu adamdan her hangi bir sebep göstermeden şiddetle nefret ediyorsunuz. Biraz sabırlı olunuz. Sözümü bitireyim. Bu adamın ileri sürdüğü şartları gözden geçirirsek bu kadar telaşlanmaya gerek olmadığını görürüz.

Bu zat amca oğullarınızdan biridir. Bizim en dehşetli düşmanımızı öldürmeyi, devleti en büyük bir tehlikeden kurtarmayı, yani başka hiç bir kimsenin yerine getiremeyeceği bir görevi üzerine alıyor. Bunu başarırsa veliaht olmaya ve halifenin kız kardeşiyle evlenme hak kazanacak. O zaman, soy sop sahibi olan ve devleti yıkılmaktan kurtaran böyle bir zatla evlenmekten kaçınmayacağınızı zannederim. Sözlerimi iyi düşününüz. Kendinizi basit düşüncelere ve üzüntülere kaptırmayınız.

Mürebbiye bunları söyledikten sonra Seyyidetü'l-Melik'in üzerine eğildi, üzüntüsünü hafifletmek için öpmeye, bağrına basmaya başladı.

Seyyidetü'l-Melik kendini derhal mürebbiyesinin kollarından çekti. Yüzünü diğer tarafa çevirdi. Gözlerini duvarda asılı duran bir perdeye dikti. Zavallı kız o kadar üzgün, o kadar bitkindi ki yaş dolu gözleri başka bir şey görmüyordu. Donuk donuk bakıyor, en küçük bir harekette bulunmuyordu. Mürebbiye hanımının, kendi fikrini kabul etmeye yatkın olduğunu zannetti. Kolunu hanımının boynuna dolayarak tekrar söze başladı:

-Hanımcığım! Karar vermekte acele etmeyiniz. Konuyu iyi düşününüz. Devletinizin devamı ve bekası bir sözünüze bağlı bulunuyor. Üstelik bütün amca oğullarınızın arasında ondan başka bu işi yapabilecek kimse yoktur. Kendisinden bu kadar nefret etmeniz için makul bir sebep göremiyorum.

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyesinin sözünü kesti, ona doğru yaklaştı. Öfkeli gözlerle sordu.

-Ondan bu kadar nefret etmeniz için makul bir sebep göremiyorum mu diyorsun?

-Evet, öyle diyorum. Nefretinizin bir sebebe dayandığını sanmıyorum. Böyle bir sebep varsa, lütfen söyleyiniz.

-Ben bu adamdan, hain ve münafık olduğu için nefret ediyorum. Onu görmeye dayanamıyorum. Karşı karşıya geldiğim zaman vücudumun bütün zerreleri ürperiyor. Bana göre onun gözleri insan gözleri değil, cehennem ateşi saçan iki tenceredir. Karşı karşıya geldimiz zaman gözlerinin içinde beliren iki şeytanın bana bakıp canımı almak istediklerini zannediyorum. Beni bırak, Yakute! Bu adamı hatırlamak istemiyorum. Bu adama ne Şerif'tir, ne de amcazadelerimizden biridir. Pis bir münafık, cani bir mahluktur.

Yakute şöyle cevap verdi:

-Doğrusu çok hayret ediyorum. Bu adamdan hiç bir sebep göstermeden nefret ediyorsunuz. İhtimal ki aldanıyorsunuz.

-Herifin yüzündeki şirretliği ve mel'aneti görmüyor musun? O çehre şeytanlıktan başka bir şey akla getirmez. Ben onun nasıl bir adam olduğunu çok iyi anladım. Hiç bir zaman yüzünü görmek istemiyorum.

Mürebbiye hanımının elini tutarak ve yatağa oturtmaya çalışarak cevap verdi:

-Oturunuz, hanımcığım! Bir ana kendi kızının iyiliğini nasıl isterse, ben de size aynı duygularla konuşacağım. Gerçi bu şerefe layık değilim. Fakat sizi canımdan çok severim. Bütün kuvvetimle size hizmet etmek isterim.

DERTLEŞMEK

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyesinin gözlerine bakarak yatakta oturdu. Mürebbiye söze devam etti:

-Hanımcığım! Çok gençsiniz. Oldukça güzel, akıllı ve dirayetlisiniz. Size denk olacak biriyle elbette evleneceksiniz. Ebu'l-Hasan'dan daha denk, daha uygun bir adam görmüyorum. Kendisi Alevi hânedanının ileri gelenlerinden biridir.

Seyyidetü'l-Melik yataktan sıçrayıp kalktı. Öfkeden ve üzüntüden yüzünün rengi atmıştı:

-Ben evlenmek zorunda değilim. Böyle bir şeye karar verirsem kocamın Alevi olup olmamasına dikkat etmem. Soy sahibi olmak denklik için yeterli değildir. Zaten bu adamın öyle bir soyu da yoktur.

Seyyidetü'l-Melik bu sözleri söyledikten sonra içini çekti. Gözleri kızardı. Yüzünde utanma işaretleri belirdi. Yüzünü başka tarafa çevirdi. Elleriyle gözlerini kapadı. Yakute hanımının bu haline şaşırıyordu. Bu durumun ancak başkasına gönül veren ve sevdiği kimsenin adını söylemekten çekinen bir kızda görüleceğini artık anlamaya başlamıştı. Konuşmayı değiştirme gereğini duydu. Hanımına sarıldı. Alnından öptü:

-Şimdi meseleyi anlamaya başladım. Oysa daha önce bilmiyordum. Mutlaka başka birine gönül verdiniz.

Seyyidetü'l-Melik bu kadar açık söylenen sözler karşısında tedirgin oldu. Biraz geriye çekildi. Hâlâ susuyor, yere bakmaya devam ediyordu. Mürebbiye konuşmayı sürdürdü:

-Böyle her şeyi açıkca söyleyerek galiba biraz ileri gittim. Onun için sözlerim size ağır geldi. Beni mazur görünüz. Fakat rica ederim: Açık konuşunuz, tahminim doğru değil midir? Her gün, her saat ben sizinle birlikteyim. Sizden bir dakika bile ayrılmıyorum. Erkek olarak kardeşinizden, ufak çocuklardan, amca oğullarınızın küçük çocuklarından başka aramıza kimse girmiyor. Durum böyle olunca başka birine gönül vereceğinizi düşünemiyorum. Fakat anladığım kadarıyla gözleriniz bir aşkın ışıltılarını taşıyor.

Seyyidetü'l-Melik'in yüzü daha fazla pembeleşti. Daha fazla utanmaya başladı. Konuşmak istedi, fakat başaramadı. Mürebbiye tekrar söze başladı:

-Hanımcığım! Doğruyu söyleyiniz. Korkmayınız. Birini seviyor musunuz? Önce bunu söyleyiniz. Sonra sevdiğiniz kimsenin nasıl bir insan olduğunu araştırırız.

-Halacığım! Bu konuyu bırakalım. Böyle şeylerden bahsetmeyelim. Çünkü üzüntümü artırmaktan başka bir işe yaramıyor.

Seyyidetü'l-Melik yatmak istiyormuş gibi davrandı. Yakute ona yardım etti. Seyyidetü'l-Melik yatağa uzandı. Mürebbiye üzerini örttü. Yastığı, yorganı düzeltti. Mürebbiye hanımının her hareketine dikkat ediyordu. Onda konuşma isteği görürse tekrar bir şeyler söyleyecek, görmezse hanımını uykuda bırakıp gidecekti.

Fakat önceki konuşmalar Seyyidetü'l-Melik'in duygularını büsbütün uyandırmıştı. Gizlediği şeyleri mürebbiyesine söylememek için artık sabredemiyordu. Konuşmak istiyordu. Fakat utanma duyguları galip geliyordu. Bir şey söyleyemi-

yordu. Mürebbiyesinin söze başlayacağını, sırlarını anlamakta ısrar edeceğini sandı. Onun kendisine uyduğunu, ısrar etmediğini görünce pişman oldu. Tekrar söze başlamak için vesile aradı. Yorgana kızdı. Üzerinden attı. İçini çekti. Mürebbiyesine öyle bir bakış yöneltti ki Yakute ta kalbinden etkilendi. Mürebbiye yatağın yanına diz çökerek oturmuştu. Hanımının üzerine eğilerek şöyle dedi:

-Hanımcığım! İki gözüm! Neyiniz var? Derdinizi bana niçin söylemiyorsunuz?

Seyyidetü'l-Melik tutuk bir dille:

-Beni gülünç bulursun diye korkuyorum, dedi.

-Allah korusun. Öyle bir harekette bulunamam. Nasıl ve niçin gülünç bulayım?

-Çünkü öyle bir adamı seviyorum ki, hatır ve hayalinden bile geçiremezsin. Kardeşim durumu öğrenirse bu hareketimi çok garip karşılayacak, hatta delilik kabul edecektir. Ben ise işi öyle görmüyorum.

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra sustu. Saçlarını düzeltmekle, yorganı üzerine çekmekle meşgul oldu.

Yakute ise hanımına şaşkın şaşkın baktı. Onun ne demek istediğini bir türlü anlayamıyordu. Yahut onun ne demek istediğini anladığı halde, hanımının daha açık konuşması için anlamamazlıktan geldi:

-Hanımcığım! Ne demek istediğinizi anlayamadım. Kendisini bu kadar sevdiğiniz adam kimdir? Her halde devrin en yüksek şahsiyetlerinden biridir.

-Onu tanımuyor musun? Mutlaka tanıyacaksın. Ben onu bu sarayda nasıl gördüysem, siz de aynı şekilde gördünüz. Ondan daha mert, daha yüksek ahlaklı başka birinin olmadığını sen de itiraf etmiştin. Kardeşimin yardım istemek için, sarayımıza mensup kadınlardan bazılarının saçlarını tutam halinde Şam atabeyine gönderdiğini biliyorsunuz. İşte bu tutamlardan birini elinde tutan bir delikanlıyı burada gördüm. Aslında kardeşim böyle kadın saçları göndermek suretiyle büyük bir zillet içine düşmüştü. Oysa bu adam, işte bu zilleti ortadan kaldırdı. Hayatımı ölümden, namusumu lekeden kurtardıktan sonra o saçı da iade etti.

Yakute bağırdı:

-Galiba o Kürd delikanlıdan söz ediyorsunuz?

-Evet, onu kastediyorum. Unutmayınız ki Kürd olmak bir insanın liyakatini ve meziyetini ihlal etmez.

Seyyidetü'l-Melik bunu söylerken kendini epeyce toplamış, ciddi bir tavır almıştı.

Mürebbiye gülümseyerek, hanımının duygularını okşayarak yaklaştı ve dedi ki:

-Maksadınızı şimdi tam olarak anladım. O delikanlıyı iyi tanıyorum. O günü hiç unutamayacağım.

-Adını öğrenebildin mi?

Mürebbiye yere bakarak bir süre düşündükten sonra cevap verdi:

-Evet, öğrendim. Fakat onun büyük düşmanımız Selâhaddin ile olan irtibatını biliyor musunuz?

-Biliyorum. Bundan ne çıkar?

-Selâhaddin'in adamlarından biriymiş. Bundan ne çıkar demeyiniz. Selâhaddin nereye giderse onu da birlikte götürüyormuş.

Seyyidetü'l-Melik gülümsedi. Demek ki yüksek ahlakının faydasını görmüş, sultanının yanında büyük bir mevki kazanmış. Adı nedir?

-Adı İmadeddin'dir. Kendisini defalarca gördüm. Selâhaddin Emir'ül Mü'minin efendimizin huzurunda bulunduğu sıralarda Altın Salon'un kapısında durur, onun çıkmasını beklerdi. Köşkünüzün penceresinden onu görmüyor muydunuz?

-Onu orada görmedim. Fakat bir kaç defa bu sarayın kapısında gördüm. Saray nazırı Bahaddin Karakuş ile konuşuyordu. Sanki bu sarayda kimseyi tanımıyormuş gibi ne gözlerini pencerelere kaldırıyor, ne de sağa sola bakıyordu. Hakkımda ne düşündüğünü öğrenmek için gözlerini yukarıya kaldırmasını istiyor, göz göze gelmeyi temenni ediyordum. Fakat böyle bir şey yapmadı. Güzel bir gençte bu kadar iffet, bu kadar utangaçlık doğrusu çok az bulunur. Bu yüksek ahlakı onu bana daha fazla sevdirdi. Halacığım! Beni mazur gör. Şimdiye kadar bu sevgimi söylemeye utandım. Büyük bir zevkle, büyük bir mutlulukla sakladım. Fakat şimdi her şeyi söyledim. Artık hiç bir korkum kalmadı. Ancak böyle saf, temiz ve mert bir genç, benim gibi bir kadını mutlu edebilir. İffetsiz, utanma duygusunu kaybetmiş erkekler bir kadını hiç bir zaman mutlu edemezler.

AŞK SULTANDIR

Mürebbiye:

-Hanımcığım! Demek Selâhaddin'in küçük bir subayına gönül verdiniz. Hayret, bir görüşte ona nasıl âşık oldunuz? Bu tuhaf bir şey değil mi? Amcaoğullarınızın ve sarayda bulunanların arasında bir çok gençler var ki ondan daha güzeldirler. Bunları hergün görüyorsunuz. Onların hepsi sizden iltifat bekliyor. Oysa siz onların hiç birine önem vermiyorsunuz.

Yakute bu sözleri söyledikten sonra hayretle başını salladı. Seyyidetü'l-Melik cevap verdi:

-Halacağım! Çok doğru söylüyorsun. Bir bakışla meydana gelen bu büyük değişikliğe, iç dünyamda esmeye başmayan muhabbet rüzgârlarına senden fazla ben şaşıyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse o, tek bir bakış değildi, bütün bir ömürden daha uzun bir saatti. Ben o saatte hayat ile ölüm arasında pençeleşiyordum. O delikanlıya baktığım zaman ya ölmek veya namusumu kaybetmek durumuyla karşı karşıyaydım. O delikanlı elini uzattı. Beni birden o iki felaketten kurtardı. Öyle zannettim ki, o bir insan değil, sanki gökten inmiş bir melekti.

-Demek ki İmadeddin'i seviyorsunuz?

Seyyidetü'l-Melik'in ağlamaktan solan gözleri yavaş yavaş parlamaya başladı. Yüzünde biriken hüzün ve elem çizgileri yerini gülümsemeye terk etti. Başıyla "evet" işareti verdi. Utancından süratli bir şekilde yorganı başına kadar çekti.

Seyyidetü'l-Melik'in sözleri, hal ve hareketi mürebbiyesini son derece şaşırtıyordu. Yorganı hanımının yüzünden nezaketle çekerek dedi ki:

-Hanımcığım! İmadeddin, benzeri çok az bulunan yüksek ahlaklı ve kahraman bir gençtir. Fakat Muizüddin'in soyundan gelen ve büyük bir asalet sahibi olan Seyyidetü'l-Melik'e lâyık değildir.

Seyyidetü'l-Melik bir kaç defa ayağa kalktı, sonra oturdu. Çözülmüş olan saçları omzunu, yanaklarını örtüyordu. Kınayıcı bakışlarını mürebbiyesine çevirerek dedi ki:

-Muiz bu yüksek mevkii, üstün meziyetler, büyük gayretler sayesinde elde etmişti. Oysa çocukları ve torunları hiç bir zahmet çekmediler. Kurulu bir devletin ve saltanatın vârisi oldular. İmadeddin'in sahip olduğu vasıflar ve özellikler onunkinden aşağı değildir. Zenciler vakasında bu gencin ne büyük bir rol oynadığını, beni kurtarmak için nasıl koşup geldiğini, tanımadığı halde saç tutamını bana nasıl verdiğini sen de biliyorsun. Sen bunları unutmuş olabilirsin, oysa ben asla unutmadım. O iki alçak herifin bana nasıl hücum ettiğini, beni bu saraydan nasıl sürükleyip götürmek istediklerini bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. İşte bu delikanlı derhal imdadıma yetişti. Hiç bir mükafat beklemeden, hiç bir şeyden korkmadan beni o iki eşkiyanın elinden kurtardı. Ben de onun bu bu büyük fedakârlığına, yüksek ahlakına karşı kendisini sevdim. Aslını, faslını aramadım. Unutmayınız ki en değerli asalet, liyakatte ve ehliyettedir.

Seyyidetü'l-Melik kısa bir süre suskun kaldı. Sonra gözlerinin üzerindeki saçlarını kaldırarak konuşmaya devam etti:

-O gün bana saldıran iki eşkiyanın kim olduğunu biliyor musun? Bir an için bunların padişahın veya halifenin oğullarından olduklarını kabul edelim. Eğer onlardan biri beni isterse, sen buna razı olur musun?

-Hayır, asla razı olmam. Çünkü onlar alçak kimselerdir. Öyle bir adama varmaktansa, ölmek daha iyidir.

-O halde ne düşündüğümü sana açıkca söyleyebilirim: Kuvvetle zannediyorum ki o haydutlardan biri, kendisiyle evlenmem için ısrar ettiğin Ebu'l-Hasan'dı. Diğeri de onun uşağı olsa gerektir. Belli ki onu yardımcı olarak getirmişti. Kendisini istemediğimi anlayınca böyle menhus bir plan kurdu, o günkü karışıklık arasında beni zorla sürükleyip götürmeye cür'et etti.

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra konuştuklarından dolayı pişman olmuş gibi sustu. Yere bakmaya başladı.

Yakute dehşet ve hayret içinde kalmıştı. Sordu:

-Hanımcığım! Bu dediklerinizden emin misiniz?

-Büsbütün emin olduğumu söyleyemem. Ama tahminimde yanılmadığımı sanıyorum. Fakat şurası bir gerçek ki İmadeddin'i gördükten, mertliğine şahit olduktan sonra gizli bir elin kalbimi ona doğru çektiğini hissediyorum. O günden sonra kardeşimin yanına gelir, yaptıklarına karşı mükâfat ister, ben de kendisini bir daha görürüm diye çok bekledim. Fakat gelmedi. Böyle bir şeye tenezzül etmedi. Bunun üzerine gözümde bir kat daha büyüdü. Kalbimdeki mevkii yükseldi. Takdir duygularım şiddetli bir sevgiye dönüştü. (İçini çekerek) acaba o da benim gibi aynı duyguları taşıyor mu?

Bunları söyleyen Seyyidetü'l-Melik'in gözlerinden yaş boşalıyordu. Artık ağlamaktan kendini alamıyordu. Mürebbiye, bir bakışla böyle şiddetli bir aşkın nasıl ortaya çıktığına hâlâ hayret ediyordu. Hanımının üzüntüsünü hafifletmeye çalıştı, yüzünden öpmeye başladı:

-Hanımcığım! Kendinizi bu kadar üzmeyiniz. Akıllı ve temkinli hareket ediniz. Sizin gibi bir hanımın, ancak bir iki defa gördüğü ve hakkında fazla bir şey bilmediği bir kimse için bu kadar ileri gitmesi doğru değildir. Onun başka birini sevdiğini öğrenirseniz, o zaman acaba ne hale gelirsiniz? Lütfen biraz temkinli hareket ediniz. Büsbütün duygusal davranmayınız.

Seyyidetü'l-Melik kendisini toplamaya mecbur oldu. Yere bakarak düşünmeye başladı. Mürebbiyesinin sözlerini haklı buldu. Fakat heyhat! Aşk müstebit bir sultandır. Hakkı kabul etmez, doğruyu görmez. O ancak sebepsiz istibdattan, hesapsız hücumdan hoşlanır. Zaten aşk müstebit ve amansız olmazsa tadı tuzu kalmaz, her hangi bir değeri olmaz. Aşkı aklın ve hikmetin kanunlarına, mantığın kurallarına, iktisadi esaslara tâbi olmaya çağırırsanız o zaman o aşk, aşk olmaktan çıkar. Belki hoca, tüccar, sarraf, kanun koyucu olur. Gerçekten de aşk öyle mutlak bir kuvvettir ki kanunla, kuralla kayıt altına alınması imkânsızdır. Ceza korkusu veya başka bir tehdit onu yolundan asla döndüremez. O kuvvet ve saltanat, yaptıklarından sorumlu değildir. O öyle bir hükümdardır ki tebaası bütün yaptıklarından razıdır. İşte Seyyidetü'l-Melik o anda böyle düşünüyordu. Aklı ve basireti hatanın mevkiini gösteriyor, fakat kendisi onu görmek istemiyordu. Duygularına mağlup bir halde mürebbiyesine bakıyordu. Dudaklarında

gerçeğin itirafı görülüyor, gözlerinden ise hatada ısrar ettiği anlaşılıyordu:

-Halacığım! Doğru söylüyorsun. Fakat onun öyle bir şey yapacağını sanmıyorum. Hayır hayır... Fakat ne olursa olsun, başka türlü hareket etmek elimden gelmiyor. Bana bu konuda yardımcı ol.

Mürebbiye ne cevap vereceğini şaşırmıştı. Çok garip şeyler öğrendiği bu konuşmanın hayli uzadığını farketti. Vakit kazanmak, kendi kendine daha iyi düşünerek hem hanımını, hem kendi vicdanını rahatlatacak bir çözüm şekli ortaya koymaktan başka daha uygun bir yol bulamıyordu. Hanımının ellerini, kendi ellerinin içine aldı. Öpmeye başladı:

-Hanımcığım! Kendinizi fazla üzmeyiniz. Ben sizin sadık bir cariyenizim. Hayatımı uğrunuzda feda etmeye hazırım. İyi düşünebilmek için bana biraz vakit bırakınız. Hiç bir şeyden korkmayınız. Kardeşiniz, sevmediğiniz bir adamla evlenmek için sizi zorlamaz. Onun yanında ne kadar itibarlı bir mevkiye sahip olduğunuzu biliyorum. İmadeddin'i görmek için mutlaka bir yol bulmak gerekiyor. Şimdi yatağınızda rahat uyuyunuz. Ben de gidiyorum. Bütün gece sizi düşüneceğim. Fakat siz beni elbette düşünmeyeceksiniz...

Mürebbiye şaka yollu söylediği son söz üzerine güldü. Konuşmalarına ek olarak:

-Elbette sevdiğiniz insanı düşüneceksiniz, dedi.

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyesinin bu sözlerinden hoşlanmıştı. Çünkü mürebbiyesinin kendi gibi düşünmesini, gönlünü okşamasını istiyordu. Bunu görünce ferahladı. Uyumaya karar verdi. Yakute oradan çekilerek yatmaya gitti.

MÜCEVHERAT HAZİNESİ

Seyyidetü'l-Melik o geceden kalan zamanı, üzüntüden ve meraktan dolayı, uykuyla uyanıklık arasında geçirdi. Ertesi gün müminleri sabah namazına çağıran müezzinin güzel sesiyle uyandı. Namaz için kalkmayı sürekli bir alışkanlık haline getirmediği halde, o sabah daha fazla uyuyamadı. Kafasını kurcalayan düşüncelerle yatakta bir o yana, bir bu yana dönmeye başladı. Kardeşini düşündü. Doğrusu onu çok merak ediyordu. Kendisinden ayrıldıktan sonra ne halde bulunduğunu, rahatsızlığının geçip geçmediğini öğrenmek istiyordu. Yataktan kalktı. Üzerine ısınmak için ipekten bir örtü aldı. Odasından çıktı. Bir dehlize doğru yürüdü. Bu dehliz halifenin her sabah namaz kıldığı balkona gidiyordu. Balkondan baktı. Kardeşi namaza durmuştu. Onu görünce rahatladı. Oradan kendi odasına döndü. Yolda mürebbiyesi, kendini karşıladı. Halini hatırını sordu. Onunla konuşmaya, gönlünü okşamaya başladı. Birlikte yürüdüler. Odaya vardılar. Mürebbiye, hanımının elbise giymesine yardım etti. Cariyelere saray hizmeti ile ilgili emirler verdikten sonra, hanımının yanına oturdu:

- Şevketmeab efendimizin sağlığını merak etmeyiniz. Şu anda durumu çok iyi, dedi.

- Evet, namaza çıkmasından iyi olduğu anlaşılıyor. Allah'a hamd olsun. Ama ben kendisini görmek istiyorum.

- Bu akşam Altın Saray'dan döndükten sonra görürsünüz. Haydi şimdi yemeğe gidelim, hanımcığım!

Seyyidetü'l-Melik yemek salonuna gitti. Sofraya oturdu. Mürebbiyenin İmadeddin hakkında konuşmasını bekledi. Oysa mürebbiye bu konuyu açmadı. Seyyidetü'l-Melik bizzat kendisi o konuda söz söylemekten utandı. Yemeğini yedi. Sonra günün yarısını bir takım meşguliyetlerle geçirdi. Öğle yemeğinden sonra, bir gün önceki yorgunluğun etkisiyle uykuya ihtiyacı olduğunu hissetti. Yatağa girerek rahat rahat uyudu. Uyandığı zaman kendisini iyice rahatlamış buldu. O gün kendini daha dinç ve daha sağlıklı hissetti.

Seyyidetü'l-Melik her zaman olduğu gibi, yatağından şen şakrak kalktı. Mürebbiyesini çağırmak için elini vurdu. Mürebbiye geç kaldı. Sonra geldi. Bir şey söyleyeceği yüz çizgilerinden anlaşılıyordu. Seyyidetü'l-Melik onu görür görmez heyecanlandı. Sabredemiyerek nasıl bir haber getirdiğini sordu. Mürebbiye:

- Hayırdır, hanımcığım! Haydi gidelim, dedi.

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyesinin bu sözü karşısında telaşlandı:

- Nereye?

- Mücevherat hazinesine!

Seyyidetü'l-Melik söylenen sözden memnun olmadığını gösteren bir tavırla sordu:

- Mücevherler nerede! Orada mücevher namına bir şeyler bıraktılar mı ki...

- Hanımcığım! Oradan pek çok mücevherat almışlar. Fakat yine hayli mücevherat kaldı. Oraya gitmeyi, mücevherat için istemiyorum. Şevketmeab Efendimiz bizzat kendisi ora-

ya gitmiş. Anlayamadığım bir sebepden oraya, yanına gitmemizi istiyor.

Seyyidetü'l-Melik biraz telaşlı bir halde dedi ki:

- Kendisiyle görüşmek için kardeşim, benim oraya gitmemi mi istiyor?

- Evet, hanımcığım! Elbise değiştirmenize de gerek yok. Oraya biribirine bitişik tenha bir dehlizden ulaşabilirsiniz. Buyurunuz, gidelim!

Mürebbiye bunu söyledikten sonra, yürümesi için hanımına işarette bulundu. Seyyidetü'l-Melik başına lacivert bir örtü bağladı. Kardeşinin kendini niçin çağırdığını düşünerek yürümeye başladı.

Seyyidetü'l-Melik ile mürebbiyesi haremden çıktılar. Hizmetçilerden ve cariyelerden hiç kimsenin bulunmadığı dehlizi geçtiler. Seyyidetü'l-Melik hiç kimseyle karşılaşmadı. Bir süre sonra mücevherat hazinesine vardı. O hazine bir çok odalardan meydana gelmişti. İçine mahfazalar, raflar kurulmuştu. Zemine halılar ve seccadeler serilmiş, uygun yerlere sedirler konulmuştu. Seyyidetü'l-Melik uzun zamandan beri oraya girmemişti. Fakat bir zamanlar orada çok kıymetli mücevherler bulunduğunu, yüz yıl önce Mustansırbillah Ebu Temim zamanında asiler tarafından yağma edildiğini duymuştu. Dolayısıyla orada son derece kıymetli ve pahalı mücevherlerle karşılaşacağını ümit etmiyordu.

Seyyidetü'l-Melik hazinenin kapısına varınca perdedar tarafından karşılandı ve içeri alındı. Mürebbiye hanımını orada bırakarak geri döndü. Seyyidetü'l-Melik gözleriyle etrafı kontrol etti. Kardeşi orta salonda, bir sedirde yalnız oturuyor-

du. Başına küçük bir sarık sarmış, eline bir tespih almıştı. Yere bakarak düşünüyordu. Perdedar, Seyyidetü'l-Melik'in geldiğini haber verince, halife gözlerini yerden kaldırdı. Güler yüzle, hasretle kız kardeşini karşıladı. Seyyidetü'l-Melik kardeşine yaklaştı. Sağlığını sordu. Âzıd:

- Hamd olsun, iyiyim. Sen nasılsın, dedi.

- Kendimi değil, sizi düşünüyorum. Siz sağlıklı olduğunuz sürece biz hepimiz sıhhat ve selamet içinde bulunuruz, karşılığını verdi.

Seyyidetü'l-Melik kardeşinin tavırlarından yeni bir şey söyleyeceğini hissetti. Fakat hoşuna gidecek bir şey olmadığını anladığı için bilmemezlikten geldi. Kardeşine yakın bir mindere otururak, konuşmaya başladı:

- Yıllar var ki buraya gelmedim. Sadece küçük bir çocukken girdiğimi hatırlıyorum. Fakat içinde bulunanlar hakkında hiç bir şey hatırıma gelmiyor.

Âzıd, kız kardeşinin sözünü kesti:

- Neyi hatırlayacaktın? Dedemiz Mustansır'dan önce burada ne kadar kıymetli eşya bulunduğunu duyman yeterlidir. (Eliyle göstererek) Şu sandığı görüyor musun?

Sandık son derece sanatkârane yapılmış, güzel nakışlar ile tezyin edilmiş. Seyyidetü'l-Melik kardeşinin o güzel nakışlara dikkatini çekmek istediğini sanarak:

- Gerçekten çok güzel, kardeşim, dedi.

- Dışındaki güzelliği kasdetmiyorum. Bir zamanlar içinde ne kadar değerli mücevherler bulunduğunu hatırlatmak işti-

yorum. Merhum babam söyledi: Mustansır'ın zamanında bu sandıktan üç yüz bin altın değerinde on beş okka zümrüt çıkarılarak yağma edilmiş.

Seyyidetü'l-Melik çok şaşırdı:

- Gerçekten de garip bir şey!

- Bu hazinede ne kadar mücevher ve kıymetli eşya bulunduğunu sana anlatmak istesem, saatler geçmesi gerekir. Burada seksen bin altın kıymetinde bir gerdanlık vardı. Bu gerdanlık, yağma olayının meydana geldiği o gün yalnız bin altına satılmış. Ayrıca bin iki yüz kadar altın ve gümüş yüzük vardı. Bunların hepsi kıymetli taşlarla kaplıydı. İçlerinde murabba şeklinde üç altın yüzük bulunuyordu ki, her biri, biri zümrüt, ikisi yakut olmak üzere üç kıymetli taşla süslüydü. Sadece bu yüzükler on iki bin altına satılmıştı. Yağmalanan diğer mücevherlerin ve değerli eşyaların ise haddi hesabı yoktu. Hepsi okkayla, kileyle tartılıp ölçülüyordu. Vaktiyle yedi yüz bin altına satın alınan bir kaç okkalık mücevherat, o gün yirmi bin altına satılmıştı. Bir altın tavus vardı ki, oldukça kıymetliydi ve gözleri kırmızı yakuttandı. Tüyleri rengârenk tezhibli ve mineli camdan yapılmıştı. Halifelerden kalan veya Abbasiler'den intikal eden mücevherlerden vesaireden başka [17] fildişinden, altın ve gümüşten mamül son derece kıymetli mücevherler ile tezyin edilmiş santranç taşları mevcuttu. Bunların hiç bir yerde benzeri yoktu. Hepsi o gün yağma edilerek ehliyetsiz adamların eline geçmişti. Hanedanımızın ne büyük bir servet sahibi olduğunu aşağıdaki şu küçük misalden anlayabilirsin: Dedemiz Muiz'in kızı Seyyide Reşide öldüğü zaman bir milyon yedi yüz bin altın değerinde eşya ve mücev-

17. **Makrîzî:** C. 2, 262.

herat bırakmıştı. Hanedana ait eşyanın arasında halis altın tellerle örülen hasırlar da vardı.[18]

Seyyidetü'l-Melik üzgün bir halde dedi ki:

- Demek ki başımıza gelen felaket oldukça eskidir. Bunları tekrar hatıra getirerek, kendimizi daha fazla üzmeyelim.

Bununla birlikte Seyyidetü'l-Melik kardeşinin, kendisini niçin çağırdığını bir an önce öğrenmek istiyordu. Âzıd:

- Doğru söylüyorsun. Fakat üzülme yağmacılar, burada bulunan ve hânedanımıza ait olan kıymetli eşyanın ve mücevherlerin hepsini alamadılar. Bize sadık kalan bazı adamlarımız. O hengâmede bir kısım mücevherleri saklamayı başardılar.

Âzıd bunu söyledikten sonra ayağa kalktı. Duvarda saklı bulunan ve hiç kimsenin dikkatini çekmeyen gizli bir çekmeceyi, cebinden çıkardığı anahtarlarla açtı. Elini içine sokarak bir kutu çıkarttı. Kutunun içinden, gözleri kamaştıracak kadar kıymetli bir gerdanlık çıkarıp kız kardeşine verdi. Seyyidetü'l-Melik gerdanlığı aldı. Evirip çevirip bakmaya başladı. Âzıd:

- Boynuna tak. Bak, ne güzel yakışacak, dedi.

Seyyidetü'l-Melik bir süre daha elinde tuttuktan sonra gerdanlığı tekrar kutuya koydu. Âzıd tekrar kutuyu aldı. İçindeki gerdanlığı çıkararak kız kardeşinin boynuna geçirdi:

- Bu senin hakkındır, hemşireciğim!

Seyyidetü'l-Melik onu yine geri vermek istedi. Fakat Âzıd engel oldu:

18. **Makrîzî:** C. 2, 264.

- Al, bu gerdanlık ancak sana yakışır, dedi. Sonra diğer bir kutudan zümrüt ve yakut taşlarla süslü bir yüzük çıkararak onun parmağına geçirdi. Seyyidetü'l-Melik bütün bu ikramlar ve iltifatlar karşısında memnun görünmedi. Bunun farkına varan kardeşi:

- Hemşireciğim! Niçin memnun olmuyorsun? Bu hazinede daha bir takım kıymetli mücevherler var ve benden başka kimse onları bilmiyor. Diğer mücevherler nasıl gittiyse bunların da aynı şekilde elden çıkmaması için hepsini sana vereceğim.

Seyyidetü'l-Melik, kardeşinin bu sözleri belli bir sebebe dayanarak söylediğini hissetti ve dedi ki:

- Ne söylemek istediğinizi anlayamadım. Bunu asla kabul edemeyeceğim. Bu mücevherlere sizden ve çocuklarınızdan başka kimsenin hakkı yoktur.

Seyyidetü'l-Melik bu sözleri söylerken istemeyerek sesi kısılıyordu. Derhal kendini topladı, konuşmasını tamamlamak istedi. Fakat kardeşinin göz yaşlarına hakim olamadığını, kendisine yalvarırcasına baktığını görüne sustu. Âzıd:

- Hemşireciğim! Demek ki sen bu mücevherlerin bizde kalmasını istemiyorsun!...

İKİ NİŞANLI ARASINDA

Seyyidetü'l-Melik kardeşinin ne demek istediğini yavaş yavaş anlamaya başlamıştı. Ebu'l-Hasan, Selâhaddin'in vücudunu ortadan kaldıracağına dair söz verdikten sonra onunla evlenmeyi reddetmek kardeşinin gücüne gidiyordu. Seyyidetü'l-Melik bu zor durumdan biraz vicdan azabı çekiyor, kardeşinin kendisini kınamak üzere başvurduğu yönteme karşı üzülmekten kendini alamıyordu. Fakat ne olursa olsun, kardeşinin fikrine göre hareket etmeyecekti. Diğer taraftan Ebu'l-Hasan verdiği sözü yerine getireceğine asla ihtimal vermiyordu. Bununla birlikte o saatte kardeşini büsbütün ümitsizliğe düşürmek de istemiyordu. Dedi ki:

-Kardeşim! Gücümün yetmediği bir konuda beni kınıyorsun. Aslında ben evlenmeyi düşünmüyorum. Bununla beraber eğer o adam dediğini yapabilirse önce onu yapsın. Sonra düşünürüz.

Âzıd kız kardeşinin yumuşadığını hissederek dedi ki:

-Önce razı olduğunu göster ki o adam teşebbüse geçsin. Doğrusu da böyle değil mi? Red cevabıyla karşılaştığı sürece kendini böyle bir tehlikeye nasıl atabilir?

Âzıd bu sözleri söylerken rol yapıyor, kız kardeşini kandırmak için gülümsüyor, neşeli görünüyordu. Seyyidetü'l-Melik aslında kardeşini çok seviyordu. Bu duygunun etkisiyle onun teklifini kabul etmesine ramak kalmıştı. Fakat derhal Ebu'l-Hasan'ın o çirkin ve menhus çehresini hatırladı. Öyle bir adamın karısı olmayı kesinlikle istemezdi. Diğer taraftan

asıl sevdiği İmadeddin'i düşündü. Derhal kalbi çarpmaya, yüzü pembeleşmeye başladı. Cevap vermedi.

Âzıd kız kardeşinin cevap vermek istediğini, fakat utandığını zannederek tekrar söze başladı:

-İsteğimi niçin yerine getirmiyorsun? Üstelik bu adam senin için çok uygun biridir. Bize yapacağı iyiliği niçin unutuyorsun. Kendisini kocalığa kabul edeceğini bir an önce söyle. Eğer böyle bir evliliği felaket olarak kabul ediyorsan, emin ol ki bu, diğerine nisbeten oldukça küçük kalır.

Seyyidetü'l-Melik yere bakarak kardeşinin sözlerini düşünmeye başladı. Onun son cümlesinden âdeta ürktü:

-Kardeşim! "Küçük felaket" sözüyle ne demek istiyorsun? Bundan daha büyük felaket olur mu?

-Arzusunu yerine getirmek zorunda olduğumuz yabancı bir adamın seni istemesi ondan daha büyük bir felakettir. Şimdi durumu anlıyor musun?

-Hâlâ bir şey anlamış değilim. Öyle bir istekte bulunmaya kim cesaret edebilir?

-Elimiz ayağımız tuttuğu halde bizi hiç yerine koyan adam böyle bir şeye cesaret edebilir. O kadar ki, o adamın sesinden bile korkuyoruz, en küçük bir hareketinden binlerce anlam çıkarıyoruz. Şimdi düşün, böyle bir adam seni isterse, nasıl reddedebiliriz?

Seyyidetü'l-Melik hayret ve dehşet içinde kaldı. Kardeşinin dediği şeyi, gerçekleşmesi zor bir mesele görüyordu:

-Kardeşim! Açık konuş. Bu sözlerinle Selâhaddin'i mi kastediyorsun?

-Evet, onu demek istiyorum. Bu konuda sen ne düşünüyorsun?

Seyyidetü'l-Melik geri çekildi. Dizlerinin titrediğini gördü. Ayakta duramadı. Koltuğun üzerine yığıldı. Rengi sapsarı kesilmiş, damarlarındaki kan âdeta donmuştu. Bir süre sessiz kaldı.

Kardeşi yanına oturarak üzüntüsünü gidermek istedi, kolunu omzuna attı:

-Böyle bir haber vererek seni rahatsız ettim. Fakat beni, buna sen zorladın. Ama iş oldu bitti zannetme. O, henüz seni açıktan açığa istemedi. Fakat adamlarından birisi bu sabah yanıma geldi. Uzun uzun konuştuktan sonra bu felaketi bildirdi. Sultan Selâhaddin, böyle bir yakınlığın ortaya çıkaracağı şerefle şereflenmek istiyormuş.

-Ona ne cevap verdiniz?

-Ebu'l-Hasan'ın nişanlısı olduğunu söylemek istedim. Çünkü ileri süreceğim böyle bir mazeret, işin önünü almak için yeterliydi. Fakat seni düşündüm. Seninle görüşmeden kesin bir cevap vermek istemedim. Ona cevap vermek için yarına kadar müsaade ediniz, dedim. Seninle görüşmek için özellikle burayı seçtim. Yanımızda başka bir kimsenin bulunmasını istemedim. İşte konuyu sana olduğu gibi naklettim. Şimdi cevabın nedir, hemen bana söyle? Amcazâdemizin teklifini kabul etmek daha uygun değil mi?

Âzıd, kız kardeşinden kabul etmenin dışında başka bir cevap beklemiyordu. Kız kardeşinin cevap vermekte geciktiğini, yere bakarak vakit geçirdiğini görünce sorusunu tekrarladı.

Seyyidetü'l-Melik maruz kaldığı bu yeni talihsizlikten kurtulmak için çare düşünmeye başladı. Eğer bu ikisinden biriyle mutlaka evlenmesi gerekiyorsa, Ebu'l-Hasan'ı değil, Selâhaddin'i tercih etmek bin kat daha isabetli bir hareketti. Fakat o, İmadeddin'i istiyordu. Seyyidetü'l-Melik bu konuda ne düşündüğünü kardeşine açıkca söylemek istedi. Lakin işin sonucundan korktu. Kardeşi soruyu tekrar edince şöyle dedi:

-Kardeşim! Dediğiniz doğrudur. Benim nişanlı olduğumu söylemek Selâhaddin'i niyetinden vazgeçirebilir. Uygun görürseniz nişanlı olduğumu kendisine söyleyiniz. Fakat nişanlımın kim olduğundan söz etmeyiniz.

-Kiminle nişanlı olduğunu belirtmezsek, yalan söylediğimizi zanneder. Onun için Ebu'l-Hasan ile nişanlı olduğunu söyleyeceğim.

Seyyidetü'l-Melik telaşlandı, yüksek sesle bağırdı:

-Hayır, bunu söylemeyiniz. Böyle bir şey hiç bir zaman mümkün değildir.

Âzıd öfkelenmekten kendini alamadı:

-Böyle zor bir durumla karşı karşıya gelmeden önce sana yumuşaklıkla muamele ediyordum, her isteğini yerine getiriyordum. Fakat şimdi isteksizliğine hiç bir anlam veremiyorum. Üstelik sebebini sana açıkca söyledim. Kardeşini seven bir kız böyle davranamaz. Ebu'l-Hasan'ın bize ne sözler verdiğini biliyorsun. Hele şimdi Selâhaddin'in seni elde etmek için kendine rakip kesildiğini görürse, verdiği sözü bir an önce yerine getirmek için büyük bir gayret gösterecektir. Haydi, onunla evlenmeyi kabul ettiğini söyle. Aksi takdirde aklından ve bana olan sevginden şüpheye düşeceğim. Şurasını da

unutma ki seninle konuşan halifedir. Bu halife aynı zamanda senin de âmirindir.

Âzıd bu sözleri biraz tahakküm ederek ve kız kardeşinin üzerinde hâkimiyet kurarak söyledi.

Seyyidetü'l-Melik kardeşinin bu tavrına son derece gücendi. Çünkü halifenin sözleri izzeti nefsine dokunmuştu. Üzgün gözlerle kardeşine baktı ve şöyle cevap verdi:

-Eğer üzerimde kurduğunuz hâkimiyete güvenerek bazı şeyleri bana zorla yaptırmak istiyorsanız, kesinlikle aldanıyorsunuz. Bu tehditlerin hiç biri beni niyetimden vazgeçiremez. Benim o münafık, mürai, yalançı, âdi herifi kabul etmem imkânsızdır. Hatta mecbur kalırsam onu değil, Selâhaddin'i tercih ederim. Lâkin ben ne onu, ne de bunu istiyorum.

Âzıd açıkca söylenen bu sözler karşısında büyük bir dehşete kapıldı:

-Cesarette bu kadar ileri gidişin, böyle terbiyesiz bir üslup kullanışın beni büyük bir hayrete düşürdü. Bu konuları seninle görüştüğüm için, ne büyük bir hata ettiğimi şimdi daha iyi anlıyorum. Aslında bu konuda sana hiç bir şey sormamalıydım. Ben, her bakımdan senin âmirin durumundayım, dolayısıyla neyi uygun görürsem ona yapacağım. Çünkü anlayamadığım bir sebepten dolayı, yanlış yola saptığını görüyorum. Çarşılara, pazarlara çıkarak gelip geçenlerin içinden bir koca seçmekten başka yapacağın iş kalmıyor. Bütün bunlar halifelerin kızlarına yakışmayan hareketlerdir. Allah'ın lütfu ve inayeti seni padişah kızı yapmış, şerefle ve asaletle seçkin kılmış. Dolayısıyla aynı durumda olmayan biriyle evlenmen uygun düşmez. Oysa Ebu'l-Hasan amcamızın oğludur. Sana herkesten daha uygundur. İşte şimdilik bu kadar...

Halife bu sözleri söyledikten sonra ayağa kalkmaya hazırlandı.

Seyyidetü'l-Melik de ayakta duruyordu. Üzüntüsünden nerdeyse yere düşecekti. Kardeşi, kendisinin Selahiddin'i tercih etmesini büyük bir suç saydıktan sonra ne düşündüğünü, Selâhaddin'in kumandanlarından birini sevdiğini ona nasıl söyleyebilirdi. Bu durumda susmaktan başka yapılacak bir şey yoktu. Seyyidetü'l-Melik de öyle hareket etti. Ama içinden karar vermişti; isterse bütün kurallara aykırı olsun, yalnız kalbinin sesine kulak verecekti. Kardeşinin gitmek için hazırlandığını görünce tek bir kelime bile söylemedi, yavaş yavaş odadan çekildi. Oysa Âzıd kız kardeşinin kendi salahiyetini ve hâkimiyetini görerek muvafakat ettiğini sandı. Fakat memnun olmamış gibi göründü. Dargın ve öfkeli tavrını değiştirmedi.

Seyyidetü'l-Melik oradan ayrıldıktan sonra dehlizde mürebbiyesiyle karşılaştı. Mürebbiyesi kendisini orada bekliyordu. Hanımına kavuşunca, odasına birlikte gitti. Seyyidetü'l-Melik'in yüzünde büyük bir değişiklik gördü. Neler olup bittiğini bir an önce öğrenmek istiyordu.

Seyyidetü'l-Melik ne mürebbiyesinin, ne de başkasının aklına ve hayaline gelmeyecek bir şey yapmaya karar vermişti. Engel olur diye onu mürebbiyesinden şimdilik gizlemeyi uygun görüyordu: İmadeddin'i çağıracak, onunla birlikte kardeşinin sarayından kaçacak, böylece bu esaretten ve felaketten kurtulmuş olacaktı... İşte verdiği bu kararı gizliyordu. Fakat İmadeddin'i çağırmak için mürebbiyenin yardımı şarttı.

Mürebbiye hanımının öfkesinden ve üzüntüsünden korkuyordu. Aralarındaki teklifsizliğe rağmen kendine bir şey

sormaya cesaret edemiyordu. Bir şey bilmiyormuş gibi görünerek hanımını söyletmeyi daha uygun buldu. Seyyidetü'l-Melik ile beraber odaya girer girmez konuşmaya başladı:

-Hanımcığım! Sizi küsmüş görüyorum. Niçin öfkelendiniz? Boynunuzda kıymetli bir gerdanlık, parmağınızda güzel bir yüzük var. Eğer bunlar bende olsaydı, dünyada küsecek bir şey bulmazdım.

Seyyidetü'l-Melik boynunda gerdanlık, parmağında yüzük bulunduğunu unutmuştu. Mürebbiye hatırlatınca derhal hem gerdanlığı hem yüzüğü çıkarıp yere attı. İçini çekerek sandalyeye oturdu.

Mürebbiye gerdanlığı ve yüzüğü yerden aldı:

-Hanımcığım! Allah aşkına söyleyin, size ne oldu? Neye öfkelendiniz? Hiddetinizin sebebi eğer bu gerdanlıksa onu bana veriniz.

-Al, senin olsun. Yok, bana ver.

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra gerdanlığı mürebbiyenin elinden aldı, yüzükle birlikte koynuna soktu.

Mürebbiye gülümseyerek ve şaka yollu dedi ki:

-Hanımcığım! Emirü'l- Mü'minin efendimize darıldıysanız, bunda benim ne suçum var? Hizmetinizde canımı feda etmeye hazırım. Buna emin olunuz.

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyenin sözlerinden hoşlandı. Öfkesini ve kinini sakladı:

-Allah senden razı olsun. Fakat şimdi beni kendi halime bırak.

-Hayır, efendimizle aranızda neler geçtiğini bana söylemeden sizi kendi halinize bırakmayacağım!

-O, senin efendindir, benim efendim değildir.

-Allah'ın emriyle efendimizdir. Cenab-ı Hakk ömrünü uzun etsin.

-Allah ömrünü uzun etsin, doğru. Fakat...

Seyyidetü'l-Melik sözünü bitiremedi. Hüngür hüngür ağlamaya başladı. Mürebbiye:

-Benimle olan muamelenizi niçin değiştirdiniz? Neden derdinizi bana söylemiyorsunuz? Belki size faydam dokunur. İmadeddin hakkında görüşmeye karar vermemiş miydik?

Seyyidet'l-Melik İmadeddin adını işitir işitmez ferahladı. Sabır ve tahammül konusunda kendini daha güçlü hissetti. Yaşlı gözlerle gülümsedi ve mürebbiyesine bakmaya başladı. Yakute bu manzara karşısında çok etkilendi. Eğildi, hanımının ellerini öpmeye davrandı:

-Rica ederim, hanımcığım! Darılmayınız. Sert muamele ile beni üzmeyiniz. Bana her şeyi söyleyiniz. Ben sizin sadık bir cariyenizim. Uğrunuzda hayatımı feda etmeye hazırım. Ne biliyorsanız, hepsini söyleyiniz. Hiç bir şeyden korkmayınız.

Seyyidetü'l-Melik içini çekerek kendini toplamaya çalıştı:

-Evet İmadeddin'le ilgili konuşmaya karar vermiştik. Bu konuda neler düşündün, neler yaptın?

-Bir şey yapmadım. Çünkü sizin emriniz olmadan her hangi bir teşebbüste bulunmam söz konusu değildir. Emrinize hazırım. Ne istiyorsanız onu yapayım.

-Bu akşam İmadeddin'in buraya gelmesini istiyorum.

-Bu akşam mı? Peki ama niçin?

-Bana sebebini sorma. Ne istersem yapacağını söylemedin mi? İşte onu istiyorum. İmadeddin'i bu akşam burada görmeyi arzu ediyorum.

-Emrinizi yerine getireceğim. Müsterih olunuz. Fakat çok üzülmeyiniz. Kendinizi toplayınız. Bugün efendimizle aranızda neler geçtiğini lütfen bana söyleyiniz. Seyyidetü'l-Melik, mürebbiyenin İmadeddin'i saraya getirmeyi kabul etteğini görünce rahatladı. Telaşı ve hiddeti yavaş yavaş hafiflemeye başladı. Bir tarafa oturdu. Mürebbiyeye de oturması için emretti. O gün, kardeşiyle arasında geçen her şeyi, en küçük ayrıntısına kadar anlattı. Mürebbiye bütün bunları dikkatle ve üzüntüyle dinledi. Hanımının kardeşine karşı gelmesini doğru bulmadı. Fakat hanımının hata ettiğini söylemeye de cesaret edemedi. Bu konuları hanımıyla daha sonra konuşmak üzere şimdilik onu haklı gören bir tavra büründü. Ne olursa olsun, istediğini yapacağına dair söz verdi. Konuyu değiştirdi. Hanımını başka şeylere meşgul etti.

İMADEDDİN

Selâhaddin'in, halifenin kız kardeşini istemek için Âzıd'ın yanına, şifahen görüşmek üzere adam göndermesinin sebebini açıklayalım: İsa el-Hekkârî Dârü'l-İlim'den çıktıktan sonra doğruca Selâhaddin'in yanına gitti. Gizlice görüştü. Halifenin kız kardeşiyle nişanlanma konusunu gündeme getirdi. Bir takım siyasi ve idari delillerle onu kandırmaya çalıştı. Selâhaddin konuyu çok önemsedi. Ancak babasıyla görüşmek için biraz süre istedi. Hekkârî böyle bir müşavereyi uygun bulmadı. Çünkü Necmeddin'in halifeyi gücendirmemek için, bu meseleyi uygun görmemesi ihtimali vardı. Halbuki onlar halifeye hiç önem vermemek taraftarıydılar. Selâhaddin, Hekkârî'nin kendisine daha önce yaptığı hizmetleri hatırlayarak dedi ki:

-Şu anda devlete sadece biz hükmediyoruz. İstediğimizi göreve getiriyor, dilediğimizi azl ediyoruz. Mâli işler dahil, devlete ait bütün icraatlar bizden soruluyor. Durum böyle olunca, halifeye gerek var mı? Üstelik bu zamana kadar Arap asıllı olmayanlardan hiç kimse hilâfet makamına geçmek istemedi. Çoğu ararken, azı kaybetmeyelim. İşte ben bundan korkuyorum.

-Ben sizi, büyük teşebbüslerde tereddüt etmeyen bir adam olarak biliyordum. Hilafeti, Arap asıllı olmayan birinin istememesi, sizin de onu talep etmenize engel değildir. Bu konuda şöyle de diyebiliriz: Halifenin kız kardeşini alarak hilâfeti kendi çocuklarınıza ve torunlarınıza hazırlarsınız. Fazla olarak Seyyidetü'l-Melik yaratılış itibariyle çok güzel olduğu

gibi zekâ ve dirayet konusunda da oldukça yüksektir. Hilafeti kendiniz için istemeye karar verdikten sonra Kureyş'ten bir soya ihtiyç olduğu ortaya çıkarsa onu da elde etmek zor bir şey değildir. Çünkü Kureyş'e mensub ashabın çoğu İslâm fetihlerinin devam ettiği günlerde etrafa yayılmışlardı. Bunların hemen hepsi oralarda evlenip çoluk çocuk sahibi olmuşlardı. Bazı sahabeler sizin memleketinize de gelmişlerdi. Onlardan birinin torunlarından olmanız uzak bir ihtimal midir?

Hekkârî bu sözleri oldukça ciddi bir tavırla söylüyordu. Selâhaddin, halifenin kız kardeşini aldıktan sonra, hilâfet iddiasında bulunmanın zor bir şey olmayacağına, Kureyş soyu gerekirse onu da elde etmenin mümkün olduğuna, kuvveti elde ettikten sonra isterse halife, isterse sultan olabileceğine kesinlikle inanmıştı. Bununla beraber öyle bir girişimde bulunmaktan çekiniyordu. Hekkârî'nin ısrar ettiğini görünce dedi ki:

-Senin fikirlerine göre hareket etmek gerekiyorsa, bunu kendi tarafından sınamak suretiyle yap. Ben bu hususta bir şey yazmayım.

-Müsterih olunuz. Bunu kendi tarafımdan yapacağım. İsteğinizi halifeye söyleyeceğim. Bakalım ne diyecek!

Hekkârî oradan ayrıldı, hemen Âzıd'a gitti. Ona, konuyu inceden inceye anlattı. Halife, yukarıda da görüldüğü üzere cevap vermek için süre istedi.

Selâhaddin'e gelince; Hekkârî ayrıldıktan sonra kendi kendine düşündü. İşte acele ettiğini anladı. Böyle bir teşebbüste bulunmadan önce kendi babasıyla istişare etmediği için pişman oldu. Bununla beraber, bu teşebbüs özel bir hareket-

ten ibaretti. Doğrudan doğruya ve resmen ortaya çıkmış değildi. Selâhaddin babasıyla konuyu görüşmek için Hekkârî'nin dönmesini bekledi. O sırada bir uşak geldi. İnci Köşkte babasıyla birlikte yemek yemek için davet etti. Selâhaddin oraya gidip sofraya oturdu. Necmeddin yemek sırasında oğlu Selâhaddin'e dedi ki:

-Yusuf! Burada at koşularına önem verilmediğini görüyorum. Adamlarını ve askerlerini uzun süreden beri rahata ve tembelliğe alıştırman doğru değildir. Onların böyle hantal bir şekilde beklemeleri cengaverliklerine ve harp sanatlarına zarar verir. Koşular için at meydanları yaptır. Koşular ve yarışlar düzenleyerek kuvveterini artırsınlar. Aralarında fesada ve nifaka vakit bulamasınlar.

-Babacığım! Çok doğru söylüyorsunuz. Buraya geldiğim günden beri ben de aynı şeylere dikkat ettim. Her hafta at koşusu yaptırıyorum. Kim birinci gelirse hem rütbesini yükseltiyorum, hem de kendisine hil'at giydiriyorum. Huzurunuzda bir koşu düzenleyeceğim. En yetişkin ve usta binicileri bu koşuda görevlendireceğim.

Selâhaddin bunu söylerken bir yandan da İmadedin'i çağırdı. İmadeddin geldi. Asil bir delikanlı olduğu gözlerinden anlaşılıyor, her hareketinde cesareti ve kahramanlığı görülüyordu. Boylu boslu, güçlü kuvvetli ve çevik bir yaratılışın sahibi olduğu derhal göze çarpıyordu. Necmeddin bu delikanlıyı görünce büyük bir memnuniyet duydu. Ona dikkatli dikkatli baktı. Selâhaddin adlarını andığı bir takım binicilerle birlikte koşuya hazırlanmasını söyledi. İmadaddin baş keserek dışarı çıktı. Selâhaddin takdir edici gözlerle ve gülümseyerek babasına hitab etti:

-Babacığım! Bu delikanlıyı nasıl buldunuz?

-Ben de onu sana sormak istiyordum. Çünkü levendce tavırları çok hoşuma gitti. Cesur ve cengaver olduğu anlaşılıyor. Bu gencin zamanla orduda büyük bir mevki elde edeceğini tahmin ediyorum.

-Onun binicilikteki maharetini ve yüksek ahlakını gördükten sonra kendini daha fazla takdir edeceksiniz. Bana karşı son derece fedakârlık gösteriyor. Beni o kadar seviyor ki, kendini ateşe at desem bir an bile tereddüt etmez.

-Öyleyse onu iyi gözet, rütbesini yükselt.

-Onu memnun etmek için hiç bir fırsatı kaçırmıyorum. Şu anda kendisi benim muhafız subaylarımdan biridir. Büyük bir kumandan olmaya liyakati vardır. Fakat henüz yaşı küçüktür. Bir gün büyük bir mevki sahibi olacağına şüphem yoktur. Sizin de ona aynı gözle bakmanız beni çok memnun ediyor.

-Onu evlendirdiniz mi?

-Hayır, çok güzel bir cariyeyle evlendirmek istedim. Fakat kendisinde.en küçük bir istek görmedim.

Necmeddin başını salladı:

-Yükselmek, büyük adam olmak isteyenler genellikle böyle yaparlar. Bütün kuvvetlerini gayeleri uğrunda sarf ederler. Bu gence iyi bak. Belli ki büyük bir adam olacak.

Selâhaddin ile babası aralarında bu şekilde konuşurlarken dışardan gelen davul ve zurna sesleri koşunun başlamak üzere olduğunu bildiriyordu. Selâhaddin ile babası saraydan çıktılar. Koşunun rahatca seyredileceği bir tirübüne oturdular.

Tirübüne çeşitli renklerde ipekten yapılmış gölgelikler kurulmuştu. Biniciler atlarını koşturmaya başladılar. İmadeddin yağız bir ata binmişti. Atının rengiyle, levend hareketleriyle biniciler arasında en fazla o göze çarpıyordu. Necmeddin bu gencin çevik hareketleriyle ve ustalığıyla diğer binicilerden üstün olduğunu görüyordu. Atları koşturdular. Türlü türlü oyunlar sergilediler. Biniciliğe ait ne kadar maharet, ne kadar ustalık varsa hepsini ortaya koydular. İmadeddin hepsinde birinci geldi.

Koşu bir kaç saat devam etti. Selâhaddin'le babası gölgeliğin altında koşuyu seyrediyordu. Koşu sona erince biniciler teker teker gölgeliğin önünden geçerek selamlama merasimini yerine getirdiler. Bu sırada Selâhaddin her birinin makamına ve rütbesine göre takdir edici sözler söylüyor, kendilerine iltifat ediyordu. En sonunda İmadeddin geldi. Selâhaddin, attan inip babasının yanına gelmesi için kendisine işaret etti. İmadeddin attan indi. Büyük bir saygıyla Necmeddin'in huzuruna çıktı. Necmeddin:

-İleride çok büyük bir adam olacağını görüyorum. Sultanın teveccühünü ve itimadını kazanman beni çok memnun etti.

İmadeddin büyük bir saygıyla eğilerek Necmeddin'in elini öptü:

-Sultan efendimizin bir kuluyum. Onun için canımı feda etmeye hazırım. İleride daha yüksek bir mevkiye geçersem, hiç şüphesiz bu da sultanım sayesinde olacaktır. Yoksa kendi gayretim ve meziyetim söz konusu değildir. Necmeddin eliyle İmadeddin'in omzunu sıvadı. Kuşağındaki hançeri çıkararak kendisine verdi:

-Bu hançeri al. Benden sana yadigâr olsun. Güzelce muhafaza et.

Selâhaddin'in babasının ağzından çıkan bu sözler, İmadeddin için çok önemliydi. Derhal eğilerek bir kere daha Necmeddin'in elini öptü. O sırada Selâhaddin bazı süvarilerle konuşuyordu. Sözlerini bitirince babasına döndü. İmadeddin'le konuştuğunu görünce çok memnu oldu. Babasına hitaben:

-Bu gence gösterdiğiniz ilgi beni memnun etti.

-Kendisi böyle bir teveccühe layıktır. Onu yükseltmeni, en yakın adamlarının arasına almanı istiyorum.

-Daha önce de arz ettiğim gibi o benim muhafız askerlerimden biridir.

-Daima seninle beraber olmasını, gece gündüz yanından ayrılmamasını, istediği zaman bir dost gibi yanına gelebilmesini uygun görüyorum.

Selâhaddin İmadeddin'e bakarak dedi ki:

-Gördüğün gibi babam emir veriyor: Bundan sonra, nerede bulunursam bulunayım, benden ayrılmayacaksın. Has yâverim olacaksın.

Selâhaddin bunu söyledikten sonra ayağa kalktı, babasıyla saraya doğru yürüdü. İmadeddin de onları takip etti. Selâhaddin içeri girince saray nazırına, İmadeddin için kendi odasının yanında bir oda hazırlatmasını emretti. İmadeddin bütün bu iltifatlar ve teveccühler karşısında nasıl minnettar olacağını bilemiyordu. Buna karşılık velinimetinin uğrunda ancak canını feda etmek suretiyle minnet borcunu ödemeyi

düşünüyordu. Zaten öyle yüksek ahlak sahibi olanlar başka türlü hareket edemezler. İyilik, iltifat ve teveccüh kendilerini esir eder. Minnet duygularını açıklama konusunda dilleri kısa olur. Fakat fiilen sadakat gösterirler ve fedakârlıkta bulunurlar.

GARİP BİR OLAY

O gün önemli bir işleri yoktu. Yatsı namazından sonra herkes kendi odasına çekildi. Necmeddin gecenin bir kısmını oğlunun odasında geçirdi. Mısır'ın durumuna, Atabek Nureddin Zengi'nin bu ülkeyle olan ilişkisine dair uzun süre konuştular. Sonra Necmeddin kendi odasına gidip yattı.

Selâhaddin, her zaman olduğu gibi, o gece de derin düşüncelere daldı. Mısır saltanatını ele geçirmek, kuracağı bağımsız devleti çocuklarına ve torunlarına bırakmak için kafasında türlü türlü planlar yaptı. Neden sonra yorgunluğun tesiriyle uyudu. Mumlar söndürülmüş, bekçiler yerli yerine çekilmişti. Yalnız İmadeddin uyumuyordu. Çünkü o gün gördüğü teveccüh ve itimattan sonra, Selâhaddin'in hayatını korumada kendini herkesten fazla sorumlu görüyordu. Hep Selâhaddin'i düşünüyordu. Uyumak için kendini zorluyor, fakat bir türlü başarılı olamıyordu. Uykuyla uyanıklık arasında bir rüya görür gibi oldu. Gecenin sessizliği içinde Selâhaddin'in kendini çağırdığını zannetti. Hemen ayağa kalktı. Etrafa kulak vermeye başladı. Hiç bir tıkırtı, hiç bir ses işitilmiyordu. Etrafı dolaşıp yoklamak istedi. Fakat bu gezintiyle Selâhaddin'i uyandırmaktan, boşuna herkesi telaşa düşürmekten korktu. Bu karanlıkta oraya gelmeye kim cesaret edebilirdi? Onu bir hamlede parçalamaya İmadeddin'in bir savleti yeterdi. O sesi rüyada işittiğine kanaat getirdi. Tekrar yatağına uzandı. Ama uykusu büsbütün kaçmıştı. Uykuyla uyanıklık arasında yatağında dönüp durdu. Bir ara, bir ayak sesi işitir gibi oldu. Yine yatağından kalktı. Etrafı dinledi. Yine hiç bir

ses, hiç bir hareket işitilmiyordu. Vehme kapılmış olduğunu sandı. Gökyüzüne baktı. Fecrin yakın olduğunu, tanyerinin ağarmaya başladığını gördü. Artık uyuyamayacağını anladı. Elbiselerini giydi. Tanyerinin iyice ağarmasını bekledi. Her taraf aydınlanınca ayağa kalktı. Selâhaddin'in odasını yokladı. Odanın kapalı olduğunu, her şeyin yerli yerinde bulunduğunu, nöbetçilerin kapılarda nöbet beklediklerini gördü. Rahat etti. Kendi yerine döndü.

Fakat aradan uzun bir süre geçmeden Selâhaddin'in kendisini çağırdığını işitti. Derhal yanına koştu. Selâhaddin, yatağında gecelik elbisesiyle oturuyordu. Hayret ve telaş içindeydi. İmadeddin, Selâhaddin'e yaklaşarak selam verdi. Selâhaddin:

-Bu nedir, diyerek baş yastığını gösterdi. İmadeddin yastığa baktı. Selâhaddin'in başının ucunda kınından sıyrılmış bir hançer vardı. Üzerinde eski kan izleri görülüyordu. İmadeddin büyük bir dehşetle bağırdı:

-Buna kim cesaret etti?

-Bilmiyorum. Şimdi uykudan kalkınca, bu manzarayla karşılaştım.

İmadeddin yere bakarak düşünmeye başladı. Gözleri karyolanın ayağının yanında bir şeye ilişti. Eğilip aldı. Bu, hançerin kınıydı. Dikkatle kontrol etti. Sahibinin kim olduğuna dair hiç bir fikir elde edemedi. İmadeddin kını incelerken içinde bir kâğıt gördü. Kâğıdı çıkardı. Selâhaddin'e verdi. Selâhaddin kâğıdı açıp okudu. Bir kat daha dehşete düştü. Kâğıdı İmadeddin'e verirken ellerini birbirine vurdu. Uşaklardan biri içeri girdi. Ona, babası Necmeddin'i derhal yanına çağırmasını emretti.

İmadeddin de kâğıdı okudu. Bunu bir kaç kere tekrarladı. Hançeri yine eline alıp büyük bir dikkatle gözden geçirdi. Selâhaddin:

-Ben bu sarayda yatarken, kapılar kapalı dururken, nöbetçiler görevlerinin başındayken nasıl oluyor da bir takım yabancı adamlar ta odamın içine kadar girebiliyorlar?

İmadeddin bu sözleri kendisine yöneltilen azarlayıcı sorular olarak algıladı. Çünkü Selâhaddin'i korumada birinci derecede kendisi sorumluydu. Üzüntüsünün şiddetinden ne diyeceğini şaşırıp kaldı. Büyük bir mahcubiyet içinde cevap vermeye hazırlanırken, birden bire Necmeddin gelip odaya girdi. Necmeddin onları bu halde görünce kâğıdı alıp okudu. Şunlar yazılıydı:

"İsmaililer'in reisi müritlerinden bir fedai tarafından Yusuf Selâhaddin'e!...

Ey Yusuf! Kapıları ne kadar kilitlersen kilitle, önlerine ne kadar bekçi koyarsan koy cezalandırılmaktan kendini kurtaramayacaksın. Bunu kesin olarak bilmen gerekiyor. Hayasızlıkta çok ileri gittiğini, haddinden fazla işlere kalkıştığını, zulümde ve istibdadda sınır tanımadığını, İsmaililer'in reisi olan Şeyhü'l-Cebel'i unuttuğunu görüyorum. Bu gece seni öldürmek isteseydim, buna kimse engel olamazdı. Hayatın büsbütün elimdeydi. Fakat seni bu defa affettim. Sana ihtar ediyorum. Hareketlerini kontrol et, kendine çeki düzen ver. Benim kim olduğumu öğrenmek için boşuna uğraşma. Buna imkân yoktur. Çünkü bizzat kardeşin, uşağın, bekçi muhafızın; hatta sarığında bir iplik, başında bir saç olmam mümkündür. Onu bilemezsin. Haddini bilmeni sana bir kere daha ihtar ediyorum."

Aradan bir kaç dakika geçtikten sonra Necmeddin odanın kapısının kilitlenmesini, yalnız oturmak için içeriye kimsenin alınmamasını emretti. İmadeddin derhal emri yerine getirdi. Zavallı genç son derece üzgün ve bitkindi. Selâhaddin'i olanca saf duygularıyla seviyordu. O gün Selâhaddin'in muhafızlığına tayin edilmiş, böylece her zaman refakatinde bulunmaya hak kazanmıştı. Böyle bir şeref ile büyük hayallere kapılıyor, gelecek için parlak düşünceler besliyordu. Daha ilk gecede böyle korkunç bir olayın meydana gelmesi, fena halde izzeti nefsine dokunmuş, saf ve temiz duyguları alt üst olmuştu. Âdeta donup kalmıştı. Ne yapacağını, ne diyeceğini bilmiyordu. Necmeddin onun bu perişan halini gördü. Gülümseyerek dedi ki:

-Oğlum! Telaşlanma. Kendini korkuya, üzüntüye kaptırma. Siz bu adamların ne mel'un olduklarını, iblis gibi cür'etkâr hareket ettiklerini bilmezsiniz. Zannederim, Yusuf da onları tam olarak tanımıyor.

Selâhaddin:

-Onlar hakkında bazı şeyler işittiğimi hatırlıyorum. Peki ama, bunlar hangi İsmaililerdir? Böyle bir cür'ette bulunmanın anlamı nedir? Etrafımda bunca muhafız, bunca nöbetçi varken yatak odama kadar nasıl girebildiler? Doğru söylüyorlar: Beni ortadan kaldırmalarına hiç bir engel yoktu!

İmadeddin büyük bir mahçubiyyetle, fakat olanca kahramanlık ve mertlik duygusuyla bağırdı:

-Hayır, böyle bir şeye cür'et edemezler. Önce beni yok etmeleri gerekiyor. Aksi takdirde efendimizin bir kılına bile dokunamayacaklardır. Reisleri, teşvik edicileri her kimse o mel'unu gebertmeden yaşamak bana haram olsun!

Necmeddin oturdu. İmadeddin'e de oturmasını işaret ettikten sonra dedi ki:

-Oğlum İmadeddin! Bunların reislerini tanıyor musun?

-Hayır, tanımıyorum. Fakat o, kim olursa olsun, mutlaka cezasını görecektir.

İSMÂİLİLER

Necmeddin, İmadeddin'in sözünü keserek:

-Delikanlı! Telaşlanma. Kendine İsmaililerin reisi namını veren ve gerçekte bir takım esrarkeş canilerin mel'un başı olan bu adam hakkında size bilgi vereceğim, dedikten sonra sözünü Selâhaddin'e yöneltti:

-Oğlum! Müslümanlara musallat olan bu katiller topluluğuna İsmaili, Batıni, Haşişi, yani esrarkeş adı verilmektedir. Bunlar Şiilerin bir fırkasıdır. Fâtımi devletinin bu fırka ile büyük bir ilgisi vardır. Bu ilgiyi çok kimse bilmiyor. Onun için sana bunlar hakkında bildiklerimi söyleyeyim.

Fâtımi devletinin, Mısır'ı fethettiği zaman mezhebi, İsmaili idi. Fâtımi halifeleri bu mezhebe gerekli desteği verdiler. Özellikle divane halife Hakim Biemrillah aslı İranlı olan Hamzatü'd-Dürzi'nin gayretiyle bu mezhebi âdeta yeniden diriltti. Her tarafa yaymaya çalıştı.

Bir süre sonra, yani yüz yıl önce ortaya çıkan Hasan Sabbah adında bir İranlı, İsmaililiğin telkinlerini buradan aldı. Hasan Sabbah meşhur Nizamü'l-Mülk ile Ömer Hayyam'ın arkadaşlarındandı. Kendisi İran'a gitti. Fedailerden oluşan bir örgüt kurdu. Kazvin'e yakın bir yerde, Alamut dağında, kalelerin içinde oturdu. Özel olarak yetiştirdiği fedaileri, büyük devlet adamlarının öldürülmesi için görevlendirdi. Bu fedailer, Büyük Selçuklu veziri Nizamü'l-Mülk başta olmak üzere, bir çok komutanları, hükümdarları, ileri gelen devlet adamlarını ortadan kaldırdılar. Bu maktüllerin, bir çoklarının katili biline-

medi, yakalanamadı. Bilinip yakalananlar ise idam edilirken ölümden korkmadıklarını gösterdiler. Reislerinin uğrunda hayatlarını feda etmekte en küçük bir tereddüt göstermediler.

Selâhaddin babasının sözlerini büyük bir dikkatle dinliyordu. Dedi ki:

-Bunlar hakkında böyle bazı şeyler işittiğimi hatırlar gibi oluyorum. Fakat söylenenlere bir türlü inanmadım. Çünk bir adamın sırf efendisinin emrini yerine getirmek için kendini ölüme atmasını aklım almıyor.

İmadeddin bu sözler üzerine galeyana geldi. Gözleri ateş saçmaya başladı. Cevap verdi:

-Hayır, komutanım! Bu, aklın almayacağı bir şey değildir. İnsan kendi reisini sever ve hürmet ederse onun uğrunda hayatını feda etmekte bir an bile tereddüde düşmez.

Necmeddin, İmadeddin'in ne demek istediğini anlayarak:

-Berhüdar ol oğlum! Senin gibi adamlar çok az bulunur. Büyük çoğunluk, her hangi bir menfaat elde etmek için fedakârlıkta bulunur. O fedailere gelince, bunlar sırf reislerine olan aşırı muhabbetten dolayı kendilerini ölüme atıyorlar. Bu fedakârlığın, kendi hayatını bu kadar hafife almanın makul sebebi nedir? İşte bu nokta hakkında kesin olarak bir şey söylenemez. Bu konuda çeşitli rivayetler var. En makulü ise şudur: Hasan Sabbah cinayet işlemeye kabiliyeti olan bir takım sütü bozuk insanı mürid adı altında etrafına topluyordu. Bunların en azgınlarını özel yöntemlerle yetiştiriyordu. Bir takım sihirbazlıklar yapıyor, hokkabazlık gösterilerinde bulunuyor, onları zevk ve sefahat âlemlerinde kendilerinden geçiriyor,

şuurlarını ve iradelerini uyuşturuyor, esareti ve itaati altına aldıktan sonra haşhaş içiriyor, böylece akıllarını baştan alıp kendine bağlıyordu. İşte o zaman bu müridler öyle bir hale geliyorlardı ki, âdeta eğitimden geçmiş birer canavar kesiliyorlardı. Dolayısıyla reisleri ne emrederse derhal onu yerine getiriyorlar, gözlerini kırpmadan cinayet işliyorlardı. Bunların varlığı bütün büyük devlet adamları için korkunç bir tehlike teşkil ediyordu.

Hasan Sabbah zamanında bu cinayet örgütünün merkezi Kazvin taraflarında, buralardan uzak bir yerde bulunuyordu. Fakat şimdi tehlike daha yakın bir yerdedir. Bugün bunların merkezi, Halep sınırları içinde bulunan Simak dağındadır. Bir çok müstahkem mevkileri, kaleleri bulunan bu örgütün dünyanın dört bir ucuna yayılan dailerı (misyonerleri), müridleri, fedaileri de durmadan faaliyet gösteriyorlar. Gizli bir örgüt şeklinde çalışıyorlar. Bu örgüt merkezini Suriye'ye taşıyıncaya kadar uzun bir tarihi devir geçirdi. Özet olarak denilebilir ki örgütün reisliği Hasan Sabbah'tan sonra diğer reislere intikal etti. Bunların dördüncüsünün adı da Hasan idi. Örgüt mensuplarının arasında bu adamın adı geçtikçe "Aliyyün zikresselam" sözlerini ilave ediyorlardı. Bu adam bundan elli yıl önce yaşıyordu. Bunların Suriye'ye yerleşmesine, düşmanlarımız olan Haçlılar sebep oldular. Büyük bir dini taassupla hareket eden bu Haçlılar Suriye'nin bir çok bölgelerini ele geçirdiler. O zamana kadar İsmaililer bu ülkede dal budak salmışlardı. Haçlılar, bunları büsbütün başka bir mezhebte ve değişik bir zihniyette görünce kendilerine yaklaştırdılar, bazen gizli, bazen açıkca bunları Müslümanların aleyhine kullandılar. Haleb'i ele geçiren Frenk kralı, yaptıkları hizmetin bir karşığı olarak bunların Simak dağında (yani Nusayriler da-

ğında) oturmalarına izin verdi. İnas'da yerleştiler. O zamanki reislerinin adı Behram'dı. Bu reisin iş başında bulunduğu sırada, Suriye ve Mısır'da bir çok büyük adamlar öldürdüler. Mısır'da vezir-i azam Melik Efdal Emirü'l-Cüyuş onlardan biriydi. Rivayete göre bu zatı, Fâtımi halifesi Amir Biahkâmillah'ı, istibdadı ve nüfuzu altına aldığı için ortadan kaldırmışlardı. Fakat Amir daha sonra Behram'ı ele geçirmiş ve anlaşılmayan bir sebepten dolayı onu idam ettirmişti. İhtimal ki Amir kendisinin hâkimiyetini sağlamak için vücudu ortadan kaldırılan Emirü'l-Cüyuş'un mahvedilmesinden memnun olmamış, karşılık olmak üzere Behram'ı öldürtmüştür. Behram'ın kesilmiş başı Kahire'nin sokaklarında gezdirilmiştir.

İsmaililer çeşitli bahanelerle Haçlılardan da adam öldürmüşlerdir. Trablusşam kralı Raymon bunlar tarafından öldürülmüştür. Misyaf, Murakkab, Alika, Resafe ve daha başka yerlerde müstahkem kaleleri vardır. Tehlikeli zamanlarda bu kalelere sığınırlar. Şimdiki reislerinin adı Raşidüddin Sinan'dır. Bu adam çok zeki ve dahi bir kimsedir. Aslen Basralıdır. Topaldır. Alamut'da İsmaililerin reisinin yanında eğitim görmüştür. Çeşitli ilimler öğrendikten ve felsefe tahsili gördükten sonra Suriye'ye gelerek Halep'te ikamet etmeye başladı. Çok dindar göründüğü için halk tabakasından bir çok kimseyi kendisine çekti. Din kadar avam tabakasını etkileyen başka bir şey bulmak mümkün değildir. Oradaki adamlarımızdan aldığım bilgiye göre, Sinan denilen bu zat, bir kayanın üzerinde oturuyor, âdeta bir taş gibi vaaz ve nasihatte bulunuyordu. Bu sayede müridleri çoğaldı. İlk vaazları birlik, beraberlik ve yardımlaşmaya dairdi. Dehasıyla veya sihir oyunlarıyla yahut bilinmeyen başka yöntemlerle onları öyle etkilemişti ki, kadınlarına ve kızlarına varıncaya kadar her şeyi ara-

larında müşterek hale getirmişlerdi. Daha sonra bu herif onları bundan men etmişti. O zaman Simak dağında bulunan İsmaili reisi Ebu Muhammed durumu öğrenir öğrenmez, bu adamı yanına aldırmıştı. Bir kaç yıl sonra Sinan, ona halef olarak İsmaililerin başına geçmişti. Bütün bu bilgileri, buraya gelmeden çok kısa bir süre önce aldım. Bu adam bugün oralarda çok büyük bir nüfuz sahibi olarak tanınıyor. Kendisi hiç kimseden korkmuyor. Hatta herkesin kendisinden çekindiği Sultan Nureddin'e bile -tehdidine mukabil- çok şiddetli ve hakaret edici bir mektup göndermiştir.[19] Herkes bunların şerrinden çekiniyor. Etrafında kendisi için canını feda etmeye hazır binlerce fedai bulunuyor. Bunlardan her hangi birini, bir komutanı veya bir hükümdarı öldürmek için görevlendirise, o fedai derhal verilen emri yerine getiriyor. Önce kendini tanınmayacak bir kıyafete sokuyor. Maksadını asla belli etmiyor. Seyis, uşak, asker veya daha başka isimler altında öldüreceği komutanın yahut hükümdarın yanına sokuluyor. Fırsat beklemeye başlıyor. Aradığı fırsatı yakalayınca hançerini muhatabının göğsüne saplayarak tasarladığı suikasti gerçekleştiriyor. Çok şükür, bu defa böyle bir cinayet işlemediler. Fakat yaptıkları tehdit adam öldürmekten daha fazla insanın izzeti nefsine dokunuyor.

19. **İbn-i Hallikân:** C. 2, 473.

FEDAKÂRLIK

Necmeddin konuşurken Selâhaddin yere bakıp duruyordu. Bu büyük harp ve idare adamı kim bilir, bu caniler ve fesatçılar hakkında neler düşünüyordu. İmadeddin ise söylenen sözleri büyük bir dikkatle dinliyordu. Onda intikam duyguları iyice kabarmıştı. Necmeddin, İmadeddin'in bu halini gördü. Fakat bilmemezlikten geldi. Selâhaddin gözlerini yerden kaldırarak:

-Bu fesatçıların yapacakları kötülüklere fırsat vermemek için gereken tedbirleri bir an önce almakta zaruret vardır. Oysa bu adamları kontrol altına almaya, gittikleri her yerde takip etmeye vaktimiz müsait değil.

İmadeddin:

-Bunları kontrol altına almak maksadı gerçekleştirmez. Cani yetiştiren haydut yatağı varlığını koruduğu sürece bir caniyi idam etmek neticeyi değiştirmez. Yapılacak iş, haydut yatağını kökünden temizlemektir.

Necmeddin:

-Ne demek istiyorsunuz?

-İmadeddin:

-Demek istiyorum ki bu canilerin asıl reisini ortadan kaldırmak gerekiyor. Eğer bunu başarırsak hem kendimizi hem de bütün dünyayı bu insanlık düşmanlarından kurtarmış oluruz.

Necmeddin:

-Bu, son derece zor bir şeydir. Hatta imkânsızdır. Çünkü herifler dağlarda kalelerin içine sığınmışlar. Her tarafta nöbetçileri var. Şimdi açıkca öğreniyoruz ki buraya bile girmişler. Reislerini bulup öldürmek öyle kolay bir şey midir?

İmadeddin:

-Efendisini seven kimsenin onun uğrunda her türlü fedakârlığı göze almakta tereddüt etmeyeceğini az önce söyledim. Bu mel'un İsmaili, Sultan Selâhaddin'in odasına nasıl girdiyse, bir başkasının da İsmaili reisinin bulunduğu yere girerek göğsüne hançer saplaması pekâlâ mümkündür. Bunu yapan kimse görev başındayken ölürse, bir çok kimsenin hayatını kurtarmış, dolayısıyla kutsal bir görevi yerine getirmiş olur. Bu mel'un herif yalnız büyük adamların ve değerli kimselerin canlarına kıyıyor. Onun ortadan kaldırılması için gösterilecek fedakârlık, insanlık tarihine, büyük bir şeref tablosu halinde geçer.

Necmeddin, İmadeddin'in böyle bir görev için bizzat gitmek istediğini hissetti. Hayatını öyle bir tehlikeyle karşı karşıya getirmemek için bu niyetinden vazgeçirmek istedi:

-Öyle bir işe ancak deliler atılır. Senin gibi bize çok gerekli bir delikanlıyı feda etmeye razı olmayız. Bu heriflere biraz para vermek suretiyle yapacakları kötülüklerin önünü alabiliriz. Çünkü bunların para karşılığı yapmayacakları iş yoktur. Bazı saltanat sahiplerinin, bunlara para verip rakiplerini öldürttüklerini biliyoruz.

İmadeddin:

-Bunların esaslı bir temele dayanmadıkları, parayla adam öldürdükleri hakkındaki sözlerinizden kendilerinin son derece muzır insanlar oldukları anlaşılıyor. Hemen belirtelim ki para vermenin sonu gelmez. Oysa reisleri öldürülürse aralarındaki bağlar çözülür. Bütün dünya, özellikle İslâm âlemi bunların şerrinden kurtulur. Bundan başka kesin bir çözüm düşünemiyorum.

Necmeddin:

-Bu konudaki düşüncelerinizi doğru bulmuyorum. Çünkü yerine getirilmesi çok zordur. Bunun ne kadar tehlikeli olduğunu anlayan bir insan, böyle bir teşebbüste bulunmaz.

Karşılıklı konuşmalar uzadıkça İmadeddin'in kahramanlık duyguları galeyana geliyordu. Olayın, Selâhaddin'in hayatını korumayı üzerine aldığı ilk gece meydana gelmesi kendisini son derece üzüyor, fedakârlığını göstermek için bir vesile arıyordu. Cesaretine çok güveniyordu, ölümden hiç korkmuyordu. Elini göğsüne götürerek:

-İşte kulunuz İmadeddin, böyle bir tehlikeyi göze almaya şu andan itibaren karar vermiştir. Teşebbüsüme engel olmamanızı rica ederim.

Necmeddin:

-Verdiğin bu karar, tebrik ve takdir edilecek bir karardır. Doğrusu senin gibi kahraman ve cesur insan az bulunur. Ama unutma ki sana burada ihtiyacımız var.

İmadeddin:

-Benim buradaki varlığımdan nasıl bir fayda umuluyor? Yüce Sultanımı koruma görevini üzerime aldığım ilk gece,

canımdan daha çok sevdiğim velinimetim az kalsın öldürülüyordu. Gideceğim böyle bir görevin, Sultanımın hayatını çok iyi bir şekilde koruyacağına eminim. Sultan Selâhaddin'in başı için izin veriniz. Lütfen bana engel olmayınız. Böyle bir görevin yerine getirilmesini en büyük mutluluk kabul ediyorum.

Selâhaddin derin derin düşünüyordu. Gece meydana gelen olay onu son derece etkilemişti. Buna bir sebep arıyor, fakat bulamıyordu. Kendi adının söylendiğini duyunca düşünmeyi bıraktı. İmadeddin'e bakarak dedi ki:

-Çok tehlikeli bir teşübbüste bulunuyorsun. Oysa sana burada ihtiyacımız var.

-Başınız için yemin ettim. Gitmeye karar verdim. Lütfen engel olmayınız.

Selâhaddin, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz dercesine babasına baktı. Necmeddin İmadeddin'e hitaben şöyle dedi:

-Sözümü dinle. Kendini böyle bir tehlikeye atmaktan vazgeç.

-İtaatkâr bir kölenizim. Fakat sultanımın başı için yemin ettim. Yarın sabah erkenden buradan ayrılmış olacağım. Bunun herkesten gizli tutulaması gerekiyor. Sizden ve Sultanımdan başka hiç kimse benim nereye ve niçin gittiğimi bilmemelidir. Burada dostu düşmandan ayıramayacak bir hale geldik.

Selâhaddin:

-Mademki kararından vazgeçmek istemiyorsun, öyle ise yolundan geri kalma. Allah seni korusun. Siz konuşurken ben de dün gece meydana gelen olayın sebeplerini inceden inceye düşündüm. Ancak bir çözüm bulamadım. Fakat...

Selâhaddin Seyyidetü'l-Melik'i Hekkari vasıtasıyla istemesini hatıra getirmiş, bu meselenin Fâtımiler'e mensup İsmaililerden azgın bir kimsenin intikam ve tehdit için gizlice bu işe cür'et etmesi sonucu olduğuna ihtimal vermiş ise de bu sebebi yerinde görmeyerek susmayı tercih etmişti.

Babası onun tereddüt ettiğini görünce:

-Yusuf! Neden susuyorsun? Aklına ne geliyorsa söyle. İmadeddin'in burada bulunmasından mı çekiniyorsun? Yoksa sadakatinden emin değil misin?

-Tam anlamıyla eminim babacığım. Bir sebep hatırıma geldi. Fakat onu makul bulmadığım için susmayı tercih ettim.

-Hatırına ne geldiyse söyle. Üzerinde biz de düşünelim.

-Babacığım! Dün sabah bir hata yaptığımı itiraf ederim. Acele ettim. Çok samimi bir dostumuzun ısrarına dayanamadım. Halbuki öyle bir işe başlamadan önce size danışmam gerekiyordu. İşte şimdi acele hareket etmemin cezasını çekiyorum.

-O iş nedir?

-Dostumuz Hekkari yanıma geldi. Bu zatın beni ne kadar sevdiğini, bana ne kadar sadakat göstermek istediğini siz de bilirsiniz. Benim için hayırlı gördüğü bir teklifte bulundu. Kabul ettim. Fakat işi yazıyla tesbit etmedim. Size danışmak düşüncesiyle belirsiz bir halde bıraktım.

Necmeddin oğlunun ne demek istediğini bir an önce anlamak istiyordu. Derhal sordu:

-Bu teşebbüs neymiş?

-Halife Âzıd'ın kız kardeşi Seyyidetü'l-Melik'in bana zevce olması için Âzıd ile görüşmek için benden izin istedi.

Necmeddin büyük bir hayretle bağırdı:

-Bunu kabul ettin mi?

-Çok tereddüt ettim. Sonunda ne düşündüğünü kendisinden öğrenmeye karar verdim.

-Böyle teşebbüslere izin vermeyecektin. Neden kendini reddedilme durumuyla karşı karşıya bıraktın. Bu kızı tanıyor musun?

-Hayır, sadace bana son derece güzel bir kızdır, dediler.

İmadeddin bütün bunları sessizce dinliyordu. Sözü edilen kızı zenciler vakası meydana geldiği sırada görmüştü. Kendisine saç parçasını geri verirken çok güzel olduğunu görmüştü. Fakat günün birinde ona sahip olabileceğini hiç aklına getirmemişti. Dolayısıyla Selâhaddin'in onu istediğini işitince kıskançlıkla karışık bir memnuniyet hissetti. Başkasına varacağına, sevgili reisi olan Selâhaddin'e varması daha iyi olurdu. Fakat yine de kıskançlıktan kendini alamıyordu. Necmeddin İmadeddin'in bu konuya dair bir şey düşündüğünü yüz çizgilerinden anlayarak sordu:

-Bu kızı tanıyor musun?

-Kendisini çok tehlikeli bir zamanda gördüm. Zenciler vakasının meydana geldiği gün Sultanım sarayın üstüne ateşli neft şişeleri atılmasını neftçi tabura emretmiş, sonra bu emri geri almıştı. O gün askerin başında, saraya girenlerin arasında bulunuyordum. Bu hanım kızı büyük bir tehlikeyle karşı karşıya gördüm. İmdadına yetiştim, kurtardım. Onun

gayet güzel yüzünü, altın gibi sarı saçlarını hatırlıyorum. Doğrusu, Sultan Selâhaddin'e layık bir kızdır. Bu kız Sultanımdan daha iyisini bulabileceğini ümit eder mi?

Necmeddin kendi sözüne emin gibi bir tavırla:

-Böyle bir şeye ne lüzum vardı? Yusuf'un Hekkari'ye ancak hatır kırmamak mecburiyetiyle bunu kabul ettiğine şüphe etmiyorum.

Sonra Selâhaddin'e yöneldi:

-Hekkari halifeden sana cevap getirdi mi?

-Halife ile konuştuğunu, halifenin cevap vermek için süre istediğini gelip söyledi. Ne olacağını bilmiyoruz.

Necmeddin bundan memnun olmadığını gösteren bir tavırla başını salladı:

-Halife kolay kolay cevap veremez. Çünkü bu zavallı adamların meziyet ve ehliyet namına yegâne sermayeleri, seleflerinden kendilerine intikal eden şeref ve hâkimiyet hukukundan ibarettir. Halife oğlu olmanın, peygamberin torunlarından bulunmanın diğer insanların üstünde kendilerine bir mevki sağladığını sanıyorlar. Bizim gibi aslen Kürd veya Türk, İranlı yahut başka milletlerden olanlar ne kadar liyakat ve meziyet gösterirlerse göstersinler, onları kendilerine denk kabul etmezler, kızlarına eşit görmezler.

Necmeddin bu sözleri söylerken alaylı bir şekilde gülüyordu. Hâlâ düşünüp duran Selâhaddin'e baktı. Selâhaddin Necmeddin'in söylediklerini inceden inceye tetkik ediyordu. Araplara dayanan bir soy icad etmek gerekirse bunun güç ve zor bir şey olmayacağını, bu evlilik ile hilâfeti kendine veya

torunlarına intikal ettirmenin mümkün olduğunu Hekkari söylememiş miydi?

Selâhaddin babasının kendisine baktığını görünce:

-Onların bu yüksek soy ile öğünmeye hakları yok mudur?

- Elbette hakları vardır. Onun için öyle bir soyu kolay kolay feda etmezler, dedi. Kürt olduğun halde isteğinin yerine getirileceğini nasıl ümit ediyorsun?

Necmeddin bunu söyledikten sonra güldü.

Selâhaddin yarın olacakları beklemek üzere sözü burada kesmeyi uygun gördü. Yataktan kalkmaya davranırken dedi ki:

- Halifenin cevabı geldiği zaman konuşuruz.

Hançer hâlâ Selâhaddin'in yatağının üzerindeydi. İmadeddin derhal onu oradan aldı:

- Sultanım! Bu hançeri almama izin verir misiniz?

- Senin hançerin yok mu?

- Var efendim! Fakat bizi bu hançerle kim tehdit ettiyse onu, o caninin göğsüne saplamak istiyorum.

Selâhaddin elbiselerini giymeye çalışarak:

- Hâlâ onun vücudunu ortadan kaldırmayı düşünüyor musun?

- Evet, bu konuda kararım kesindir. Sultanımın başı için yemin ettim. Öyle yapmazsak şerrinden rahat etmemiz mümkün değildir. Lütfen kulunuza engel olmayınız. Velinime-

timiz Necmeddin'in beni duasından mahrum etmemesini dilerim. Yarın güneş doğmadan önce Kahire'nin dışında bulunacağım.

Necmeddin gülümseyerek ve takdir ederek İmadeddin'e baktı:

- Oğlum Yusuf ve bütün İslâm âlemi için duyduğun fedakârlığı son derece takdir ediyorum. Çünkü bu İsmailileri türlü türlü cinayetler işlemeye sevk eden habis reisleri desise ve hilelerle. işledikleri feci cinayetlerle dünyanın rahatını ve huzurunu kaçırmışlardır. Eğer onu öldürmeyi başarırsan, devletin en yüksek kademelerinden birine hak kazanırsın. Oğlum Yusuf'dan başka hiç bir kimse senin önüne geçemeyecektir.

Bu iltifat edici sözler, büyük vaatler ve mükâfaatlar İmadeddin'in azmini bir kat daha kuvvetlendiriyordu. Bu sözler karşısında utanarak yere baktı. Necmeddin konuşmaya devam etti:

- Peki ama yolları, karşına çıkacak tehlikeleri biliyor musun?

- Belki şimdi bilmiyorum, fakat bir insan dirayet ve azim sahibi olursa bunları öğrenmekten geri kalmaz.

- Öyleyse burada bir kaç gün kal. Karşılaşacağın zorlukları ortadan kaldırmak için şimdiden hazırlıkta bulun.

- Bu gece buradan ayrılmaya yemin ettim. Yalnız şunu rica ediyorum ki, nereye gittiğimi, niçin gittiğimi kimse bilmesin.

O zamana kadar Selâhaddin elbise giyme işini bitirmişti. İmadeddin'e bakarak:

- Allah senden razı olsun, dedi.

Necmeddin de İmadeddin'e bakıyordu:

- Oğlum! Cenab-ı Hak seni bu teşebbüsünde başarılı kılsın. Cesur ol. Hiç bir şeyden yılma. Kendine güvenmeyi bil. Bu teşebbüsünde başarılı olursan, senden başka hiç kimsenini yapamadığı muazzam bir şi başarmış olacaksın. Ondan sonra hiç kimsenin elde edemediği bir mevkiye yükseleceksin.

İmadeddin, Necmeddin ve Selâhaddin'in ellerini öptükten sonra:

- Yola çıkmaya hazırlanmak için müsadenizi rica ediyorum. İhtimal ki beni bir daha göremeyeceksiniz. Çünkü buradan gizlice ayrılmak istiyorum.

Necmeddin:

- Nasıl uygun görürsen, öyle yap.

MEKTUP

İmadeddin oradan çıktı. Yol hazırlıklarıyla meşgul oldu. Ne kadar zor ve tehlikeli bir işe atıldığının farkındaydı. Lâkin bir kere kesin kararını vermişti. Üstelik başarılı olduğu takdirde büyük mükâfaatlar elde edecekti. Artık talihine güvenerek hareket etmekten başka çare yoktu.

Kahraman delikanlı o günün büyük bölümünü İnci Saray'da yol hazırlıklarıyla geçirdi. Her şeyi hazırladı. Vakit akşama yaklaşıyordu. Kendi odasına çekilerek, yolda ne yapacağını düşünmeye başladı. Fakat tam bu sırada odanın kapısı çalındı. İmadeddin hiç beklemediği bir sırada oda kapısının çalınması kendisini telaşa düşürdü. Derhal kalktı, kapıyı açtı. Gelen, halife sarayının kölelerinden biriydi. İmadeddin kölenin gelmesini, kapısını çalmasını garip gördü. Köle:

- Efendim! Süvari zabitlerinden İmadeddin siz misiniz?

- Evet benim. Ne istiyorsun?

Köle, İmadeddin'e kimsenin görmemesi için kapıyı kapamasını işaret ettikten sonra, elini cebine soktu. İçinden bir zarf çıkarıp kendisine verdi. İmadeddin zarfı aldı, açtı. Fakat bu sırada bütün vücudunun titrediğini hissetti. Çünkü içinde Seyyidetü'l-Melik'e iade ettiği altın renkli saç tutamı bulunuyordu. Zarfın içindeki mektuba baktı. İmzasız, kısa bir mektuptu. Şöyle başlıyordu:

"Kahraman zabitlerden İmadeddin'e... Temiz ve masum bir insanı ölümden, rezil rüsvay olmaktan kurtarmıştınız. Bu

insan size duyduğu minnettarlığı dile getirmek için sizi görmek istiyor. Sözüme güvenmeniz için mektubun içinde bulunan özel işareti size göndermemi emretti. Acele yanımıza geliniz. Sizden imdat bekliyoruz. Daha önce nasıl imdadımıza koştuysanız, şimdi de öyle hareket ediniz. Mektubu taşıyan şahıs size yol gösterecektir."

İmadeddin mektubu okurken kendini rüyada zannediyordu. Bir kaç saniye şaşkın bir halde kaldı. Derin derin düşünmeye başladı. Tam yola çıkmaya hazırlanırken, yapılan böyle bir davete icabet etsin miydi, yoksa kendisinden imdat isteyen Seyyidetü'l-Melik'e mazeret mi bildirsindi? Ne yapacağını şaşırmıştı. Bununla birlikte saçı görür görmez, içinden bir duygunun davete icabet et dediğini duyuyordu. O tutam saçı Şam'dan Kahire'ye nasıl taşıdığını, daha önce hiç tanımadığı halde haysiyetini muhafaza etmek için sahibesine nasıl verdiğini hatırladı. Şimdi o insan kendisini imdada çağırıyordu. İcabet etmemek olur muydu?

Köle cevabı bekleyip duruyordu. Fakat herhangi bir cevap alamadığını görünce İmadeddin'e doğru bir adım ilerledi. İmadeddin kölenin cevap konusunda acele ettiğini anlayarak:

- Bu mektubun dışında sende daha başka bir şey var mı?

- Hayır, başka bir şey yok. Yalnız bana yolu sorarsanız, göstermemi emrettiler.

Buna gerek var mı? Halife sarayına giden yolu bilmiyor muyum?

Köle gülümseyerek ve sesini alçaltarak:

- Saray meçhul bir yerde değildir. Lâkin bu mektubun sahibi Harem Sarayı'nda bulunuyor. Bir erkeğin oraya gitmesine imkân yoktur. Özellikle Bahattin Karakuş'u saray nazırı yaptıktan sonra erkeklerin oraya girmesi tamamen imkânsız hale geldi.

- O halde oraya nasıl girebileceğiz?

- Eğer bu konuda kesin kararlıysanız, kimse anlamadan sizi Harem Sarayı'na götürecek bir yol gösterebilirim.

İmadeddin kölenin sözünü yadırgayarak:

- Tanınmamak için bir cariye kıyafetine girmemi mi istiyorsun?

- Hayır, bu kıyafete girseniz bile, faydası olmaz. Çünkü kapıdaki nöbetçiler şahsını, adını ve lakabını tanımadıkları hiç kimseyi içeri sokmazlar.

- O halde oraya nasıl gideceğiz?

- Bu saray ile halifenin sarayı arasında, yer altında gizli bölmeler içinde kimsenin bilmediği bir yol biliyorum.

- Yer altında gizli bölmeler içinde mi?

- Evet efendim! Fâtımi halifeleri saraylarını yaptırdıkları zaman haremlerinin bahçelere veya Nil Nehri'nin kenarında bulunan köşklere çıkmalarına mahsus, yer altında bir yol meydana getirmeyi arzu etmişlerdi. Bu maksatla yer altında gizli odalar yaptırdılar. Kadınlar sarayının ortasında bulunan bir yerde bu yer altı odalarına giriyorlar ve serbest bir şekilde yürüyorlardı. Buradan bahçelere çıkıyorlardı. Bu köşke götüren yer altı odası da işte onlardan biriydi. Halifeler en fazla

burada oturdukları için bu gizli geçid diğer gizli geçitlerden daha işlek idi. Hatta o halifelerden üçü bu köşkte vefat etmiş, cesetleri bu gizli geçitler vasıtasıyla saraya nakledilmişti. O üç halife Âmir Biahkâmillah, Hafızüddinillah ve Faiz Binasrillah'dırlar.[20] Daha sonraki yıllarda halifelerin dışında bir takım kimseler bu köşkte ikamet etmeye başlayınca, yer altı odaları diye adlandırılan bu gizli geçitler terkedilmişti. Hatta herkes onları unutmuştu. Fakat ben onların hepsini biliyorum. Eğer isterseniz, o yollardan birlikte gideriz.

20. **Makrîzî:** C. 1, 469.

YER ALTI ODALARI

İmadeddin ne yapacağını bilemiyordu. Böyle yer altı odalarını oldukça garip görüyordu. Vakti anlamak için pencereye baktı. Güneş batmak üzereydi. Oysa kendisi ettiği yemin ve verdiği söz gereği o gece mutlaka Kahire'den ayrılacaktı. Köleye sordu:

- Saraya ne zaman varabiliriz?

-Bir kaç dakika içinde.

İmadeddin kendi kendine "şimdi davete icabet ederim. Oradan hızla dönerim. Sonra hemen yola çıkarım." dedikten sonra köleye:

-Haydi gidelim, diye seslendi.

-Efendim! Acele etmeyiniz. Güneş batıncaya kadar bekleyiniz. Saray halkından hiç kimsenin bizi görmemesi için karanlıkta gitmeliyiz.

İmadeddin karanlıklar içinde gizli odalardan sarayın harem dairesine gitmenin ne kadar tehlikeli olduğunu anlamaya başlamıştı. Fakat o, korku nedir bilmeyen bir kimseydi. Her tehlikeyi göze alarak İsmaililerin reisini öldürmek üzere harekete geçen kahraman bir genç böyle bir tehlikeyi aklına getirir mi? Köleye:

-O halde beni bu köşkün dışında bekle. Güneş battıktan sonra seni orada bulurum, dedi.

-Emrinize âmâdeyim. Halicin kenarında, şu incir ağacının altında sizi beklerim. Geldiğinizi gördüğüm zaman size

yaklaşırım. Saray halkına mahsus olarak yanımda bulunan harmaniyi size giydireceğim. Çünkü bu harmani üzerinizde bulunduğu sürece harem sarayında kimsenin dikkatini çekmezsiniz.

Köle bunu söyledikten sonra dışarı çıktı. İmadeddin yalnız kalınca mektubu tekrar okumaya başladı. Saçın sahibesini çok iyi hatırlıyordu. Bir gün önce bu kız hakkında Selâhaddin'den duyduğu şeyleri de düşündü. Onunla karşılaştığı takdirde, Selâhaddin'e varması için gerekli sözleri söylemeyi uygun gördü. Böyle hareket etmeyi, velinimeti olan Selâhaddin'e bir hizmet kabul ediyordu. Fakat birden bire kalbinde bir kıskançlık duymaktan kurtulamıyordu. Demek ki Seyyidetü'l-Melik'i seviyordu.

Güneş batınca İmadeddin en hafif elbisesi ve silahıyla çıktı. İncir ağacının yanına geldi. Kadına benzeyen bir insan gölgesinin kendisine doğru yaklaştığını gördü. O da, ona yaklaştı. Dikkatle baktı. O köle idi. Çarşaf gibi bir harmaniye sarılmıştı. Öyle bir harmaniyi İmaddedin'e verdi İmadeddin de harmaniye sarıldı. Köle önde, bahçede yürümeye başladılar. Yolda ufuk ile kendileri arasında ağaçların gölgelerinden başka bir şey görmüyorlardı. Bir süre böyle sessiz bir halde yürüdükten sonra köle, İmadeddin'in elini tuttu, bir inişe götürdü. Bir çukura indiler. Köle eliyle bir takım kuru otları ayırarak halkalı bir demir kapı gösterdi. İkisi birlikte kapıyı zorlayıp açtılar. Derhal etrafa rutubetli bir koku yayıldı. Bu koku uzun süreden beri havası yenilenmeyen yer altı odalarından geliyordu. Köle:

-Arkamdan geliniz, benden ayrılmayınız, dedi.

İmadeddin kölenin arkasından gitmeye başladı. Taş döşemeli bir zemin üzerinde yürüdüğünü anlıyordu. Her taraf

yoğun bir karanlık içindeydi. İlerledikçe koku artıyordu. İmadeddin işte kendi aleyhine tertiplenmiş bir suikast bulunmasından endişe etmeye başladı. Köleye sordu:

-Bu yolun, dediğin yere varacağından emin misin?

-Eminim. Size gelirken bu yolu takip ettim.

İmadeddin tatmin oldu. Duvarları yoklayarak karanlıkta sessizce yürümeye devam etti. Biraz sonra yer altı odasının üstünde ayak sesleri işitildi. Köle:

-Şu anda küçük sarayın altında bulunuyoruz. Biraz sonra meydanın altından geçeceğiz. Oradan halife sarayına, daha sonra da saray haremine varacağız.

Yürümeye devam ettiler. Köle saray haremine vardıklarını anlayınca İmadeddin'e durması için işaret etti. Kendisi yavaş yavaş yürümeye başladı. Kapıya varıp açtı. İmadeddin bir ışıkla karşılaştı. Biraz sonra köle İmadeddin'in yanına döndü. Elinden tuttu. Çıkmasını işaretle anlattı. İmadeddin bir kaç basamak çıktıktan sonra kendini çırayla aydınlatılmış bir odada buldu. Kendine ve köleye baktı. Üstlerini başlarını, toz toprak, örümcek içinde gördü. Üstünü başını silkeledi. Sonra bir el hareketiyle ne yapacağını köleye sordu. Köle harmaniyi üzerinden atıp arkasından gelmesini, yine bir el işaretiyle anlattı. İmadeddin harmaniyi çıkarıp attı. Kölenin arkasından gitmeye başladı. Gayet güzel döşenmiş bir odaya girdiler. İmadeddin halifenin sarayında bulunduğunu anladı. Çünkü bu kadar zengin mefruşat ancak saraylarda bulunurdu. Köle, İmadeddin'e oturup beklemesini işaret ettikten sonra oradan çıktı. İmadeddin büyük bir heyecan içinde oturdu. Kısa bir süre önce buraya nasıl geldiğini, Seyyidetü'l-Melik'i nasıl gördü-

günü hatırlıyordu. Beklemesi uzun sürdü. Canı sıkılmaya başladı. Nihayet köle Yakute ile birlikte geldi. İmadeddin mürebbiyeye bakınca daha önce bu kadını gördüğünü hatırladı.

Mürebbiye İmadeddin'e yaklaşarak selam verdi. Bir işaretle köleyi oradan savdı. İmadeddin yalnız kalınca:

- Sizi böyle gece vakti, buraya kadar getirerek büyük bir zahmet verdik, dedi.

-Büyük zahmet değildir. Sadece ortada endişe verecek bir durumun olmamasını temenni ederim.

Mürebbiye öksürerek:

-Hamdolsun. Endişe edecek bir durum yok. Beni daha önce gördüğünüzü hatırlamıyor musunuz?

-Çok iyi hatırlıyorum.

-Ben ise o günkü dehşeti, hanımımı ölüm tehlikesinden kurtarmak için gösterdiğiniz gayreti unutmadım. Hanımım o günden beri size olan minnettarlığını söyleyip dururdu. O iyiliğe bir karşılıkta bulunmak için sizi görmek isterdi. Fakat siz bir daha görünmediniz.

İmadeddin derhal cevap verdi:

-Ben her hangi bir karşılık görmek için yapmadım. Velinimetim Selâhaddin beni her anlamıyla ödüllendiriyor.

-Doğru. Fakat mükafat her zaman muhtaç olana verilmez. Bazen bir minnettarlığa karşı, yapılan bir iyiliği takdir etmek için de verilir. Her ne şekilde olursa olsun, konunun benimle ilgisi yok. Sizinle hanımım arasında halledilecek bir iştir. Görüştüğünüz zaman ben yabancı kalırım, dedi. Bunun-

la birlikte o mânânın doğruluğuna inanmak istemiyordu. Çünkü kendisiyle halifenin kız kardeşi, Mısırlı Müslüman kızların en yükseği olan Seyyidetü'l-Melik arasında asalet ve şeref bakımından ayrıca servet ve mevki yönünden çok büyük bir fark vardı. Mürebbiyenin maksadını anlamamazlıktan geldi:

-Emire Seyyidetü'l-Melik hazretleri nasıldır? İnşaallah sağlık ve afiyettedirler.

-Onun mektubunu almadınız mı?

-Nasıl almadım? Böyle bir vakitte beni buraya getiren o değil midir?

-Saç tutamını?

İmadeddin elini cebine soktu. Saçı çıkararak:

-İşte bu saç!

-Birincisinde bunu ona nasıl iade ettiyseniz tekrar aynı şekilde hareket etmek istemez misiniz?

-Şüphesiz... Ben de davetiniz üzerine geldim. Çünkü mektubunuzda Seyyidetü'l-Melik'in imdadına yetişmemi yazıyorsunuz. Çok önemli bir şey olmamasını temenni ederim.

-Önemli olan şey, size karşı duyduğum minnettarlığı göstermek ve sizi mükafatlandırmak istemesidir. Size bu gerdanlığı vermemi emretti.

Mürebbiye cebinden bir inci gerdanlık çıkararak İmadeddin'in eline verdi. Gerdanlık çok kıymetli ve oldukça nadirdi. İmadeddin gerdanlığa bakmadan mürebbiyeye iade etti:

-Hanımefendiye teşekkür ederim. Zahmet buyurmuşlar. Benim böyle bir hediyeyi veya mükafatı kabul etmem müm-

kün değildir. Ne yaptıysam, görev diye yaptım. Mükafat için yapmadım.

Mürebbiye İmadeddin'in bu mertliğine şaşırdı.

-Efendim! Cariyenize verilen görev, bu gerdanlığı size takdim etmektir. Bunu benden kabul etmezseniz sahibesini çağırayım bizzat o takdim etsin. Yalnız sizden şunu rica ederim, ona karşı sert davranmayınız.

İmadeddin bu son sözü, daha önceki anlamları teyit eden delillerden biri olarak gördü. Sustu. Nasıl bir tavır takınacağını şaşırmıştı.

MÜLÂKAT

Mürebbiye gerdanlığı kilimin üstünde bırakarak odadan çıktı. İmadeddin yalnız kaldı. Fakat beklemesi çok sürmedi. Mürebbiye, arkasında hanımıyla birlikte odaya girdi. Seyyidetü'l-Melik yüzünü bir yaşmakla kapamıştı. Sadece gözleriyle alnı görünüyordu. Fakat buna rağmen gözlerinde bir sönüklük, yüzünde bir değişiklik görünüyordu. İmadeddin, Seyyidetü'l-Melik'in geldiğini görünce büyük bir saygıyla ayağa kalktı. Mahçubiyetle yere bakmaya başladı. Seyyidetü'l-Melik tereddüt ve mahçubiyet içinde İmadeddin'e yaklaştı:

-Oturunuz. Siz ki hayatımı, namusumu kurtarmakla beni ebediyyen minnettar etmiş bir kimsesiniz. Dolayısıyla o kadar sıkılmanıza gerek yoktur. Bu gece, sizi buraya kadar getirerek, büyük bir zahmet verdik. Böylece bizi bir kat daha minnettar ettiniz.

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra oturdu. İmadeddin'e de oturması için işaret etti. Mürebbiye ayakta kaldı. Gerdanlığı kilimin üzerinden alarak hanımına verdi:

-Emrettiğiniz gibi bu gerdanlığı kendisine verdim. Fakat kabul etmedi, dedi.

Seyyidetü'l-Melik gerdanlığı aldı. İmadeddin'e bakarak:

-Siz benim hayatımı ve namusumu kurtardınız. Dolayısıyla bana en büyük hediyeyi vermiş oldunuz. Buna karşılık takdim ettiğim küçük bir hediyeyi niçin reddediyorsunuz?

Sonra eliyle gerdanlığı İmadeddin'e uzattı. İmadeddin'in de elini uzatıp gerdanlığı alacağını ümit ediyordu, oysa böyle bir şey olmadı. Mürebbiye müdahale etti:

-İmadeddin! Sizden ricada bulunmadım mı? Sert davranmayınız demedim mi?

İmadeddin yaptığından utandı. Elini uzatarak gerdanlığı aldı:

-Bunu mükâfat değil, hediye olarak kabul ediyorum, dedi.

İmadeddin gerdanlığı alırken parmakları Seyyidetü'l-Melik'in avucuna değdi. Bir soğukluk, bir titreme hissetti. Seyyidetü'l-Melik ise bu temastan dolayı son derece heyecanlandı, âdeta bütün vücudu titredi. Yüzünde sevinç belirtileri görünmeye başladı. Mürebbiye neşeli bir halde oturdu:

-Benden kabul etmedi, fakat hanımımdan kabul etti, dedi.

İmadeddin hemen onun sesini kesti:

-Sen onu bir hizmet karşılığında, bir mükafat olarak kabul etmemi istemiştin. Tabii ki o şekilde kabul edemezdim. Çünkü yaptığım iş hayırlı bir şeyse, karşılığında mükafat düşünemezdim.

Mürebbiye onun sözünü kesti:

-Öyle ise nasıl bir düşünceyle hareket ettin. Ben kesin olarak biliyorum ki daha önce birbirinizi tanımıyordunuz.

Mürebbiye bu sözleri söylerken gülüyordu.

İmadeddin kendisiyle Seyyidetü'l-Melik arasında daha önce karşılıklı bir sevginin bulunduğuna dair mürebbiyenin zımnen söylediği sözleri garip gördü. Öyle bir aşk bilmiyordu. Yalnız Seyyidetü'l-Melik'i çok kibar, çok güzel bulmuş, ona kalben bağlanmıştı. Seyyidetü'l-Melik'in kendisini beğendiğini, kendisine ilgi duyduğunu pek aklına getirmemişti. He-

le bir gün ona sahip olacağını hiç ümit etmediği için, duyduğu bu ilgiyi açığa vurmaktan çekinmişti. Fakat mürebbiyenin bu anlamlı sözlerini işitince kalbi çarpmaya başladı. Böyle bir mutluluğa ümit bağlamak istedi. Ancak kısa bir süre sonra Selâhaddin'i, onun Seyyidetü'l-Melik'le evlenmek istediğini hatırına getirdi. Velinimetinin, o büyük dahinin kendisi için istediği bir şeye el uzatmayı sadakatle, vefakârlıkla bağdaştıramadı. Hatta Seyyidetü'l-Melik'le konuşmayı bile ihanet kabul etmeye başladı. Fakat kalbini, duygularını alt üst eden bu noktaları söylemeye cesaret edemiyordu. Kendini toplayarak:

- O gün ne yaptımsa, insanlık namına yaptım. Seyyidetü'l-Melik hanımefendiyi böyle eşkiyanın karşısında gören her namuslu ve vicdanlı adam, benim gibi hareket etmekten çekinmezdi. Dolayısıyla büyük bir şey yapmış sayılmam.

Seyyidetü'l-Melik gözlerini İmadeddin'e dikmişti. Yaşmak konuşmasına engel oluyordu. Onu ağzından indirdi:

-Bu kadarı için beni anlayışla karşılayınız. Çünkü size hayatımı borçluyum. Beni o korkunç tehlikenin karşısında gören her hangi bir insanın, aynı şeyi yapacağını söylüyorsunuz. Oysa sarayda bulunan yakınlarımdan hiç biri sizin yaptığınız gibi yapmadı. Siz sanki koruyucu bir melek gibi beni gözetiyordunuz. Cebinizde saçlarımı taşıyordunuz. Hayatımı, namusumu tehlikede görünce hemen yetiştiniz. Beni hem ölümden, nem de rezil rüsvay olmaktan kurtardınız. Cebinizde taşıdığınız saçlarımı bana geri verdiniz. Durum böyle olunca sizi gökten inen bir melek kabul etmekte haksız mıyım? Sizin o anda benim hakkımda neler düşündüğünüzü bilmiyorum. Doğrusu, bunu öğrenmek isterim. İmadeddin, bu abartılı sözlerden, Seyyidetü'l-Melik'in kendisini sevdiğini artık iyi-

ce anlıyordu. O da kalbinde aynı duyguları taşıyordu. Fakat belirttiğimiz sebeplerden dolayı gerçeği söyleyemiyordu:

-O sırada ulu sultanım Selâhaddin'in askerlerinin başındaydım. Sarayın üstüne artık neft atmamızı emretmişti. O sırada bir neft şişesinin saraya düştüğünü gördüm. Şişenin bizim tarafımızdan atılmadığına emindim. Bu olay beni meraklandırdı. Sonra yüzü kapalı alçak bir herifin, bu karışıklıktan yararlanarak yine yüzü kapalı başka bir adamla saraya girdiklerini gördüm. Bir kötülük yapacaklarını anladım, engel olmak için koştum. Heriflerin canavar gibi size hücum ettiklerini, hançer çektiklerini görünce üzerlerine atıldım. Fakat onlar beni görür görmez derhal kaçtılar. Onların saraya girdikleri zaman size saldıracaklarını, sizin de halifenin kız kardeşi Seyyidetü'l-Melik olduğunuzu bilmiyordum. Sarı saçlarınızı görünce, halifenin hânedanına mensup bir kadın olduğunuzu anladım. Saç cebimdeydi. Çıkarıp verdim. Seyyidetü'l-Melik Selâhaddin'in ismini işitince bir an için tedirgin oldu. Saçının neden İmadeddin'in cebinde olduğunu öğrenmek istedi:

-Bu saçı nereden aldınız? Niçin cebinizde taşıyordunuz?

İmadeddin şaşaladı. Nasıl cevap vereceğini bilmiyordu. Zor durumda kaldı. Fakat mutlaka cevap vermek gerekiyordu:

-Hanımefendi! Bu saçı, Şam Atabeki Sultan Nureddin'in sarayından aldım. Peki ama siz bunu niçin fazla önemsiyorsunuz? Tehlikeyle karşı karşıya kaldığınız sıradaki duygularımı soruyordunuz. Hemen belirteyim ki karşı koyamadığım insani bir duygu harekete geçti. O alçakları tanıyamadığım, kime saldırdıklarını bilemediğim halde sırf o duygunun sevkiyle harekete geçtim. Şu halde Seyyidetü'l-Melik hanımefendiye doğrudan doğruya bir iyilik yapmış değilim.

İMALI VE ANLAMLI SÖZLER

İmaddeddin konuşurken Seyyidetü'l-Melik ona dikkatli dikkatli bakıyor, âdeta gözleriyle yemek istiyordu. İnsanlık sözünü işitince derhal cevap verdi:

-İşte bu meziyetiniz, bu mertliğiniz beni duygulandırdı. Size karşı duyduğum minnettarlığı itiraf etmek için buraya kadar getirmek istedim.

İmadeddin, kendisinin bu kadar övülmesinden utanarak:

-Af buyurunuz, hanımefendi! Abartıyorsunuz. Bizim gibi küçük bir zabiti, halifenin kız kardeşinin bu kadar övmesine gerek yoktur. Sizi saldırıya karşı korumak bir görevdi. Ben sadece bu görevi yerine getirdim.

-Kendinizi küçük görmeyiniz. Siz büyük bir adamsınız. Halifenin kız kardeşini tanıyarak bu mertliği göstermiş olsaydınız, ona yaranmak için böyle yaptı denilebilirdi. Oysa siz büyük bir kahramanlık, büyük bir mertlik göstererek, hayatınızı tehlikeye atarak zayıf bir kadını canilerin elinden kurtardınız. Hemen belirteyim ki halifelerin ve kumandanların oğullarında böyle asil bir harekete rastlanmıyor. O halde sizin değeriniz, onların üstündedir. Kendinize küçük bir zabit demeyiniz. Liyakatiniz sizi en kısa zamanda komutan mevkiine yükseltecektir. İsterseniz hemen şimdi o makamı elde edebilirsiniz.

Seyyidetü'l-Melik'in gözlerindeki anlam o kadar açıktı ki, İmadeddin'in artık anlamamazlıktan gelmesine imkân yoktu.

Kendisinin hemen kumandan mevkiine yükseleceği hakkındaki sözleri gururunu son derece okşamıştı. Zaten o gün Necmeddin'in takdir edici sözlerine muhatap olmuş, böylece seçkin kumandanlardan biri olmasına az kalmış değil miydi? Bir seyahate çıkıyordu, eğer başarılı olursa böyle bir makamı elde etmesi kesindi. Seyyidetü'l-Melik'in bu konudaki sözlerini, Necmeddin'in sözlerine uygun gördü. Bu mutabakatı hayırlı bir gelişme kabul etti. Fakat birden bire içinde bulunduğu durumu fark etti. Vakit geçiyordu. Konuşmanın uzun sürmesinden korkmaya başladı. Özellikle ilk baştaki sözler kendisini sıkmıştı. Çünkü karşısındaki kızı, velinimeti Selâhaddin'e zevce olmaya aday kabul ediyordu. İmadeddin, Seyyidetü'l-Melik'in ilan-ı aşk etmek için kendisini çağırdığına hâlâ inanmak istemiyor, Selâhaddin için davet ettiğini zanenediyordu. Gerçeği daha iyi anlamak düşüncesiyle dedi ki:

-Büyük bir mevki elde edersem, hiç şüphesiz bu sultanım Selâhaddin ile hanımefendi sayesinde mümkün olacaktır. Dün akşam velinimetim beni has yaveri yaptı.

Seyyidetü'l-Melik Selâhaddin'in ikinci defa anılmasından hiç memnun olmadı. Hele kendi isminin onun ismiyle bir arada söylenmesinden dolayı canı sıkıldı. Bununla birlikte Selâhaddin'in kendi sevgilisini has yaver yaparak rütbesini yükseltmesinden memnun oldu:

-Bu rütbe sizi şaşırtmasın, siz daha büyük rütbelere, daha yüksek makamlara layıksınız. Öyle mevkiler elde edeceksiniz ki ne Selâhaddin, ne de diğer sultanlar o mevkilere yetişemeyeceklerdir. Bu elinizdedir. İsterseniz...

Bunları söylerken Seyyidetü'l-Melik kekeliyordu. Âdeta kendinden geçmişti. Gözleri parıl parıl parlıyordu. Bu arada

yüzünde utanma çizgileri beliriyordu. Yere bakarak düşünmeye başladı. Sanki yaptığına pişman olmuş gibi, yaşmağının altında göğsüne sarkmış olan saç örgüsünü parmaklarının arasında çevirmekle meşgul oldu.

İmadeddin ise Seyyidetü'l-Melik'in ne demek istediğini artık tamamen anlamıştı. Bu mutluluğu çok büyük görüyor, genç ve necip kalbi şiddetle çarpıyordu. Kendisini sevdiğini, Selâhaddin'e tercih ettiğini açıktan açığa söyleyen bu güzel kıza karşı yeni ve derin bir muhabbet duymaya başladı. Seyyidetü'l-Melik'in ceylan bakışları karşısında erimemek, iradeyi elden kaçırmamak mümkün değildi. Aşk mabudesi kendisine kollarını açıyordu. Fakat diğer taraftan velinimeti Selâhaddin'in bu kızı istediğini hatırlamaktan kendini alamıyor, ümitsizliğe düşüp hayal kırıklığına uğruyordu. Gerçi Seyyidetü'l-Melik onunla evlenmeye razı olmayacaktı. Çünkü onu sevmiyordu. Ancak kendisine muhabbet duyuyordu. Ne var ki Selâhaddin onun reisi ve kumandanıydı. Ona bütün kalbiyle bağlıydı. Gerekirse uğrunda canını bile feda etmeye hazırdı. Onun istediği bir kızı sevmeye, kendisine rakip olmayı mertlikle bağdaştıramazdı. Kalbini, hayatını ve mutluluğunu çiğnemekten başka çare yoktu:

-Hanımefendi! Beni överken çok abartılı sözler söylüyorsunuz. Ben sultanım Selâhaddin'in teveccühünü kazanan bir askerden başka bir şey değilim. Bu gece ona ait bir görevle Kahire'den ayrılıyorum. Burada çok durursam, geç kalırım diye korkuyorum.

Seyyidetü'l-Melik onu, elinden tutarak oturttu. Yüzünde, hükmetmeye alışmış insanlara mahsus kibir ve gurur belirtileri görünmeye başladı. Emreden bir tavırla dedi ki:

-Hayır, kimsenin lütfunu ve teveccühünü görmüş bir asker değilsiniz. Daha önce de söyledim: Siz büyük bir kumandan olacaksınız. Hiç bir kimse için buradan gitmeyeceksiniz. Ben size muhtacım. Sizi imdada çağırdım. Kahramanlığınız, insani duygularınız nerede kaldı?

Seyyidetü'l-Melik İmadeddin'in elini tutarken onun bütün vücudu titremeye başlamıştı. Bir anda iradesini kaybetti. İster istemez denileni yaptı ve oturdu. Fakat derhal kendini topladı. Ayağa kalkmaya hazırlanırken dedi ki:

-İşte o kahramanlık, o insani duygular beni hemen buradan ayrılmaya zorluyor. Üzerime bir görev aldım. Sultanım Selâhaddin'e ait olan bu iş için mutlaka gitmem gerekiyor. Sultanım Selâhaddin'in yanında küçük bir zabit olduğum halde beni bu kadar yüksek görüyorsunuz. O büyük zatı tanıdığınız zaman acaba ne diyeceksiniz?

Seyyidetü'l-Melik bu cevabı beğenmedi. O zamana kadar tuttuğu İmadeddin'in elini birden bıraktı. Öfkeyle yüzünü başka tarafa çevirdi.

Mürebbiye müdahale etmek zorunda kaldı:

-Niçin böyle yapıyorsunuz? Hanımefendi doğudan söz ediyor, siz ise batıdan cevap veriyorsunuz. Onun maksadını hâlâ anlamadınız mı?

-Evet, anladım. Gösterdiği iltifata karşı minnettarım. Fakat ben sadece sultan Selâhaddin'in sadık ve vefalı bir askeriyim. Ona hizmet etmek için gideceğim.

İmadeddin bu sözleri söyledikten sonra Seyyidetü'l-Melik'e dönerek dedi ki:

-Hanımefendi! Bana niçin darıldınız? Hakkımda gösterdiğiniz teveccühün devam etmesini dilerim.

Seyyidetü'l-Melik kendisine yöneltilen bu anlamlı sözlerden hoşlandı. Ve dedi ki:

-Çünkü size söz söylüyorum, kendinize ait cevap istiyorum. Fakat her defasında Selâhaddin için cevap veriyorsunuz. Halbuki o bize gerekli değildir. Onu kendi saltanatıyla baş başa bırakınız. Onun bu konuyla en küçük bir ilgisi yoktur. Anlamıyor musunuz?

İmadeddin açıktan açığa yapılan bu ilanı aşk karşısında büyük bir şaşkınlığa uğramıştı. Nasıl bir tavır takınacağını, ne söyleyeceğini bilmiyordu. Seyyidetü'l-Melik'in Selâhaddin'i istemediğini anlıyordu. Fakat Selâhaddin'i gücendirmek, o koca dâhinin gazabına uğramak ölümden daha beterdi. Kendini toplamayı, mümkün olduğu kadar nazik bir şekilde oradan ayrılmayı zaruri gördü:

-Hanımefendi! Aklımın erdiği kadar maksadınızı anladım. Daha fazla anlayamamışsam beni mazur görünüz. Çünkü bu kadar büyük bir mutluluğa kendimi layık görmüyorum. Şanlı Sultan Selâhaddin'in bu nimete benden daha fazla layık olduğuna inanıyorum. Hanımefendi! Lütfen darılıp gücenmeyiniz. Siz Selâhaddin'i tanımıyorsunuz. Eğer tanımış olsaydınız, beni onun yanında bir hiç görürdünüz. Bununla beraber emrinize âmâdeyim. Fakat...

Seyyidetü'l-Melik İmaddedin'in sözünü kesti. Kendisine doğru yaklaştı. Yaşlı gözlerle gülümsedi:

-Fakat demeyiniz. İsteklerimi yerine getireceğinizi söyleyiniz.

-Her konuda size itaat edeceğim. Fakat bu yolculuktan döndükten sonra... Bir an önce yola çıkmam gerekiyor. Yarın sabah Kahire'nin dışında bulunmak için yemin ettim. Oysa gece yarısı oldu, hâlâ yerimden kımıldamadım. Rica ederim, buradan gitmeme izin veriniz.

Seyyidetü'l-Melik şaşırdı:

-Şimdi buradan gitmek mi? Peki ama nereye?

-İnci Köşk'e gideceğim. Oradan hemen yola çıkacağım.

-Yola mı çıkacaksınız? Hangi tarafa?

-Efendim sultana ait bir görevle gideceğim.

Seyyidetü'l-Melik yere bakıp düşünmeye başladı. O da ne söyleyeceğini bilemiyordu. İmadeddin de sözün daha fazla uzayıp iradesini kaybetmekten korktu. Çünkü muhabbet onu da perişan etmişti. Oysa Selâhaddin ile babasına kesin söz vermiş, derhal yola çıkacağına yemin etmişti:

-Hanımefendi! Lütfen buradan gitmeme izin veriniz. Emrinizi yerine getireceğime dair söz veriyorum. Bu görevi hakkıyla yerine getireceğime dair söz vermemiş olsaydım, size en küçük bir muhalefette bulunmayacaktım. İnşaallah sağ salim döneceğim, işte o zaman her isteğinizi yerine getireceğim. Şimdilik Allaha ısmarladık.

BASKIN

İmaddeddin tokalaşmak için elini, Seyyidetü'l-Melik'in eline doğru uzattı. Seyyidetü'l-Melik konuşmayı daha fazla sürdürmek ve İmadeddin'i yola çıkmaktan vazgeçirmek ümidiyle elini uzatmadı. Fakat tam o sırada kapının dışında süratli bir ayak sesi işitti. Mürebbiyeye baktı. Yakute'nin rengi uçmuştu. Dizleri kesilmiş bir halde ayağa kalkmaya çalışıyordu. Derken İmadeddin'i getirmiş olan köle şaşkınlık ve korku içinde içeri girdi. Seyyidetü'l-Melik derhal sordu:

-Ne oldu? Niçin geldin?

Köle titrek bir sesle cevap verdi:

-Saray nazın Bahaddin Karakuş sizi hemen görmek istiyor.

Seyyidetü'l-Melik ürkek bir sesle sordu:

-Niçin? O bize ne karışıyor?

Köle:

-Mürebbiye hatunun verdiği emir üzere meydana gelen bütün hareketleri gözetlemek için, büyük salonun şahnişinde duruyor, etrafa bakıyordu. Dışardan sarayın kapısına doğru bir adamın geldiğini gördüm. Bu şahıs kendini gizlemek için büyük bir harmaniye sarılmıştı. Tanıyamadım. Gözlerimle onu takip ettim. Kapıya vardı. Üstad Karakuş ile görüşmek istediğini anladım. Karakuş kapıya çıktı. Kendisiyle görüştü. Ne konuştuklarını öğrenemedim. Gelen adam, mutlaka sarayın teftiş edilmesini istemiştir. Çünkü Bahaddin Karakuş o

adamla görüştükten sonra hemen saraya girdi. Hadım ağalarından birine, yanınıza gelmesi için emir verdi. Bunu işitir işitmez size haber vermek için derhal buraya koştum.

Hepsi birden hayretle korkuya kapıldı. Büyük bir suskunluk kendini gösterdi. Seyyidetü'l-Melik derhal tehlikeyi ortadan kaldırmak istedi:

-Allah o haini kahretsin! O alçak herifin, İmadeddin'in buraya geldiğini nasıl öğrendiğini bilemiyorum.

Mürebbiye:

-Karakuş'un bu gece vaktinde sizinle görüşmek istemesinin, İmadeddin'le ilgili olduğunu zannediyor musunuz?

Seyyidetü'l-Melik:

-Buna hiç şüphem yok. Fakat hiç bir başarı sağlayamadan dönecektir.

İmadeddin:

-Hanımefendi! Korkmayınız. Hayatımı sizin için feda etmeye hazırım. Lütfen söyleyin, ne olmuş?

Seyyidetü'l-Melik:

-Hiç bir şey olmadı. Artık istemiyerek sizin buradan gitmenize müsaade edeceğim. Hemen belirteyim ki bu müsaade sizi memnun, beni mahzun edecektir. Sonra köleye dönerek:

-Oğlan! İmadeddin'i buraya hangi yoldan getirdiysen yine oradan götür, dedi.

Daha sonra İmadeddin'e yöneldi:

-Verdiğiniz sözü tutmanızı, seyahatiniz sırasında beni hatırlamanızı bekliyorum. Bu sizin memurunuz Bahaddin Karakuş, sizinle konuşacaklarımı tamamen söylememe engel oldu. Söylemek istediğim diğer sözleri zekânıza ve dirayetinize, özellikle kalbinize havale ediyorum. Maksadımı lisan-ı halim, sözlerimden daha güzel ifade etmiştir sanırım. Sizi buraya çağırmadan önce büyük bir ümitsizlik içindeydim. Bu ümitsizliğin sizin gelmenizle birlikte ortadan kalkacağını tahmin ediyordum. Halbuki siz bir seyahate çıkmak için derhal gitmek istiyordunuz. Bu saray nazırı da bize baskına geliyor. Durum böyle olunca bütün derdimi size söylemeye imkân bulamadım. Ancak şurasını kesin olarak söyleyebilirim ki bu saraydaki köşemde daima sizi düşüneceğim. Keşke imkân olsaydı da, ben de sizinle birlikte yola çıksaydım.

Bunları söylerken Seyyidetü'l-Melik'in gözleri yaş doluyordu. Onun bu vaziyeti İmadeddin'i de oldukça rahatsız ediyordu. Kendisine âdeta yalvarırcasına ilan-ı aşk eden kız, Mısır'ın en asil, en güzel bir kadınıydı. Zor durumda kalan İmadeddin kendini güç zaptediyordu. Kalbi, o zamana kadar benzerini duymadığı bir aşkın hücumu ile çarpıyor; elleri, dizleri hafif bir şekilde titriyordu. Kalbine itaat etmeye, gerekirse Karakuş'a karşı harekete geçmeye ramak kalmıştı. Fakat yine derhal velinimetini, o büyük Sultan'ı düşündü. Kendi kalbini, duygularını reisi için feda etmekten başka bir çare bulamadı. Bununla birlikte "döndükten sonra her emrinizi yerine getireceğim" dercesine sustu. Zaafa düştüğünü hisseden Seyyidetü'l-Melik onu daha fazla etkilemek için konuşmak istedi. Fakat mürebbiye derhal araya girdi:

- Hanımefendi! Çabuk olalım. Konuştuğunuz yeter. Karakuş sizi hemen görmek için ısrar ediyor. Onu daha fazla bekletemem, dedi.

Sonra İmadeddin'e yaklaştı. Elinden tuttu. Odadan dışarı çıkararak, yer altı odasının kapısına götürdü. Köle orada bekliyordu. Kapıyı açmıştı. Harmanilere sarıldılar. Yer altı odalarına girip hareket ettiler. Arkalarından kapıyı kapadılar. Her şey eski haline döndü. Seyyidetü'l-Melik karşılama salonuna doğru yürüdü. Karakuş salonda onu bekliyordu. Seyyidetü'l-Melik, Karakuş'un kendisiyle o saatte görüşmek istemesini çok yadırgıyormuş gibi göründü. Kakakuş:

- Hanımefendi! Bu gece yabancı bir adamın saraya girdiğini haber aldım. Bu adam şu anda nerede?

- Ağa! Bana öyle bir soru soruyorsun ki, onun cevabını senin vermen gerekiyor. Sarayın anahtarları senin elinde duruyor. Bize karşı bütün bunları kapattın. Eğer yabancı bir adam girmişse, onun sorumlusu sensin.

- Sarayın kapısından hiç kimse girmedi.

Seyyidetü'l-Melik öfkeyle sordu:

- O halde gökten mi indi?

- Hanımefendi! Lütfen öfkelenmeyiniz. Ben sadece Emirü'l-Mü'minin hazretlerinin emrini yerine getirmek, kız kardeşinin şerefini ve haysiyetini korumak için soruyorum.

- Allah için, Emirü'l-Mü'minin efendimizin emrini yerine getirmekte, kız kardeşinin şerefini korumada ne güzel gayret gösteriyorsunuz! Buraya yabancı bir adamın gizlice girdiğini sana kim söyledi?

Karakuş, Seyyidetü'l-Melik'in bu azarlayıcı sözleri karşısında utandı. Acele ettiğine pişman oldu:

- Hanımefendi! Bile bile içeri adam sokuyorsunuz demek istemedim. Bana öyle dediler. Söyleyen kimse ise sıradan biri değildir.

Seyyidetü'l-Melik muhatabının sözünü kesti:

- Sana haber veren kim ise, alçağın ve yalancının tekidir. İşte sarayım, istediğin yeri teftiş et.

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra salondan çıktı. Kendi odasına yöneldi. Mürebbiye ise büyük bir sevinçle onu takip ediyordu. Çünkü büyük bir vartayı kolayca atlatmışlardı.

AŞK AMANSIZ BİR HASTALIKTIR

Mürebbiye, Seyyidetü'l-Melik ile odada yalnız kalınca, hanımını kucaklayıp öpmeye, okşamaya başladı. Seyyidetü'l-Melik kendi hayallerine dalmış, düşünüyordu. Kendini mürebbiyenin kucağından çekti:

- Halacığım! Beni kendi halime bırak. Ben çok talihsiz bir insanım. Eyvah! Başıma gelen bu felaket nedir? Ne zaman bahtiyar olmanın çarelerini düşünmeye başlasam, önümde bütün kapılar, yollar kapanıyor!

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra hüngür hüngür ağlamaya başladı. Mürebbiye, hanımının üzüntüsünü hafifletmek istedi:

Kendinizi gereksiz yere üzüyorsunuz, hanımcığım! Onun sizi sevdiğine hâlâ emin olmadınız mı? Yalnız bunu öğrenmek istemiyor muydunuz?

Seyyidetü'l-Melik öfkeyle mürebbiyesinin sözünü kesti:

- Beni sevdiğini mi? Sen sözlerinden böyle bir şey anlayabildin mi? Onun nasıl kaçamak cevaplar verdiğini görmedin mi? Kendisine beslediğim duyguları ona söyledikçe, sözü Selâhaddin'e nasıl çevirdiğine şahit olmadın mı? Belli ki o ancak reisini seviyor...

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra, elindeki mendil ile göz yaşlarını sildi. Tekrar söze başlamak istedi. Mürebbiye ondan daha önce davranarak:

- Fakat onun kendi reisine olan muhabbeti mertliğe, sadakate ve diğer insani meziyetlere dayanıyor, dedi.

- Beni sevmediğine göre bütün bunların ne faydası var? Üstelik sevgili reisi için bir seyahate çıkıyor. Benim için bir saat bile kalmak istemiyor. Halbuki ben onun uğruna asaletimi ve şerefimi feda ettim. Kardeşimin ve diğer akrabalarımın öfkesine maruz kaldım. Seven bir adam böyle yapar mı?

- Hanımefendi! Onun sizi sevdiğine hiç şüphe etmiyorum. Gözleri bu sevgiyi adeta itiraf ediyordu. Fakat bu delikanlı merttir, saf ve doğrudur. Bir konuda söz verirse, onu mutlaka yerine getirir. Bu gece yola çıkmak için yemin etmiş. Elbette ki yeminine uyacaktır. Kendisiyle yaptığımız konuşma biraz daha uzasaydı, size olan aşkını neredeyse itiraf edecekti. Tabii ki siz de memnun olacaktınız. Konuşmanın başında sizin onu sevdiğinize inanmak istemiyordu. Öyle bir mutluluğu hatırına ve hayaline bile getirmiyordu. Konuşmanın neticesi elde edilmek üzereydi ki, bu Tavaşiler ağası geldi, işimizi bozdu. Fakat emin olunuz, İmadeddin dönecek ve yanınıza gelecektir.

Seyyidetü'l-Melik ister istemez ümide kapıldı. Unutmayalım ki, âşıklar çok şüpheci olurlar, fakat çabuk da inanırlar, derhal ümide kapılırlar. İmadeddin'in kendisini sevdiğini, yakında yanına geleceğini mürebbiyeden işiten Seyyidetü'l-Melik'in gözleri ışıl ışıl parlamaya, dudaklarında tebessüm belirmeye başladı. Mürebbiyeye bakarak:

- Sen gerçekten inanıyor musun? O beni seviyor mu, diye sordu.

Sonra sanki aklını başına toplamış gibi yere bakıp düşünmeye başladı. Daha sonra iki yanağını iki avcunun içine alarak:

- Eyvah! Bana ne oldu? Ben kimim? Bir Emirü'l-Mü'minin'in kızı, bir Emirü'l-Mü'minin'in kız kardeşi, Hz. Peygamberin kerimesi Fatımatü'z-Zehra'nın torunu, aklıyla ve temkiniyle tanınan Seyyidetü'l-Melik değil miyim? Bana ne oldu ki böyle deli gibi hareket ediyorum? Nasıl oldu da, soyu sopu belli olmayan yabancı bir gence kalbimi kaptırdım? Oysa hânedanımızın ve amcazadelerimizin arasında bir çok genç emirler var. Onlar en küçük bir iltifatım için canlarını verirler. Halbuki ben hiç birine ilgi duymuyorum. Bu yabancı delikanlıyı seviyorum. Ey aşk! Sen ne zalim ve kuvvetli, ne amansız bir hakim imişsin!

Mürebbiye hanımının bu şekilde konuştuğunu görünce, aklını başına topladığını, düştüğünü eğri yoldan doğru yola döneceğini, yaptığı yanlışı anladığını, yakalandığı aşk azabından kendini kurtaracağını ümid etmeye başladı. Derhal hanımına:

- Size demedim mi, rahat ve huzur içinde durup dururken böyle...

Seyyidetü'l-Melik, mürebbiyesini susmaya mecbur etmek için elini sür'atli bir şekilde onun ağzına koyarak şöyle dedi:

- Ne olursa olsun, aşkta bir mutluluk görüyorum. Ondan başka hiç bir şey beni teselli etmiyor. İmadeddin'in ağzından çıkacak bir söz bana her şeyi unutturur. Bu ümit, bu hayali mutluluk gözümde sarayları, hilâfeti, soyu sopu bir hiç mertebesine indiriyor. Ona olan bağlılığım ve muhabbetim bana her şeyi unutturdu. İşte gerçek aşk böyle olur. Dünyada, karşılıklı olmak şartıyla aşktan daha tatlı bir şey yoktur. Aramızdaki bu aşk karşılıklıdır, değil mi halacığım?

Mürebbiye tekrar hanımına uymak lüzumunu hissetti:

- İşte ben de size bunu söyledim. Allah'a güveniniz. Sabırlı olunuz. Pek yakında her şey düşündüğünüz gibi olacak.

Seyyidetü'l-Melik ümit içinde bu konuya son vermek istedi. Yatağa gitmek için hazırlanmaya başladı. Mürebbiye ona yardım etti.

İmadeddin kendi arzusuna rağmen yeraltı odasına girmişti. Karakuş olsun, başkası olsun, kimseden kaçmayı kibirine, gururuna yediremiyordu. Çünkü o ölümden, tehlikeden korkmayan bir askerdi. Fakat Seyyidetü'l-Melik'in şerefini ve namusunu korumak da gerekiyordu. Diğer taraftan verdiği sözden, ettiği yeminden sonra seyahatini ertelemesi mümkün değildi. Köle önde olduğu halde ister istemez yeraltı odasına doğru yürüdü. Yeraltı odasının İnci Köşk'de son bulan tarafına varınca oradan çıktı. Köle yeraltı odasının kapısını kapıyarak tekrar o yoldan döndü. İmadeddin ağaçların arasında yürümeye başladı. Henüz kendi odasına varmadan müezzinin okuduğu sabah ezanını işiterek telaşlandı. Vaktin bu kadar geç olduğunu zannetmiyordu. Hemen kendi odasına koştu. Atının hazırlanmasını emrettikten sonra silahlarını takındı. Güneş doğmadan önce verdiği sözü yerine getirmek, Kahire'nin dışında bulunmak için hızlı bir şekilde köşkten çıkmak istedi. Fakat daha iki adım atmadan Selâhaddin kendisini çağırdı. İmadeddin derhal reisinin yanına koştu. Selâhaddin yatağında oturuyordu. İmadeddin içeri girer girmez reisinin ellerini öptü. Selâhaddin:

- Mutlaka gitmek istiyorsun, öyle mi?

- Evet sultanım! Hatta biraz geç bile kaldım. Fakat dediğim gibi güneş doğmadan önce Kahire'nin dışında olacağım.

- Daha önce seni görmek istedim. Bir kaç defa arattım. Kendi odanda bulamadılar. Seni bu teşebbüsten vazgeçirmek istiyordum. Belki sana burada daha çok ihtiyacımız olur.

- Efendimizin emri başımın üstüne, fakat yola çıkmak için hazırlandım. Lütfen duanızı eksik etmeyiniz. Aldığım görevi başarıyla yerine getirirsem, bu mutlaka sultanımın tevecc ühü sayesinde gerçekleşecektir. Ölürsem onun uğruna canımı feda etmiş olurum.

İmadeddin bunu söyledikten sonra emre hazır bir vaziyette durdu. Selâhaddin:

- Allah yardımcın olsun. Sana cesareti elden bırakma diye tavsiyede bulunmayacağım. Zaten sen cesursun. Sadece kendini tehlikeye atmanı istemiyorum. Senin gibi bir yiğide kıyamayız. Allah yardımcın olsun.

İmadeddin tekrar Selâhaddin'in ellerini öptü. Oradan çıktı. Hazır bekleyen atına binerek yoluna koyuldu. Kısa bir süre sonra kendini Kahire'nin dışında buldu. İmadeddin bütün yolları biliyordu. Rehbere ihtiyacı yoktu. Kendini Kahire'nin dışında yapyalnız görünce geceleyin geçirdiği garip halleri düşünmeye başladı. Az sonra güneş doğdu. Her taraf nura gark oldu. İmadeddin gece karşılaştığı manzaranın bir rüyadan ibaret olduğunu zannetmek istedi. Çünkü bütün Mısır hanımlarının baş tacı olan bir kızın kendine bu kadar ilgi göstermesini, aşk ve muhabbet duymasını aklı almıyordu. Gerçeği anlamak için elini cebine soktu. Kıymetli gerdanlık cebinde duruyordu. Bütün bunların doğru olduğuna şüphesi kalmadı. Şimdi biz, onu kendi hayalleriyle, düşünceleriyle baş başa bırakalım da Kahire'de neler olduğunu öğrenmeye çalışalım.

HEKKÂRÎ VE KARAKUŞ

Karakuş Seyyidetü'l-Melik'in kurnazca mukabele etmesinden sonra tereddüde düşmüş, hayret etmişti. Bununla birlikte sarayda yabancı bir adam bulacağını ümit ediyordu. Çünkü Ebu'l-Hasan, yabancı bir adamın saraya girdiğini kendisine kesin olarak söylemişti. Sarayın her tarafını teftiş etti, ama hiç kimseye rast gelmedi. Ebu'l-Hasan orada kendisini bekliyordu. Âdi yaratık, Karakuş'un İmadeddin'i eli kolu bağlı bir halde getireceğini umuyordu. Karakuş'u yalnız görünce:

-O adam nerede, diye bağırdı.

Karakuş, Ebu'l-Hasan'ın halifenin yanında büyük bir makam ve nüfuz sahibi olduğunu dikkate alarak nazik bir şekilde cevap verdi:

-Efendim! Hiç kimseyi bulamadım.

-Garip şey! Nasıl bulamadınız? Saraya girdiğine eminim. Onu siz de tanırsınız.

-Kimdir?

-Selâhaddin'in adamlarından İmadeddin'dir.

-İmadeddin mi? Böyle bir şeye asla ihtimal veremem. Çünkü bu delikanlı en seçkin zabitlerimizdendir. Bizden gizli olarak bu saraya girme teşebbüsünde bulunmaz. Sarayı gece gündüz bizzat ben bekliyorum. Anahtarlar elimdedir. O girip çıksın da ben görmeyeyim, buna imkân var mı? Hem buraya nasıl bir maksatla girebilir? Size bunu kim söylemişse, yanlış söylemiş.

-Üstad! İmadeddin'in saraya girdiğine şüphem yoktur. Ama hangi maksatla girdiğini bilmiyorum. Fakat sarayda bulunan bazı Tavaşilerden duyduğuma göre, siz buraya nâzır olmadan önce o, bu saray halkını tanımıştı. Zenciler Vak'ası günü buraya girmişti.

Karakuş bu sözleri yadırgayarak sordu:

-Şimdi buraya girdiğini size kim haber verdi?

-Hizmetçim olan Tavaşi söyledi. Bu adam sarayın en gizli yerlerini biliyor. İsterseniz huzurunuza çağırayım.

-Çağırınız.

Ebu'l-Hasan kapıda durarak "ya gulam!" diye bağırdı.

Tavaşi içeri girdi. Karakuş onu görünce, saraylarda görevli en eski hizmetçilerden olduğunu hatırladı:

-Saraya erkek girdiğini nasıl öğrendin? Sana kim haber verdi?

Tavaşi, Ebu'l-Hasan'a bakarak sordu:

-Bildiğimi söyleyeyim mi?

-Söyle.

Tavaşi Karakuş'a hitab ederek:

-Büyük Salon'a girdiğini gözümle gördüm.

Karakuş bağırarak:

-Kendi gözünle mi gördün?

-Evet efendim! Orada Seyyidetü'l-Melik ve mürebbiyesiyle bir süre oturdu.

-Niçin bana hemen haber vermedin?

-Çünkü hanım sultandan korktum, size gelmeye cesaret edemedim. Fakat size haber vermesi için Emirü'l-Mü'minin efendimizin akrabasından Ebu'l-Hasan hazretlerine söyledim.

Karakuş:

-Bu, mümkün değildir. Ben görmeden bir adamın saraya girmesi ihtimal dışıdır. Çünkü sarayın bu kapıdan başka kapısı yok. Ancak halifenin Altın Saray'dan geçişine mahsus olan dehlizlerden girmiş ise o başkadır. Oysa bu dehliz de sıkı koruma altındadır. Oradan da kimse giremez. Durum böyle olunca, o adamın saraya girmesine nasıl ihtimal verilebilir?

Tavaşi:

- Efendimizin buradaki görevi yenidir. Bu sarayların içini, yer altı odalarını, dehlizlerini daha bilmiyorsunuz. Altta bir takım gizli geçitler ve yer altı odaları bulunuyor. Bunlardan biri bu saraydan sonra İnci Köşk'te son buluyor. İmadeddin, muhtemelen bu yoldan içeri girmiştir.

İnci Köşk adını duyan Karakuş, işi daha fazla büyütmek istemedi, meselenin halledilmesini başka bir güne bırakmayı uygun gördü. Söze son vermek üzere dedi ki:

-Yapılan kontrol sonunda sarayda yabancı birinin bulunmadığı anlaşıldı. Şayet içeride biri gizleniyorsa, elimizden asla kurtulamaz. Sultan efendimiz bu sarayı ve halkını korumam için bana şiddetli emirler verdi. Şerif Ebu'l-Hasan hazretlerinin gösterdiği gayrete teşekkür ederim.

Ebu'l-Hasan, Karakuş'un sözünü keserek:

-Bu saraydakileri kıskandığım için konuyu takip ettim. Fakat zararı yok. Gerçek meydana çıkacaktır, dedikten sonra "Bu gece boşuna size zahmet verdik" sözlerini ilave ederek oradan çekilip gitti.

Karakuş yalnız kalınca düşünmeye başladı. Dehlizler ve yer altı odaları hakkında Tavaşiden duyduğu şeyleri teker teker kafasından geçirdi. İşi Selâhaddin'e arz etmeyi bir görev bildi. Ertesi gün kuşluk vakti atına binerek İnci Köşk'e gitti. Fakat Sultan Selâhaddin'in huzuruna girmeden önce kapı arkadaşı ve samimi dostu olan Hekkârî ile bu konuda istişare etmeyi daha uygun gördü. Hekkârî o sıralarda Selâhaddin ile sık sık görüşüyordu. Karakuş köşke varınca İsa el-Hekkârî'yi sordu. Kendi dairesinde yalnız olduğunu söylediler. Muhafızlar Karakuş'un geldiğinden Selâhaddin'i haberdar etmek istediler. Karakuş haber vermemelerini söyledi. Hekkârî'nin, bahçenin bir köşesinde bulunan dairesine gitti. Hekkârî Karakuş'u görünce ayağa kalkarak gerekli saygıyı gösterdi. Hekkârî ile Karakuş Selâhaddin'in büyüklüğünü, kahramanlığını herkesten önce takdir ederek onun hizmetinde birleşmişler, daha önce de belirttiğimiz gibi, amcasından sonra kendisini vezir-i azam yapmak için çalışmışlardı. İkisi de o büyük insanın uğrunda hayatlarını feda etmeye hazırdılar.

Hekkârî, Karakuş'un ziyaretinden çok memnun olduğunu gösterdikten sonra dedi ki:

-Nasıl oldu da beni ziyarete geldiniz. Sizi çoktan beri görmedim. Askeri ve siyasi işlerle meşgul olmanız gerekirken size kadınları beklemek, gibi bir görev vermişler. Fakat bazen böyle gerekiyor. Saray entrikalarını önlemek için sizin gibi adamlara ihtiyaç var.

Hekkârî bunu söyledikten sonra, kilimin üstüne serilmiş olan bir mindere oturması için Karakuş'a işaret etti. Karakuş mindere otururak:

-Kadınları beklemek askere kumanda etmekten daha zordur. Biz büyük sultanımızın mevkiini korumak ve nüfuzunu tahkim etmek için her görevi kabul ederiz. Şimdi bu yolda bir şey yapıyor musun? Büyük sultanımızı hatıra getirdikçe kalbim sevinçle dolar, dedi.

Hekkârî, Karakuş'un sözünü keserek yavaş bir sesle;

-Özellikle bu mevkiye yükseltmek için ne kadar çalıştığımızı düşündükçe...

Karakuş onun sözünü tamamlamasına fırsat vermedi. Biraz telaşlı bir şekilde:

-Sakın bunu bir daha söylemeyiniz. Büyük devlet adamlarına, kendilerini minnet altında tutmak kadar güç gelen bir şey yoktur. Şimdi veni bir teşebbüsünüz var mı?

Hekkârî gülerek cevap verdi:

-Şimdi öyle bir teşebbüste bulunuyorum ki o konuda da sizin yardımınıza ihtiyaç duyacağım. Başarılı olursak ulu sultanımıza gerçekten büyük bir hizmette bulunmuş oluruz.

Karakuş boynunu Hekkârî'ye doğru uzatarak sordu:

-Şimdiye kadar yaptığımız hizmetlerden daha büyük bir hizmet mi var? Sultanımız tam bir bağımsızlık içinde saltanatını sürdürüyor. Başka ne var ki onu arayalım.

-Sultanımız halife bile olabilir.

Karakuş bu sözden hoşlanmadığını gösterircesine başını çevirdi:

-Olmayacak bir konuda teşebbüse geçilmesini doğru bulmuyorum.

-Acele karar vermeyiniz. Nasıl hareket edeceğime dair size bilgi verirsem işte o zaman kanaatinizi değiştirirsiniz.

-Nasıl bir yol seçtiniz?

-Evlenme yolu. Halifenin kız kardeşi Seyyidetü'l-Melik'i sultanımız için istedim. Şanlı sultanımız böyle bir evliliği kabul ederse doğacak çocuk halife olmaya hak kazanır. Bu hakka kuvvet de eklenirse Selâhaddin'den yeni bir hânedan meydana gelir. Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey de böyle bir teşebbüste bulunmamış mıydı?

Karakuş Hekkârî'nin sözünü kesti:

-Ne demek istediğinizi şimdi daha iyi anladım. Doğrusu güzel bir fikir. Fakat halife, kız kardeşini sultanımız ile evlendirmeye razı olur mu? Malum, onlar böyle bir şey için Araplık ve Şeriflik ararlar. Dolayısıyla kız kardeşini vermeye razı olacağını zannetmiyorum.

-Kendi isteğiyle razı olmazsa, zorla razı olur. En kısa sürede cevap vereceğini söyledi.

-Ben de bütün kuvvetimle bu konuda size yardım ederim. Fakat şimdi önemli bir konu hakkında sizinle istişare etmek istiyorum. Büyük sultanımızın maiyet zabitleridenden olan İmadeddin çok kötü bir harekette bulundu. Sultan efendimiz bunu haber alırsa delikanlıya ne yapacağını bilmiyorum. Hele Seyyidetü'l-Melik, sultan efendimiz için istenildikten sonra...

Hekkârî onun sözünü kesti:

-Sultanımızın maiyet zabiti demeyiniz. Onun müsahibi ve has yaveri deyiniz.

-Bu ünvanlar ona ne zaman verildi.

-Önceki akşam Necmeddin'in tavsiyesi üzerine verilmiş. Doğrusunu söylemek gerekirse bu delikanlı böyle ünvanlara layık biridir.

-Şanlı sultanımızın babası Necmeddin hakikaten büyük bir adamdır. Şimdi İmadeddin nerede bulunuyor? Hem tebrik etmek, hem de bir soru sormak için kendisini görmek istiyorum.

-Ne olduğunu kimsenin bilmediği bir görevle bu sabah köşkten ayrıldı. Ona ne sormak istiyorsunuz?

Karakuş ona her şeyi olduğu gibi nakletti. Hekkârî böyle bir hareketin vukuuna ihtimal vermedi. İmadeddin'in bütün geceyi yol hazırlığıyla geçirdiğini, tanyeri ağarır ağarmaz köşkten hareket ettiğini söyledi. Karakuş tekrar büyük bir tereddüde düştü. Bu konu hakkında Selâhaddin'e bir şey söylemenin uygun olup olmadığını sordu. Hekkârî uygun bulmadı. Çünkü Selâhaddin de bir hânedan meydana getirmeyi bütün kalbiyle arzu ediyordu. Selâhaddin'in bunu haber aldığı takdirde, böyle bir evlilikten vazgeçmesinden korktu.

TARİHİ BİR CELSE

Karakuş bir takım şeyler daha söylemek istiyordu. Fakat o sırada Hekkârî'nin uşağı içeri girdi. Efendisine hitaben:

-Sultanımız tarafından bir adam geldi. Sizinle görüşmek istiyor, dedi.

Hekkârî:

-Girsin!

Selâhaddin'in adamı içeri girdi. Karakuş'u orada görünce memnun oldu.

-Üstad efendimiz de burada!... Oraya gitmek istiyordum. Buna gerek kalmadı.

Hekkârî:

-Ne haber?

-Sultan efendimiz her ikinizi de salonda bekliyor. Kendisine mensup bütün yakın devlet adamlarını çağırmak için emir verdi.

Karakuş:

-Şimdi hemen gidiyoruz. Bu davetin sebebini biliyor musun?

-Bilmiyorum. Fakat bu sabah bir Hecin Süvari Şam'dan geldi. Bir mektup getirdi. Sultan efendimize takdim etti. Efendimiz mektubu tekrar tekrar okudu. Mektupta yazılanların memnuniyet verici bir şey olmadığı sultanımızın o anda

beliren öfkeli tavırlarından anlaşılıyordu. Bunun üzerine muhterem babası Emir Necmeddin ile konuştu. Galiba bu işi müzakere etmek için idarenin ve ordunun bütün büyük adamlarını bir araya toplamak istiyor.

Karakuş Hekkârî'ye bu konu hakkında ne bildiğini soracasına eliyle işarette bulundu. Hekkârî, Selâhaddin'in adamını savdı. Sonra her ikisi oradan çıkarak büyük salona doğru hareket ettiler. Bu sırada Hekkârî Karakuş'a gizli bilgiler vermeye başladı:

-Mektubun geldiğinden haberim vardı. Bu sabah büyük sultanımız beni yanına çağırdı. Mektubu gösterdi. Ben kendisine sizi memnun edecek yolda düşüncelerimi söyledim.

-Mektubun mahiyeti nedir? Kimden geliyor?

-Şam Atabeki Nureddin'den geliyor. Oldukça sert cümleler ihtiva ediyor.

-Bunun sebebi nedir?

-Yüce sultanımızın bu yılın safer ayında Frenklerle (Haçlılarla) savaşmak için Şam'a doğru gittiğini hatırlamıyor musunuz? İşte o sırada ben de kendisi ile beraber bulunuyordum. Şevik kalesine bir hücumda bulunduktan sonra Kerk'e gittik. Orayı kuşatma altına aldık. Kaleyi ve istihkamlarını, içinde bulunan Frenkleri iyice sıkıştırdık. Haçlılar yüce sultanımızın karşısında aciz kaldılar. Teslim olmak, aman dilemek istediler. Fakat bunun için on gün mühlet istediler. Sultanımız kabul etti. Sultan Nureddin o sırada Şam'daydı. Bu durumu haber alınca şanlı sultanımızın sadakatinden ve iyi niyetinden şüpheye düştü. Şam Atabeki ile sultanımızın birbirlerinden nasıl sakındıklarını, sultanımızın, Mısır sultanına nasıl göz dikmiş olduğunu bilirsiniz.

Hekkârî bu son cümleyi söylerken gülüyordu. Karakuş:

-Göz dikmesine en fazla teşvik eden sizdiniz. Her neyse... Devam ediniz.

-Ondan daha fazla liyakat ve ehliyet sahibi kimse var mı? Şimdilik o ciheti bırakalım. Nureddin, Selâhaddin'in Kerk'te Haçlıları mağlup ettiğini haber alır almaz bir orduyla Şam'dan hareket etti. Maksadı, Selâhaddin'in Haçlıları sıkıştırmasından istifade ederek onları arkadan vurmak, istilalarına son vermekti. Ben bunu Selâhaddin'in saltanatı için çok tehlikeli gördüm. Çünkü Nureddin Haçlıları yenerse, karşısında Selâhaddin'den başka bir gaile kalmaz. Selâhaddin ise onun bir vezirinden başka bir şey değildir. Durum böyle olunca, mevkii büyük bir tehlike ile karşı karşıya gelir. Mısır üzerindeki bütün emelleri mahvolup gider. Şu halde Nureddin'in, Selâhaddin ile uğraşmaya vakit bulamaması için, haçlılarla savaşması ve o meşguliyetin devam etmesi zaruri idi.[21] Daha sonrası için Allah Kerimdir.

Karakuş Hekkârî'nin sözünü kesti:

-Bunu çok güzel düşündünüz. Böyle bir tehlikeyi ulu sultanımıza mutlaka siz haber vermişsinizdir.

-Durumu kendisine bazı sadık adamları haber verdiler. Bir bahane bulup Mısır'a dönmesini söylediler. Ve: "Sen bir taraftan Haçlıları sıkıştırırken diğer taraftan Nureddin onları vuracak olursa mutlaka kendilerini perişan eder. Böylece Haçlıların oralardaki istilalarına son verirse, Mısır'da onun adına saltanat sürmenize imkân kalmaz. Çünkü gaileden

21. **İbnü'l Esîr:** C. 11, 166.

uzak kalan Nureddin artık Mısır'a gelmekte her hangi bir engel görmez. Mısır'a gelince de tâbii ki kendisiyle buluşacaksınız. İşte o zaman size istediği gibi tahakküm edecektir. İsterse sizi buradaki saltanatınızla başbaşa bırakacak, istemezse bırakmayacaktır. Ona karşı gelemeyeceksiniz. Öyleyse hemen savaştan vazgeçip Mısır'a dönmelisiniz"[22] dediler.

Bildiğiniz gibi sultanımız bu nasihati kabul etti. Ve hemen Mısır'a döndü. Bu hareketini mazur göstermek için; Aleviler'in Mısır'da bir ihtilal hazırlığında bulunduklarından, işte bu ihtilali bastırmak için döndüğünden, buradan ayrılacak olursa ihtilalcilerin kendi adamlarını Mısır'dan çıkarmaya cür'et edeceklerinden bahseden bir mektup yazarak Nureddin'e gönderdi. Anlaşıldığına göre, Şam Atabeki Nureddin bu mazeretlerin gerçek olduğuna pek inanmadı. Kendisine bir mektup yazdı. Şam'a davet etti. Reddettiği takdirde, kendisinin bir orduyla Mısır'a geleceğini bildirerek tehditte bulundu. İşte sultanımız Selâhaddin'e gelen mektup budur. Selâhaddin bu sabah adı geçen mektubu alınca son derece öfkelendi. Neler yazdığını açıkca söyledi. Mısır hakkındaki düşüncelerini artık gizlemeye gerek duymadığını belirtti. Öfkesini hafifletmeye çalıştım. İşi iyi düşünmek için biraz sabırlı olmayı tavsiye ettim. Ama bu konuda her hangi bir söz duymak istemediğini zannediyorum. Devlet adamlarına ve ordu komutanlarına yapılan davet işte bu mektupla ilgili olsa gerektir.

O zamana kadar Hekkârî ile Karakuş toplantı salonuna varmışlardı. Kapıda muhafızlar duruyordu. Hekkârî ile Karakuş'u görünce derhal perdeyi kaldırdılar. Önce Hekkârî, arkasından Karakuş içeri girdi. Büyük bir meclis kurulmuştu.

22. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 166.

Sultan Selâhaddin'in bütün akrabaları, bütün kumandanları ve devlet adamları toplanmıştı. Selâhaddin'in babası Necmeddin, dayısı Şehabeddin Harimî, biraderzadesi Takıyyüddin, kendilerine mahsus mevkilerde oturuyorlardı.

Hekkârî ve Karakuş selam verdiler. Selamlarını alan Selâhaddin kendilerine iltifat etti. Onlar da yerlerine oturdular. Hekkârî Selâhaddin'e baktı. Halim selim görünmeye çalışan yüce sultanın gözlerinde gazap ve öfke ışıkları parlıyordu.

Selâhaddin bütün devlet erkanını toplanmış olduğunu görünce ayağa kalktı ve aşağıdaki sözleri söyledi:

"Kahraman komutanlar! Şanlı devlet adamları!

Şam Atabeki Sultan Nureddin gönderdiği mektuplarla rahatımızı ve huzurumuzu bozmaya devam ediyor. Mısır'ı bırakıp yanına gitmemizi istiyor. Oysa burada içinde bulunduğumuz zor durumu, her taraftan fesat çemberiyle çevrildiğimizi hepiniz biliyorsunuz. Öyle bir memlekette bulunuyoruz ki, halkı bize düşmandır. Üzerimize hücum etmek için küçük bir zaafımızı, ufak bir gafletimizi bekliyorlar. Bütün bu zorlayıcı sebeplerden söz ederek, Mısır'dan ayrılmanın doğru olmayacağını kendisine yazdığım zaman beni tehdit etmek istedi. Büyük bir orduyla gelerek bize gerekli dersi vereceğini yazdı. Siz benim akrabalarım, kumandanlarım ve devlet adamlarımsınız. Bana söylenen söz, aynı zamanda size de yöneltilmiş demektir. Dolayısıyla size danışmadan cevap yazmak istemedim. Ne yapmak gerekiyorsa söyleyiniz."

Orada bulunan herkes büyük bir sessizlik içinde Selâhaddin'i dinliyordu. Kimse önce konuşan olmak istemiyor, herkes birbirinin yüzüne bakıyordu. Herkesin gözü Selâhad-

din'in babası Necmeddin'e çevrilmişti. Çünkü onun söyleyeceği sözlerin son derece etkili olacağını biliyorlardı. Oysa Necmeddin bağdaş kurarak bir minderin üstünde oturuyor, elinde kalem gibi bir çubuk bulunuyordu. Yere bakarak düşünürken bir taraftan da o çubukla oynuyordu. Yüz çizgilerinden büyük bir endişe içinde olduğu anlaşılıyordu.

Hekkârî, Karakuş'un yanında oturuyordu. Konuşmayı, Nureddin'e karşı koymak için Selâhaddin'i teşvik etmeyi düşündü. Karakuş'un ne hissettiğini soruyormuş gibi dönüp kendine baktı. Karakuş da Hekkârî ile aynı fikirdeydi. O da konuşmak istiyordu. Fakat tam bu sırada Selâhaddin'in biraderzadesi Takıyyüddin ani bir hareketle ayağa kalktı. Gençlik gayretiyle konuşmaya başladı:

"Amcamın, Nureddin'e karşı gerekli yardımı elde etmek için bizi buraya çağırdığını görüyorum. Hiç kimsenin şüphesi olmasın ki kendisine en büyük desteği vereceğiz, bu uğurda ne gerekiyorsa onu yapacağız. Nureddin Mısır'a gelirse karşısında kılıçlarımızı görecektir."

Bu genç kahramanın cesaretinden hoşlanan Selâhaddin gülümsedi. Bu tebessüm orada bulunanları son derece etkiledi. Herkes kahraman delikanlının söylediklerine katıldı. Gürültü gittikçe artıyordu. Necmeddin hâlâ yere bakıp düşünüyordu. Herkes "Acaba ne diyecek?" diye ona gözlerini dikmişti. Necmeddin birden bire başını kaldırdı. Elindeki çubukla susun işareti etti. Herkes sustu. Kendisine bakmaya başladılar. Necmeddin genç Takiyyüddin'e azarlayıcı gözlerle baktı. Oturmasını emretti. Orada bulunup da Takiyyüddin'in söylediklerini kabul edenleri de kınadı. Sonra oğlu Selâhaddin'e dönerek dedi ki:

-Yusuf! Yanlış bir işe kalkışıyorsun. Ben senin babanım. Bu da dayın Şahabeddin'dir. Biz seni bütün bu gördüğün adamlardan daha fazla severiz. Gerek ben, gerek dayın Sultan Nureddin'i görecek olursak, huzuruna çıkmakta bir an bile tereddüt etmeyiz. Sultan Nureddin kılıçla boynunu vurmamızı istese derhal emrini yerine getiririz. Biz böyle yaparsak, başkalarının nasıl hareket edeceğini sen kıyas et. Bu memleket Nureddin'indir. Biz onun kölemenleri ve buradaki vekilleriyiz. Onun sözünü dinlemek, emrini yerine getirmek üzerimize vecibedir. Hemen kendine bir mektup yaz, bir Hecin süvari ile gönder. Bu mektubun muhtevası şöyle olmalıdır: "Bu taraflara gelmek istediğinizi haber aldım. Buna ne lüzum var? Efendimiz böyle bir zahmete katlanacağına buraya bir Hecin süvari gönderir. Bu zat boğazımı bir mendil ile bağlar. Beni yanınıza götürür. Efendimizin emri yerine gelir. Burada efendimizin emrine itaat etmeyecek kimse yoktur." Oğlum! yapacağın şey işte bundan ibarettir.[23]

Necmeddin bu sözleri söyleyince orada bulunanlar hep yere bakarak düşünmeye başladılar. Bazıları mırıldanıyor, konuştuklarına pişman oluyorlardı. Necmeddin sözlerini bitirir bitirmez derhal ayağa kalktı, salondan çıktı. Bütün kumandanlar ayağa kalktılar, yerli yerlerine dağıldılar. Hekkârî de onların arasındaydı. Giderken Karakuş'un elinden tuttu. Tenha bir yere götürdü. Karakuş:

-Siz buna ne diyorsunuz? Ben Necmeddin'i bu kadar korkak, bu kadar çekingen bilmiyordum. Az kaldı, ona karşı geleceketim.

Hekkârî gülerek cevap verdi:

23. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 166.

-Üstad! Yanılıyorsunuz. Bütün bu gördüğünüz adamların içinde Necmeddin kadar cesur, onun kadar kahraman başka kimse yoktur. Fakat bu adam akıllı ve tedbirli hareket etmeyi sever. Orada bulunanlar patırtı gürültü yaparak konuştukları sırada kendisi alttan alta onlara bakıyordu. O sırada aklından geçenleri yüz çizgilerinden okuyordum. Onlar hiddete ve şiddete kapıldılar. Necmeddin öfkeli bir halde verilecek kararın doğurabileceği tehlikeleri dikkate aldı. Basiretli davranıp doğru bir yol gösterdi. Bunu anlamak istiyorsanız, benimle birlikte geliniz. Onun Selâhaddin'in odasına yalnız olarak girdiğini görüyorum.

Karakuş Hekkârî'nin arkasından yürüdü. Odaya yaklaştılar. Necmeddin onların geldiklerini görerek içeri girmeleri için işaret etti. İçeri girdiler. Arkalarından kapıyı kapadılar. Selâhaddin oradaydı. Söylediği sözlerden dolayı babasını kınamaya hazırlanmıştı. Necmeddin Hekkârî'ye bakarak:

-Siz her şeyi ince düşünen, tedbirli hareket eden bir adamsınız. Oğlum Yusuf sizin Karakuş ile birlikte gösterdiğiniz gayreti bana söyledi. Onun için huzurunuzda her şeyi açıkca söylemekte bir sakınca görmüyorum, dedikten sonra Selâhaddin'e döndü:

-Oğlum Yusuf! Sen hangi akla hizmet böyle hareket ettin. Nureddin, bizim kendisine karşı koyacağımızı, Mısır'a gelmesine silahla engel olacağımızı işitirse her şeyi bir yana bırakıp bütün kuvvetiyle üzerimize çullanacağını, böyle bir durumda ona karşı kuvvetimizin yetmeyeceğini düşünmedin mi? Oysa benim bu makul sözlerimi, kendisine itaatten şaşmadığımızı duyacak olursa bizi kendi halimize bırakır, başka gailelerle uğraşır. Sonra kader hükmünü yerine getirir.[24]

24. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 166.

Sonra Hekkârî ile Karakuş'a yönelerek dedi ki:

-Nureddin Mısır'da şekerkamışından bir kamış sahibi olmak istese onunla savaşmakta asla tereddüt etmem. Ona engel oluncaya veya ben ölünceye kadar uğraşırım. Buna emin olunuz.[25]

Necmeddin bu sözleri söylerken gözleri büyük bir hamasetle parlıyordu.

Selâhaddin babasının ellerine kapanarak öptü:

-Babacığım! Çok doğru söylüyorsunuz. Emrinize uygun hareket edeceğim. Yol göstericiliğinize çok ihtiyacım var, dedi.

Hekkârî Karakuş'a bakarak "Bunu sana söylemedim mi?" demek istiyordu.

Karakuş Necmeddin'in elini öpmeye başladı:

-Allah sizi başımızdan eksik etmesin. Çok güzel düşünüyorsunuz.

Ayrılmadan önce ezan okundu. Namaza gittiler. Sonra yemeğe oturdular. İşte bu mevki ve saltanat rekabeti, Suriye'de Haçlı saldırılarına daha önce son verilmesine engel olmuştu.

25. **İbnül'l Esîr:** C. 11, 166.

TİLKİ

Ebu'l-Hasan İmadeddin'i yakalatmaya, Seyyidetü'l-Melik'e zarar vermeye gücü yetmeyip de büyük bir hüsranla dönünce konuyu kendi emellerine hizmet edecek bir şekilde halifeye söylemeye karar verdi. Güneşin doğmasını bekledi. O gün pazartesiydi. Halifenin halkı kabul günüydü. Her hafta pazartesi ve perşembe günleri halife özel bir meclis topluyor, halkın şikayetlerini dinliyordu. O gün halifenin ziyaretine gitmek doğru değildi. Ebu'l-Hasan işin bu yönünü düşünerek görüşmeyi ertesi güne bıraktı. Habis adam o gün odasında kaldı, hile ve tuzaklar hazırlayarak vakit geçirdi. Ertesi gün erkenden Şerif Celis'in evine gitti. Celis Ebu'l-Hasan'ı iyi karşıladı. Oturup konuşmaya başladılar. Ebu'l-Hasan ilk önce Âzıd'ın sağlığını sordu. Celis:

-İyi değil. Hastalığı dün biraz daha fazlalaştı. Çok merak ettik, dedi.

-Belki de harem sarayında meydana gelen olaylar hastalığının nüks etmesine sebep oldu.

İhtiyar Şerif onun ne demek istediğini anlayamadı, "Hangi olaylar?" diye sordu.

Ebu'l-Hasan halifenin kız kardeşinin haysiyetini korumak için meseleyi sır halinde tutmak gerekirken açıkca söyleyerek yanlış bir harekette bulunduğunu anlamış bir tavır takınarak "Hiç bir şey olmadı" cevabını verdi.

-Olaylar meydana geldi, dedikten sonra nasıl hiç bir şey olmadı, diyorsunuz. Efendim! Söyleyiniz. Benden saklamayınız. Siz bir şeyin gizli kalmasını isterseniz ben ona dair halifeye hiç bir şey söylemem.

Ebu'l-Hasan konuya önem vermiyormuş gibi davranarak:

-Şimdi halifeyi üzecek şeylerden söz etmenin zamanı değildir. Onun hastalığının iyileşmesini istiyorum. Yeniden hasta mı olmuş?

-O günkü tören esnasında yakalandığı hummadan beri sürekli rahatsızlık geçiriyor. Dün halkı kabul günüydü. Her zamanki gibi çıkmadı. Niçin çıkmadığını sordum. Bütün gününü harem sarayında geçirdiğini, öğleden sonra tekrar şiddetli bir hummaya yakalandığını söylediler.

Ebu'l-Hasan işe büyük bir önem veriyormuş gibi göründü, yerdeki halıya bakarak dedi ki:

-Dün bütün vaktini harem sarayında geçirmiş, öğleden sonra tekrar hummaya yakalanmış!... Demek ki birinci tahminim doğrudur.

-Bu tahmininiz nedir? Benden bir şey gizlemediğinizi biliyorum. Harem sarayında neler oldu.

-Bu işin etrafa yayılmasını istemem. Saraydakilerin şerefini ve haysiyetini korumak gerekir. Duyduğuma göre önceki akşam oraya yabancı bir adam girmiş. Gecenin büyük bir bölümünü orada geçirmiş. Bu bilgileri haber alır almaz hemen saray nazırı Karakuş'a gittim. O adamın yakalanmasını istedim. Gerekli tahkikat başlayıncaya kadar o adamı gizli yollar-

dan kaçırmışlar. Saygısızlığın bu derecesini görüyor musunuz?

İhtiyar Şerif büyük bir şaşkınlık içinde yere bakıp düşünmeye başladı. Bu haberin doğru olacağına bir türlü inanmak istemiyordu. Çünkü saray nöbetçiler ve muhafızlar tarafından çok sıkı bir kontrol altında tutuluyordu. Oraya girmeye kimse cesaret edemezdi. Diğer taraftan halifenin kız kardeşi son derece iffetli ve namuslu bir hanım olarak tanınmıştı. Ebu'l-Hasan ihtiyar Şerif'in tereddüt ettiğini görünce tekrar söze başladı:

-İnanmıyormuş gibi yere bakıp düşündüğünüzü görüyorum. Ebu'l-Hasan'a evet dememek için evlenmeyeceğini iddia eden bu kadın, düşmanımız olan Kürtlerden bir delikanlıya gönül vermiştir. Şimdi anladınız mı?

Celis yükses sesle bağırdı:

-Kürtlerden mi? Siz ne diyorsunuz?

Ebu'l-Hasan sükûnet içinde cevap verdi:

-Hem de kürtlerin küçük zabitlerinden birine aşık oldu.

İhtiyar ellerini birbirine vurarak feryad etti.

-Bu ne büyük bir felaket! Emirü'l-Mü'minin duyarsa acaba ne hale gelir?

-Fakat bunu ona söylemeye kim cesaret edebilir? Onun böyle bir şeyi bilmesi doğru değildir. Belki de duydu, büyük bir üzüntüye kapıldı ve yeniden bu hummaya yakalandı!... Bunu öğrendiğim için çok üzgünüm. Fakat ne yapalım. Irzımızı ve namusumuzu kurtarmak için bir çare bulmak gerekir.

Daha önce de belirtildiği üzere Celis saf ve gafil bir adamdı. Ebu'l-Hasan'ın dediklerine inandı. Öfkeden ve üzüntüden gözleri yaşarmaya başladı. Esasen halifenin hastalığı onu büyük bir endişeye düşürmüştü. Ebu'l-Hasan zavallı ihtiyarın bu zaafından yararlanarak, onu kurduğu tuzağa düşürmek için daha fazla üzmek istedi:

-Böyle bir felaket karşısında ağlamak gerekiyor. Ağlayalım azizim, ağlayalım dedi. Kendisi de ağlamaya başladı. Celis onun bu hali karşısında kendi üzüntüsünü unuttu. Hilekâr herifin üzüntüsünü hafifletmeye çalıştı:

-Efendim! Sabırlı olalım. Ağlamanın faydası yoktur. Buna bir çare bulalım.

Ebu'l-Hasan gözyaşlarını sildi. Ciddi bir tavır takındı:

-Evet, buna bir çare bulmak lazımdır. Fakat azizim! Mesele düşündüğünüz kadar da değildir. Daha büyüktür.

-Bundan daha büyük felaket olur mu?

-Felaket haddizatında büyüktür. Fakat ben geleceğe bakıyorum. Hesapta olmayan daha ne gibi felaketlerle karşılaşacağımızı düşünüyorum.

Celis susmayı tercih etti. Düşünmeye başladı. Ebu'l-Hasan sorular sorarak onun düşünmesini sekteye uğratmak istedi:

-Emîrü'l-Mü'minin efendimizin doktoru kimdir?

-Tabiplerin reisi Şeyh es-Sedid'dir. Şevketmeab Efendimiz bu tabibin ilim ve tecrübe sahibi olduğunu bildiği için başka hiç bir doktora güvenmez.

-Bu Şeyh Sedid gerçekten böyle büyük bir tıp adamı mıdır?

-Hiç şüphesiz öyledir. Bu adam Amir devrinden beri Abbasi halifelerine doktorluk yapıyor. O zaman yaşı küçüktü. Halifelerin büyük teveccühlerini ve iltifatlarını kazandı. Kendisine bir günde otuz bin altın ihsan edildiği oldu. Daha önce babası da hekimbaşı idi. Babasından sonra kendisi bu makama geçti.[26]

Bugün oldukça yaşlı bulunuyor.

-Şevketmeab Efendimizin sağlığı hakkında ne düşünüyor? Bunu kendisine sordunuz mu?

-Sordum. Fakat bana açık bir cevap vermedi.

-Açık olmazsa, tabiplerin vereceği cevaplardan korkarım. Çünkü onlar, bir hastayı ölüm tehlikesiyle karşı karşıya gördükleri zaman kapalı cevaplar vermeyi tercih ederler. Celis ölüm sözünü işitir işitmez telaşa düştü. Çünkü bu saf adam Âzıd'ı gerçekten seviyordu:

-Efendim! Allah göstermesin. İnşaallah Âzıd'ın hayati bir tehlikesi yoktur.

-Allah korusun. Emirü'l-Mü'minin Efendimize bir fenalık gelmesini istemem, onun yerine ben ölmeyi arzu ederim. Ona gelecek fenalık, şuna buna gelecek fenalıktan çok daha başkadır. Felaket, düşündüğümüzden daha büyüktür, demekten maksadım işte buydu. Şimdi durumu anladınız mı?

26. **Tabakatü'l-Etibbâ:** C. 2, 109.

Celis, Ebu'l-Hasan'ın halifenin ölmesi ihtimalinden, bu takdirde meydana gelecek olaylardan, yeni gelişmelerden söz ettiğini anladı:

-Oğlum! Durumun vahametini anlıyorum. Fakat...

Tilkiden daha fazla hilekâr olan Ebu'l-Hasan hemen cevap verdi:

-Hepimiz ölümü tadacağız. Âzıd'ın hepimizden daha çok yaşamasını temenni ederim. Ondan evvel ölmeyi, Allah'tan dilerim, dedi. Yine ağlamaya başladı. Zavallı ihtiyar, bu ağlama gösterişlerini doğru zannediyordu. O da tekrar göz yaşlarını dökmeye başladı:

-Bu temenniler hepimiz için geçerlidir. Şevketmeab Efendimizden başka hiç bir dayanağımız yoktur. Zavallının bu Kürtlerden çektiğini, kendinden öncekilerden hiç biri çekmemiştir. Âzıd akıllı ve dirayetli bir adam olmasaydı, kim bilir bugün ne hale gelir, nasıl bir felaketle karşı karşıya kalırdık?

Ebu'l-Hasan aklına önemli bir fikir gelmiş gibi yerinden doğruldu:

-İşte ben de gece gündüz bunu düşünüyorum. Fakat söylemeye kalbim bir türlü razı olmuyor. Arzu etmediğimiz böyle bir felaket başımıza gelirse, halimiz ne olur? Âzıd'ın ailesi içinde muktedir, akıllı ve dirayetli bir kimse bulunmuş olsaydı o kadar korkmaya gerek yoktu. Halbuki onların hepsi küçük çocuklardan ibarettir. Oysa bu makamı ancak sizin gibi yaşlı ve tecrübeli zatlar işgal edebilir. Bu mevkiye geçmenizi ne kadar istiyorum, bir bilseniz...

Celis kendisi hakkında söylenen bu abartılı sözleri liyakatinin kat kat üstünde gördü. Böyle bir şeyi asla hatırına ve

hayaline getirmediğini ve getirmeyeceğini göstermek için dedi ki:

-Ben yaşlı ve aciz bir adamım. Böyle yüksek mevkilere layık değilim. Bu makam ancak sizin gibi kimselere yakışır.

Ebu'l-Hasan öyle bir makamda gözü olmadığını göstermek için başını sallamaya başladı:

-Evet, sizin de bildiğini gibi, bu makama talip bulunuyordum. Halife hazretlerinin, veliahtlığına razı olduğunu bana söylemiştiniz. Bu benim için büyük bir şereftir. Fakat şimdi o makamı kabul etmek için çok tereddüt ediyorum.

-Tereddüt etmenize gerek yok. Böyle bir şeyi kabul ederseniz, devlet yıkılmaktan kurtulacaktır.

Ebu'l-Hasan halife Âzıd'ın kendisini veliaht yaptığına Celis'in şahitliğini sağlamak için büyük bir fırsat ortaya çıktığını anladı ve dedi ki:

-Diyelim ki, büyük bir fedakârlıkta bulunup o makamı kabul ettim. Peki ama Âzıd'ın beni veliaht tayin ettiğine herkes inanacak mı?

-Ben şehadet ederim. Malum şarttan dolayı bunu kabul etmemiş miydi? Biliyorsunuz konuyu geçici olarak erteledi. Bir takım gelişmeler de engel oldu.

Bu vaadi duyan Ebu'l-Hasan'ın kalbi sevinçten hızlı hızlı çarpmaya başladı. Tekrar mugalata yoluna saptı:

-Çok iyi biliyorum ki sizin gibi muhterem bir zatın şahitliği, yazılı belgeden daha sağlamdır. Fakat şimdi bunu düşünmeye ne gerek var? Şahitliğinize gerek kalmamasını, şevketmeab efendimizin sağlığına kavuşarak ayağa kalkmasını te-

menni edelim, efendimizin ellerini öpmeyi, arkasında namaza durmayı Allah'tan dileyelim, dedi.

-İnşaallah, inşaallah. Hepimiz aynı şeyi istiyoruz.

Bunlar aralarında böyle konuşurken hızlı hızlı giden bir ayak sesi işittiler. Bir saray oğlanı içeri girdi. Şaşırdılar. Celis sordu:

-Ne haber var?

Saray oğlanı titrek bir sesle:

-Şevketmeab efendimiz acele olarak sizi görmek istiyor.

Celis:

-Sağlığı nasıl?

-Bilmiyorum. Hekimbaşı Şeyh es-Sedid ve diğer bir çok hekim yanında bulunuyor.

Celis ayağa kalkarak :

-Anlaşılıyor ki hastalığı şiddetlendi.

Ebu'l-Hasan:

-Derhal oraya gitmeniz gerekiyor. Ona bir fayda vereceğini bilseydim, sizinle birlikte ben de giderdim. İçimin rahat etmesi için biraz sonra bilgi elde etmeye çalışacağım. Şimdi camiye gidiyorum. Sağlığına kavuşması için dua edeceğim.

Ebu'l-Hasan bunu söyledikten sonra Celis'i bir an önce halifeye gitmesi için tekrar uyardı, kendisi de oradan uzaklaştı.

HİLE ÜSTÜNE HİLE

Ebu'l-Hasan oradan doğruca evine döndü. Odasına kapanarak hileler ve mel'anetler düşünmeye başladı. Halifenin ölümüne kesin gözüyle bakıyordu. Vefatından sonra kendisi halife olmak istiyordu. Peki ama bunun için ne yapması gerekiyordu? Celis'in, kendisinin halife tarafından veliaht yapıldığına şahitlik etmesi maksadını gerçekleştirmekte yeterli olamazdı. Her şey Selâhaddin'in elindeydi. Dolayısıyla o kimi isterse, halife yapabilirdi. Belirtmeye gerek yok ki, istemediği kimse hiç bir şey olamazdı. Bir saat düşündükten sonra ellerini birbirine vurdu. Uşak geldi. Katırın hazırlanmasını emretti. Uşak derhal katırı hazırladı.

Ebu'l-Hasan hayvana bindi. Doğruca dostu Hekkârî'nin yanına gitti. Hekkârî odasında bazı kitapları mütalaa etmekle meşguldü. Uşağı, Ebu'l-Hasan'ın geldiğini haber verince karşılamaya çıktı. İçeri alarak gerekli saygıyı gösterdi, izzet ve ikramda bulundu.

Ebu'l-Hasan, Hekkârî'yi kitaplarla baş başa görünce, daha önce Dârü'l-İlim'de meydana gelen mülakaatlar sırasında ortaya çıkan konuları tamamlıyormuş gibi söze fıkıhdan, tarihden başladı:

- Hâlâ bu kitapları karıştırdığınızı görüyorum. Bâri istifade edebiliyor musunuz?

- Buna hiç şüphe yok. Hatta sizin gibi bir zatın böyle bir soru sormasını yadırgıyorum.

- Çok doğru... Fakat ben maddi anlamdaki istifadeyi kastettim. Galiba siz de benim gibi ilme, sırf bilgi elde etmek için önem veriyorsunuz.

- Şüphesiz, ilme sırf ilim olduğu için önem veriyorum. Fakat akıllı bir insan ilimden başka türlü faydalar da elde edebilir.

Ebu'l-Hasan, Hekkârî'nin Tuğrul Bey'in hayat hikayesinden kendi kendine o fikri çıkardığına ve bununla Selâhaddin'i halifenin kız kardeşiyle evlenmeye teşvik ettiğine işarette bulunmak istediğini anladı, kendi maksadı doğrultusunda daha fazla kafasını karıştırmak için, aklını ve dirayetini övdü, gururunu okşamak istedi:

- Siz gerçekten ilim ve irfan sahibi bir kimsesiniz. Sultan Selâhaddin'e ne büyük bir hizmet ettiğinizi şimdi daha iyi anlıyorum. Halifenin kız kardeşiyle evlenmeyi ona tavsiye eden siz değil miydiniz? Bunu inkâr edebilir misiniz?

Hekkârî tevazu göstermek, bu konuda büyük bir hizmette bulunduğunu belli etmemek istedi:

- Azizim Ebu'l-Hasan, ben böyle büyük işler yapmaya layık biri değilim.

- Siz ne kadar mütevazi davranırsanız davranınız, tek bir sözünüzün nasıl bir tesir meydana getirdiğini çok iyi takdir ediyorum. Şimdi size niçin geldiğimi biliyor musunuz?

- Hayır.

- Yanınıza öyle bir iş için geldim ki, onu nasıl anlamak ve nasıl yapmak gerekeceğini bilirseniz yüce sultanınıza çok büyük bir hizmette bulunmuş olursunuz. Bu konuda dostunuz Ebu'l-Hasan'a ve size de bir hizmet düşüyor.

Hekkârî, Ebu'l-Hasan'ı dikkatli bir şekilde dinlemek için harekete geçti, boynunu ona doğru uzatarak şöyle dedi:

- Dünyaya ve kendi nefsine faydası dokunanlardan Allah razı olsun! Söyleyiniz.

- Halife Âzıd'ın şu anda can çekişmekte olduğunu biliyor musunuz?

- Hasta olduğunu biliyordum. Hastalığı şiddetlenmiş mi?

- Hastalığın en ağır devrini geçiriyor. Vefat ederse, hilâfet veliahtına intikal edecektir. Halbuki, bu veliaht inatçı bir oğlandır. Büyük adamların değerini anlamaz.

- Bundan neyi kastediyorsunuz?

- Dinleyiniz, azizim! Size önemli bir sır söyleyeceğim. Âzıd bu gece veya yarın sabah ölecektir. Bu hânedan içinde Selâhaddin'in kadrini ve kıymetini benim kadar takdir eden başka kimse yoktur. Hilafet veliahta intikal ederse memlekette karışıklık ortaya çıkar. Veliahtın kafasındakileri iyi biliyorum. Burada sayıları çok fazla olan Şiileri Selâhaddin'e karşı ayaklandıracaktır. Bu ise memlekete ve Selâhaddin'e büyük zarar verir. Âzıd beni veliaht yapmak niyetindeydi. Şerif Celis'in huzurunda bunu vasiyet etti. Buna dair bir ferman yazmak üzereydi. Fakat hastalık engel oldu. Şimdi ölecek olursa, kendi adamlarının ve akrabalarının böyle bir şeyi tanımamalarından korkuyorum. Siz bana yardım eder ve bu mevkiye geçirirseniz, büyük bir minnettarlık duyarım. İstediğinizi yapmakta size hiç bir zorluk çıkarmam. Maksadımı anladığınızı zannederim. Aramızdaki eski dostluk bana her hususta güvenmeniz için yeterlidir.

Hekkârî, Ebu'l-Hasan'ın sözlerini dikkatle dinledi. Biraz düşündükten sonra sordu:

- Şimdi ne yapmamızı istiyorsunuz?

- Selâhaddin'i gördüğünüz zaman bu fikir sanki sizin kafanızdan çıkmış gibi, kendisine arz ediniz. Bunu sizden büyük bir hizmet kabul edecektir. Çünkü bu iş bana ne kadar fayda verirse, sultan hazretlerinin ve sizin de yararınıza olacaktır.

Hekkârî, Ebu'l-Hasan'ın sözlerini mâkul gördü. Hiç şüphe yoktur ki kendini Fâtımi hânedanından kabul eden bu herifin böyle bir teşebbüste bulunması o hânedana karşı büyük bir hıyanet teşkil ediyordu. Fakat siyasette her şeyden önce menfaatin öne çıkarıldığı da bir gerçekdi. Hekkârî yalnız Selâhaddin'in çıkarlarını dikkate alıyordu. Bu haini hilâfet makamına getirirlerse hilâfet ellerinde bir âlet olacak, istedikleri her şeyi bu herife yaptıracaklardı. Ne zaman arzu ederlerse onu derhal görevden uzaklaştırabileceklerdi. Fazla olarak Selâhaddin'i Seyyidetü'l-Melik'le evlendirmek kolaylaşacak, o büyük dahiden yeni bir sülale ortaya çıkacaktı.

Hekkârî, Ebu'l-Hasan'ın yüzüne dikkatle bakarak dedi ki:

- Çok büyük bir işe kalkışıyorsunuz. Kendiniz için çok büyük bir mevki sağlamak istiyorsunuz.

- Bu dediğiniz doğrudur. Fakat aynı zamanda sultan Selâhaddin'e de büyük bir hizmette bulunmak istiyorum. Eğer bu sözlerimi dinlemezseniz ileride çok fazla yorulursunuz. Çünkü Fâtımiler'in uzun zamandan beri devam eden hâkimiyetinden dolayı memlekette Şiilik aldı yürüdü. Bunu dikkate alarak konuya önem vermenizi rica ederim. Bu iş için çalışırsanız, başarılı olursunuz. Himmetinizi beklerim. Şundan

emin olunuz ki, o mevkiye geçersem, hilâfetle ilgili en büyük pay sizin olacaktır.

- Bütün kuvvetimle buna çalışacağıma dair size söz veriyorum. Belki başarılı oluruz. Neticeyi daha sonra size söylerim.

Ebu'l-Hasan gitmek için ayağa kalktı:

- İşte ben gidiyorum. Yarın tekrar görüşürüz. Aramızda geçen bu konuşmaları kimsenin duymamasını rica ederim.

- Aramızda gizli kalacağına emin olunuz.

AĞACI KÖKÜNDEN KESMEK LÂZIMDIR

Ebu'l-Hasan oradan gittikten sonra Hekkârî bir süre ayakta kaldı. Hilekâr ve desiseci herifin kim olduğunu, gerçek mahiyetini bilmiyordu. Onun ileri sürdüğü fikirleri düşündükçe Selâhaddin'in işine çok yarayacağına kanaat getiriyordu. Derhal Selâhaddin'in yanına gitti. Selâhaddin babasıyla birlikte Haliç'e nazır bir şahnişinde oturuyordu. Hekkârî yanlarına girmek için izin istedi. Gerekli izin verildi. Hekkârî yanlarına girince, Necmeddin ona oturması için emir verdi. Hekkârî oturdu. Gözlerinden önemli bir şey düşündüğü anlaşılıyordu. Selâhaddin kendisine sordu:

- Yeni bir şey mi var?

- Çok önemli bir konuyu arz etmeye geldim.

- Daima önemli ve faydalı haberler getirirsin. Bu devlete yaptığın hizmetler o kadar büyüktür ki, onların hiç birini, hiç bir zaman unutmayacağız. Söyleyiniz.

Hekkârî, Ebu'l-Hasan'ın kendisine yaptığı başvuruyu, aralarında geçen konuşmayı en küçük ayrıntısına kadar ve son derece önemseyerek söyledi. Sözünü bitirince Selâhaddin'in yüzünde memnuniyet alâmetleri belirdi. Ne düşündüğünü öğrenmek istercesine babasına baktı. Necmeddin, Hekkârî'nin sözlerini dinlerken dikkatli bir şekilde yüzüne bakıyordu. Selâhaddin'in kendisine baktığını görünce dedi ki:

- Güzel bir fikirdir. Fakat henüz hamdır. Üstelik Âzıd daha ölmedi. Vefat ettiği zaman icabına bakarız. Hekkârî'nin bu konudaki himmeti muhakkak takdire şayandır.

Necmeddin bu sözleri söyledikten sonra sustu. Hekkârî, Selâhaddin ile babasının böyle müşkil bir zamanda dilediklerini gibi düşünüp konuşmaları için yalnız kalmak istediklerini anladı, izin alıp ayrıldı.

Necmeddin oğluyla yalnız kalınca hatırından geçen şeyleri öğrenmek istiyormuş gibi oğlunun yüzüne bakmaya başladı. Selâhaddin:

- Babacığım! Bu konuda ne düşünüyorsun?

- Önce senin fikrini öğrenmek istiyorum.

- Ben bunu kaçırılmaması gereken bir fırsat kabul ediyorum. Gerçi Ebu'l-Hasan'ın bu teşebbüsü, mensup olduğunu iddia ettiği Fâtımi hânedanına büyük bir hıyanettir. Fakat bizim işimize yarıyor. Vereceğimiz emirle kendisini hilâfet makamına oturtursak nüfuzumuz iyice artar. Onu elimizde bir âlet gibi kullanırız.

Necmeddin oğlunun bu sözlerini hafife alıyormuşcasına gülümsedi ve dedi ki:

- Oğlum! Senin harp ve idare adamı olduğundan şüphe yoktur. Fakat hâlâ tecrübeye ve maharete ihtiyacın var. Bu adamın şu hainee teşebbüsünden, halifelerinin ölümüyle birlikte aralarına ayrılık tohumu düşeceği ve birbirlerini yiyerek perişan olacakları anlaşılıyor. Hemen belirteyim ki, bu hilâfet hânedanının arasında işe yarayan bir adam kalmamıştır. Onların acizliklerinden ve miskinliklerinden dolayı buradaki hilâfet yerli mütegallibenin ve yabancı düşmanın elinde fesat ve hıyanet âleti kesilmiştir. Haçlılar ülkenin içine düşeceği en küçük bir zaafı bile değerlendirmek için fırsat bekliyorlar. Memleketin menfaatleri, bu hânedanın ortadan kaldırılmasını ge-

rektiriyor. Ne bu münafık ve habis gördüğüm Ebu'l-Hasan'ı, ne de başkasını halife yapmak doğru bir hareket değildir. Sarayları derhal askerlerinle kuşatmalısın. Fâtımi hânedanından halifeliğe hakkı olan bütün erkekleri yakalayıp, nâmları ve nişanları kalmayıncaya kadar hapsetmelisin. Zaten daha önce Abbasi hilâfeti namına hutbe okutturmuştun. Ondan dönmek de mümkün değildir. Bu konuda biraz şiddet göstermek gerekiyor. Şiddetli ve tedbirli hareket edilirse mesele kolayca halledilir. Ağacı kökünde kesmek lâzımdır.

Selâhaddin babasının düşüncelerini son derece isabetli buldu. Kendisi bunu daha önce düşünmediği için utandı. Babasının fikrini olduğu gibi kabul etmek en uygun bir hareket tarzıydı:

- Babacığım! En uygun tedbir budur. Başka türlü hareket etmek korkunç neticeler ortaya çıkarabilir. Dediğiniz gibi ağacı kökünden kesmek gerekiyor.

- Yalnız bu fikri kabul etmek yetmez. İşe şimdiden hazırlanmak lazımdır. Hemen askerlerinle sarayları kuşatmalısın. Talihsiz halife son nefesini verir vermez, her şey hazır bir hale gelmiş olmalıdır. Ayrıca bu işi son derece gizli tutman gerekiyor. İş olup bitmeden önce senin ne yapacağını kimse bilmemelidir. Dün yaptığın gibi devlete ait önemli konuları açık toplantılarda bir daha söylemekten kaçın. "İşinizi görürken ketumiyeti yardımcı kabul ediniz" diye bir söz vardır. Buna mutlaka uymak gerekir.

Selâhaddin büyük bir minnetle eğilip babasının elini öpmek istedi. Necmeddin elini çekti. Yine konuşmaya devam etti:

- Oğlum! Sözlerimden yararlanmanı isterim. Senin büyük bir hükümdar olacağına şüphem yoktur. Bütün hareketlerinde basiretten, tedbirden ayrılma. Bu konudaki nasihatlerimi daima aklına getir.

Ebu'l-Hasan'a gelince, hileden hileye atılan bu habis, Hekkârî'nin yanından çıkarken son derece neşeli ve ümitliydi. Selâhaddin'in kurduğu tuzağa düşeceğine kesinlikle inanıyordu. Halifenin sarayına doğru yürümeye başladı. Yolda tanıdıklarından rastgeldiği kimselere Âzıd'ın sağlığını sordu. Duyduğu şeyler, halifenin hastalığın en şiddetli devrinde bulunduğunu gösteriyordu. Halifenin o gece öleceğine artık hiç şüphe etmiyordu. O ölür ölmez Seyyidetü'l-Melik'i yakalamak, bir yere kapatmak için bütün kuvvetiyle çalışmayı düşündü. Saraya varınca Celis'i sordu. Halifenin odasında bulunduğunu, halifenin onun oradan ayrılmasına izin vermediğini, çok sayıda tabibin halifeyi tedavi etmekle meşgul olduklarını söylediler. Ebu'l-Hasan yine hileye baş vurarak hekimbaşı Şeyh es-Sedid ile görüştü. Âzıd'ın sağlığı hakkında malumat istedi. Hekimbaşı halifenin can çekişmek üzere olduğunu söyledi. Ebu'l-Hasan ağlayıp sızlamaya başladı. Hekimbaşı bu ağlamayı gerçek zannetti. Acıdı. Üzüntüsünü hafifletmeye çalıştı. Ebu'l-Hasan oradan harem sarayına gitti. Güneş batmak üzereydi. Bahaddin Karakuş'u görmek istedi. Sultan Selâhaddin'in yanına gittiğini söylediler. Ebu'l-Hasan saray kapısındaki karşılama odasında oturarak dönmesini bekledi. Biraz sonra Karakuş döndü. Zihnen çok meşgul gibi görünüyordu. Ebu'l-Hasan Karakuş'un sultan Selâhaddin'in yanından dönüşünden sonra kendisinden fazla bir hürmet ve iltifat göreceğini ümit ediyordu. Çünkü kendisinin Hekkârî ile vuku bulan mülakatından sonra Selâhaddin'in Karakuş'a

kendi lehine bir takım özel emirler vereceğini muhakkak gibi görüyordu. Karakuş'un at üstünde yaklaştığını görünce, kendisini güler yüzle kapıdan karşıladı. Halbuki Karakuş ona hiç önem vermedi. Görmemezlikten geldi. Ebu'l-Hasan ona yönelerek sordu:

- Merhaba üstad! Sultan hazretleri ne haldedir?

Karakuş, onu sanki ilk defa görüyormuş gibi:

- Siz burada mısınız? Ebu'l-Hasan, dedi.

- Sizi burada bir saatten beri bekliyorum. Halife efendimizin sağlığı nasıldır?

Karakuş odada bir sandalyeye oturarak:

- Hastalığı oldukça şiddetlidir. Allah şifa versin, dedi. Her zaman olduğu gibi, Ebu'l-Hasan'ı oturmaya davet etmedi. Ebu'l-Hasan kendi kendine oturdu. Âzıd'ın sağlık durumundan dolayı telaşlı bir halde bulunuyordu. Yere bakarak ellerini oğuşturuyor. Başını sallıyordu:

- Hastalığın tehlikeli olduğunu zannediyor musunuz?

- Şimdi bana öyle söylediler. Çok iyi bir adamdı.

- Doğru söylüyorsunuz. İmam hazretleri ailemizin en ahlaklı en temiz kalpli bir mensubuydu. Onun...

Ebu'l-Hasan aklına önemli bir şey gelmiş gibi biraz durdu. Sonra sözüne devam etti:

- Onun temiz kalpliliğinin, müsamahakârlığının nasıl bir sonuç ortaya çıkardığını elbette hatırlarsınız. Bugün ondan daha önemli şeylerin meydana gelmesinden korkulur. Kötülüğü ortaya çıkmadan önce telafi etmek gerekir. Sizin bu sa-

rayları ne kadar şiddetli bir nezaret altında tuttuğunuzu biliyorum. Fakat işe karışmamı anlayışla karşılayınız. Çünkü bu saraylarda bulunanlar benim akrabalarım ve yakınlarımdır. Onların namusuna sürülecek bir leke bana da dokunur. Saraya giren yabancı adam olayını bilirsiniz. Bu adam saray haremine girip çıktığı halde onu yakalamayı başaramadık. Çünkü saray kadınları kaçması için kendisine yol gösterdiler. Seyyidetü'l-Melik kardeşi sağ iken böyle şeylere cür'et ederse, Allah korusun, kardeşinin ölümünden sonra kim bilir neler yapar.

Ebu'l Hasan biraz öksürdükten sonra Karakuş'a daha fazla yaklaşarak ve çok önemli bir şey söyleyeceğini göstererek sözüne devam etti:

- Herkesten gizlediğim, müşterek dostumuz Hekkârî'den başka kimseye açmadığım bir hususu sizden saklamak istemiyorum. İmam Âzıd kendisinden sonra beni veliaht tayin ettiği gibi henüz işten haberi olmayan kız kardeşine de beni nişanladı. Bunu emirlerden Şerif Celis ile Hekkârî ve sultan Selehaddin biliyorlar. Bu sabah dostumuz Hekkârî ile bu konu hakkında görüştük. Size buna dair bir şey söylemedi mi?

Ebu'l-Hasan burada durdu. Karakuş'dan cevap bekledi. Fakat onun cevap vermediğini görünce tekrar konuşmaya başladı:

- Size bir şey söylememiş olabilir, ama yakında her şeyi anlatacaktır. Şimdi buraya gelişimin maksadı, ortalık durulup sultan Selâhaddin hazretleri her şeyi tam anlamıyla eline alıncaya kadar gerek benim, gerek Âzıd'ın ırzımızın ve namusumuzun korunması için sizden yardım istemektir. Kendileriyle görüştüm. Bu konuda anlaştık. Bu karışıklık esnasında harem

sarayına yabancıların tekrar girmesinden korkuyorum. Âzıd'ın kız kardeşinin bu saraydan alınıp yeraltı odaları olmayan diğer bir saraya nakl edilmesini rica ediyorum. Misafirler sarayı, bu iş için son derece elverişli bir yerdir, zannediyorum.

Ebu'l-Hasan, Bahaddin Karakuş'un gözlerine dikkatli bir şekilde bakarak ne cevap vereceğini bekledi.

FİRAR

Karakuş Ebu'l-Hasan'ın sözlerine hiç önem vermedi. Soğuk bir tavırla:

-İşte bu kadar merak edilecek bir taraf görmüyorum. Üstelik Âzıt hâlâ sağdır.

-Akıllı insan, bir şeyi daha meydana gelmeden önce düşünür. İş olup bittikten sonra düşünmenin faydası yoktur.

Tam o sırada sarayın içinden ağlama ve matem sesleri işitilmeye başladı. Ebu'l-Hasan ürkmüş gibi görünerek:

-Bu sesler, saray kadınlarının sesleri değil mi? Demek ki Âzıd hayata veda etti. Zavallı...

Ebu'l-Hasan bunu söyleyerek tekrar ellerini ovmaya, hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Karakuş kadınların feryatlarını işitir işitmez derhal ciddi bir tavır aldı ve hemen ayağa kalktı. Maiyyetindeki zabitlerden birine gizlice emirler verdi. Ebu'l-Hasan'a orada kalıp dönüşünü beklemesini, bir yere gitmemesini söyledi. Sonra sarayın diğer bir tarafına gitti. Matem feryatları gittikçe artıyordu. Ebu'l-Hasan Âzıd'ın öldüğüne artık şüphe etmiyordu. Seyyidetü'l-Melik'i hile ile bir yere kapatmak için harcadığı çabanın sonuç vermemesine kızıyordu. Karakuş'un kendisini bırakıp gitmesi canını fena halde sıkmıştı. Onun bu hareketine bir anlam veremiyordu. Büyük bir öfkeyle yerine oturdu. Hilesini tamamlamak için yeni yeni melanetler düşünmeye başladı. Fakat o sırada sarayın dışında gem sesleri, at kişne-

meleri işitildi. Ebu'l-Hasan pencereden baktı. Bir çok süvarinin saraya doğru, sanki burayı işgal edeceklermiş gibi hızlı bir şekilde geldiklerini gördü. Buna bir mânâ veremedi. Çok şaşırdı. O sırada titrek bir el arkadan omzuna dokundu. Yüzünü çevirip baktı. Sarayda Seyyidetü'l-Melik'e hafiyelik etmek için büyük paralar vererek kullandığı Tavaşi telaşlı ve korku içinde duruyordu. Ebu'l-Hasan biraz hiddetli bir şekilde sordu:

-Cevher! Ne var? Bu telaş nedir?

-Derhal kalkınız, canınızı kurtarınız.

-Nereye? Hayır, gitmeyeceğim. O mel'un kızı yakalayıp götürünceye kadar burada kalacağım. Onu görmedin mi?

-Buradan hemen kaçınız. İş zannettiğiniz gibi değildir. Saray tamamen kuşatılmadan önce bu odadan çıkıp gidiniz. Bir dakika bile geçirmeyiniz.

Cevher bu sözleri söyledikten sonra Ebu'l-Hasan'ı kollarından tutarak odanın dışına çıkardı. Saray kadınlarının kopardıkları matem feryatlarının sarayın etrafında meydana getirdiği telaştan ve kargaşalıktan yararlanarak oradan savuşmayı başardılar. Saraydan uzak bir yere varınca Ebu'l-Hasan hâlâ korkudan titreyen Tavaşi'ye sordu:

-Şimdi bizi nereye götürüyorsun?

Tavaşi arkadan gelmesini işaretle anlatarak:

-Çabuk arkamdan geliniz. Hâlâ tehlikeli bir yerdeyiz. Daha fazla uzaklaşırsak size her şeyi söylerim.

Yürümeye devam ettiler. Gide gide nihayet halka mahsus evlerden birine vardılar. Bu ev, Tavaşi'nin eviydi. Gerek-

tiği zaman burada saklanıyordu. İçeri girdikten sonra Tavaşi kapıyı kilitledi. Yüzü hâlâ sapsarıydı.Ebu'l-Hasan onun bu halini yadırgıyor, bir vehme kapıldığını zannediyordu. Derhal söze başladı:

-Şimdi söyle, bakayım. Seni bu firara mecbur eden sebep nedir?

-Sizi alıp kaçmasaydım, şimdi hapishanede olacaktınız.

Ebu'l-Hasan gülerek:

-Hapishanede mi? Kah kah kah... Bu imkânsızdır. Seni mazur görüyorum. Çünkü sabahleyin Selâhaddin'in adamlarıyla yaptığım mülakattan haberin yok.

-Her şeyden haber aldım. Sizin yaptığınız başvurunun hiç bir fayda sağlamadığını, siz burada Bahaddin Karakuş'u beklerken, onun son derece önemli ve acil işler hakkında Sultan Selâhaddin'den emirler almakla meşgul olduğunu, Selâhaddin'in derhal sarayların kuşatılmasını ve halife ölür ölmez içerde bulunan erkek, kadın, çoluk, çocuk herkesin yakalanmasını emrettiğini öğrendim.

Ebu'l-Hasan bütün bunlara inanmak istemiyordu:

-Bunları nasıl öğrendin? Cahil herif! Böyle önemli sırları sana kimse söyleyemez. İhtimal ki Selâhaddin Karakuş'a bu ölüm dolayısıyla sarayların korunmasına bir kat daha özen göstermesini emretmiştir. Bu emir, benden başka halife olmaya göz dikenlerden birinin saraya tecavüz etmesine meydan vermemek için verilmiştir. Sen bu sabah Sultan Selâhaddin'in adamlarıyla gerçekleştirdiğimiz ittifakı bilmiyorsun. Onun için böyle bir vehme kapıldın. Beni buraya kadar çekip getirdin.

-Efendim! Size söyledim. Benim her şeyden haberim var. Üstelik ben zannettiğiniz gibi cahil biri değilim. Her şeyden anlarım. Sizinle ilgili konularda son derece uyanık hareket ediyorum. Selâhaddin'in Karakuş'a sarayda bulunan herkesi yakalamasını, özellikle seni arayıp ele geçirmesini emrettiğini kesin olarak öğrendim. Eğer inanmak istemiyorsanız, tekrar saraya dönünüz. Sonucun ne olacağını o zaman görürsünüz.

Öfkesinden ve kininden titreyen Ebu'l-Hasan yere bakarak düşünmeye başladı. Bu arada eliyle sakalını kaşıyıp yoluyor, Tavaşi'den duyduğu şeyleri zihninden geçirerek oldukça yadırgıyordu. Tavaşi suskun ve hareketsiz bir şekilde duruyordu. Ebu'l-Hasan:

-Cevher! Bu söylediğin şeylerden kesin olarak emin misin?

-Elbette eminim. Sözlerimin doğru olup olmadığını gözlerinizle görmek isterseniz, kıyafet değiştirerek saraya doğru gidiniz. Askerlerin Harem Sarayında Fâtımiler'e mensup emirleri nasıl arıyorlarsa, Ebu'l-Hasan'ı da öyle aradıklarını göreceksiniz. Hem biz ne kadar gizlenirsek gizlenelim, onların eninde sonunda bizi bulmalarından korkuyorum.

Ebu'l-Hasan Tavaşinin söylediği şeylerin gerçek olduğunu, bütün çalışmalarının boşa gittiğini anlayınca öfkeden küplere bindi. Göğsü, kaynar bir kazan gibi yükselip alçalıyordu. Bir Tavaşi ile bir arada bulunduğunu unuttu. Arslan gibi gürlemeye, tilki gibi köpürmeye başladı. Sonra sabır ve tahammül göstermek istedi. Tavaşiye dönerek:

-Bırak, istediklerini yapsınlar. Fakat onların bana duydukları düşmanlığın sebebini anlayamıyorum. Halbuki kendi-

lerine elimden gelen hizmeti yaptım. Acaba Âzıd'dan sonra hilâfet tahtına kimi geçirecekler?

-Onun yerine her hangi bir kimseyi hilâfet makamına çıkaracaklarına dair bir işaret görünmüyor. Aksine Fâtımi hânedanından ne kadar adam varsa, hepsini yakalamak istiyorlar. Bunu anlayınca sizin için korktum.

Ebu'l-Hasan yere bakarak düşünüyor, intikam için yeni tedbirler ve hileler kuruyordu. Çünkü büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı. Hem halife olmak için beslediği ümitleri boşa gitmiş, hem de Seyyidetü'l-Melik'ten çok uzak düşmüştü. Fakat Selâhaddin onunla evlenmek isteyeceği zaman kendisini reddettiğine pişman olacağını ümit ediyordu.

Seyyidetü'l-Melik'e gelince, biz onu bir gece önce İmadeddin'in onun yanından ayrılışından sonra yatmak için yatağına gitmek üzere bırakmıştık. O gece Seyyidetü'l-Melik'in gözlerine uyku girmedi. Bütün geceyi düşünerek geçirdi. Ertesi gün kardeşinin sağlığı hakkında bilgi almak için erkenden kalktı. Kardeşinin durumunu sordu. Hasta olduğunu, yanında doktorlar bulunduğunu, onu şimdi göremeyeceğini söylediler. Öğleden sonra görmesine izin verdiler. Kardeşinin sağlığını zannettiğinden daha iyi buldu. Kendisinden sıhhatini sordu, üzüntüsünü hafifletmeye çalıştı, teselli ve cesaret verecek sözler söyledi. Geçen iki gün sırasında nişanlanmak konusunda kardeşine gösterdiği mukavemeti hatırlayarak bu hastalığın o mukavemetle bir alakasının olup olmadığını düşündü. Bundan dolayı bir vicdan azabı duymaya başladı.

Bir süre sonra Âzıd'a hekimbaşı ile Celis'in geldiğini söylediler. Âzıd kız kardeşine kendilerini yalnız bırakması için işarette bulundu. Sağlığının iyi olduğunu söyledi. Seyyidetü'l-

Melik odasına döndü. Kardeşi için büyük bir meraktaydı. Kendi sağlığıyla ilgili söylediği sözleri yeterli bulmuyordu. O sırada mürebbiye yanına geldi. Âzıd'ın sağlığını sordu. Seyyidetü'l-Melik kendi arzusuna rağmen hüngür hüngür ağlamaya başladı. Mürebbiye, bu ağlayıştan halifenin öldüğünü zannetti. O da ağlamaya, sızlamaya başladı. Diğer cariyeler bunu işitince onlar da feryat kopardılar. Matem havası her tarafı kapladı. Ebu'l-Hasan o sırada Karakuş'un yanında bulunuyordu. Daha önce de belirtildiği gibi, halifenin öldüğünü zannettiler. Halbuki daha henüz ölmemişti.

ÖNEMLİ BİR MÜLÂKAT

Selâhaddin o gün Hekkâri ile Ebu'l-Hasan arasında geçen konuşmalardan Fâtımi hilâfetinin ne kadar perişan bir halde bulunduğunu anlamış; Karakuş'u yanına çağırmış, Tavaşi'nin anladığı gibi sarayı kuşatarak son derece uyanık davranmasını, Âzıd ölür ölmez O hânedana mensup hiç bir kimsenin, özellikle Ebu'l-Hasan'ın - her ne sebeple olursa olsun - savuşmalarına meydan bırakmayarak sarayda muhafaza altına alınmalarını ve hemen kendisine bilgi vermesini emretmişti. Karakuş beyaz bir Tavaşi olmakla birlikte aynı zamanda büyük ve tedbirli bir askerdi. Kendisi gibi Türk olan bir ordunun başında Trablusgarp ve Tunus taraflarına gitmiş, oraları ele geçirmişti.[27] Karakuş Selâhaddin'in yanından ayrılıp saraya dönünce Ebu'l-Hasan'ın kendisini beklediğini gördü. Aldığı talimata göre, ancak Âzıd ölür ölmez tutuklamalara başlaması gerekiyordu. Feryatları işitince halifenin öldüğünü zannederek, askerlere bazı emirler vermek için dışarı çıkmıştı. Odasına döndüğü zaman Ebu'l-Hasan oradan kaçıp gitmişti. Karakuş o habis herifi derhal yakalamadığı için pişman oldu. Aranması ve ele geçirilmesi için adamlar yolladı. Âzıd'ın vefat ettiğini Selâhaddin'e bildirmek için adam göndermek istedi. Fakat kısa bir süre sonra Âzıd'ın hâlâ hayatta olduğunu öğrenerek memnuniyet duydu. Çünkü daha ölmeden önce, vefat etmiş diye haber gönderseydi, muhtemelen Selâhaddin saraya gelecek ve halifenin sağ iken öldü diye haber verdiğinden dolayı kendisini kınayacaktı. Bununla birlikte muhtemel neticeyi bekleyerek sarayı kuşatılmış bir halde bıraktı.

27. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 146.

Akşama doğru Tavaşiler Karakuş'un yanına gelip Selâhaddin'in adamlarıyla birlikte saraya doğru hareket ettiğini söylediler. Selâhaddin Âzıd'ın oturduğu Altın Saray'a doğru gidiyordu. Karakuş Sultan'ın bu hareketini garip gördü. Öyle bir zamanda gelişinin sebebini anlayamıyordu. Bir dakika bile geçmeden dostu Hekkâri'nin kendisine doğru geldiğini gördü. Hemen karşılamaya koştu. Sultan'ın geliş sebebini sordu. Hekkâri:

-Âzıd bizzat onu görmek istemiş, dedi.[28]

Karakuş büyük bir hayretle sordu:

-Halife bizzat, Sultan efendimizi mi görmek istemiş?

-Evet, bunu neden yadırgıyorsunuz?

-Niçin yadırgadığımı siz benden daha iyi bilirsiniz. Biraz sonra sebebini anlarız.

Karakuş kendi odasına girdi. Hekkâri'yi de birlikte içeri aldı. Selâhaddin'in ileriye dönük düşünceleri hakkında, babası Necmeddin'in aklı ve dirayeti konusunda karşılıklı görüş belirtmeye başladılar.

Seyyidetü'l-Melik kendisinin ağlamasıyla mürebbiyesinin kopardığı vaveylanın Âzıd'ın ölüm haberinin yayılmasına sebep olduğunu biraz sonra anladı. Bunu bir uğursuzluk kabul etti. Hazin bir sessizlikle ve kırık bir kalp ile odasına kapandı. Kendi dertlerini unutturan kardeşinin tehlikeli hastalığını büyük bir üzüntüyle düşünüyor, gözü dünyada başka kimseyi görmek istemiyordu. Güneş batınca üzüntüsü bir kat daha arttı. Kardeşini görmek için sabırsızlanmaya başladı. Zavallı

28. **Kitâbü'r-Ravzateyn:** C. 1, 194.

kız Böyle acı içinde kıvranırken mürebbiye derhal yanına geldi:

-Emirü'l-Mü'minin efendimiz sizi görmek istiyor, dedi.

Seyyidetü'l-Melik bu ani davet karşısında irkildi. Çarşafa sarıldı. Yüzüne bir peçe koydu. Mürebbiye önde, dehlizlerde yürümeye başladı. Dehlizin iki tarafından karışık sesler geliyordu. Işık oldukça zayıftı. Seslerin sahibini tanıyamadı. Fakat bazıları kendi akrabalarının seslerine benziyordu. Mürebbiyeye sordu. Yakute:

-Bunlar kardeşinizin oğullarıyla kardeşlerinizin sesidir, dedi.

Seyyidetü'l-Melik şaşırıp geri çekildi. Mürebbiye:

-Neden ürktünüz, hanımcığım?

-Bunlar niçin buraya gelmişler? Ne oldu? Kardeşim için bir tehlike mi söz konusu?

-Yanına gelmenizi nasıl kendisi istediyse, onları da öyle çağırdı.

Seyyidetü'l-Melik yürümeye devam etti. Kardeşinin sağlığının iyice bozulmasından korkarak ayakları titriyor, kalbi şiddetli şiddetli çarpıyordu. Çünkü kardeşinin durumu kritik olmasaydı, akrabalarını ve yakınlarını çağırmazdı. Âzıd'ın çocukları Seyyidetü'l-Melik'in geldiğini görünce ona yol açtılar. En büyükleri olan veliahd Davut halasına yaklaşarak elini öptü. O da onu öptü. Zavallı kız, yeğeninin üzülmesine meydan vermemek için ağlamamaya çalışıyor, kendini tutmaya zorluyordu. Oldukça ümitsiz bir halde kardeşinin oda kapısına vardı. İçerden gelen seslerden, kardeşinin sağlık haberini vere-

cek bir işaret bekledi. Odanın içinden bir ses işitildi. Bu, bir yabancının sesiydi. Seyyidetü'l-Melik o zamana kadar böyle bir ses işitmemişti. Peçesini yüzüne indirerek içeri girdi. Oda mumlarla aydınlatılmıştı. Kardeşi yatağında yatıyordu. Yüzünde şiddetli bir dermansızlık, büyük bir zaaf iyice göze çarpıyordu. Âzıd kızkardeşini görünce gülümsedi.Gözü yaşla doldu. Seyyidetü'l-Melik kardeşine sarıldı. Orada bulunanlara hiç bakmayarak kızkardeşini öpmeye başladı:

-Kardeşim! Hiç merak etmeyiniz. Hamdolsun, iyiyim, dedi.

Âzıd da kızkardeşini öptü. Bu sırada Âzıd'ın gözlerinden dökülen bir kaç damla yaş, kızkardeşinin yanaklarına düştü. Seyyidetü'l-Melik metanet göstermeye çalıştı. Kardeşinin üzerinden kalkarak:

-Kardeşim! Hamdolsun, bir şeyin yok. Allah'a emanet ol, dedi.

Sonra etrafa baktı. İhtiyar Celis Âzıd'ın yatağının başında, diz üstü oturuyordu. Diğer bir zat minderin üstünde yerini almıştı. Seyyidetü'l-Melik onu görür görmez büyük bir korkuya kapıldı. Resmi günlerde o adamı pencerenin arkasından görüyordu. Bu, Sultan Selâhaddin'di. Telaşlı görünmemek için kendini zaptetti. Fakat kalbi fena halde çarpıyordu. Çünkü kardeşinin içinde bulunduğu vahim duruma rağmen Selâhaddin'in kendisini istemek için gelmiş olabileceğinden korkuyordu.

Seyyidetü'l-Melik'in arkasından Âzıd'ın çocukları da odaya girmişlerdi. Âzıd, yanına yaklaşmaları için onlara işaret etti. Hastaya yaklaştılar. Âzıd ağlayarak onları birer birer öptü.

Manzara yürekleri parçalayacak kadar hazindi. Orada bulunanlardan ağlamayan kimse kalmadı. Hassas bir insan olan Selâhaddin bile ağladı. Âzıd çocuklarına oturmaları için işaret etti. Kızkardeşine de kendisine yakın oturmasını el işaretiyle anlattı. Seyyidetü'l-Melik yüzünü Selâhaddin'e göstermemeye çalşarak oturdu.

VASİYET

Âzıd bir süre sustuktan sonra zayıf ve muzdarip bir sesle dedi ki:

-Hemşireciğim! Sana ne kadar saygı gösterdiğimi bilirsin. Sen, benim hem kız kardeşim, hem de güvenilir bir müsteşarımdın. Sözlerinde de daima isabet görürdüm. Beni büyük bir şefkatle sevdin. Şimdi ecelimin yaklaştığını hissediyorum. Fâni dünyadan ayrılmadan önce gerek senin, gerek çocuklarımın benden sonraki halinizi düşünüyorum... (Âzıd biraz istirahat etmek için sustu. Herkes büyük bir sessizlikle kendisini dinliyordu. Sonra tekrar konuşmaya başladı): Bir çok tecrübeden sonra anladım ki, etrafımdaki adamların ve akrabalarımın içinde size benden sonra yardım edecek kimse yoktur. (Selâhaddin'i eliyle kzkardeşine göstererek) Sultan Selâhaddin'e ne kadar kırgın olduğumu, sana onun muamelelerinden ne kadar şikayette bulunduğumu bilirsin. İşte can çekiştirdiğim böyle bir zamanda, bunu sana itiraf ediyorum. Evet, pek çok şikayet ettiğimi söylüyorum. Fakat şimdi sözüne, namusuna güvenecek kendisinden başka kimse bulamıyorum. O, öyle âlicenap bir adamdır ki dediği her şeyi yapar. Oysa etrafımda bulunanların hepsi aciz ve münafık kimselerdir. Kendi menfaatlerinden başka bir şey düşünmezler. Sizi ona tavsiye etmek için, kendisine buraya kadar gelme zahmeti verdim. (Âzıd biraz dinlenmek için yine sustu. Soluğunu alamıyordu)

Herkes yere bakarak düşünüyor, gözlerinden boşalan yaşları saklamaya çalışıyordu. Böyle kritik bir vaziyette her-

kes şaşkın bir halde bekliyor, halifenin söyleyeceklerini merak ediyor, kimse kimsenin yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. Âzıd bir iki dakika sonra Selâhaddin'e bakarak tekrar konuşmaya başladı:

-Şanlı vezir! Nişanlanmak için adam gönderdiğiniz kız kardeşim Seyyidetü'l-Melik işte bu kadındır. Şunlar da çocuklarımdır. En büyükleri Davud'dur. Benden sonra bunlara bir kötülük yapılmaması için onları size emanet ediyorum. Kendilerini himaye etmenizi istiyorum. Bu konuda bana söz veriyor musunuz?

Seyyidetü'l-Melik kardeşinin söylediği sözler arasında nişanlanmak kelimesini duyunca son derece heyecanlandı, kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı.

Kardeşinin ölümünden sonra, üstelik bu vasiyet varken büsbütün Selâhaddin'in emrine ve iradesine tâbi olmaktan korkuyordu. Selâhaddin halifeye cevap verdi:

-Efendimiz Allah'a şükür, sıhhat ve afiyettedirler. Dolayısıyla ortada tavsiye gerektirecek bir durum yoktur. İnşaallah en kısa zamanda bu hastalıktan kurtulup ayağa kalkacaksınız. Bununla birlikte tavsiyenizi tam anlamıyla yerine getireceğime dair garanti veriyorum. Kulunuz hayatta bulunduğu sürece akrabalarınıza ve yakınlarınıza hiç bir kötülük yapılmayacaktır. Buna Allah'ı şahid gösteriyorum.

Seyyidetü'l-Melik bu sözlerde kendisine ait bir kelime bulamadığı için daha fazla korkuya kapıldı. Zaten kardeşinin içinde bulunduğu durumdan dolayı son derece üzgündü. Gözleri yaşla dolmuştu. Kendini tutamadı. İstemeyerek ağlamaya başladı. Can çekişen kardeşini daha fazla üzmemek için ora-

dan kalkıp çıkmayı düşündü. Fakat kardeşi oturması için bileğini tuttu. Âzıd'ın eli titriyordu. Seyyidetü'l-Melik bunu hissedince bir kere daha heyecanlandı, bütün vücudu titredi. Kardeşine bakarak tekrar yerine oturudu. Âzıd yaş dolu gözlerle Selâhaddin'e bakıyordu. Konuşmak istedi. Fakat gücü yetmedi. Bir parmağıyla kız kardeşini Selâhaddin'e gösterdi. Selâhaddin bu parmak işaretinden, Âzıd'ın kız kardeşi hakkında bir şeyler söylemek istediğini anlayarak hemen cevap verdi:

-Emire Seyyidetü'l-Melik için hiç merak etmeyiniz. O sizin muazzez kızkardeşiniz olduğu gibi benim de muhterem bir hemşiremdir. Buna emin olunuz.

Seyyidetü'l-Melik Selâhaddin'in kendisine hemşire gözüyle baktığını görünce biraz rahatladı. O kadar ki içinde bulunduğu üzüntülü duruma rağmen neredeyse tebessüm edecekti. Çünkü Selâhaddin'in kendisine "hemşire" demesi kendisiyle evlenmekten vazgeçtiğini gösteriyordu. Zaten en çok istediği şey de buydu. Üstelik Selâhaddin himayesini üzerine alıyordu. Şu halde sevmediği, nefret ettiği Ebu'l-Hasan'ın ve diğer bir takım kimselerin saldırısından kurtulmuş olacaktı. İşin bu yönünü düşünen Seyyidetü'l-Melik biraz rahatlamışken kardeşinin birden bire öksürmeye, vücudundaki titremenin şiddetiyle yatağında silkinmeye başladı. Bu, son iki gün içinde Âzıd'a musallat olan titreme nöbetiydi. Celis diğer odada bulunan hekimbaşı Şeyh es-Sedid'i çağırmak için hızla kalkıp dışarı çıktı. Hekimbaşı hemen geldi. Hastayı tedavi etmek için herkesin dışarı çıkması gerektiğini söyledi. Hep kalkıp dışarı çıktılar. Sultan Selâhaddin bir arslan gibi ayağa kalkarak yürümeye başladı. Seyyidetü'l-Melik gözleriyle onu

takip etti. Selâhaddin'in seçkin bir insan, büyük bir kahraman olduğunu artık tamamen anlıyordu. O andan itibaren kendisine büyük bir saygı duymaya başladı. Seyyidetü'l-Melik erkeklerde mertlik, âlicenaplık ve kahramanlık arıyordu. Sultan Selâhaddin'de bu meziyetlerin büyük ölçüde bulunduğunu görmüştü. Zaten İmadeddin'i sevmesinin sebeplerinden biri de onun bu sıfatlarla sıfatlanmış olmasıydı. Sonra Celis, gerek kendisinin, gerek Âzıd'ın diğer yakınlarının hastayı rahat bırakmak için oradan çekilip gitmelerini söyledi.

MÜREBBİYE

Oradan herkes yerli yerine gitti. Seyyidetü'l-Melik karedeşine son defa büyük bir hasretle bakarak odadan çıktı. İçinden hem büyük bir üzüntü duyuyor hem de rahatlık hissediyordu.Gerçi kardeşinin hastalığı kendisine büyük bir ızdırap veriyordu. Fakat gerçekleştirilen toplantı kalbini tırmalayan bir azabı hafifletmişti. Mürebbiye kendini dehlizde bekliyordu. Hanımının kendi kardeşinin yanında Selâhaddin'i gördükten sonra, son derece üzgün ve ümitsiz bir halde geleceğini zannediyordu. Dolayısıyla onu teselli etmeye hazırlanıyordu. Oysa Seyyidetü'l-Melik gözlerinden fışkıran yaşlara, göz kapaklarında görülen solgunluğa rağmen rahatlamış bir halde geliyordu. Mürebbiye, elinden tutarak birlikte yürümeye başladı. Hanımı saraya varıp odasına girince derhal sordu:

-Efendimizin sağlığı nasıldır? İnşaallah iyileşmiştir.

Seyyidetü'l-Melik başındaki örtüyü kaldırmaya çalışarak:

-Vücudu oldukça zayıf bir haldedir. Yanından ayrılmadan önce çok şiddetli bir nöbet geçirdi. Hekimbaşıyı getirdiler. Hekimbaşı içeri girer girmez derhal bizim çıkmamız gerektiğini söyledi. Hekimbaşı girmeden önce de o kadar zayıftı ki her cümlede sözünü kesiyordu.

-Allah şifa versin! Siz oradayken başka kim vardı?

Mürebbiye bu soruyu sorduktan sonra hanımının nasıl bir cevap vereceğini merakla bekledi.

Seyyidetü'l-Melik:

-Orada yüce Sultan Selâhaddin vardı, cevabını verdi. Sonra sustu.

Mürebbiye:

-Hanımcığım! Niçin sustunuz? Onun yüce bir zat olduğunu nasıl anladınız? Anlaşılıyor ki daha önce kendisini iyi tanımadığınız için reddetmiştiniz. Şimdi ise onu görünce sevginize layık biri olduğunu anladınız.

Mürebbiye sözlerine biraz latife karıştırarak konuşmaya devam etti:

-Fakat bugün onun efendimizin yanına niçin geldiğini anlayamadım? İsteği yenilemek ve nişanlanma işini garantiye almak için mi geldi acaba?

Mürebbiye bunu söylerken hanımının üstündeki çarşafı kaldırmak için kendisine yardım ediyordu.

Seyyidetü'l-Melik yüzünün ne halde olduğunu görmek için aynaya bakarken cevap verdi:

-Kardeşim onun gelmesini istemiş.

-Emirü'l-Mü'minin efendimiz onun yanına gelmesini mi istemiş? Niçin?

Seyyidetü'l-Melik kardeşinin hayatının ne kadar tehlikede olduğunu düşünerek tekrar üzüntü duymaya başladı:

-Bize iyi bakmasını tavsiye etmek için.

Mürebbiye hiç beklemediği bu cevap karşısında şaşırdı:

-Size iyi bakmayı tavsiye mi dediniz? Bununla kimleri kastediyorsunuz?

-Kendimi, kardeşimin çocuklarını ve kardeşlerimi kastediyorum. Kardeşim o hastalıktan kurtulamayacağını anladı. Selâhaddin'den başka bizi tavsiye edecek itimada layık kimse bulamadı. Hem onu, hem bizi yanına çağırdı. Bizi ona tavsiye etti.

Yâkute, hanımının daha fazla üzülmesine fırsat vermemek için, onu başka şeylerle meşgul etmeyi düşünerek söze latife karıştırdı:

-Selâhaddin'in, şevmetmeab efendimizin isteğini derhal kabul ettiğine şüphe yoktur. Çünkü damatlığından dolayı bu hizmete kendini mecbur görecektir.

Mürebbiye, hanımının buna karşılık nasıl bir tavır takınacağını öğrenmek için harekete geçti, gözlerini hanımının gözlerine dikti, gülümsedi.

Seyyidetü'l-Melik gözleri yaşla dolu iken yine gülümseyerek dedi ki:

-Hayır! Bizzat kendisi bunu damatlık dolayısıyla değil, kardeşlik gereği yapacağını söyledi.

Mürebbiye bu sözü garip gördü:

-Hangi kardeşlik, hanımcığım!

-Kardeşim bizi ona tavsiye ettiği zaman, denilen şekilde hareket edeceğini belirtmek amacıyla "Seyyidetü'l-Melik için emin olunuz. O sizin olduğu gibi, benim de kızkardeşimdir. Allah buna şahid olsun." dedi.

Mürebbiye Seyyidetü'l-Melik'i kucaklayarak öpmeye başladı:

-Emirü'l-Mü'minin efendimizin hastalığı bizim için çok büyük bir felakettir. Allah korusun, başına bir iş gelirse işte asıl felaket o zaman kendini gösterecektir. Fakat bu müthiş felaketlerin ortaya çıkardığı koyu karanlıkların içinde öyle bir ışık görüyorum ki, bu ışık kalbimi aydınlatıyor, beni ümitsizlik karanlığından çekip çıkarıyor. Çünkü en fazla sizin için korkuyorum. Selâhaddin'in sizi istediğini, sizin ise onu istemediğinizi, İmadeddin'e gönül verdiğinizi düşünerek büyük bir merakta bulunuyordum. Selâhaddin büyük bir kuvvet ve nüfuz sahibidir. Kimsenin ona karşı durması mümkün değildir. Sizi istemekten vazgeçtiğini, bir kızkardeş gibi himaye edeceğini söylüyorsunuz. Şimdi artık müsterih olabilirsiniz. Hiç kimse size kötülük yapamaz.

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyesinin bu son sözleriyle Ebu'l-Hasan'ı kastettiğini anlayarak ona her bakımdan hak verdi. Fakat birden bire kardeşinin halini düşündü. Yine ümitsizliğe kapılıp üzüldü. Hıçkırıklarla ağlamaya başladı:

-Eyvah! Kardeşim hayattan ümidini tamamen kesti. Ben şimdi ne yapacağım? Ölürse halimiz ne olacak?

Yâkute hanımının üzüntüsünü azaltmak için var kuvvetiyle çalışıyordu.

Seyyidetü'l-Melik o gecenin büyük bir bölümünü ızdırap içinde geçirdi. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte matem sesleri sarayın her tarafından yükseliyordu. Kardeşinin ölümü onu fazla şaşırtmadı. Çünkü netice önceden belliydi. Fakat üzüntüsü şiddetli oldu. Bir kaç dakika geçtikten sonra saraylardan yükselen matem sesleri canhıraş bir şekil aldı. Vezirler, diğer devlet adamları, memurlar saraylarda toplandılar. Altın Saray ve diğer saraylar insanlarla doldu. Halifenin yakınları muhteşem

bir matem töreni yapmak istediler. İleri gelen devlet adamları veliaht Davud'a biat etmeyi düşündüler. Fakat tam o sırada saraylar Sultan Selâhaddin'in askerleri tarafından sıkı bir şekilde kuşatıldı. Artık her şey Selâhaddin'in elindeydi. Bahaddin Karakuş hemen Şerif Celis'in yanına gelerek:

-Sultan efendimiz âsâyişi bozacak her hangi bir olayın meydana gelmemesi için matem töreninin kısa ve sade bir şekilde yapılmasını rica ediyor. Ölen ölmüştür. Ağlamak, feryad etmek hiç bir fayda vermez, dedi.

Herkes Selâhaddin'in bir gün önce halifenin daveti üzerine Âzıd ile bir araya geldiğini görmüştü. Ne konuştuklarını bilmiyorlardı. Fakat bu mülakat, Selâhaddin'in ne büyük bir mevki sahibi olduğunu gösteriyordu. Yüce Sultan'ın emrine itaat etmekten başka bir şey yapamadılar. Herkes ordan çekilip gitti. Şehir baştan başa muhafaza altına alınmıştı. Hiç kimsenin başka türlü hareket etmesi mümkün değildi.

KARAKUŞ

Seyyidetü'l-Melik saray halkının dışarı çıkmaması için şiddetli emirler verildiğini anlamış, sarayların Selâhaddin'in askerleri tarafından kuşatıldığını görmüştü. Ağlamaktan başka elinden bir şey gelmiyordu. Mürebbiyesiyle birlikte odasında oturarak acı acı ağladılar, feryat figan ettiler.

Tam bu sırada kapıda bir ayak sesi işittiler. Seyyidetü'l-Melik, bu ayak sesinin yeni bir felaketin habercisi olmasından korktu. Mürebbiye: "Hanımcığım! Selâhaddin sizi kızkardeşi kabul ettiğine göre hiç bir şeyden korkmamanız gerekir" diyerek cesaret verdi. Ayağa kalktı. Daha odanın kapısına varmadan, kapının yavaşça çalındığını duydu. Endişe edilecek bir durum olmadığını anladı. Kapıyı açtı. Çalan Karakuş'tu. Daha önce de belirttiğimiz gibi Karakuş hem savaş hem de idare adamıydı. Selâhaddin ona son derece güveniyordu. Bir yere gittiği zaman onu yerine vekil bırakıyordu. Karakuş büyük bir nezaketle mürebbiyeye sordu:

-Emire Seyyidetü'l-Melik burada mıdır?

-Evet, buradadır. Fakat şu anda büyük bir üzüntü içindedir. Kendilerinden bir şey mi istiyorsunuz?

-Kendilerine baş sağlığı dilemek, korkmasını gerektiren hiç bir şeyin söz konusu olmadığını söylemek istiyorum. Bazı kimselerin bu saraya girip çıkmasına önem vermesin. Kendilerine bir şey sormak istiyorum.

Seyyidetü'l-Melik içerden bağırdı:

-Üstad! Buyurunuz. Ne sormak istiyorsunuz?

Karakuş odaya girdi. Büyük biri saygıyla Seyyidetü'l-Melik'e selam verdi. Seyyidetü'l-Melik hâlâ ağlıyordu. Son derece üzgün bir halde:

-Ne istiyorsunuz? İşte Emirü'l-Mü'minin öldü. Artık siz ve arkadaşlarınız müsterih olunuz, dedi.

Karakuş dizlerinin üstüne çökerek:

-Hanımefendi! Emin olunuz ki halifenin vefatı beni de üzdü. Fakat Allah'ın emrine ve takdirine karşı elden ne gelir. Şimdi size haber vermeye geldim. Sultan Efendimiz saraylarda, özellikle bu sarayda bulunan mallara, eşyalara ve kadınlara el koymamı emrettiler. Bu saraylarda ne kadar çok kadın bulunduğunu biliyorsunuz. Akrabalarınızdan başka istediğiniz kadınları, eşyaları ve malları yanınıza alabilirsiniz. Sultan efendimiz böyle buyurdular.

Seyyidetü'l-Melik Karakuş'un sözünü keserek:

-Akrabalarıma ne yapmak istiyorsunuz? Onlar şimdi nerede bulunuyorlar?

-Onları merak etmeyiniz. Merhum biraderiniz onların himayesini Sultan hazretlerine tavsiye etmişti. Sultan hazretleri himayesi altında bulunan ve her kötülükten uzak tutmak üzere onları bu saraydan diğer bir saraya nakletmeyi düşünüyor. Emire Seyyidetü'l-Melik hakkında istisnai muamele yapacağı bellidir. Maiyetinde bulunan kadınlardan, hizmetçilerden, eşya vesaireden ne almak istiyorsanız lütfen onları ayırınız.

Seyyidetü'l-Melik yere bakarak düşünmeye başladı. Bu saraydan çıkmak ona çok ağır geliyordu. Selâhaddin kendisi-

ni özellikle himaye altında tutacağını söylemesine rağmen, verilen bu öneriden son derece etkilenmişti:

-Bizi kendi saraylarımızdan çıkarmak mı istiyorsunuz? Saraylarda bulunan binlerce kadına, çoluğa çocuğa ne yapacaksınız?

-Hanımefendi! Sultan efendimiz çok merhametlidir. Dolayısıyla kimsenin mağdur olmasına fırsat vermeyecektir. Evli kadınlar kocalarıyla birlikte serbest bırakılacaktır. Kocasız ve hür olan kadınların, istedikleri gibi yaşamak üzere, kendilerine yol verilecektir. Cariye olan kadınları, sefalet çekmemeleri için kendi adamlarına hediye edecektir. Daha önce de arz ettiğim gibi, halifenin akrabasından ve yakınlarından olan erkek, kadın herkes sultan efendimizin himayesi altında bulunacak, rahat ve huzur içinde yaşayacaktır. Onlara maaş, elbise, erzak vesaire verilecektir. Halife sanki yaşıyormuş gibi bütün hizmetleri yerine getirilecek, hiç bir şeyleri eksilmeyecektir. Bu konuda hiç bir endişeye kapılmayınız.

Seyyidetü'l-Melik Karakuş'un sözünü keserek:

-Veliahd Davud'u ne yapacaksınız? Onu hilâfet makamına geçirmediler mi?

Karakuş tereddüt etmeden cevap verdi:

-Her hangi bir kimseyi halife yapacaklarını sanmıyorum. Çünkü en büyük efendimiz Sultan Nureddin, yer yüzünde iki halife bulunmasın diye, Abbasi halifesi Müstazi Billah'i halife tanımamızı emretti. Zaten hilâfet, ordu ve kuvvetle desteklenmediği sürece, gerçek mahiyetinden uzaklanmış olur, o makama geçen kimse yorgunluktan ve tehlikeden kendini kurtaramaz. Nitekim bunu hânedanınızda gördünüz. Sözü kısa

kesmeme müsaade ediniz. Çünkü az önce de belirttiğim gibi, bu saraylarda bulunan her şeye el koymak için Sultan hazretleri emir verdi. Şu anda o emri yerine getirmek zorundayım. Sizin için gerekli olan hizmetçileri ve eşyayı lütfen bir an önce belirleyiniz.

Karakuş ayağa kalkarak gitmek istedi. Seyyidetü'l-Melik:

-Bu dadının benimle birlikte kalmasını istiyorum. Hangi eşyaları ve elbiseleri almak istediğini o size söyler.

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra yüzünü Karakuş'tan çevirdi. Mürebbiye hanımının sözünü tamamladı:

-Bu oda ile yan taraftaki odayı bırakınız. Onlara kimse ilişmesin. Alınacak şeyleri bunların içinde

ben hazırlarım. Gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederim.

Karakuş oradan çıkıp gitti. Mürebbiye hanımıyla yalnız kalınca:

Hanımcığım! Allah'a hamd olsun. Selâhaddin sözünü yerine getiriyor. Karakuş'a oldukça ince sorular sordunuz. Emir Davud'un hilâfet makamına getirilmeyişini yadırgadınız. Oysa bunların hilâfet hânedanına mensup kimseleri tamamen ortadan kaldırmak için kılıç kullanmadıklarına teşekkür etmek gerekir. İlk Abbasi halifesi Ebu'l-Abbas es-Seffah hilâfet talebinde bulunacak hiç kimse kalmaması için bütün Emevilerin idamını emretmemiş miydi? Biliyorsunuz Abbasiler Emevileri yer yüzünde takip edip idam ettikleri gibi, mezarlarını bile kazarak kemiklerini yaktılar, kül ettiler. Selâhaddin böyle bir emir verseydi, ona kim engel olabilirdi? Ebu'l-Hasan mı engel olacaktı? Allah bu münafık herifi kahretsin!

Ebu'l-Hasan'ın adını duyan Seyyidetü'l-Melik her hangi bir korkuya kapılmadı, aksine rahatlık hissetti. Çünkü Sultan Selâhaddin'in sayesinde o adamın şerrinden kurtuluyordu. Bütün üzüntüsüne rağmen saraydan çıkmak için kendi nefsinde biraz cesaret görmeye başladı. Mürebbiyesine hitaben:

-Yükte hafif, pahada ağır ne kadar eşya almak gerekiyorsa hepsini al, dedi.

Mürebbiye alınacak şeyleri toplamaya başladı. O gün onlar için müthiş bir gündü. Çünkü bir devletten diğer bir devlete intikal etmek, izzetten zillete düşmek günüydü.

FÂTIMÎ DEVLETİ'NİN SONU

Karakuş o saraylarda bulunan kadınlara el koydu. Sultan Selâhaddin onların çoklarını hür kadınlardan müteşekkil görünce serbest bıraktı. Saraylarda hiç kimse kalmadı. Kendisine, akrabalarına ve yakınlarına, komutanlarına, kölemenlerine ve bağlılarına yarayan eşyayı alıp dağıttı. Sayısı belirsiz mücevherler, altından ve gümüşten eşyalar aldılar. "Kitabü'r-Ravzateyn" yazarının bu konu hakkındaki fıkrasını naklet-mekle yetineceğiz:

" Selâhaddin, Âzıd'ın saraylarını tahliye ettikten sonra kapılarını kapattı. Askerlerini saraydakilere musallat etti. Tartılması veya sayılması mümkün olan şeylerin, tartılmasını ve sayılmasını yasakladı. Nefis eşyadan, kıymetli mücevherlerden, nadir giyeceklerden, güzel gelinlerden, emsalsiz gerdanlıklardan; yüksek kıymetli inci, yakut vesaireden; altın ve amber sanat eserlerinden, gümüş kap kaçaktan, çini sinilerden, mağrip dokumalarından, halılardan, yataklardan vesaire vesaireden kendi nefsine, akraba ve taallukatına, kumandanlarına, kölemenlerinin ileri gelenlerine, kendine bağlı olanlara yarayan şeyleri aldıktan sonra saraylarda ne kaldıysa onları satılığa çıkardı. Satış işlemi on yıl devam etti. Yerli, yabancı herkes mezada katıldı.[29] Saraylarda sayısı belirsiz, nadir ve nefis kitaplar da vardı.

Selâhaddin, Âzıd'ın akrabalarını ve yakınlarını bir civan mahallesinde bulunan bu isimdeki konağa nakletti. Seyyide-

29. **Kitabü'r-Ravzateyn:** C. 1, 194.

tü'l-Melik'i, gerekli saygıyı ve ikramı göstermek suretiyle himayesi altına aldı.

O zamana kadar Mısır, Şii mezhebine mensup olan müstakil bir hilâfet idi. Bütün camilerde Şii halife Âzıdüddinbillah'ın nâmına hutbe okunuyordu. Selâhaddin, Şam Atabeki Nureddin bin İmadeddin Zengi'nin isteğine uyarak camilerde hutbenin Abbasi halifesi Müstazibillah'ın adına çevrilmesini emretti. Her yerde beyaz bayraklara karşılık siyah bayraklar çekildi. Selâhaddin daha önce Nureddin'e karşı mazeret olmak üzere, ihtilal çıkacağı korkusunu ileri sürüyor, hutbenin değiştirilmesini geciktiriyordu. Bu geciktirmeden maksadı, şayet Nureddin Mısır'a gelmek ve kendisini oradan çıkarmak isteyecek olursa Şam askerine karşı durmak için Âzıd'ın ve Mısırlılar'ın kuvvetinden istifade etmekti. Fakat daha sonra Âzıd'ın hiç bir kuvvete sahip olmadığını, Nureddin'in kendisiyle uğraşmaya bedel, diğer gailelerle meşgul olduğunu anladı. Nureddin bunun için kendisini son derece sıkıştırınca Abbasiler nâmına hutbe okutturarak Nureddin'e itaatten ayrılmadığını göstermek istedi. İlk hutbeyi okumaya Emir-i Âlem adında yabancı bir Şii İranlıdan başka kimse cesaret edemedi. Cuma günü olunca (Muharrem ayının ilk Cuma'sı 567) bu zat hatipden önce minbere çıktı. Abbasi halifesi Müstazi nâmına hutbe okudu. Hiç bir kimse buna itiraz etmedi.[30] Bunun üzerine Selâhaddin Mısır'ın her tarafına emirler gönderdi. Her yerde Abbasi halifesi nâmına hutbe okuttu. Abbasiler nâmına hutbe okutma işi, Âzıd'ın hastalığının şiddetlendiği zamana rastlamıştı. Kısa bir süre sonra Âzıd öldü. Vefat etmeden önce bu meseleden haberi olmadı. İşte Mısır

30. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 138.

hilâfetçe Hicri 567, Miladi 1171'den itibaren Bağdat'a tâbi oldu. Âzıd'ın oğullarıyla diğer erkek akrabaları, hilâfeti iade edecek bir nesil bırakmamaları için evlenmekden men edildiler.

Fâtımi devleti Merakeş'de kuruldu. Sonra Mısır'da istikrar kazandı. Yaklaşık olarak 272 yıl hüküm sürdü. 14 halife yetiştirdi.[31]

31. **Ebü'l-Fedâ:** C. 3, 51.

MERAK

Seyyidetü'l-Melik kendini yeni ikametgâhı olan bir civan konağında görünce son derece üzüldü ve büyük bir ümitsizliğe kapıldı. Fâtımi devletinin yıkılması ve hilâfetin Abbasilere intikal etmesi kendisine kardeşinin ölümünden daha acı gelmişti. Bir kaç gün elem ve keder içinde odasına kapandı. Hiç kimsenin yüzünü görmek istemedi. Bu sırada yalnız mürebbiyesi yanına giriyor, üzüntüsünü hafifletmeye çalışıyordu. Seyyidetü'l-Melik bu felaket anında bile İmadeddin'i unutamıyordu. Halbuki ondan kesin bir söz duymamıştı. Aksine kaçamaklı sözler işitmişti. Seyyidetü'l-Melik hüzün ve elem içinde yaşadığı bu günlerde mürebbiyesini İmadeddin'e dair kendi ümidini kuvvetlendirecek bir takım şeyler söylemesini istiyordu. Fakat mürebbiye bu konuyu hiç açmadı. Onun bu hareketi, hanımından sakınmasından ileri gelmiyordu. O, hanımının bu delikanlıyı sevmesini, yerinde bulmuyor, böyle bir şeye imkân görmüyordu. Onu bir an önce unutmasını arzu ediyordu. Dolayısıyla onu hanımının aklına getirmeyi, adını anarak ümitlendirmeyi uygun görmüyordu.

Seyyidetü'l-Melik bahçelere çıkıp gezmek için Selâhaddin'den izin istemişti. Fâtımi hânedanına mensup hiç kimseye böyle bir izin verilmiyordu. Selâhaddin Seyyidetü'l-Melik'e, şahsına mahsus olarak böyle bir müsaadede bulundu. Kardeşi olan halifeye verdiği söz üzerine, Seyyidetü'l-Melik'e özel muamelede bulunuyor, gerekli saygıyı gösteriyordu. Seyyidetü'l-Melik de bu hürmet sayesinde başına gelen felaketleri unutuyor, biraz olsun teselli buluyordu. Fakat o sırada Se-

lâhaddin Suriye'de savaşla meşgul oluyordu. Doğrusu, Seyyidetü'l-Melik'i düşünmeye vakit bulamadı. Yine o sıralarda muhterem babası Necmeddin attan düşerek vefat etti.[32] Bundan başka daha bir takım önemli olaylar meydana geldi. Selâhaddin artık kendini tamamen bu işlere verdi. Ancak Seyyidetü'l-Melik'e iyi bakılması için Karakuş'a emir vermekten de geri kalmadı.

Böylece aradan epey zaman geçti. Seyyidetü'l-Melik, İmadeddin'in nerede olduğuna, nasıl yaşadığına dair hiç bir haber alamadı. Onu sormak için de herhangi bir vesile bulamıyordu. Bundan dolayı canı çok sıkılıyor, ümitsizliğe kapılıyordu. Bir yere gezintiye çıkmayı, insanlarla konuşmayı artık istemiyordu. Çok az yiyor, çok az uyuyordu. Yavaş yavaş zayıflamaya başlamıştı. Mürebbiye, hanımının bu halini gördükçe son derece etkileniyor, onu eğlendirmek, üzüntüsünü gidermek için bütün kuvvetiyle çalışıyordu. Fakat çabalarının boşa gittiğini görerek ne yapacağını şaşırıyordu. Mürebbiye, İmadeddin'den her hangi bir haber gelmemesinin kendisini hanımına unutturacağını zannediyordu. Seyyidetü'l-Melik'in çoktan beri İmadeddin'in adını ağzına almaması, bu zannını kuvvetlendirmişti. Fakat aradan çok geçmeden bu tahmininde yanıldığını anladı. Bir gece hanımının odasına bitişik bir odada yatarken onun kendisini çağırdığını duyarak uykudan uyandı. Derhal yatağından sıçrayıp hanımın odasına koştu. Seyyidetü'l-Melik saçları dağınık, çehresi solgun bir halde yatağında oturuyordu. Mürebbiye onun dizlerine kapanarak sordu:

- Hanımcığım! Gözümün nuru! Neyiniz var?

32. **İbnü'l-Esir:** C. 11, 147.

- İmadeddin!... İmadeddin!... Neredesin? Onun çağrıldığını işittim.

- Hanımcığım! O şimdi burada değildir. Belli ki rüya görmüşsünüz! Onun seyahate çıktığını bilmiyor musunuz?

Seyyidetü'l-Melik alnına dökülen saçları bir tarafa kaldırdı. Istırap ve tereddüt saçan gözlerle etrafa baktı:

- Seyahate mi çıkmış? Bu ne uzun seyahat! Rüyada onun adını duydum. Keşke uykuda kalsaydım da adını bir kere daha işitseydim. Belki onun hayali bana görünmüş! Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra hüngür hüngür ağlamaya başladı. Mürebbiye tekrar hanımın dizlerine kapanarak üzüntüsünü hafifletmeye çalıştı.

- Hanımcığım! Ne yapıyorsunuz? Size ne oldu? Aklınız ve basiretiniz nerede kaldı?

Seyyidetü'l-Melik kendini mürebbiyenin kollarından çekerek:

- Akıldan ve basiretten söz etme. Kalp bunları dinlemez. Eyvah! Bana ne oldu. Kalbimden geçenleri açıkça söylemekten artık çekinmiyorum. Gizli tuttuğum sürece bu muhabbet beni öldürüyordu. Kuzum Yakute! İyi düşün. Bana yardım et. İmadeddin! Neredesin?...

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra tekrar ağlamaya başladı. Mürebbiye hanımının önünde diz çökerek:

- Hanımcığım! Biraz sabırlı olmalısınız. Bana itimat ediniz. Bu kadar büyük bir ıstırap çektiğinizi bana daha önce niçin söylemediniz.

- Bunun bir faydası olur muydu? İşte şimdi söylüyorum. İmadeddin'in nerede olduğunu, onu bulmak için ne yapmak gerektiğini bana söyle. Onun şimdi nerede bulunduğunu sormadın mı?

Mendiliyle hanımının göz yaşlarını silen mürebbiye cevap verdi:

- Onu sordum. Onun son derece gizli bir görevle buradan ayrıldığını, bu görevini başarıyla yerine getirirse Seyyidetü'l-Melik'e layık, büyük bir mevki kazanacağını Karakuş'dan öğrendim. Hanımcığım bu nokta son derece önemlidir. Çünkü halife kızının, halifenin kız kardeşinin küçük bir zabit ile evlenmesi caiz değildir.

Seyyidetü'l-Melik mürebbiyenin sözünü kesti:

- Ben burada esaret hayatı yaşıyorum. Aynı esareti kalbimde de hissediyorum. O ise hürriyetin tadını çıkarıyor. Halbuki onun kalbinin de öyle bir esaret içinde bulunup bulunmadığını bilmiyorum.

Seyyidetü'l-Melik'in gözleri yine yaşla dolmuştu.

Mürebbiye hanımını kucakladı. Tekrar göz yaşlarını sildi. Öptü:

- Kendinizi üzüntüye kaptırmayınız. Akıllı ve basiretli hareket ediniz. Biraz sabırlı olunuz. Bakalım, inşaallah bir çare buluruz.

- Nasıl bir çare bulacağız? İmadeddin'in çıktığı seyahat oldukça uzadı. Ne durumda bulunduğunu da bilmiyoruz.

- Ona hiç bir şey olmamış. Bunun için müsterih olunuz. Bir gün mutlaka dönecek ve büyük bir adam olacaktır. Selâ-

haddin sizin ona duyduğunuz ilgiyi anlar anlamaz, onu terfi ettirmekten geri kalmayacaktır. Galiba Selâhaddin'in size olan iyiliğini unutuyorsunuz. Onun size ne kadar saygılı davrandığını, âdeta kız kardeşi gibi muamele ettiğini görmüyor musunuz?

- Evet görüyorum. Bunu asla unutmayacağım. Zaten bu güzel davranışı olmasaydı, şimdiye kadar bu üzüntüden mutlaka ölürdüm. Peki ama bu gece İmadeddin'in adını bana kim söyledi?

- Belki de bu, yaklaşan mülâkat için bir başlangıçtır. Yarına kadar sabredelim. Bakalım Mevlâ ne gösterir.

Mürebbiye hanımına tekrar uyku tavsiye etti. Seyyidetü'l-Melik mürebbiyesinin isteğini yerine getirerek tekrar yatağına uzandı. Mürebbiye büyük bir endişe içerisinde kendi odasına döndü. Bu kadar zamandan beri hanımına İmadeddin'den söz etmediğine pişman olmuştu. Bununla birlikte hanımının rüyada İmadeddin'in adını duymasını yersiz bulmuyordu. Hatta ondan hayırlı bir haber geleceğine işaret kabul ediyordu.

Ertesi gün mürebbiyenin tahmini doğru çıktı. Çünkü sabah erkenden Karakuş geldi. Selâhaddin'in Seyyidetü'l-Melik ile görüşmek için biraz sonra geleceğini haber verdi.

Mürebbiye, o ani haber karşısında oldukça şaşırdı. Fakat biraz düşününce böyle bir buluşmanın hanımı hakkında hayırlı olacağını anladı. Mürebbiye:

- Sultan hazretlerinin Emire ile buluşması, hanımıma büyük bir teselli verecektir. Kendisi de bu mülâkattan son derece memnun olacaktır. Gidip kendisine haber vereyim.

Mürebbiye bunu söyledikten sonra hanımının yanına gitti.

İHTİLAL HAZIRLIKLARI

O sırada Seyyidetü'l-Melik yatağından kalkmıştı, mürebbiyesini çağırmak üzereydi. Mürebbiye güler yüzle yanına girince, güzel bir haber getirdiğini zannederek kalbi çarpmaya başladı. İnşaalllah iyi bir haberin var, dedi:

-Mürebbiye gülümseyerek cevap verdi.

-Hem de çok hayırlı bir haber. Sultan Selâhaddin sizinle görüşmek için geliyor!

Seyyidetü'l-Melik'in bu âni haberden yanakları pembeleşti:

-Bu görüşmeyi kendi kendine mi istedi?

-Evet, hanımcığım! Belki de sizi memnun edecek bir şeyler söyleyecek. Kalkınız. Elbisenizi giyiniz.

Seyyidetü'l-Melik hemen kalktı. Elbisesini giymeye başladı. Mürebbiye kendisine yardım etti. Oldukça sade bir elbise giydi. Saçlarını düzeltti. Yüzüne yaşmak çekti. Üzüntüden dizleri titreyerek karşılama salonuna gitti.

Biraz sonra konakta ayak sesi işitildi. Karakuş yanlarına girerek:

Sultan geliyor, diye haber verdi.

Seyyidetü'l-Melik karşılamaya hazırlandı. Aradan bir kaç dakika geçmeden Selâhaddin içeri girdi, büyük bir nezaketle selam verdi. Seyyidetü'l-Melik ayağa kalkmak istedi. Selâhaddin gülümseyerek oturması için işaret etti:

-Hemşire, oturunuz. Uzun zamandan beri Mısır'ın dışındaydım. Onun için ziyaretinize gelemedim. Nasılsınız? İnşaallah iyisinizdir.

Seyyidetü'l-Melik Selâhaddin'in kendisine "hemşire" diye seslendiğini görünce çok memnun oldu:

-Hamd olsun, iyiyim. Bana gösterdiğiniz ilgiden ve saygıdan dolayı size minnettarım.

Selahâddin, Seyyidetü'l-Melik'in karşısındaki sedire oturdu. Karakuş'a da oturması için işaret etti. Bu sırada mürebbiye ayakta duruyordu. Selâhaddin Seyyidetü'l-Melik'e seslenerek:

-İstirahatiniz için gereken her şeyin yapılmasını adamlarıma emrediyorum. Zannederim, bir eksiğiniz yoktur.

-Hiç bir eksiğim yok. Üstad Bahaddin bu konuda gerekli hassasiyeti gösteriyor. Allah ondan razı olsun. Sultan hazretlerinin hemşire diye hitap etmesi de beni son derece mutlu ediyor.

-Eğer bu kardeşlik sizi memnun ediyorsa, yüzünüze yaşmak çekmeye gerek kalmıyor. Seyyidetü'l-Melik bu yeni devlet kurucularının mert ve namuslu kimseler olduklarına iyice inanmaya başlamıştı. Yüzündeki yaşmağı aşağıya çekti:

-Çok doğru, dedi. Utanarak yere bakmaya başladı.

Selâhaddin Seyyidetü'l-Melik'in yüzüne bakınca hayli zayıflamış olduğunu gördü:

-Sizi hasta gibi görüyorum. Bir rahatsızlığınız mı var?

Seyyidetü'l-Melik cevap vermedi, yere bakmaya devam etti. Selâhaddin gözlerini mürebbiyeye çevirdi. Sultan'ın bakışlarından, zayıflığın sebebini sormak istediğini anlayarak:

-Her hangi bir hastalıktan şikâyet etmiyor. Yalnız biraz rahatsızlık duyuyor, dedi.

Selâhaddin tekrar Seyyidetü'l-Melik'e bakarak:

-İnşaallah bu rahatsızlık da geçer. Bu ziyaretimle sizi rahatsız etmedim zannederim? İzin verirseniz bir şey sormak istiyorum. Bu konuda her şeyi söylemenizi rica ediyorum.

Selâhaddin'in ne soracağını çok merak eden Seyyidetü'l-Melik:

-Ne biliyorsam, hepsini teker teker söyleyeceğimden emin olunuz.

Selâhaddin yabancı bir kimsenin bulunup bulunmadığını öğrenmek için etrafa göz gezdirdikten sonra dedi ki:

-Merhum kardeşiniz vefat etmeden önce, size ve akrabalarınıza iyi bakmayı tavsiye etmişti. Bu görevi en güzel şekilde yerine getirdim zannederim.

Seyyidetü'l-Melik göz ve baş işaretiyle "evet" dedi.

Selâhaddin:

-Bu memlekette huzuru sağlamak için ne gerekiyorsa hepsini yaptığımı zannediyorum. Merhum kardeşinizin etrafını saran bir takım adamların suiistimallerini önledim, onların sebep oldukları zulümleri ortadan kaldırdım. Halkın huzurunu bozan bu gibi gailelerle uğraşırken yabancıların saldırılarına da karşı durdum. Bu büyük hizmetlerin bütün halkı itaatkâr ve memnun edeceğini umuyordum.

Selâhaddin sözün burasında susunca Seyyidetü'l-Melik konuşmaya başladı:

-Halkın tamamı memnundur zannederim. Çünkü idareniz altında bulunan herkes sizden şefkat, adalet ve merhamet gördü.

-Ben idareye el koyduğum zaman, önceki devletin bütün vezirlerini ve komutanlarını kılıçtan geçirebilirdim. Fakat büyüklüğümüzü görmeleri için onların hayatına dokunmadım. Oysa şimdi görüyorum ki küfran-ı nimette bulunuyorlar. Bize hiyanet etmeye çalışıyorlar.

Seyyidetü'l-Melik gözlerini Selâhaddin'e çevirerek sordu:

-Hiyanette bulunmaya mı çalışıyorlar.

-Evet. Onlar yalnız kendi aralarında öyle bir teşebbüste bulunsalardı o kadar gücüme gitmezdi. Şia mezhebine mensup önemli bir kaç kişiyle saray mensuplarından ve eski devletin bazı ricalinden, zenci askerlerden vesaireden olan bu adamlar bizi Mısır'dan çıkarmak ve Fâtımi devletini tekrar kurmak için planlar hazırlıyorlar, Suriye sahillerinde ve Sicilya'da bulunan düşmanımız Haçlılarla - bir takım şartlar ileri sürerek- haberleşiyorlar.[33]

Selâhaddin bu sözleri öfkeli bir tavırla söylüyordu.

Seyyidetü'l-Melik birden bire ürktü:

-Demek Frenklerle aleyhimizde haberleşiyorlar! Ne alçakca bir hareket, ne büyük bir ihanet! Peki ama siz böyle bir teşebbüsün ortaya çıktığından emin misiniz?

-Kesinlikle eminim. Çünkü kendişine canım kadar güvendiğim bir adam, onların bu hiyanetlerini bana haber ver-

33. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 149.

di. Allah onları kahretsin. Devletin, ikisi de Müslüman olan Fâtımiler'den Abbasilere geçmesini kabul edemeyen bu adamlar; dinen en büyük düşmanımız olan Frenkler'e intikal etmesine acaba nasıl razı oluyorlar? Onları bu memleketten çıkarmak için ne büyük zahmetler çektiğimizi, ne büyük külfetlere katlandığımızı biliyorsunuz. Şimdi ülkeyi onların saldırılarından korumak için el birliğiyle çalışmak gerekirken tam aksine onlara kendimizi kusurlu ve zayıf göstermek, onları teşvik etmek ne kadar çirkin ve canice bir harekettir! Akıllı ve namuslu adam bunu yapar mı? Böyle hareket ettikleri anlaşılan kimselerin idam edilmesi gerekmez mi? Anlaşıldığına göre bunlar fırsattan istifade etmek, Haçlı ordusu buraya geldiği zaman onlarla mücadele ederken beni arkadan vurmak istiyorlarmış. Ayrıca yalnız orduyu gönderip kendim Kahire'de kaldığım takdirde, elimin altında küçük bir kuvvet bulunacağından, hemen hücuma geçip beni mahvetmek istiyorlarmış. [34]

Seyyidetü'l-Melik Selâhaddin'in duygularına tamamen katıldı. Onlara öfkelenmekle birlikte mahçubiyet duymaktan da kendini alamadı. Çünkü böyle bir harekete kalkışanların çoğu kardeşinin adamlarından ve saray mensuplarındandılar:

-Evet, bu müthiş ve büyük bir hainliktir. Fakat akıl ve mevki sahibi adamların böyle bir harekete kalkışmasını garip görüyorum. Belki de teşebbüste bulunan kimseler, avamdan ve cahil bir takım insanlardan ibarettir.

-Hayır, öyle değildir. Onların büyük bir bölümünü kumandanlar ve ileri gelen devlet adamları oluşturuyor. Hatta içlerinde öyle bir adam vardır ki, kendisinin Fâtımi hâneda-

34. **İbnü'l-Esir:** C. 11, 149.

nından ve akrabanızdan olduğunu iddia ediyor. Onu saraydakilerle birlikte ele geçirmeyi başaramamıştık. Elimizden kaçtıktan sonra bir köşede gizlenerek vakit geçireceğini sanmıştık. Halbuki o adam, bugün aleyhimizde tahriklerde bulunanların en başına geçmişti. Bu sözlerle kimi kastettiğimi anladınız zannederim. Bu herif, böyle bir işin içine girmemiş olsaydı, sözlerimle sizi yormayacaktım. Onu yakalamak için yardımınızı istemeye geldim. Her halde onun hakkında bazı şeyler biliyorsunuz. Çünkü kendisi merhum kardeşinizin büyük teveccühünü kazanmıştı. Hatta biraderinizden sonra veliaht olmak istiyordu.

Seyyidetü'l-Melik, Selâhaddin'in Ebu'l-Hasan'ı kastettiğini anlamıştı. Öfkeden yüzünün rengi uçtu:

-Evet, anladım. O yalancı şerifi kastediyorsunuz, zannederim. Bu adam ailemizden olduğunu iddia edip durur. Fakat bizden biri değildir. Yoksa Ebu'l-Hasan'ı kastetmiyor musunuz?

-Evet, onu kastediyorum. Kendisi en büyük münafıklardan, en azılı hainlerden biridir. Merhum Âzıd ölüm döşeğindeyken bize gelmişti. Emrimiz altında bulunmak ve istediğimiz her şeyi harfi harfine yerine getirmek üzere veliahtlığı kendisine vermemizi rica etmişti. Kabul etmedik. Umduğunu bulamayınca ihanet planları hazırlamaya koyuldu. Kendi gibi bir takım hainlerle birleşerek mel'unca hazırlıklara başladı. Şurasını kesin olarak belirteyim ki, bunların hepsi müstehak oldukları cezayı göreceklerdir. Ebu'l-Hasan'ın bulunduğu yer hakkında bilginiz varsa, bize söylemenizi rica ediyorum.

Selâhaddin Seyyidetü'l-Melik'e karşı nezaket göstermiş olmak için son soruyu yavaş bir sesle sordu.

Seyyidetü'l-Melik sustu. Ebu'l-Hasan'ın gerekli cezaya çarptırılarak şerrinden kurtulmak için Selâhaddin'in söylediklerinin doğru olmasını temenni ediyordu. Bununla birlikte gelişmelerin doğruluğundan bir kat daha emin olmak istiyordu:

-Bu adamın ahlaksızlığını, makam ve mevki düşkünlüğünü biliyorum. Bulunduğu yeri tesbit etmek için bütün kuvvetimle çalışacağım. Fakat sultan hazretlerinin aldığı bilgilerin doğru olup olmadığına son derece dikkat etmesini dica ediyorum.

-Bu adamın hainliğini çeşitli kaynaklardan öğrenmiştim. Ama ilk başta şüpheyle karşıladım. Fakat aradan çok zaman geçmeden doğru olduğunu anladım. Çünkü kendisine çok güvendiğim bir adamdan bu konu hakkında bir mektup aldım. Mektup bizzat onun kalemiyle yazılmıştı. O hainlerle birleşen Frenkler tarafından gönderilen özel heyetin bir adamı vasıtasıyla dün sabah elime geçti. Bu heyet güya bazı Frenk hükümdarları tarafından gönderilen hediyeleri bana takdim etmek için gelmiş. Oysa asıl amaçları, o hainlerle görüşerek hiyanet planlarını birlikte kararlaştırmaktır. Gelen mektup yanımdadır. Onu okursanız daha fazla açıklamaya muhtaç olmazsınız.

Selâhaddin bunu söyledikten sonra elini cebine soktu, buruşmuş bir kağıt çıkardı. Okuması için Karakuş'a verdi.

MEKTUP

Karakuş mektubu açarak okumaya başladı:

"Kudüs'te hapishane içinde bu mektubu velinimetim Sultan hazretlerine yazıyorum. Hapsedilişimin sebebini yazmak için şimdilik vakit müsait değildir. Çok sağlam bir kaynaktan öğrendiğim ve gecikmesinde büyük bir tehlike gördüğüm pek önemli bir haberi efendimize arz ediyorum. Mısır'dan ayrıldıktan sonra Âzıd'ın öldüğünü ve devletin Sultan efendimize intikal ettiğini anlamıştım. Burada hapiste bulunduğum sırada eski devlet adamlarından bazılarının Fustat'ta toplandıklarını, aralarında müzakerelerde bulunduklarını, Suriye sahillerinde ve Sicilya'da savaşa hazır bekleyen Haçlı ordularını Mısır'a davet ederek onlardan ve kendilerine katılacak Mısırlılardan teşkil edilecek büyük bir orduyla efendimizi vurmak için Frenklerle haberleştiklerini, Alevilerden Ebu'l-Hasan namında birinin bu hiyanet planını üzerine aldığını, Frenklere yapılan bu davetin onlar tarafından kabul edilerek büyük ölçüde askeri sevkiyat hazırlıklarına başlandığını, fakat sevkiyatın gerçekleştirilmesinden önce görünüşte efendimize Frenklerin kralı tarafından hediyeler takdim etmek, gerçekte ise o hainlerle görüşerek gerekli hazırlıkları tamamlamak için müzakerede bulunmak üzere Haçlılardan özel bir heyetin gönderilmesine karar verildiğini haber aldım. Burada çok sevdiğim bir dost vasıtasıyla herşeyi öğrendim ve bu mektubu yazmayı başardım. Bu adam görünüşte o özel heyetin adamı veya yol rehberidir. Kendisine bu mektubu emanet ettim. Size ulaşırsa kendisine yüz altın veriniz. Gerekli ikramda bulununuz. Bana gelince, şimdilik çaresiz hapishanede kalacağım. Daha

sonra buradan çıkar çıkmaz efendimiz için üzerime aldığım görevi yerine getireceğim. Bu konuda başarılı olacağıma kesinlikle inanıyorum. Kısaca söylemek gerekirise, ya muvaffak olarak size döneceğim veya efendimizin ve vatanın uğrunda canımı feda edeceğim. Gerek bendenizin, gerekse ordumuzun hayatı efendimizin hayatı ile eş değerdedir".

Seyyidetü'l-Melik mektupta yazılanları dinlerken onun İmadeddin'le bir ilgisinin bulunduğunu - sanki gaipten haber almış gibi - hissetmeye başlamıştı. Mektubun sonunda özel bir görevi üzerine aldığını bildiren satırlara gelince son derece heyecanlandı, kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Üstelik mektubu yazan zat, kardeşimin ölümünden önce Mısırdan ayrıldığını belirtiyordu. Şu halde onun İmadeddin olması çok mümkündü. Çok şaşıran ve büyük bir meraka kapılan Seyyidetü'l-Melik dedi ki:

-Sultan hazretleri, bu mektubu yazan zatın kim olduğunu öğrenmeme izin verirler mi?

-Onun adını gizli tutmak gerekiyor. Fakat sizin gibi namuslu ve dirayetli birine söylemekte sakınca görmüyorum. Bu mektubu gönderen mert, kahraman ve bize son derece bağlı, bir gençtir. Başka hiç kimsenin yapamayacağı önemli bir görev için kendisini göndermiştik. Zannediyorum, onu tanımazsınız.

Selâhaddin bu sözleri söylerken Karakuş'un yüzüne baktı. Karakuş'un çehresinden ismin söylenmemesini istediği anlaşılıyordu. Fakat Selâhaddin bir taraftan sebebi bilmiyordu, diğer taraftan ismi belirteceğini söylemişti. Artık geri dönemezdi. Zaten Seyyidetü'l-Melik gözlerini kendisine dikmiş, merakla beklemeye başlamıştı. Selâhaddin:

-Bu mektubu yazan İmadeddin'dir, dedi.

Seyyidetü'l-Melik derhal:

-İmadeddin! İmadeddin, diye bağırdıktan sonra bayılıp yere düştü. Manzarayı gören Selâhaddin son derece şaşırdı. Oradan uzaklaştı. Mürebbiye derhal su getirdi ve hanımının yüzüne serpmeye ve ellerini ovmaya başladı.

Karakuş Sultan Selâhaddin'in kulağına eğilerek:

-İşte bunun için efendimizin bu isimden söz etmemesini istiyordum.

-Bunun onunla ne gibi bir münasebeti var? Öyle bir şey biliyor musun?

Karakuş Sultan Selâhaddin'in kulağına yine yavaş yavaş bir sesle:

-İmadedin'in ayrılmadan önce bir münasebette bulunduğu hakkında bilgi almıştım. O sıralarda efendimizi bu hanıma nişanlamak hususundaki mesaisine halel gelmemek için Hekkâri beni işi arz etmekten men etti.

-Bunun onunla muhabbetten başka ne gibi bir işi olabilir. Galiba bu, onu seviyor.

Karakuş Seyyidetü'l-Melik kendini toplayıncaya kadar beklemek için Selâhaddin'i başka bir odaya götürdü. Yalnız kalınca İmadeddin'in bir gece yer altından saraya nasıl girdiğini, Ebu'l-Hasan'ın büyük bir kıskançlık duyarak durumu gelip nasıl haber verdiğini, araştırmalar sonucunda İmadeddin'i nasıl bulamadığını kendisine anlattı.

Selâhaddin bütün bunları yadırgamakla birlikte böyle bir sırrı öğrendiği için memnun oldu. Çünkü İmadeddin'i sevdiği

gibi,Seyyidetü'l-Melik'e de iyilikte bulunmak isitiyordu. Bu hanımı kendisi için istemediğine şükretti:

-Çok memnun oldum. Bunları birbirleriyle evlendirmeye çalışalım. Hamdolsun Hekkâri'nin çalışmaları boşa çıktı.

Karakuş:

-Bizim bu konuda göstereceğimiz gayret, hainleri yakalamak için bu kadının bize hizmette bulunmasına yardım edecektir. Kendisi veya adamları bu hainlerin toplandıkları yeri mutlaka bilirler.

Selâhaddin gülerek:

-Sen her şeyden özel bir menfaat çıkarmak istersin.

-Bazen böyle hareket etmek gerekir, sultanım!

Selâhaddin bulunduğu odanın kapısına doğru yürüyerek Seyyidetü'l-Melik'in şu anda ne yaptığını sordu. Kendine geldiğini söylediler. Odasına gitti. Zavallı kız bir minderin üzerinde oturuyor, büyük bir utançla yere bakıyordu. Gözleri solmuş, yüzünde yorgunluk alâmetleri belirmeye başlamıştı. Selâhaddin yanına yaklaşarak dedi ki:

-Sevgili oğlumuz İmadeddin'in sizinle olan münasebetini öğrendiğim için çok memnun oldum. Onun bir an önce buraya dönmesi için, mümkün olan her şeyi yapacağım. Muradınıza ereceğinizden emin olabilirsiniz. Dostum Bahaddin diğer konu hakkında, benim isteğim üzere sizinle görüşecektir. Şimdilik Allaha ısmarladık.

Seyyidetü'l-Melik Selâhaddin'i uğurlamak için ayağa kalktı. Büyük bir mahçubiyyet duyduğu için her hangi bir söz söyleyemedi. Teşekkür görevini ancak gözleriyle yerine getir-

di. Fakat İmaddedin hakkında duyduğu korkudan dolayı konuşmaktan kendini alamadı. Titrek bir sesle dedi ki:

-Fakat efendim, o şu anda zindanda bulunuyor!

-Merak etmeyiniz. Allah'ın izniyle en kısa zamanda gelecektir. Zindanda kalırsa Kudüs'ü fetheder, onu kurtarırız. Zaten doğu milletlerini batının istilasından kurtarmak için oranın fethedilmesine karar verilmiştir. Allah'ın inayetiyle Suriye'yi Frenklerden tamamen temizleyeceğiz.

Sultan Selâhaddin gülümseyerek ve bir arslan gibi yürüyerek oradan çıktı. Seyyidetü'l-Melik bu büyük insanı gözleriyle takip etti. Yüce sultanı bir kere daha takdir etti. Devletin Fâtımiler'in perişan elinden kurtulup, böyle kahraman ve dirayetli komutana geçmesinden dolayı memnun oldu.

Karakuş Selâhaddin ayrıldıktan sonra Seyyidetü'l-Melik'e yaklaştı, güler yüzle:

-Müsterih olunuz. Biraz sonra yanınıza geleceğim, dedi.

CEVHER

Seyyidetü'l-Melik'le mürebbiye yalnız kaldılar. Mürebbiye gayet neşeli bir halde:

-Hamd olsun, dediğim doğru çıktı. İstediğim gibi, muradınıza nail oldunuz.

Seyyidetü'l-Melik içini çekti:

-Hangi şeye nail olduk? Mektuptan anlaşılıyor ki, İmadeddin Haçlıların yanında hapse atılmış. Çok tehlikeli bir görevi üzerine almış. Bunu yerine getiremezse, orada kalacak...

-Hanımcığım! Onun sağ olduğunu öğrenmeniz yetmiyor mu? Selâhaddin sizi ona kavuşturmak için çalışacağını, o hain herifi de cezalandıracağını söylemedi mi? Buyurun, gidelim.

Seyyidetü'l-Melik biraz rahatlamış olarak ayağa kalktı. Yemeğini yedi. Bu sırada mürebbiye ile Selâhaddin'e karşı tertiplenen ihanet planıyla Ebu'l-Hasan'a dair konuştular. Yemekten sonra Karakuş yanlarına geldi. Seyyidetü'l-Melik'e hitaben:

-Hanımefendi! Sultan Selâhaddin'in büyük iltifatını kazandınız, sizi tebrik ederim. Hakkınızda gerekli saygıyı göstermek için tekrar tavsiyede bulundu.

Fakat her şeyden önce bu ihanet planlarının nerede gerçekleştirildiğini öğrenmemiz gerekiyor. Bu konu hakkında bir şey biliyor musunuz?

Seyyidetü'l-Melik yere bakıp biraz düşündükten sonra:

-Ne yazık ki bir şey bilmiyorum. Kahire'nin sokakları, mahalleleri hakkında en ufak bir bilgim yok. Çünkü bütün ömrümü saraylarda mahpus bir halde geçirdim.

Mürebbiye derhal işe karıştı:

-İhanet planlarının yapıldığı yeri ben bulabilirim.

Karakuş:

-Nasıl?

Mürebbiye:

-Şimdilik bilmiyorum. Fakat bulabileceğimi ümit ediyorum. Siz, Tavaşi Cevher'i tanımıyor musunuz?

Karakuş:

-Tanıyorum. Saray Tavaşilerinden değil miydi?

Mürebbiye:

-Evet. Saraydayken o adi adamın hafiyeliğini yapıyordu. Bizi sarayda gözetliyor, her halimizi, her sırrımızı ona söylüyordu. Bu adam, Ebu'l-Hasan'ın nerede bulunabileceğini kesin olarak bilir.

Karakuş:

-Bu adam, böyle hain biri olduğuna göre bize nasıl sadakat gösterir?

Mürebbiye:

-Hainlerin sadakati sürekli olmaz. Bu Tavaşi dün aleyhimizde bulunuyor, Ebu'l-Hasan'a sadakat gösteriyor idi. Bu-

gün de onun aleyhinde hareket eder, bizim için çalışır. Bu gibi adamlarda ahlak ve meslek aramayınız.

Karakuş:

-Peki, bu herifi nasıl bulacağız?

Mürebbiye:

-O şimdi bu konaktadır. Bir Tavaşiden öğrendiğime göre Ebu'l-Hasan'a dargınmış. Çünkü Ebu'l-Hasan, hanımefendi saraydan çıktıktan ve Sultan Selâhaddin'in himayesine girdikten sonra ona gördürecek bir iş bulamamış, bundan dolayı yüz vermez olmuş. Bize gelip yalvarıyor. Size çağırayım mı?

Karakuş:

-Hemen çağır.

Mürebbiye dışarı çıktı. Onu çağırmak için bir Tavaşi gönderdikten sonra döndü. Seyyidetü'l-Melik mürebbiyenin bu işgüzarlığından memnun oldu:

-Aferin sana Yakute! Gerçekten uyanık bir kadınmışsın!...

-Hanımcığım! Hainler mutlaka cezalandırılmalıdır.

Cevher derhal koşup geldi. Oldukça telaşlıydı. Çünkü hainler daima korkak olurlar.

Karakuş Cevher'in yüzüne dikkatle baktı:

-Cevher, dedi. Ebu'-Hasan'ın bir süre seni aldattığını, emire hazretlerine itaatten bile çıkardığını, fakat onun ne olduğunu anlayarak ona uymaktan pişman olduğunu işittim.

Seni affediyoruz. Umarım, bundan sonra emire hazretlerine ve sultanımıza en güzel şekilde hizmet edersin.

Cevher Karakuş'un ellerine kapanarak öpmeye, pişmanlığını dile getirmeye başladı:

-O adam beni aldattı. Merhum Halifenin iyiliği için çalıştığını söylüyordu. Ben de merhumun ekmeğini yiyerek, suyunu içerek büyümüştüm. Fakat daha sonra bu adamın kötü niyetli olduğunu öğrenince derhal kendisini terk ettim.

Karakuş bu sözlere inanmış gibi göründü:

-Aferin Cevher! Seni mazur görüyorum. Üstelik maaşını da arttıracağım. Senden bir hizmet bekliyorum. Aslında bu hizmet kolay bir şeydir. Böylece o hain heriften intikamını da almış olacaksın. Emrimi yerine getirecek misin?

Cevher yaptığı bunca hainlikten sonra, böyle bir muamele göreceğini hiç ümid etmiyordu. Büyük bir minnettarlık duyarak:

-Her emrinize hazırım efendim, dedi.

Karakuş:

-Ebu'l-Hasan ile arkadaşlarının toplandığı yeri bana söylemenizi istiyorum. Sen o yeri biliyor musun?

-Evet efendim, biliyorum. Ayrıca orada kimlerle görüştüğünü de biliyorum. Allah hepsini kahretsin! Zaten siz sormadan önce ben söyleyecektim. Fakat daha önce işlediğim kötülüklerden korktuğum için söyleyemedim.

Karakuş eliyle tavaşinin omzunu sıvazladıktan sonra gülerek:

-Gerçekten sadık bir adammışsın! Peki o yer buraya çok uzak mı?

-Fustat'tadır, efendim!

-Doğru söylediğini şimdi anladım. Çünkü orada toplandıklarını biliyordum. Bu dakikadan itibaren sana güveniyorum. Benim güvenimin, bizzat sultan efendimizin güveni olduğunu elbette takdir edersin. Bu itimadı kazanacak bir kimsenin, ne büyük yararlar sağlayacağını bilmez değilsin. Dolayısıyla senden hizmet bekliyorum. Haydi şimdi benimle birlikte gel.

Karakuş bu hain Tavaşinin kararından caymasına fırsat vermemek için hemen harekete geçti, yanına alıp oradan çıktı. Kendisine verilen hizmeti yerine getirmeden önce, bir yere salıvermemeye kesin karar verdi.

Fakat Karakuş dışarı çıktıktan sonra Seyyidetü'l-Melik'in İmadeddin'i ne kadar merak ettiğini hatırladı. Bir kaç cümle söyleyerek gönlünü hoş etmek istedi. Derhal yanına döndü. Selâhaddin'in Seyyidetü'l-Melik ile İmadeddin arasındaki ilişkiden haberdar olduğunu, bundan büyük bir memnuniyet duyduğunu, iki sevgiliyi bir araya getirmek için çalışacağını, İmadeddin'in yakında geleceğini, o konuyu hiç merak etmemesini söyledikten sonra hızla yanından ayrıldı. Seyyidetü'l-Melik'in kendisine uzun uzun sorular yöneltmesine fırsat bırakmadı. Çünkü o sırada devlete ait önemli bir konuyla meşguldü.

FUSTAT

Karakuş Cevher'i yanına alarak yürümeye başladı. Cevher, Habeşistanlı bir Tavaşi idi. Oldukça zekiydi. Fakat vicdansız bir adamdı. Karakuş yolda giderken Cevher'e:

- Şimdi ne yapacağız?

- Ne isterseniz onu yerine getirmeye hazırım.

- Sana güveniyorum. Heriflerin nerede toplandıklarını bizzat görmek, ne konuştuklarını kulaklarımla duymak istiyorum. Bunu yapabilecek misin?

- Evet. İsterseniz akşam güneş battıktan sonra gideriz.

- Nereye gideceğiz?

- Fustat'a... Herifler orada bir evde toplanıyorlar. Bu evi benden başka kimse bilmez. Dikkati çekmemek için orada dar ve karanlık sokaklardan gidilen harap bir evi seçtiler. Oraya gidebilmek için mutlaka kıyafetinizi değiştirmek gerekiyor.

- Nasıl bir kıyafet seçeceğiz?

- Kendinizi bir Hristiyan doktor kıyafetine sokmanız gerekiyor. Ben de yanınızda uşak kıyafetine girerim. İlaç torbasını taşırım.

- Bunu yapmak çok kolaydır.

Bir süre yürüdükten sonra Karakuş'un evine vardılar. Karakuş Tavaşi ile birlikte eve girince, yanına kimsenin girmesi-

ne izin verilmemesi için emretti. Yeni kıyafetleri hazırlama işini Cevher'e havale etti, bir yandan da o evin Fustat'ın neresinde bulunduğunu sordu. Cevher, Ömer Camii'nin yanındadır, dedi. Karakuş, Tavaşiyi hazırlık işleriyle baş başa bırakarak dışarı çıktı. Kıyafet değiştirmiş güçlü bir kaç zabitin komutası altında bir kuvvetin oraya kendinden önce giderek civarda bulunan bir handa emrini beklemesini söyledi. Verilen ilk işaret üzerine göstereceği evin kuşatılması için gerekli talimatı verdi. Sonra içeri döndü. Cevher'le birlikte yeni kıyafet hazırlama işini tamamladı. Güneş battığı zaman Karakuş, belinde zünnar, başında sarık, bir Hristiyan tabib kıyafetine girmişti. Bu kıyafetle bir katıra bindi. Cevher ilaç torbası sırtında, bir uşak kıyafetinde yaya olarak onun yan tarafında yürüyordu.

Kahire'den Fustat'a doğru gitmeye başladılar. Hızlı hareket ettikleri için en kısa sürede oraya vardılar. Karanlıkta etrafa bakan Karakuş her yeri harap bir halde görüyordu. Çünkü bir kaç yıl önce Fustat, büyük bir yangın geçirmiş, yağma felaketine maruz kalmıştı. Haçlı orduları orayı istila etmek istemişti. Vezir-i Âzam Şâver şehir halkını alelacele ve acınacak bir halde Kahire'ye naklettikten sonra yirmi bin şişe neft ve on bin meşale ile kenti ateşe verdi. Yangın ve yağma hareketi kırk dört gün sürdü.[35] Ahali evsiz, barksız ve beş parasız büyük bir sefalet içinde kalmıştı. Daha önce de belirtildiği gibi, Âzıd'ın sultan Selâhaddin'den zelil bir tavırla yardım istemesine ve Şirkuh ile biraderzadesi Selâhaddin Eyyubi'nin büyük çoğunlukla Türklerden meydana gelen bir ordunun başında ve üçüncü defa olarak Mısır'a gelmelerine Haçlıların bu

35. **Ebü'l-Fidâ:** C. 3, 45 ve Makrîzî: C.2, 143.

tecavüzleriyle Şaver'in böyle feci hareketleri sebep olmuştu. Fustat yangından ve yağmadan dolayı o kadar harap bir hale gelmişti ki, enkaz yığınlarının altında yolları bulmak mümkün değildi. Allah'dan Cevher o tarafları çok iyi biliyordu.

Ömer Camii'ne vardıkları zaman karanlık çökmüştü. İnsanlar yavaş yavaş evlerine çekiliyordu. Esasen Kahire ile Fustat arasında büyük bir fark vardı. Kahire, hükümetin ve devlet adamlarının ikamet ettiği şehirdi. Binaları daha büyük ve daha gösterişliydi. Halbuki, Fustat Nil nehrine daha yakın bulunduğu için, burada daha çok esnaf takımı, kayıkçılar ve balıkçılar oturuyordu. Yangın ve yağma oraları tamamen mahvetmişti.

Karakuş Fustat'ın ortasına varınca kendini Habeşistanlı Tavaşi ile yapyalnız gördü, bir hıyanete uğramaktan korktu. Cevher'e:

- Biz şu anda nerede bulunuyoruz? Söylediğin yerden uzaklaştık zannederim. Çünkü Ömer Camii arkamızda kaldı.

- Efendim! Emin olunuz, sizi istenilen yere götürüyorum. Dediğiniz gibi orayı hakikaten geçtik. Fakat oraya bakabilmek için kapısı başka bir sokakta bulunan diğer bir eve gideceğiz. Herifleri toplantı halinde görmek, ne konuştuklarını bizzat duymak istemiyor muydunuz?

- Evet, öyle istiyorum.

Karakuş bunu söyleyerek etrafına dikkatle baktı. Daha önce gönderdiği kuvvetin içinde bulunmasını emrettiği hana yakın olduklarını anlayınca dedi ki:

- Cevher! Şimdi bana, onların içinde toplandıkları evi elinle gösteriver.

Cevher eliyle işaret ederek:

- Direkte asılı duran şu ışığı görüyor musunuz? Onun arkasındaki harap ev işte onların toplandıkları yerdir.

Karakuş Cevher'i yanından ayırmadan derhal katırıyla hana gitti. Daha önce gönderdiği kuvvetin komutanı kendisini kapıda bekliyordu. Karakuş, komutana maiyyetindeki kuvveti kimsenin fark edemeyeceği şekilde o evin etrafına dağıtmasını, yolda kimsenin görünmemesini emrettikten sonra:

- Bu damlardan birinin üstünde bir fenerin daire çizerek hareket ettiğini görünce hemen her taraftan eve hücum edin, içinde bulunan kimseleri yakalayın, dedi. Sonra yanında Cevher olduğu halde katırın başını çevirdi. Bir evin kapısına vardılar. Cevher kapıyı çaldı. Evin kuzuluk kapısı açıldı. İhtiyar bir adam içerden başını çıkararak:

- Kim o, diye sordu.

Cevher:

- Tabip Sem'an'dır. Aç...

- Bu adam, bu saatte bizden ne istiyor. Hastamız yoktur.

- Hasta için gelmedi. Bu gece burada yatmak istiyor. Kendisi Kahire'dendir. Bir gemiye binmek için buraya gelmiş, fakat gemi bırakıp gitmiş. Yarın sabah ilk gemiye yetişmek için geceyi burada geçirecek. Kapıyı aç, amca!

- Hana gitsin. Han buraya yakındır.

- Handa yatmak istemiyor. Ben onu senin faydan için buraya getirdim. Beni tanımıyor musun?

İhtiyar, Cevher'e dikkatle bakınca tanıdı. Evsahibi Hayım adında tamahkâr ve fakir bir Musevi idi. Yalnız bir karısıyla o

evde ikamet ediyordu. Kapıyı açtı. Karakuş ile Cevher'i içeri aldı. Yapılan uzun pazarlıktan sonra beş altın karşılığında yakınlarında bulunan damatlarının evinde yatmayı kabul etti, evi o gece tabibe vermeye razı oldu. Parayı peşin aldı. Aydınlık için Cevher'e bir fener verdi. Ertesi sabah evden bazı eşyaların eksildiğini iddia etmek suretiyle Hristiyan ve yabancı tabibden bir kaç kuruş daha koparmak üzere karısıyla birlikte oradan çekilip gitti.

TOPLANTI

Karakuş Cevher'le yalnız kalınca bir odaya girdiler. Büyük bir sessizlik içinde oradan etrafı dinlemeye başladılar. Bir süre sonra çok yakın bir yerden insan sesleri geldiği duyuldu. Cevher Karakuş'un kulağına eğilerek:

-İşte bu sesler, aradığınız adamların sesleridir. Onlarla aramızda yalnız bir duvar var. Biraz bekleyelim, dedi.

Karakuş kapıyı çaldıkları andan itibaren elini hançerinin üzerine koymuştu. Şayet o karanlık ve tenha yerlerde Cevher ihanet edecek olursa hemen hançerini onun göğsüne saplayarak layık olduğu cezayı verecekti. Fakat Cevher'de öyle bir hıyanet düşüncesi yoktu. Bir kaç saniye o sesleri dinlediler. Cevher odanın içinde bulunan dar bir merdivenle tavan arasına çıkılması gerektiğini söyledi. Tavan arasına, oradan da dar bir delikten dama çıktılar. Her taraf damlarla kuşatılmıştı. Dikkati çekmemek için feneri tavan arasında bıraktıktan sonra damda bir kaç adım yürüyerek bir duvarın önüne geldiler. İleriye adım attıkça insan sesleri daha net bir şekilde geliyordu. Duvar, toplantı odasının duvarıydı.

Karakuş duvarın yukarısında ışıklı küçük bir pencere gördü. Parmaklarının üzerine basarak yavaş yavaş oraya gitti. İçine bakmaya başladı. Odada bir çok adam toplanmıştı. Kenarlara serilen minderlerin üzerinde oturuyorlardı. Kapıya bir bekçi koymuşlardı. İhtilalciler Fâtımi devletine mensup önemli adamlardandılar. Zenci askerlerin bazı komutanları, saraya mensup bir takım insanlar, hatta Selâhaddin'in komu-

tanlarından ve askerlerinden bir kaç kişi bunların arasına katılmıştı. Fakat asıl planı yapanlar sekiz kişiydi.[36] Amaçları, daha önce de belirtildiği gibi, Haçlıların memlekete gelmesini sağlayarak Selâhaddin'in hâkimiyetine son vermek ve Fâtımi devletini tekrar diriltmekti.[37]

Cevher Karakuş'un kulağına eğilerek yavaş bir sesle:

-İyi görüyor musunuz?

-Evet, ama içlerinde Ebu'l-Hasan'dan başka kimseyi tanımıyorum. Onun yanında oturan adam kim?

-Sağ tarafında oturan meşhur Yemenli şair Ammare bin Ebi'l-Hasan'dır. Bu adam Şii değil, Şafi'dir. Muhalif bir mezhebe mensup olmasına rağmen Fâtımi halifeleri ve vezirleri onun meziyetini takdir etmişler, kendisine büyük iyilikler yapmışlardır.

Galiba ikbal hırsıyla isyancılara katılmıştır. Solunda ise Kadı Uveyris oturuyor. Onun yan tarafında oturan da kadılar kadısıdır.[38] Daha ötede ise Katip Abdüssamed vesaire bulunuyor. Bunlar önceki devlete mensup büyük adamlardır. Ortaya koydukları şeyi görüyor musunuz?

-Bir kılınç, bir de Mushaf koymuşlar. Galiba yemin için.

-Evet, bunlara yemin ettiriyorlar.

Karakuş gerektiğinde teşhis edebilmek için bu adamlara dikkatli bir şekilde bakmaya başladı. Ebu'l-Hasan arkadaşlarına dinlemeleri için bir el işareti yaptıktan sonra dedi ki:

36. **İbn-i Hallikân:** C. 2, 89.
37. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 149.
38. Kadılar Kadısı (Şeyhülislâm).

-Arkadaşlar! Planımız başarıyla sonuçlanmak üzeredir. Haçlı ordusuna mensup özel bir heyet bu sabah bir takım hediyelerle gafil Kürd'ün yanına geldi. Kürd işin farkına varamadı, hediye ile sevindi. Suriye sahillerinde bulunan müttefiklerimizden, verilecek ilk işaret üzerine bu tarafa gelmeye hazır olduklarına dair bize mektup geldi. En kısa zamanda amacımıza ulaşacağımızı size müjdeliyorum.

Kadı Uveyris, Şair Ammare ile birlikte kadılar kadısına yönelerek:

-Celis'in de şahitliğiyle, Şerif Ebu'l-Hasan'ın merhum Âzıd tarafından veliahtlığa tayin edildiğini biliyorsunuz. Dolayısıyla hilâfet makamına en fazla o layıktır. Fâtımi devletini şanına layık bir şekilde tekrar diriltmek için kendisine büyük bir sadakatle itaat edeceğiz. Bildiğiniz gibi, merhum halifenin etrafında bulunan adamların kötü idareleri sonucunda, devlet bir takım ehliyetsiz yabancıların eline geçmişti. Şam Atabeki Nureddin'den yardım istemeye onlar sebep oldular. Yardım istenilmesi devletin Selâhaddin'in eline geçmesini sağladı. Fakat biz başa geldiğimiz zaman öyle bir hata yapmayacağız. Devlet işlerini Şii mezhebine mensup olan Araplardan başka kimseye emanet etmeyeceğiz. Biz Arabız. İslâmiyetin ruhuyuz. Kur'an-ı Kerim Arapçadır. Başkalarının yaptıkları gibi, Arap olmayanları işimize karıştırmayacağız.

Abdüssamed:

-Sözün doğrusu budur. Zaaf ve kötü idare devri geçmiştir. (Ebu'l-Hasan'ı göstererek) Yeni halifemiz büyük bir azim ve celadet sahibidir. (Üveyris'i göstererek) Bu yeni vezirimiz de devlet işlerinde benzeri olmayan bir kimsedir.

Orada oturanlardan biri de vezirlik konusunu işitir işitmez hemen söze karışarak:

-Vezirin kim olacağı henüz kararlaştırılmamıştır. Uveyris hazretlerinin liyakatini takdir ediyorum, ama kendileri bu makama layık değildir. Vezirlik daha önceki halifeler zamanında bu ünvanla şöhret kazanan Rüzeyk ailesinin hakkıdır.

Diğer biri ayağa kalkarak:

-Vezirlik konusunda anlaşmazlık çıkarmayınız. O bizim hakkımızdır. Kısa bir süre önce vezirlik bizde değil miydi?

Muhatabı alaylı bir şekilde gülerek:

-Yaptığınız kötülükler sanki yetmiyormuş gibi şimdi de vezirliği Şaver'in oğullarına tevcih etmek istiyorsunuz. Bütün bu felaketler onun vezirlik yaptığı sırada ortaya çıkmadı mı?

Kötü idaresiyle bu koca şehri o yakmadı mı? İşte bir kere daha belirtiyorum; vezirlik Rüzeyk ailesinden başka kimsenin eline geçemez. Bu, birinci derecede bizim hakkımızdır.

Ebu'l-Hasan yumuşak sözlerle müdahale ederek:

-Ayrılık çıkaracak zamanda değiliz. Mevki ve makam için birbirimizi gücendirmeyelim. Düşmanımızı memleketten uzaklaştırmak için birleşmek zorundayız. Onları ne zaman buradan uzaklaştırırsak, öyle şeyleri o zaman düşünürüz.

Vezirliğin Rüzeyk ailesine tevcih edilmesine taraftar olan bir zat:

-Ebu'l-Hasan tâbii ki, makam ve mevki meselesine önem vermez. Çünkü kendisi Fâtımi hânedanına mensuptur. Bundan dolayı hilâfet makamına garanti gözüyle bakmaktadır.

Üstelik onun Fâtımi hânedanına mensup oluşuna kimse itiraz etmedi. Çünkü Şerif Celis, vefat eden halifeden duyduğuna göre, bu iddianın doğru olduğunu söylemiştir.

Adam bunları söylerken sinsi sinsi gülüyor, konuyu hafife aldığını gösteriyordu.

Makam ve mevki tartışmaları gittikçe şiddetleniyordu. Bunları ele veren sebeplerden biri de rekabet kavgası olmuştu. Mısır o zamana kadar Şaver gibi uğursuz bir vezir görmemişti. Haçlıların Mısır'a göz dikmesine sebep olan, onlara karşı müsamahakâr davranan yine oydu.

İbn-i Alkamî halife Musta'sım zamanında Moğolları nasıl İslâm topraklarına getirtmişse, Şaver de Haçlıların Mısır'ı istila etmelerine sebep olmuş, ülkenin başına büyük felaketler açmıştı.[39]

39. **Hüsnü'l-Mehazıre:** C. 2. 163.

HÜCUM

Karakuş yapılan konuşmaları dinlemiş, onların hareketini dikkatli bir şekilde takip etmişti. Daha fazla beklemeye gerek görmedi. Fenerin hemen getirilmesini, Cevher'e işaretle anlattı. Feneri aldı. Damın yüksek bir yerine çıktı. İnzibat kuvvetinin komutanıyla sözleştiği gibi, feneri daire şeklinde çevirdikten sonra oradan uzaklaştı. Feneri tavan arasında saklamak için Cevher'e verdi. Kendisi pencereye gidip heriflerin hareketlerini kontrol etmeye başladı. Onlar hayalen kurdukları devletin makamlarını ve mevkilerini hâlâ paylaşamıyorlardı. Arbede büyümek üzereydi. İşte tam bu sırada Karakuş'un adamları odaya girdiler. Hemen hepsini yakaladılar. Onlardan hiç biri kendini savunamadı. Çünkü bu iş için dillerinden ve seslerinden başka hiç bir vasıtaya sahip değildiler.

Karakuş inzibat kuvvetinin yakaladığı adamlara birer birer bakıyordu. Ebu'l-Hasan'ı onların içinde göremedi. Onu daha evvel yakalayıp odanın dışına çıkardıklarını zannetti. Görev tamamlanmıştı. Karakuş artık orada durmanın faydasız olduğunu görerek, Kahire'ye dönmek için aşağı inmek istedi. Cevher elinde fener olduğu halde tavan arasında merdivenin başına geldiler. İşte bu sırada odanın içinde tavan arasının altında sür'atli bir ayak sesi işitildi. Karakuş hemen feneri aldı. Aşağıya baktı. Sarıklı ve cübbeli tanımadığı bir adamın hızla geçtiğini gördü. Cevher Karakuş'un kulağına eğilerek, çok yavaş bir sesle bu adamın Ebu'l-Hasan olduğunu söyledi. Karakuş kendini göstermemek için derhal feneri söndürdü. Hemen aşağı indi. Cevher kendine yol gösteriyordu.

Çünkü Karakuş evin içini bilmiyordu. Her tarafı aradılar. Kimseyi bulamadılar. Karakuş evin içini aydınlık ortamında aramak için fenerin yakılmasını emretti. Cevher hemen feneri yaktı. Karakuş hançeri çekti. Yürüdü. Fakat daha bir adım atmadan kapının açıldığını işittiler. Hemen o tarafa koştular. Kapı açıktı. Orada kimse yoktu. Fenerle her tarafı aradılar. Ebu'l-Hasan'ın izine rastlamadılar. Belli ki adam kaçmayı başarmıştı. Karakuş Cevher'e hitaben:

-Bu kaçan herifin Ebu'l-Hasan olduğuna emin misin?

-Eminim. Çünkü ona çok benziyordu.

Karakuş Cevher'le birlikte evin bütün etrafını dolaştı. Hiç bir yerde herifin izine rastgelmedi. Bununla birlikte onun firarına kesin gözüyle bakmıyordu. Kahire'ye döndü. Onu, inzibat kuvvetinin yakaladığı kişiler arasında aradı. Bulunmadığını anlayınca artık firar ettiğine inandı. Yakalanan diğer şahıslar, başlarında şair Ammare olduğu halde, 2 Ramazan 569'da idam edildiler.[40]

Bununla birlikte tarih, bu ihtilalcilerin Selâhaddin'in aleyhinde Haçlılarla vuku bulan haberleşmenin daha sonra Sicilya'dan İskenderiye'ye büyük bir Haçlı kuvveti tarafından hücumun meydana gelmesine sebep olduğunu kaydeder. Bu haberleşmeden cesaret alan Sicilya Haçlıları, Selâhaddin'i Mısır'dan çıkarmak için piyade ve süvari askerleriyle at, silah, levazım ve muhasara âletlerini taşıyarak iki yüz seksen iki parça savaş gemisinden oluşan büyük bir donanma gönderdiler. Gemilerde elli bin piyade ve bin beş yüz süvari askeri vardı. Donanma beş yüz altmış dokuz yılının, zilhicce ayının

40. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 179.

yirmi altıncı günü ani bir şekilde İskenderiye'ye ulaştı. Karaya çıkardığı askerler şehri kuşatma altına aldılar. Şehir halkı ve arkasından yetişen askerler dört gün savaştıktan sonra Haçlılara galip geldiler. Haçlılar nüfusça, mühimmatça ve gemi olarak büyük bir zayiat verdikten sonra sağlam kalan bazı gemilerle ve çok perişan bir halde oradan kaçmak zorunda kaldılar.[41]

Seyyidetü'l-Melik'e gelince, İhtilâlcilerin yakalandığı günden bir gün sonra erkenden uyandı. Fesatçıların ele geçirilip geçirilmediğini mürebbiyesi vasıtasıyla tahkik ettirdi. Yakalandıklarını anlayınca son derece sevindi. Fakat Ebu'l-Hasan'ın kaçmayı başarması canını sıkmıştı. Çünkü bu vicdansız herif zavallı kızın başına durmadan felaketler getiriyordu.

Talihsiz kız mürebbiyesine bakarak:

-Selâhaddin isteğini elde etti, dedi.

-O hainin kaçması beni çok üzüyor. Fakat yaptıklarının cezasını mutlaka görecektir. Onun hasmı Allah'tır. Biz Selâhaddin'in himayesi altında bulunduğumuz sürece bu adam her hangi bir kötülük yapamaz. Şimdi size memnun olacağınız bir haber vereceğim.

Seyyidetü'l-Melik merak etmeye başladı. İmadeddin'i bir an bile hatırından çıkarmadığı için, ne zaman yeni bir şey işitse derhal meraka kapılıyordu:

-Vereceğin haber nedir? Çabuk söyle.

Mürebbiye gülerek:

41. **İbnü'l-Esîr:** C.11, 155.

-Hanımcığım, sizi İmadeddin namına tenkid etmek istiyorum! Onun yanından bir adam geldiğini haber almıştınız. Daha fazla bilgi edinmek ve İmadeddin'e mektup göndermek için o adamı arayıp bulmak gerekmez mi? O adam buraya gelmeden önce İmadeddin'le görüşmüş. Onun hapishanede bulunduğunu ancak o adamın getirdiği mektuptan öğrendik.

Seyyidetü'l-Melik içini çekerek:

-Hakkın var. Seni sorularımla, dertlerimle çok yorduğum için daha fazla zahmet vermek istemedım.

Böyle bir şeyin hatırıma gelmediğini zannetme. İmadeddin'in yanından gelen adamı görmek beni son derece teselli eder. Zaten onu aramak istiyordum. Nerede bulabiliriz?

-O adamın sizi görmek istediğini, İmadeddin'in kendisine sizi aramasını söylediğini Karakuş bana belirtti.

Yanakları pembeleşen Seyyidetü'l-Melik büyük bir sevinçle cevap verdi:

-İmadeddin onun beni görmesini istemiş, öyle mi? Ya Rab! Bu ne bahtiyarlık! Demek ki o da beni seviyor.

-Sizi sevdiğine hâlâ şüphe mi ediyorsunuz? Fakat bir halife kızının küçük bir zabit hakkında bu kadar mütevazi hareket etmesini çok görüyorum. Cür'etimi bağışlayınız, hanımcığım!

-Kuzum Yakute! Ona "küçük zabit" deme. Onu halifenin çocuklarından, padişah oğullarından daha büyük görüyorum. Gönül kimi severse güzel odur. Gelen adam, şu anda nerede? Çağır, buraya gelsin!

SEVGİLİDEN HABER

Mürebbiye dışarı çıktı. Bir kaç dakika sonra refakatinde, seyahat esnasında Kudüslülerin giydiği gibi giynen bir delikanlı olduğu halde döndü. Genç adam başına bir kefiye koymuş, kısa bir şalvar giymişti. Beline kayıştan bir kuşak bağlamıştı. Kuşağa küçük bir hançer sokmuştu. Kolayca hareket edebilmek için bacaklarına kumaştan bir sargı sarmıştı.

Delikanlı Seyyidetü'l-Melik'in huzuruna gelince büyük bir saygıyla durdu. Seyyidetü'l-Melik de nezaketle kabul etti. Adını sordu.

-Cercis'tir, hanımefendi, cevabını verdi.

-Demek Hıristiyansın.

-Evet, efendim.

-Nereden geliyorsun?

-Kudüs'ten geliyorum. Sultan Selâhaddin'e bir mektup getirdim. Kendisine verdim. Fakat mektup sahibi, Emire Seyyidetü'l-Melik hazretleriyle ilgili bana özel bir görev verdi.

-O görev nedir? İşte şu anda Seyyidetü'l-Melik'in huzurunda bulunuyorsun.

Delikanlı saygıyla yere bakarak:

-Emire hanginizdir?

Mürebbiye yaklaşıp hanımını göstererek:

-İşte Seyyidetü'l-Melik hanımefendi. Kendileriyle ilgili özel görevi söyleyebilirsin. Doğru konuşacağını ümit ederim.

Kudüslü:

-Bana böyle bir görev verilmeseydi kendilerini nereden bilecektin, niçin arayacaktın? Hem bana bu iş gizli bir şekilde verildi. Bunu kendi kendime uyduramazdım.

Mürebbiye:

-Doğru söylüyorsun. Allah senden razı olsun, dedikten sonra soruları kendisi sormak isteyerek:

-Kudüs'ten ayrıldığım zaman İmadeddin ne durumdaydı?

-Şu anda onun adı İmadeddin değildir. Abdülcebbar ismini takınmıştır. Sağlığı yerindedir.

-Önemli değil. Onu nasıl tanıdın? Hanımefendiyi sana niçin ara demiş?

-Onu en zor bir zamanda tanıdım. Daha sonra mertliğine, ahlakına hayran oldum. O kadar sevdim ki, isterse canımı bile verebilirim. Benzeri çok az bulunan gençlerden biridir.

Seyyidetü'l-Melik İmaddedin'in bu kadar övüldüğünü görünce çok sevindi, kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Kudüslü delikanlının sözlerini dinilemek için âdeta kulak kesilmişti. Mürebbiye ise saflık göstererek dedi ki:

-Tuhaf şey! Âdeta ona aşık olmuşsun! Seni bu kadar nasıl etkilemiş? Ounla ilgili söyleyeceğin şeyler nedir?

Kudüslü:

-Anlayamadığım bir görev için Halep taraflarına gitmek üzere Kudüsten geçiyordu. Haçlılar onu bir hile ile yakalayarak hapse attılar. Ben de orada hapisteydim. Hapishanede birbirimizi tanıdık. Bana güvenmeye başladı. Aramızda dertleşiyorduk. Bana bir çok şeyler söyledi. Fakat Emire Seyyidetü'l-Melik'le ilgili hiç bir şey konuşmadı. Sonra bir vesile buldum. Kendimi hapisten kurtardım. Kudüs kralı olan Frenk'e yaklaşmayı başardım. Dostumu kurtarmak istedim. Fakat muvaffak olamadım. Onu hapishanede devamlı ziyaret ediyordum, can sıkıntılarını hafifletmeye çalışıyordum. O sırada halife Âzıd vefat etmiş, Fâtımi hânedanına mensup olanların bu konağa nakli gerçekleştirilmiştir. Bu konuda aldığım bilgileri kendisine söylüyordum. Sizin de bildiğiniz gibi, Sultan Selâhaddin'e karşı planlanan ihtilal hakkında bilgi aldık. Sultan Selâhaddin'e Kudüs kralı tarafından gönderilen bazı hediyeleri takdim etmek için görevlendirilen özel heyete rehber tayin edildim. Oradan ayrılmadan önce, veda etmek için Abdülcebbar'ın yanına gittim. Bana Sultan Selâhaddin'e takdim edilmek üzere bir mektup verdi. Sizi gizlice sormamı, sağlığınız hakkında kendisine bilgi vermemi istedi. Ben de ona hizmet etmek için yanınıza geldim.

Mürebbiye:

-Seyyidetü'l-Melik ile olan ilgisi hakkında sana bir şey söyledi mi?

Kudüslü:

-Bana bu konuda izahat vermedi. Zaten vakit de dardı. Uzun uzun konuşmaya zaman yoktu. Fakat sözlerinden Emire Seyyidetü'l-Melik hazretlerine büyük bir saygı duyduğu anlaşılıyordu. Bana güvenmeyeceğinizi düşünerek şu inciyi verdi.

Cercis bunu söyledikten sonra elini kuşağının cebine soktu. Bir inci çıkarıp mürebbiyeye verdi. Mürebbiye onu aldı. Hanımına takdim etti. Seyyidetü'l-Melik dikkatli bir şekilde bakınca İmadeddin'e verdiği gerdanlık incilerinden olduğunu anladı. Artık bu adama güvenmemek olmaz diye düşündü. Seyyidetü'l-Melik Cercis'e bakarak:

-Doğru söylediğine şüphemiz kalmadı. İmadeddin hapisten ne zaman çıkacak? Çıkınca buraya gelecek mi?

-İnşaallah en kısa zamanda çıkar. Fakat çıkar çıkmaz buraya geleceğini zannetmiyorum. Mahiyetini anlayamadığım bir işi takip ediyor. Bu görevi yerine getirir getirmez döneceğini size arz etmemi söyledi.

Seyyidetü'l-Melik'in canı sıkıldı. Bir süre yere bakarak düşündükten sonra gözlerini Cercis'e çevirdi:

-Demek şu anda durumu iyidir. Bu, bizim için yeterlidir. Vereceğimiz bir emaneti ona götürebilir misin?

Cercis elini başının üstüne koyarak:

-Baş, göz üstüne! Ben de zaten ona hizmet etmek için bir vesile arıyorum.

Seyyidetü'l-Melik yanına yaklaşması için mürebbiyeye işaret etti. Bir miktar mücevher çıkardı. Bunları İmaddedin'e göndermesini istedi. Kendisine olan sevgisinin devam ettiğini, döneceği günü sabırsızlıkla beklediğini belirten bir mektup yazıp Kudüslüye vermesini emretti. Mürebbiye mektubu yazdıktan sonra mücevherlerle birlikte bir torbaya koyup ağzını dikti. Torbayı gence teslim etti. İçinde elli altın bulunan bir çıkın çıkarıp ona verdi:

-Bu, senin yol masrafındır, dedi.

Kudüslü genç çıkını aldı. Teşekkür ettikten sonra çıkıp gitti. Seyyidetü'l-Melik ile mürebbiye bir süre daha İmadeddin hakkında konuştular. Mürebbiye hanımına sabretmesini ve beklemesini tavsiye ediyordu.

SULTAN NUREDDİN

O gece Ebu'l-Hasan'ın nasıl kaçtığını anlatmaya çalışalım. Mel'un, çok uyanık ve ihtiyatlı hareket eden bir adamdı. Böyle tehlikeli bir işte hükümetin bir baskı yapma ihtimalini daha önceden düşünmüştü. Onun için toplantı salonundan Yahudinin evine çıkan bir geçit hazırlamıştı. Böyle bir baskın yapıldığı takdirde oradan kaçacak, kendini kurtarmaya bakacaktı. Arkadaşlarının başına gelecek felaket onu hiç ilgilendirmiyordu.

Hain adam baskın gecesi bu şekilde kendini kurtardıktan sonra üç beş gün bir evde saklandı. Arkadaşlarının nasıl bir akıbetle karşılaşacaklarını görmek için bekledi. Onların idam edildiklerini öğrenince artık Mısır'dan ve halkından ümidini kesti. Fakat hırsı, ikbalperestliği, intikam ateşi bir türlü sönmüyordu. O, imkânsızı hâlâ mümkün görüyordu. Seyyidetü'l-Melik'den intikam almak için türlü türlü şeytanlıklar düşünmeye başladı. Özellikle ihtilalcilerin yerlerini keşfetmek için Seyyidetü'l-Melik'in Cevher'i görevlendirerek Selâhaddin'e yardım ettiğini, saklandığı sırada araştırıp öğrenmiş, ona karşı duyduğu kin ve düşmanlık bir kat daha artmıştı. Hain herif uzun uzun düşündükten sonra Şam'a gitmeyi, sultan Nureddin'i kendi menhus emellerine âlet etmeyi uygun buldu. Selâhaddin'in Mısır'da bağımsız bir sultan olmak için ne gibi teşebbüslerde bulunduğunu, Nureddin hakkında neler konuştuğunu o şanlı ve namlı gaziye söyleyecek, onu Selâhaddin ile savaşmaya ve Mısır'dan zorla çıkarmaya teşvik edecekti. Kendisi de orduyla birlikte gidecek ve sultan Nureddin zafer

kazanınca Seyyidetü'l-Melik'i bir ganimet malı gibi alacaktı. Adi herif bütün bunları kolay ve mümkün görüyordu.

Tarihin sayfalarına göz attığımız zaman, sultan Nureddin'i o devrin en büyük adamlarından, en büyük komutanlarından biri olarak görürüz. Aslen Türk olan bu hükümdar bütün hayatını savaşlarla geçirmiş, Suriye'nin büyük şehirlerinde medreseler, hastahaneler ve daha bir takım muazzam eserler meydana getirmişti. Cömert, adil, âlicenap, hayırsever bir adamdı.[42]

Nureddin, Selâhaddin'in Mısır'da nasıl yaşadığını, ne gibi hal ve hareketlerde bulunduğunu biliyordu. Onu Mısır'dan çıkarmak için bir ordu teçhiz etmeye başlamıştı. Haçlılara karşı koymak için yeğeni Seyfettin Gazi bin Mevdud'u Şam'da bırakarak kendisi bizzat ordunun başında Mısır'a gitmeye hazırlanıyordu.[43]

Sultan Nureddin ile namlı mücahid sultan Selâhaddin arasında içten içe büyük bir gerginlik bulunduğunu bilen Ebu'l-Hasan Mısır'dan gizlice ayrıldı. Mısırlı bir tüccar kıyafetinde Şam'a ulaştı. Kaleye yakın bir hana indi. Nureddin kalede ikamet ediyordu. Şam halkı böyle adil bir hükümdarın idaresi altında, rahat ve huzur içinde yaşıyordu. Sultan Nureddin'in Haçlılar karşısında kazandığı parlak zaferler halkı kendine kopmaz bağlarla bağlamışdı. Ebu'l-Hasan hana yerleşir yerleşmez, herkesin sultan Nureddin'in hastalığından söz ettiğini duydu. Gerçekten de sultan Nureddin gırtlak iltihabına yakalanmıştı. Kendisini seven halk büyük bir merak içindeydi. Ebu'l-Hasan, sultan Nureddin'in hastalığına rağ-

42. **İbn-i Hallikân:** C. 2, 52.
43. **Ebü'l-Fidâ:** C. 3, 55.

men, kendisiyle görüşmek, Mısır hakkında düşündüklerini ona söylemek için vesile aramaya başladı. Kendisine bakan doktorun kim olduğunu sordu. Raziyyüddin olduğunu[44] söylediler. Bu zat o devirde maharetiyle tanınmış ve halka gösterdiği yakın ilgiyle büyük şöhret kazanmış bir tabibdi. Ebu'l-Hasan onu daha önce tanıyordu. Yanına gitti. Kendisini evinde buldu. Raziyyüddin, Ebu'l-Hasan'ı kabul etti. Çünkü vaktiyle Mısır'a giderek, Âzıd'ın huzuruna çıkmış, Fâtımi sarayında Ebu'l-Hasan'a ne kadar hürmet edildiğini bizzat görmüştü. Ebu'l-Hasan ona sultanın sağlığını sordu. Raziyyüddin:

- Gırtlak iltihabına yakalandı. Kan alınmasını kesinlikle reddettiği için hastalığı artmaktadır, dedi.

Ebu'l-Hasan çok üzgün göründü:

- Onunla görüşemez miyim? Belki kan aldırma konusunda ikna ederim. Kendisiyle konuşacak şeylerim var. Ondan memnun olur, zannederim.

Raziyyüddin, Nureddin'in Mısır'a çok önem verdiğini biliyordu. Mısır'dan gelen böyle önemli bir adamı - hastalığına rağmen - kabul etmekten memnun olacağını düşünerek, bu konuda cevap vermek için yarına kadar müsaade etmesini söyledi.

Ebu'l-Hasan ertesi gün doktorun yanına gitti. Raziyyüddin:

- Sultan efendimiz şu anda daha iyi bir durumdadır. Kendilerine arzettim. Huzuruna çıkmanızı kabul ediyor, dedi.

Ebu'l-Hasan verilen bu izne çok sevindi. Atlara binerek tabible birlikte kaleye gittiler. Sultan Nureddin kalenin bir

44. **Tabakatü'l-Etibbâ:** C. 2, 193.

odasında oturuyordu. Bu odada bulunduğu sırada böyle bir hastalığa yakalanmıştı. Ondan sonra odayı değiştirmemişti. Sultanın yanına önce doktor girdi. Ebu'l-Hasan için izin istedi. Nureddin izin verdi. Ebu'l-Hasan içeri girerek saygıyla selamladı. Sultan Nureddin'i daha önce tanımış, onunla bir kaç defa görüşmüştü. Onu bünyesi kuvvetli, yüzü şen şakrak bir adam biliyordu. Oysa bu hastalık kendisini büsbütün değiştirmişti. Nureddin esmer benizli, uzun boyluydu. Sakalı yalnız çenesinde bir parçadan ibaretti.[45] Geniş alınlı, güzel yüzlü, şirin bakışlı bir kimseydi. Lâkin şimdi hastalık o gözlerin parlaklığını söndürdüğü gibi yüzünde de renk bırakmamıştı.

Sultan Nureddin, Ebu'l-Hasan'ın girdiğini görünce, her zaman olduğu gibi güleryüzle karşıladı, iltifat edici sözler söyledi. Ebu'l-Hasan eğilerek hükümdarın elini öpmek istedi. Nureddin elini çekti. Oturması için işaret etti. Odanın mefruşatı güzel değildi. Çünkü orası Nureddin'in misafirlerini kabul ettiği özel salon değildi. Hastalığa yakalandığı zaman tesadüfen orada bulunuyordu.

Ebu'l-Hasan bir mindere oturarak:

- Sultan efendimizin sağlığının iyi olmasını temenni ederim. Çünkü devletin selameti onun sıhhatine ve selametine bağlıdır. Bu ziyaretimle efendimizi rahatsız etmiyorum zannederim.

Nureddin gırtlak iltihabından dolayı zayıf bir sesle cevap verdi:

- Her halukârda Allah'a hamd olsun. Aksine ziyaretiniz beni memnun etti. Mısır'dan geldiğinizi söylediler. Oradaki sevgili vezirimiz Melik Nasır ne durumdadır.

45. **İbn-i Hallikân:** C. 2, 523.

Ebu'l-Hasan Nureddin'in daha sözün başındayken Selâhaddin'den "sevgili vezirimiz" diye söz etmesini hayra alâmet görmedi. Bununla birlikte müraice bir tavır takınarak:

- Sultan efendimiz Melik Adil'in sayesinde çok iyi bir durumda bulunuyor.

- Ayrıldığınız zaman Mısır ne haldeydi?

Halk sultan efendimizi görmeyi çok istiyor. Yeni memleketini görmek için oraya teşrif etmelerini arzuluyor.

Nureddin'in yüzünde sevinç belirtileri görülmeye başladı. Yıkılan bir devlette makam sahibi olmuş Mısır'lı bir emirden bu sözleri işitmek kendisini memnun etti. Fakat hain ve hilekâr bir adamla konuştuğunu anlıyordu. Dedi ki:

- Fakat aldığımız bilgilere göre bazı kimseler devlete karşı gelmek için isyan etmişler. Bu, doğru mudur?

- Evet, efendimiz! İhtilal hazırlığında bulunmuşlar. Fakat bu isyan ve ihtilal namlı mücahit sultan Nureddin'e karşı değildir.

- O halde kime karşıdır?

Nureddin bu soruyu sorarken muhatabının üzerinde görülen haince tavırların farkına vararak, üzülmekten kendini alamamıştı. Hastalığını unutarak Ebu'l-Hasan'ın hallerini hareketlerini keskin bir bakışla gözden geçiriyordu.

Ebu'l-Hasan:

- Mısır halkı çok itaakâr insanlardır. Fakat...

Ebu'l-Hasan bu sözleri söylerken yutkunup esnedi. Gizlediği bir şeyi açığa vurmak istiyormuş gibi göründü.

Nureddin:

- Ne demek istiyorsunuz? Maksadınız nedir? Açıkca söyleyiniz.

- Sultan efendimizin hoşuna gitmeyeceğini tahmin ettiğim şeyler söyleyerek rahatsız etmek istemiyorum.

Nureddin biraz öfkeyle:

- Söyleyiniz. İhtilalin hedefi kimdi?

- Sultan Selâhaddin'e karşı isyan etmek istediler.

- Ona itaat etmek bana itaat etmek demek değil midir?

- Evet, öyle olması gerekir. Selâhaddin, sultan Nureddin adına itaat etmemizi isteseydi, koca Mısır'da bir tek muhalif bile çıkmazdı.

- O halde kimin adına istemiş?

- Anlaşılıyor ki istihbarat memurları gerçeği sultan efendimize söylememişler. İzin verirseniz işin doğrusunu anlatayım.

- Müsaade ediyorum. Konuşunuz.

Ebu'l-Hasan üzüntünün ve öfkenin sultanın sağlığına zarar verip vermeyeceğini soruyormuş gibi tabibe baktı. Raziyyüddin, Nureddin'e yaklaşarak:

- Sultan efendimizin üzgün olduğunu yüz çizgilerinden anlıyorum. Efendimiz, hastasınız bu konuşmayı başka bir zamana bıraksanız daha iyi olur.

Nureddin:

- Hayır, sağlığım iyidir. İstediği gibi konuşabilir.

Ebu'l-Hasan oturuşunu düzelterek söze devam etti:

- Veziriniz Selâhaddin Mısırlıların itaatini namınıza istemedi, kendi adına istedi. Mısır saltanatının kendisinin olduğunu, sultan Nureddin'in orada hiç bir söz sahibi olmadığını iddia etti. Biz kendisine karşı gelmek istedik. Çünkü Nureddin'den başka bir sultan tanımak istemiyoruz. Bu gerçeği bilmeyişinize şaşıyorum. Üstelik Selâhaddin açık bir toplantıda bunu doğrudan doğruya söyledi. Hatta babası Necmeddin bundan dolayı onu ayıpladı ve konunun gizli kalmasını kendisine emretti.

Ebu'l-Hasan bu sözleri söyledikten sonra sustu.

BAŞARISIZLIK

Sultan Nureddin görüşleri son derece isabetli olan bir kimseydi. Bir süre yere bakarak, çenesinde bulunan kılları eliyle karıştırarak, söylenen şeyleri düşündü. Gerek kendisine, gerek Selâhaddin'e düşman olan bir adamın bu şekildeki gammazlığını hoş görmedi. Üstelik Ebu'l-Hasan Selâhaddin'e karşı planlanan isyan hareketine katıldığını itiraf etmişti. İddia ettiği gibi Sultan Nureddin'e bağlılık göstermiş olsaydı, din ve can düşmanı olan Haçlılar ile ortaklaşa o şekilde bir fesat çıkarmaya izin vermeyecek, doğrudan doğruya Nureddin'e gelip gerçeği söylemekle yetinecekti. Nureddin onun hain, yalancı ve müzevvir bir adam olduğunu anlayarak:

-Şimdi ne yapmamızı uygun görüyorsunuz?

-Sultan efendimizin Mısır'daki vezirinin hareketlerine karşı kayıtsız kalmasını yerinde bulmuyorum. Çünkü veziriniz, Âzıd'ın ölümünden önce Mısır'da kendi bağımsızlığını ilan etmişti. Âzıd'dan sonra artık büsbütün Mısır'ın sahibi oldu. Ona karşı yapılacak hareket, hemen bir orduyla Mısır'a giderek kendisini itaat altına almaktır. Ben sizin hizmetinizde bulunmaktan büyük bir memnunluk duyacağım. Gerekirse hayatımı bile esirgemeyeceğim.

Nureddin'in kara gözleri öfkeden açılmış, ateş saçmaya başlamıştı:

-Eğer bu sözlerinde samimi olsaydın önce bize gelir, söylerdin. Şimdiye kadar beklemen gerek senin, gerek arkadaşların olan isyancıların aleyhinde kesin bir delildir. Bunca tele-

fat vererek, bunca kan dökerek memleketten çıkarmaya çalıştığımız vatan ve millet düşmanı Haçlılar ile iş birliği ettiniz, Doğrudan doğruya Sultan Nureddin'e karşı isyana kalkıştınız. Sünni olduğu için Abbasi halifesini tanımak istemediniz. Hakimiyeti kendinize, Şii'lere iade etmek için çaba gösterdiniz.

Nureddin bu sözleri söylerken sırt üstü yatmıştı. Öfkesinden titriyordu. Yatakta oturmaya çalıştı. Tabip ona yardım etti. Konuşmasına izin verdiği için pişman olmuştu.

Ebu'l-Hasan kendini bu ithamlardan kurtarmaya çalışarak:

-Efendim! Maksadımı iyi arz edemedim. Gerçeği söylemek istedim. Sultan Nureddin'e itaat etmeyi bir görev sayarız.

-Hayır, Bu sözler doğru olsaydı, vezirim ve vekilim olan Selâhaddin'e itaatten şaşmayacaktınız. Fakat siz nifak çıkarmaya, hiyanet etmeye, zulüm ve istibdat göstermeye alışmışsınızdır. Selâhaddin size hangi kötülükte bulundu? Memleketiniz gaddar, birbirine rakip ve düşman olan vezirlerin elindeydi. Halifenizin hiç bir hükmü kalmamıştı. Bu durumdan yararlanan Haçlılar topraklarınıza saldırıyordu. Hem içte hem dışta bitkin ve perişan bir durumdaydınız Din ve devlet düşmanı olan Frenk'lerin esiriydiniz. Onlara sürekli haraç veriyordunuz. Öyle zelil bir hale gelmiştiniz ki kadınlarınızın saçlarını göndererek bizden imdat istediniz. Size Şirkuh'u gönderdik. Sizi bütün bu felaketlerden kurtardı. Yeğeni Selâhaddin daha sonra onun yerine geçti. İhtilalleri bastırdı. Ülkede ıslahat hareketlerini başlattı. Yabancı istilasının önünü aldığı gibi memleketinizin ilerlemesi, hakkın ve adaletin yaygın hale gelmesi için çalıştı. Selâhaddin'in nasıl bir adam ol-

duğunu başka hiç bir kimseden öğrenmek istemem. O benim maiyyetimde yetişen, adil idaremden feyz ve ilham alan büyük bir idare adamı ve büyük bir askerdir. Onun size ve memleketinize yaptığı büyük hizmetleri takdir etmeniz gerekirdi. Fakat kendi kadınlarının saçlarını yardım isteme vasıtası haline getiren sizin gibi zelil ve hakir insanlardan hiç bir hayır umulmaz. Halifenizin isteği üzerine Mısır'a imdat göndermek için topladığımız büyük istişare meclisine, mendillere sarılı olan o saçlar arz edildiği zaman ne kadar kötü bir etki meydana getirdiğini hâlâ hatırlıyorum. Küçük zabitlerimizden çok sevimli bir genç vardı ki, bu saçları görür görmez içinde bulunan altın gibi sarı bir tutamı kendisine vermemi istedi. Selâhaddin'in çok beğendiği bu zabitin hali benim de hoşuma gitti. Saçı kendisine verdim. Onu ne yapacağını öğrenmek istedim. Saçı eline alıp dikkatle baktıktan sonra bu güzel saçın sahibesinin ya halifenin kızı veya hemşiresi olabileceğini, sahibesini bulursa onu kendisine vereceğini söyledi. Daha sonra ne yaptığını bilmiyorum. Irz ve namus konusunda bu kadar hakir bir konuma düşen adamlardan her hangi bir iyilik beklemek doğru değildir. Şimdi de benimle vezirimin arasını bozmak istiyorsun. Kabul edelim ki o Mısır'da bağımsızlık ilan etmeye karar vermiş. Bundan ne çıkar? Unutmayınız ki onun da benim de hâkimiyetimiz birdir. İkimiz de aynı halifeyi tanıyoruz. Bundan sonra hilâfet hiç bir zaman sizin olmayacaktır.

Nureddin bu sözleri söylerken iyice yorulmuş, güçten kuvvetten düşmüştü. Büyük bir hakaretle Ebu'l-Hasan'a arkasını çevirdi. Soluk soluğa yatağa uzandı.

Ebu'l-Hasan'ın ise bu başarısızlıktan, bu hakaretten dolayı kanı donmuştu. Üzerine soğuk bir su dökülmüş gibi titre-

meye başladı. Saç tutamıyla ilgili sözler başına bir yıldırım gibi düşmüştü. Çünkü o saçın Seyyidetü'l-Melik'e aid olduğunu anlamıştı.

Tabip, hemen oradan çıkması için Ebu'l-Hasan'a işaret etti. Çünkü hiddet ve öfke, Nureddin'in hastalığını daha da artırmıştı. Ebu'l-Hasan, Nureddin'in kendisi hakkında yakalama emri vermesinden korkarak hızla oradan çıktı. Kimsenin bulamayacağı bir yerde saklandı. Olacakları beklemeye koyuldu.

Ertesi gün münadiler şehirde dolaşarak Nureddin'in öldüğünü ilan ettiler. (Hicri 11Şevval 569), (Miladi 12 Nisan 1174) Nureddin'in vefatı hazırlanan Mısır seferine tâbii ki engel oldu.[46] Selâhaddin de su sayede Mısır saltanatını tehlikeden kurtardı.

Daha garibi, Nureddin üçüncü defa Haçlılara karşı Mısır'a imdat ordusunu gönderdiği zaman Selâhaddin daha önce İskenderiye'nin kuşatılması sırasında çektiği zahmetlerden ve meşakkatlerden söz ederek amcası Şirkuh ile birlikte gitmek istememişti. Nureddin savaş teçhizatı için gerekli olan parayı vererek onu gitmek zorunda bırakmıştı. Selâhaddin Mısır'a istemeyerek gittiği halde bir süre sonra sultanlığını ilan etmiş, bağımsız bir devlet kurmuş ve bu devlet Sultan Nureddin'in ölümünden sonra onun devletini ortadan kaldırmıştı.[47]

Fakat o sırada halk arasında Sultan Nureddin iyileşmeye başlamışken bir adama öfkelenmesinden dolayı hayatına son

46. **Ebü'l-Fidâ:** C. 3, 55.
47. **Ebü'l-Fidâ:** C. 3, 47.

veren bir nöbete tutulduğu yayıldı. Ebu'l-Hasan bu söylentiden çok korktu. Büyük bir ümitsizliğe kapıldığı ve dünya kendisine dar gelmeye başladığı için Şam'dan kaçmaya karar verdi.

Maiyyetine bir uşak alarak Şam'dan ayrıldı. Öfkesinden adeta ateş püskürüyordu. Uşak korkudan onun yüzüne bile bakamıyordu. Ebu'l-Hasan Şam'ın dünyaca ünlü bahçelikleri ve meyvelikleri arasında yoluna devam etti. Her taraftan çeşmeler ve akarsular fışkırıyordu. İlk bahar gelmiş,[48] ağaçlar çiçek açmıştı. Kuşlar dalların arasında uçuşuyor, yemyeşil vadiler, gür ormanlar âdeta gülümsüyordu. Oysa Ebu'l-Hasan büyük bir üzüntü duyuyor, ümitsizlik içinde çırpınıyor duruyordu. Öyle sıkıntılı bir haldeydi ki altındaki katır, suyu görüp çeşmeye doğru sapmasaydı herif kendine gelemeyecekti. Birden bire uykudan uyanıyormuş gibi kendini topladı. Güneş ufukta yükselmiş, kuşluk vakti gelmişti. Her taraf tenha idi. Bir süre dinlenmeyi düşündü. Katırdan inip uşağına verdi. Sonra ağaçların arasına girdi. Bir kayısı ağacının dibinde oturdu. Etrafında uçan kuşlara, dallarda sallanan meyvalara bile dönüp bakmıyordu. Bu kuşların içinde başarısızlıktan, hüsrandan korkan yoktu. Çünkü diğer canlılar gibi hırs göstermiyorlar, kendilerine yetecek olandan başka bir şey aramıyorlardı. Buldukları şeyler onlara yetiyordu. Halbuki insan denilen yaratık kendine yetecek olana kanaat etmez, elde edilmesi çok zor olan şeylerin peşine düşer. Hırsını tatmin etmek için en çirkin ve en tehlikeli yollara sapmaktan bile çekinmez.

48. O yılın şevval ayı (Hicri 569 yılı) Milâdi 1174 yılının Mayıs ve Haziran aylarına tesadüf eder. (Takvim-i Umumi)

Ebu'l-Hasan bir süre susarak vakit geçirdi. O sırada otların arasında kayıp giden bir böcek kendisini ikaz etti. Hain adam etrafına baktı. Çevresindeki manzaranın güzelliğini görerek, içinde bulunduğu dünyanın ne kadar karanlık olduğunu biri kere daha anladı. Bütün hayatı gözünün önünden bir ok gibi geçti. Karşılaştığı başarısızlıklar üzüntüsünü ve elemini durmadan artırıyordu. Başına gelen bütün felaketlerin sebebini Seyyidetü'l-Melik'in kendisini reddetmesinde görüyor, zavallı kızdan büyük bir intikam almaktan başka çare bulamıyordu. Öfkesinin şiddetinden kendi kendine söylenmeye başladı:

-Mel'un kız! Allah seni kahretsin! Bir oğlanı bana tercih edersin, öyle mi? Benim karın olman ve bu devletin bize kalması daha uygun değil miydi? O gece Selâhaddin'i öldürmek elimdeydi. Yapmadım. Çünkü gösterdiğim gayretin meyvelerini ben, yalnız ben toplamak istiyordum. Soyumdan şüphe ettiğini, Ubeydullah'ın sülalesinden olduğuma inanmadığını işittim. Şüphen çok doğruydu. Ben o sülaleden değildim. Yalandan öyle bir soy uydurmuştum. Fakat soyun şerefi, bir vehimden ibarettir. İnsanın, insanlığını gösteren hareketleridir. Benim o soya sahip çıkışım, halkın ona saygı göstermesidir. Onun seni ve padişahlığı elde etmek için bir vesile olacağını zannettim. Fakat amacımı tam gerçekleştirmek üzereyken serkeşlik etmen ve o delikanlıya gönül vermen bütün çabamı boşa çıkardı.

O sırada kuru otların üzerine düşen bir kayısının hışırtı çıkarması kendisini ürküttü. Bir anda gençliğini hatırlayarak yine kendi kendine konuşmaya devam etti:

-Raşidüddin! Gençlik arkadaşım! Bugün sen dünyayı titreten bir devletin reisisin! Bu azgın kıza gerekli dersi vermek

için bana yardım edeceğin zaman geldi. Artık bu kızla evlenmek istemiyorum. Ona işkencenin her türlüsünü tattırmak istiyorum. Yaptıklarının cezasını çektireceğim.

Ebu'l-Hasan bu sözleri söyledikten sonra sanki başarıyla sonuçlanacak bir işe karar vermiş gibi rahatlık duymaya, ümitsizlikten kurtulmaya başladı. Aç olduğunu hissetti. Etrafına baktı. Kimseyi göremedi. Uşağı çağırdı. Uşak yanına geldi. Bahçenin sahibinden yemek ve meyve istemesi için emir verdi. İkisi birlikte yediler. Şimdi Ebu'l-Hasan'ı yeniden kurmaya çalıştığı adi planlarla başbaşa bırakalım da uzun süreden beri kendisinden söz etmediğimiz İmadeddin'e bakalım.

ZİNDANDA

İmadeddin Kahire'den ayrıldıktan sonra hiç bir engelle karşılaşmadan yoluna devam etmişti. Kudüs'e varınca orada bulunan Haçlılar kendini casus zannettiler. Zindana attılar. Hapishanedeyken daha önce adı geçen Cercis'i tanıdı. Cercis, kendisinin dediği gibi Hıristiyan değildi. İsmaililerin büyük fedailerinden biriydi. Gerçek adı da Abdurrahman'dı. Kudüs Kralı Amuri'yi öldürmek için dağlar şeyhi Raşidüddin tarafından gönderilmişti. Abdurrahim tanınmamak için ismini Cercis'e çevirmiş, bir takım hileler yaparak kendisini yakalattırıp, hapse attırmıştı. Bundan maksadı, hapiste bulunduğu sırada sarayın küçük memurlarını tanımaya, orada bulunanlar hakkında bilgi almaya vesile sağlamaktı. Bütün bunlar görevin kolaylaştırılması için zaruri idi.

Abdurrahim, İmadeddin'i tanıdıktan sonra sevdi. İki genç bir birleriyle samimi dost oldular. Abdurrahim, İmadeddin'den bir şey gizlemek istemedi. Kendisinin İsmaililere mensup bir fedai olduğunu, Hıristiyan olmadığını, Kudüs Kralını öldürmek için Raşidüddin tarafından görevlendirildiğini söyledi. İsmaili mezhebinin yüksek idealini ve gayesini övücü sözler söyledi. Bu mezhebe girmesi için kendisine bir çok teşvik edici söz söyledi. Bu tesadüf, İmadeddin'i son derece memnun etmişti. Hatta zindana atıldığı için neredeyse sevinmişti. Çünkü İsmaililerin arasına sokulmak için nasıl hareket etmesi gerektiğini, ne gibi vasıtalara baş vurması icab ettiğini düşünüp dururken bu zindan sayesinde iyi bir vasıta elde etmiş bulunuyordu. Yapılan teşviklerden memnun olduğunu

gösterdi. Hapisden çıktıktan sonra o mezhebe gireceğine dair söz verdi. İmadeddin'in o mezhebe girmeyi, Raşidüddin'in öldürülmesi için bir vesile kabul etti. Abdurrahim'in güvenini kazanmak için bütün kuvvetiyle çalışmaya başladı. İsmini Abdulcabbar olarak değiştirmesi, onun sözünü dinlediğini göstermek içindi.

İnsan hapishanede bir şeyle meşgul olmazsa, geçirdiği zaman uzadıkça uzar. Tutuklular, işsizlikten dolayı ya birbirleriyle konuşarak veya oyun oynayarak vakit geçirmeye çalışırlar. Abdurrahim genellikle İmadeddin'le oturur, dağlar şeyhi Raşidüddin'in ahlakından, kerametlerinden, geleceği bilmedeki kudretinden, taşları nasıl konuşturduğundan, nasıl daha pek çok mucizeler gesterdiğinden; bunları kendi şahsi menfaatleri için değil, sırf İslâm için yaptığından söz ederdi. Kendisinin Kudüs Kralını öldürmek için üzerine aldığı görevi misal olarak gösterirdi. Abdurrahim, Raşidüddin'in adını andıkça gayret ve hamiyet damarları galeyana gelir, büyük bir heyecana kapılır, vücudunun her zerresi onu övmek için lisan kesilirdi. Bu sözleri tekrar ettikçe İmadeddin'i etkilemekten geri kalmıyordu. İmadeddin, Raşidüddin'in büyük bir adam olduğunu sanıyor, onunla kurulacak dostluk sayesinde kendisini Haçlılara karşı bir kuvvet olarak kullanmayı mümkün görüyordu. Bununla birlikte onun Abdurrahim'den işittiği kerametleri ve mucizeleri, cennet ve seması bu şeylerin gerçek mahiyetini görmeye ve anlamaya kendisinde bir arzu uyandırıyordu.

Abdurrahim'in tutukluluk süresi sona erince kendisini tahliye ettiler. O zamana kadar saraya mensup olan bazı memurların teveccühünü ve itimadını kazanmıştı. Yerli lisanı ve

adetlerini bildiği, ayrıca Hıristiyan olduğu için onu bazı işlerde kullanmayı münasip görüyorlardı. Kendisi de amacına ulaşmak için onların itimadını kazanmaya bütün kuvvetiyle çalışıyordu. Kahire'de Fâtımiler'e mensup isyancılar ile Haçlılar arasında haberleşme başlayıp da Mısır'a özel bir heyet gönderilmesine karar verilince kendisini rehber olarak bu heyette görevlendirmişlerdi. Abdurrahim Kudüs'den ayrılmadan önce veda etmek için İmadeddin'i ziyaret etti. Haçlılar ile Mısırlı isyancılar arasında gerçekleştirilen bilgi alışverişi hakkında malumat verdi. Mısır'a gidecek özel heyette bulunacağını söyledi. Bunları söylerken İsmaili mezhebine girmek için İmadeddin'e teşviklerde bulunmaktan geri kalmadı. Çünkü onun gibi zeki ve cesur bir delikanlının bu mezhebe girmesini büyük bir hizmet kabul ediyordu. İmadeddin, onun isteğine uygun hareket edeceğine dair söz verdi. Adı geçen mektubu verdi. Seyyidetü'l-Melik'i görmesini ayrıca söyledi.

Abdurrahim, üzerine aldığı görevi yerine getirip dönünce İmadeddin'i hapishaneden çıkarmak için çalıştı. Verdiği mektubun meydana getirdiği etkiyi, Selâhaddin'in Ebu'l-Hasan'dan başka isyancıların belli başlı reislerini nasıl idam ettiğini, diğerlerine ve özellikle kendine mensup adamlara hiç ilişmeyerek nasıl görmemezlikten geldiğini, isyancıların en azgınlarından olan Ebu'l-Hasan'ın nasıl kaçıp kurtulduğunu kendisine uzun uzun anlattı. Ona cevaben Selâhaddin'den getirdiği mektubu da verdi. Selâhaddin bu mektubda İmadeddin'in hizmetini ve gayretini övüyordu. Kendisine para da göndermişti.

Abdurrahim, Seyyidetü'l-Melik hakkında bildiklerini de söyledi ve Yakute tarafından kendisine teslim edilen mektubu

ve mücevheratı verdi. İmadeddin mücevherleri alarak bir kısmını dostuna verdi. Abdurrahim bu cömertlik karşısında çok memnun olmuştu. Dünyada cömertlik kadar sahibini insanlara sevdiren başka bir şey yoktur. Cömert ne kadar kusurlu olursa olsun yine sevilir. Hatta halk arasında dolaşan şöyle bir söz vardır: "Hiç bir kusur yoktur ki, cömertlik onu örtmesin" Zenginler cömertliğin kendi ayıplarını ne kadar örteceğini bilselerdi, cimrilikten adeta nefret ederlerdi. Cömertlik zenginlerin kusurlarını nasıl örterse, elisıkılar da

onlarda olmayan kusurların kendilerine izafe edilmesine sebep olurlar.

İmadeddin mürebbiyenin gönderdiği mektubu açıp okudu. Şunlar yazılıydı:

"Allah'ın selamı üzerine olsun ya İmadeddin! Dostunuz bize geldi. Sağlık haberinizden memnun olduk. Lâkin hapishanede bulunmanız bizi üzdü. Dostunuzun size gösterdiği ihtimam, bizi rahatlattı. Şu anda biz Misafirler Sarayı'nda, sultan Selâhaddin'in himayesi altında ikamet ediyoruz. Sultan hazretleri büyük bir zattır. Bize gerekli saygıyı gösteriyor, pek çok ikramda bulunuyor. Şunu size büyük bir sevinçle haber vereyim ki, sultan hazretleri Seyyidetü'l-Melik'i kız kardeşi kabul ediyor. Her anlamıyla hemşire muamelesi yapıyor. Bir gün onun huzurunda adınız geçmişti. Hakkınızda bir çok övücü sözler söyledi. Gelecekteki hayatınıza dair müjdeler verdi. Fakat hapishanede bulunmanız hanımefendiyi kederlendirdi. Dostunuz Cercis yakında hapishaneden çıkacağınızı bize kesin olarak söylüyor. Lâkin derhal buraya gelmemenizden dolayı üzülüyor. Bir an önce buraya gelmeye çalışınız. Haberlerinizi kesmeyiniz."

İmadeddin mektubu okuyunca daha önce duymadığı bir sevinç hissetmeye başladı. O zamana kadar Selâhaddin'in Seyyidetü'l-Melik'le evlenmek istediğini bildiği için büyük bir ızdırap çekiyordu. Ona duyduğu büyük aşkı bir türlü dile getiremiyordu. Hayatını gurbet ellerinde geçirerek, çeşitli tehlikelere atılarak teselli bulmak istiyordu. Selâhaddin'in Seyyidetü'l-Melik'le evlenmek istemediğini, Seyyidetü'l-Melik'in yalnız kendisine ilgi duyduğunu mürebbiyenin mektubundan öğrenince sevinçten dört köşe olmuştu. Sanki geçen zamanlarda duyduğu bütün aşk ve sevda hep o gün ortaya çıkmış gibi kalbinde birden bire bir aşk ateşi alevlendi. Nereye baksa, gözünün önünde Seyyidetü'l-Melik'in timsali canlanıyordu. Ayrıldığı gece onu ne halde görmüşse daima o hayali hatırına getiriyordu.

GİDİŞ

İmadeddin sarı saç tutamını, daha hiç bir mevki sahibi değilken Nureddin'den istemeye nasıl cesaret ettiğini, Nureddin'in onu kendisine nasıl verdiğini, sonra sahibesini böyle tehlikeli bir zamanda kurtararak o saçı kendisine verdiğini hatırladı. Bütün bunları bir anda zihninden geçirdi. Kaderin kendisine böyle bir mutluluk hazırladığını, üzerine aldığı görevi yerine getirmeyi başarırsa mutluluğunun zirveye çıkacağını anladı. İşte o dakikadan itibaren kendini dünyanın en bahtiyar adamı hissetmeye başladı. Zaten sevgisiz mutluluğun düşünülmesi mümkün değildir. İnsanların mutluluk konsunda çeşitli fikirler ileri sürdüklerini biliyoruz. Herkes kendine göre mutluluk tarifi yapar. Bazılarına göre mutluluk servetten, kimine göre şöhretten, kimine göre de sağlıktan ibarettir. Saadeti daha başka şeylerde arayanlar da vardır. Lakin sevdazedeler mutluluğu ancak ümit, korku, mülakat, ayrılık ile daima kalpleri çarpan, fiilen veya hayalen kendilerini birbirlerine kavuşmuş gören iki aşığın karşılıklı muhabbetinde görürler. Zenginliğin veya fakirliğin, şöhretin veya aksinin onların gözünde hiç bir önemi yoktur. Kısacası onlar her zaman ve her yerde mutlu olarak yaşamasını bilirler.

Aşkın kanununa dört elle sarılan İmadeddin büyük bir heyecan duyuyor, bir an önce Kahire'ye dönmeyi düşünüyordu. O sırada Abdurrahim tam karşısında oturuyor, hal ve hareketini gözden geçiriyordu. Büyük bir ümitle İmadeddin'i İsmaililerin mezhebine sokmaya uğraştığı için, getirdiği mektupta onu bu azimden ve karardan döndürecek her hangi bir

şeyin bulunmasından korkuyordu. O zamana kadar İmadeddin kendine gelmişti. Karşısında oturan dostunu görünce dedi ki:

-Bana yaptığın bu hizmetten dolayı büyük bir minnettarlık duydum.

-Bu benim için bir görevdi. Aynı görevi sen benim için yapmak zorunda kalsaydın, aynı şekilde hareket etmez miydin?

Mertlik damarı bir anda kabaran İmadeddin:

-Senin uğrunda canımı bile feda ederim, demekten kendine alamadı.

Ancak içindeki bir duygunun itiraz sesini yükselttiğini hissetti. Çünkü o saatten itibaren canının kendisine ait olmadığını, hayatı ancak sevgilisine kavuşmak için sevdiğini farketti.

Abdurrahim bu sözden hoşlanarak:

-Hangimizin diğeri için canını feda edeceğini göreceksin. Şeyh Raşidüddin büyük imamımız ve efendimizdir. Hepimiz onun uğrunda canını feda etmeye hazırız. İçimize girdikten ve bizden biri olduktan sonra bu lezzeti sen de tadacaksın. Bu mezhebe girmek için kararın kesin mi? Yoksa mektup fikrini mi değiştirdi.

Abdurrahim bu sözleri söyledikten sonra güldü.

İmadeddin:

-Hayır, fikrimde hiç bir değişiklik yok. Fakat içinize girmek için ne yapmalıyım? Nasıl ve nereye gideyim? Kime

müracaat edeyim? Bana bu konuda yardımcı olmanızı rica ediyorum.

Abdurrahim bu cevaba sevindi:

-İsteğinizi yerine getirmeye hazırım. Halep sınırları içinde bulunan Simak dağındaki Misyaf Kalesi'nde ikamet eden en büyük şeyhimizin vekili Şeyh Debus'a hitaben bir mektup yazacağım. Sonra senin arkandan geleceğim. Hemen bugün bile gidebilirsin. Yolları biliyor musun?

-Çok iyi biliyorum. Çünkü bu memlekette büyüdüm.

Abdurrahim Şeyh Debus'a hitaben bir deriye yazdığı mektubu İmadeddin'e verdi. İmadeddin mektubu aldı. Abdurrahim ile vedalaştı. Atına binerek Simak dağına doğru hareket etti. Bu dağda İsmaililere ait bir çok kasaba ve köy bulunuyordu. Bahçeleri bağları çok ise de, akar suları azdı. Ama hepsi verimli yerlerdi. Kayısı, pamuk ve susama varıncaya kadar her türlü meyve ve sebze yetişiyordu.[49]

Simak dağı, İsmaililere ait kaleleriyle büyük bir şöhret kazanmıştı. Bunların içinde en önemlisi Misyaf Kalesi'ydi. Hama'nın batısında, on iki saatlik bir mesafede bulunuyordu.

49. **Mu'cem-i Yakut:** C. 4, 48.

MİSYAF KALESİ

Bu kale Misyaf Dağı'nın[50] kuzeyine rastlayan zirvesinde bulunuyordu. Dağı doğudan ve batıdan geniş bataklıklar kuşatıyordu. İsmaililerin büyük şeyhi bu kalede oturuyordu. Etrafı tırmanılması imkânsız büyük bir kayanın üzerine inşa edilmesi, kaleyi son derece müstahkem bir hale getirmişti. Burası her yönden etrafında bulunan bataklıklara bakıyordu. Orada bulunan bir derede bazı köylüler ikamet ediyorlar, buğday ve arpa ziraatiyle meşgul oluyorlardı. Dağın belli bir mesafesinde Misyaf kasabası bulunuyordu. Burada halkın avam kısmı ikamet ediyordu.[51]

Kale pek kalındı ve yalnız tek kapısı olan bir sur ile çevrilmişti. Kapının duvarı çok sağlam bir kemerdendi. Kapıdan girilince, tavanı kemerlerle ve iri taşlarla yapılmış uzun bir dehlize varılıyordu. Dehliz, kalenin tepesine ve etrafındaki binalara gidiyordu. Surda birbirine yakın kuleler ve mazgallar vardı. Askerler düşman hücumu sırasında bu kuleler ile mazgallarda yerlerini alıyorlar, ok ve taş ile düşmanın yaklaşmasına engel oluyorlardı. Bir düşman ordusunun bu gibi müstahkem kaleleri binlerce insan feda etmeden hücum ile ele geçirmesi imkânsızdı.

Simak Dağı'na giden yollar birden fazlaydı. İmadeddin Şam'dan geçen yolu tercih etti. Çünkü çocukluğunu bu şehirde geçirmişti. Oranın binaları, yolları, suları, bağları, bahçe-

50. **Mu'cem-i Yakut:** C. 8, 79.
51. Burckhardt; Travels in Syria the Holy Land, London 1822-150.

leri kendisinde ziyaret için bir arzu uyandırıyordu. Bir kaç gün sonra oraya vardı. Şam'a girişi, Ebu'l-Hasan'ın oraya varışından iki gün önceye rastlamıştı. Tanınmayacak bir kıyafetle şehirde dolaştı. Kaleyi ziyaret etti. Tanıdıklarından bir çok adama rastgeldi. Ama kendini tanıttırmadı. Sultan Nureddin'in at üstünde kendi adamlarıyla meydandan kaleye geçtiğini gördü. Sultan Selâhaddin ile bu namlı sultan arasında büyük bir soğukluk olduğunu bildiği halde onu sağlıklı gördüğü için sevinmişti. İki şanlı sultan arasında böyle bir soğukluğun bulunmamasını temenni ediyordu. Zira o iki sultan o devrin en değerli, en seçkin ve en kahraman temsilcileriydiler.

İmadeddin o günün büyük bir bölümünü Şam'da geçirdi. Yemeğinden, meyvelerinden yedi. Suyunu içti. Belki de iki gün sonra Ebu'l-Hasan'ın geçtiği yerden geçecekti. O geceyi Şam civarındaki bir köyde geçirdi. Ertesi gün Simak Dağı'na doğru hareket etti. İkinci geceyi yolda bir handa geçirdi. İkinci günün akşamı Misyaf'a ulaşmak mümkündü. İmadeddin akşam vakti varmak istemedi. O geceyi de bir köyde geçirdi. Ertesi gün yola çıktı. Biraz sonra Simak Dağı olanca ihtişamıyla görülmeye başladı. Üstündeki kale ve istihkamlar âdeta gökyüzüyle boy ölçüşüyordu. Kalenin bu manzarası İmadeddin'i ciddi ciddi düşündürdü. Hücum ile alınmayacağına dair halk arasında dolaşan rivayetlerin doğru olduğunu anlamaya başladı. İmadeddin kaleye yaklaşınca attan indi. Köylülerden biri kendini İsmaililerden zannederek, hizmetinde bulunmak için yanına yaklaştı. Halkın avam kısmı bile fedailerden çok korkuyordu. Bunların ele geçirilmesi için Mısır'dan, Şam'dan ve daha başka yerlerden defalarca düzenli ordular geldiği halde bu herifler onların hepsine karşı durmuşlar, içinde bulundukları mevkinin sağlamlığı dolayısıyla orduları başa-

rısızlığa uğratmışlardı. Fırkanın reisi Raşidüddin'e, vaktiyle bu mezhebi kuran Hasan Sabbah'dan dolayı "Dağların Şeyhi" adı veriliyordu. Raşidüddin halk arasında mucize ve keramet sahibi, insanüstü bir adam olarak tanınıyordu. O kadar ki yağmur, şimşek, gökgürültüsü gibi tabiat olayları bile ona isnat ediliyor, kendisi her şeyin sebebi zannediliyordu.

İmadeddin ilk iş olmak üzere şeyh Debus'u görmek, taşıdığı tavsiye mektubunu ona teslim etmek istiyordu. Köylünün yanına yaklaştığını görünce, Raşidüddin'in nerede bulunduğunu sordu.

Bu soru karşısında fena halde ürken köylü:

- Galiba siz buralı değilsiniz.

- Evet, değilim.

- Bu taraflara ne maksatla geldiniz? Dağların Şeyhi'nden ne istiyorsunuz?

- Onun vekili olan Şeyh Debus'a bir mektup getiriyorum.

- Şeyh Debus mu? Şimdi belli oldu. Ben sizin büyük şeyhi görmek istediğinizi anladım. Ama bu mümkün değildir. Hatta onun etrafında bulunan reisler bile özel izin almadan kendisini göremezler.

- Sen onun adamlarından değil misin?

Köylü, İmadeddin'in sözünü keserek:

- Ben kimim ki öyle bir şerefe nail olayım. Biz burada bir köylüyüz. Ziraatle meşgul oluruz. Ektiğimiz ekinlerin, beslediğimiz hayvanların ürününü, hayatımıza dokunmaması için büyük şeyhe veririz.

Şimdi ben Şeyh Debus ile görüşmek istiyorum. Bana rehberlik edebilir misin?

- Bilmiyorum. Fakat isterseniz mektubu bana veriniz. Adamlarından birini bulur, mektubu ona gönderirim. Alacağım cevabı size getiririm.

İmadeddin mektubu köylüye verdi. Köylü mektubu alır almaz, dağa doğru koşmaya başladı. İmadeddin onun dönmesini bekledi. Elinde atının gem kayışı olduğu halde, etrafını çeviren bataklık halindeki ova ile yüksek dağda bulunan kaleye ve surlara bakmaya başladı. Sanki insanlar akbabaların kanatlarıyla veya balonlarla oralara çıkıyorlarmış gibi, üzerinden çıkılacak yol bulamadı. Bu manzara kendisini ürküttüğü gibi Raşidüddin'e kötülük yapmak isteyen bir kimsenin ne büyük bir tehlikeyle karşı karşıya geleceğini de gösteriyordu. Bununla birlikte kendine bu kadar sağlam bir sığınak yapan büyük şeyhin nasıl biri olduğunu öğrenmek için şiddetli bir arzu duymaya başladı. Ya o şeyhi öldürmek veya Selâhaddin'e dost yapmak istiyordu.

ŞEYH DEBUS

İmadeddin orada bir saat kadar bekledikten sonra köylü, refakatinde göğsü başı açı, yalın ayaklı, kısa şalvar giyinmiş, dilenci kıyafetinde, ifrit suratlı bir delikanlı olduğu halde yanına döndü. Delikanlı İmadeddin'e selam verdi, ne istediğini sordu. İmadeddin:

- Şeyh Debus ile görüşmek istiyorum, dedi.

Delikanlı cebinden mektubu çıkararak:

- Getirdiğiniz mektup bu değil mi? İsminiz nedir?

- Abdülcabbar.

- O halde arkamdan geliniz.

İmadeddin arkasından atını çekerek onu takip etti. Delikanlı önde giderken defalarca dönüyor, dikkatli dikkatli İmadeddin'e bakıyordu. İmadeddin bu adamın bakışlarını yadırgadı. Eğer korkak bir adam olsaydı, bu herifin vahşi bakışlarından hiç şüphesiz rahatsız olacaktı. Fakat son derece cesur olan İmadeddin, korku nedir bilmiyordu.

Biraz sonra dağın eteğine vardılar. Delikanlı İmadeddin'e atı orada bırakıp kendisini takip etmesini söyledi. İmadeddin tereddüt gösterdi. Delikanlı:

- Atı mutlaka burada bırakmak gerekiyor. Yoksa geldiğiniz yere dönersiniz, dedi.

İmadeddin denileni yapmaktan başka çare bulamadı. Atı bırakıp onun arkasından gitmeye başladı. Yol kısmen kayala-

rın içine oyulmuş, dolambaçlı dar geçitlerden, kısmen de çıkılması zor taş merdivenlerden ibaretti. Delikanlı hiç yorulmadan kaplan gibi sıçrayıp gidiyordu. İmadeddin de ondan geri kalmamak için hızlı hızlı takip ediyordu.

Yol uzun sürdü. Nihayet kalenin çok sağlam olan kapısına vardılar. Delikanlı İmadeddin'e orada durup beklemesini söyledi. Sonra şifreli bir şekilde kapıyı çaldı. Kapı büyük bir gıcırtıyla açıldı. Delikanlı içeri girdi. Kapı tekrar kapandı. İmadeddin orada durup bekledi. Surun duvarlarını gözden geçirmeye başladı. Sur son derece sağlam yapılmıştı. Üzerindeki kuleler de mükemmeldi. Mazgalların arasından bir takım adamların gidip geldiği görülüyordu. Bunlar nöbetçilerdi.

Delikanlı bir süre sonra döndü. Fakat bu defa daha nazik ve kibar davranıyordu. İmadeddin'e kale kapısından içeri girmesini söyledi. İmadeddin içeri girdi. Kapıdan sonra dolambaçlı bir dehlizde yürüdüler. Dehlizin duvarları ve tavanları büyük taşlardan ve kemerlerden yapılmıştı. İki tarafda nöbetçiler harbeleriyle, sıyrılmış kılıçlarıyla putlar gibi hareketsiz duruyorlardı. Bu korkunç manzara ister istemez İmadeddin'i ürküttü. Fakat hemen kendini toplamasını bildi. İşin sonuna kadar sabır ve metanet göstermeye karar verdi.

Yarı karanlık dehlizde yürüye yürüye, üstü açık büyük bir meydana vardılar. Meydanın etrafı kapıları kapalı birçok binalardan oluşmuştu. Delikanlı İmadeddin'e kendisini takip etmesi için işaret verdikten sonra kapılardan birini çaldı. Kapı açılınca delikanlı İmadeddin'e yaklaştı. Tavsiye mektubunu eline verdi. Kapıdan içeri girmesini söyledi. İmadeddin içeri girdi. Kapının içerisi geniş bir taşlık havlu idi. Havlunun bir tarafında perdeli bir kapı vardı. Havlu ve kapı silahşörlerle

korunuyordu. Silahşörler harbelerinin ucuyla odaya girmesini işaret ettiler. İmadeddin perdeyi kaldırarak içeri girdi. Etrafına baktı. Burası çok büyük bir odaydı. Zemini kilimlerle tefriş edilmiş, duvarları silahlarla örtülmüştü. Bir tarafında bukağı, kelepçe ve daha başka işkence âletleri duruyordu. Duvarların dibinde taştan oyulmuş mak'atlar yapılmıştı. Bu mak'atlara arslan, kaplan, ayı postları serilmişti. Odada Şeyh Debus'dan başka kimse yoktu. Şeyh Debus odanın baş tarafında bulunan makatlardan birine oturmuştu. Üzerindeki siyah cübbe bütün vücudunu kaplıyordu. Başında yeşil bir sarık vardı. İmadeddin ona selam verdi:

- Şeyh Debus'un huzurunda bulunuyorum, değil mi?

Şeyh Debus "evet" anlamında başını salladıktan sonra yanına yaklaşıp mektubu vermesi için işaret etti. İmadeddin mektubu verdi. Şeyh Debus açıp okudu. Bitirince İmadeddin'e oturmasını söyledi:

- Oğlumuz Abdurrahim hakkınızda tavsiyede bulunuyor. Şeyhimiz ve imamımız Erşedüddin'e bağlanmak istediğinizi belirtiyor.

- Evet efendim! Böyle bir nimeti elde edebilecek miyim?

Şeyh Debus biraz düşünerek:

- Mümkün. Fakat bir şartla.

- O şartı öğrenebilir miyim?

- İlk şartımız, kalbinizi temiz tutmak, herşeyden vazgeçmek, bütün hayatınızı bu mezhebe vakf etmektir. Bunu yapabilecek misiniz?

- Yaparım.

- Kendinizi kandırmayınız. Ben kalbinizden geçenleri bilemem, fakat büyük şeyhimize hiç bir şey gizli kalmaz. O, kalplerden geçen en gizli şeyleri bilir. Bir kere yüzünüze bakması yeterlidir. Ondan hiç bir şeyi saklı tutamazsınız. Eğer kendinizi tam anlamıyla bu mesleğe vermek istemiyorsanız, boşuna hayatınızı tehlikeye atmayın ve hemen buradan uzaklaşın. Oğlumuz Abdurrahim hakkınızda çok övücü sözler söylediği için size bu nasihatleri veriyorum. Daha gençsiniz, cesursunuz. Kendinize başka işler bulabilirsiniz. Fakat gerçekten kalbinizi bu mesleğe vermiş, bize arkadaş olma nimetini kazanmaya kesin bir şekilde karar vermişseniz, tecrübe ettikten sonra sizi kabul ederiz. Bu sayede hem dünya, hem de ahiret mutluluğunu elde edeceksiniz. Bu konuda kesin bir karar vermeniz için size bir gün mühlet veriyorum. İyi düşününüz, sonra yanıma geliniz.

Büyük şeyhin vekili olan zatın bu sözleri İmadeddin'i son derece etkiledi. Büyük bir tereddüt geçirmeye başladı. Dağlar şeyhinin ilk bakışta kalpten geçen her şeyi bilebileceği hakkında Abdurrahim'in defalarca söylediği sözler hafızasında çakılı duruyordu. Oldukça zor bir konumdaydı. Fakat İmadeddin, ne olursa olsun diyerek, niyetini gerçekleştirmeye kesin karar verdi:

- Ben yolumdan dönmek istemiyorum. Emrettiğiniz gibi bir gün daha beklerim, sonra kesin cevabımı veririm.

Şeyh Debus takdir edici bakışlarla başını salladı:

- Üzerinizdeki silahları çıkarınız. Yanınızda ne kadar para ve eşya varsa, hepsini bana teslim ediniz. Bizde adet böy-

ledir. Hiç şüphe etmeyiniz, bütün bunları sizin namınıza yanımda muhafaza edeceğim.

Bu, İmadeddin'e çok ağır gelmişti. Özellikle üzerindeki hançeri verip silahsız kalmayı bir türlü kabul edemiyordu. Bir süre suskun kaldı.

Şeyh Debus:

- Oğlum! Büyük şeyhe bağlanma nimetini elde etmek isteyenler, verilen her emre tereddüt etmeden uymak zorundadırlar. Öyle ki, ölüme atılmak gerekirse verilen emir hemen yerine getirilmelidir. Başka türlü bu nimete sahip olmak mümkün değildir. Bizce hatırı büyük olan Abdürrahim'in tavsiyesine binaen sizi aramıza girip girirmemekte serbest bıraktım. Aramıza girmeyi kabul etmezseniz, silahlarınızı ve eşyalarınızı size geri verebiliriz.

İmadeddin daha fazla bir şey söyleyemedi. Denilenleri yapmak zorunda kaldı. Kuşağındaki hançeri, ceplerindeki paraları ve mücevherleri çıkarıp Şeyh Debus'a verdi. Fakat silahsız kalınca içine bir korku düştü. Böyle müthiş bir yerde her hangi bir hileye maruz kalabilir, hatta canından bile olabilirdi. Büyük bir merakla Şeyh Debus'un yüzüne baktı. Şeyh aldığı şeyleri bir mendile sardı. Mak'adın bir çukuruna koydu. Sonra kendisini rahatlatmak için gülümsemeye başladı. Diğer odaya gidip dinlenmesini söyledi. İmadeddin bir silahşörün arkasında bir odaya gitti. Orada yalnız kalınca düşünmeye başladı. İfrit gibi adamların arasına düşmüştü. Eğer onlar izin vermezse, kaleden kaçması imkân dışıydı. Oraya girmekle kendisini büyük bir tehlikeye atmıştı. Ne yapacağını bilmiyordu. Selâhaddin ile muhterem babasına verdiği söze aykırı olarak bu işten dönsün müydü, yoksa İsmaili mezhebine girerek

hayatını tehlikeye mi atsındı, bir türlü karar veremiyordu. Diğer taraftan Şeyh Raşidüddin'in gösterdiği kerametlere ve mucizelere dair dostu Abdurrahim'den duyduğu sözler ile bu adamın halk arasında yaygın olan gücünü hatırlayarak bir kat daha hayrete düştü. Korkunun etkisiyle yolundan döndüğü takdirde hem Selâhaddin'in, hem de sevgilisinin yanında kadri, kıymeti kalmayacaktı. Onların yanında kadri kıymeti kalsa bile bizzat kendi gönlü bu işe razı olmayacaktı. Çünkü şahsen korkaklığı kabul etmesi mümkün değildi. İsmaili mezhebine girmesi ise başka bir tehlike ortaya çıkarıyordu. İmadeddin odada dolaşıyor, bütün bunları teker teker zihninden geçiriyordu. Odada bir hasırdan ve eski bir kilimden başka herhangi bir şey yoktu. Küçük bir pencereye yaklaşıp dışarıya baktı. Misyaf dağını kuşatan bataklıklar, ovalar, tepeler ve vadiler uzun bir mesafe oluşturuyordu. Kalenin yüksekliği, kendisini dehşete düşürdü. Yine derin düşüncelere daldı. Nerede bulunduğunu unutacak bir hale geldi. Tam bu sırada bir ayak sesi işitti. Arkasına baktı, uşağa benzeyen bir adam kendisine yemek getiriyordu. Herif yemeği verdikten sonra oradan çıktı. Tekrar düşünmeye başladı. Endişeden ve merakdan canı yemek istemiyordu. Pencerenin dışında göz gezdirirken etrafı bir dereyle çevrili yüksek bir sur gördü. Oranın da İsmaililerin tehlike anında sığındıkları bir kale olduğuna ihtimal verdi.

MUCİZELER

İmadeddin artık düşünmekten yorulmuştu. O zamana kadar yemek yemediği için, acıktığını hissetmeye başladı. Yemeğe baktı. Bir ekmek, bir parça et ve biraz meyvadan ibaretti. Fakat tam elini ekmeğe uzatıyordu ki sanki gizli bir kuvvet buna engel oldu. Vehme kapıldı. Kendi kendine:

-Belki de bu yemek zehirlidir, dedi.

Sonra dostu Abdurrahim'i, onun Debus'a söylediği sözleri hatırlayarak önceki düşüncesinden vazgeçti. Yemeğe yaklaştı. Oturup biraz yedi. En çok meyvaya iltifat etti. Çünkü meyvaya zehir koymak o kadar kolay değildi.

İmadeddin yemek yerken dışardaki meydanda bir gürültü işitti. Ayağa kalkıp kapıdan baktı. Başta nöbetçiler ve silahşörler olmak üzere, kaledeki bir çok kimsenin aralarında konuştuklarını, büyük bir sevinç içinde gülüştüklerini gördü; bunun kendisinin orada bulunmasıyla ilgili olmasından veya hayatının tehlike altında bulunmasından korkmaya başladı. Kulağını verip dinledi. Oradakiler çeşit çeşit dillerle konuşuyorlardı. Çünkü İsmaililer muhtelif milletlerden meydana gelen bir topluluktu. İçlerinde Araplar, Türkler, İranlılar, Kürdler, Çerkezler ve daha başka milletlerden kimseler vardı. Fakat aralarında en çok konuşulan dil Arapçaydı.

Onlar konuşurken bazen Nureddin'in adını anıyorlardı. İmadeddin sözlerinden Nureddin'in öldüğünü anlar gibi oldu. İlk önce yanlış duyduğunu zannetti. Çünkü üç gün önce Şam'dan geçerken Nureddin'in bir arslan gibi atının üstünde

meydandan kaleye doğru hareket ettiğini gözleriyle görmüştü. Bundan maksadın, bütün devlet adamları gibi, İsmaililerden nefret eden Nureddin'in ölüm haberini yaymak, böylece morallerini yüksek tutmak, dolayısıyla aralarındaki birlik ve beraberliği kuvvetlendirmek olduğunu anlamıştı. İmadeddin böyle düşüncelere daldığı bir sırada Şeyh Debus tarafından gönderilen bir adam yanına geldi. Şeyh'in kendisiyle görüşmek istediğini söyledi. İmadeddin derhal Şeyh Debus'un odasına gitti. Şeyh bu sefer yalnız değildi. Aynı elbiseyi giymiş, aynı sarıkları sarmış bir kaç kişi onun iki tarafında oturuyordu. Hiç kuşkusuz bunlar İsmaililerin ileri gelenlerindendiler. Hep birlikte gülüp seviniyorlardı. Şeyh Debus İmadeddin'e sordu:

-Buraya Kudüs'ten gelmiyor musunuz?

-Evet.

-Yolda Şam'dan geçtiniz mi?

-Evet.

-Oranın sultanı olan Atabek ne haldeydi? Kendini görebildiniz miydi?

-Öğle vakti at üstünde Meydan'dan kaleye giderken gördüm.

-Bu ne zaman oldu?

-Üç gün önce.

-Fakat o, bu sabah ölmüş.

İmadeddin, bu ani haber karşısında şaşırdı:

-Ölmüş mü? Bundan emin misiniz? Haberin doğru olduğunu sanmıyorum. Burayla Şam arasında iki günlük bir mesafe var, nasıl oluyor da bu sabah Nureddin ölüyor, aynı gün haber buraya geliyor. Böyle bir şey imkânsızdır.

Şeyh Debus alaylı bir şekilde gülmeye başladı. Yanındakiler de birbirlerine bakarak aynı şekilde hareket ettiler. Şeyh Debus İmadeddin'e yönelerek:

-Oğlum! Seni mazur görüyorum. Çünkü bu haberin bize nasıl geldiğini bilmiyorsun. Bu haber bize postayla geldi. Büyük Şeyh İmam Efendimize vahiy yoluyla bildirildi. Keza Âzıd öldüğü gün, Mısır ile aramızdaki mesafe daha uzun olmasına rağmen bu haberi de aynı şekilde o gün öğrenmiştik. Mısır'da Şair Ammare ile arkadaşlarının idam edildiklerini bildiren haberi de yine o gün öğrenmiştik.

Şeyh Debus bunu söyledikten sonra orada bulunanların şahitliğine başvuran bir tavırla kendilerine baktı. Hepsinin birden söylenenleri tasdik ettiği görülüyordu.

İmadeddin büyük bir şaşkınlığa uğramıştı. Bu işte bir hile olduğunu, Nureddin'in ölmediğini zannediyordu. Kendi kendine: "Şam'dan Nureddin'in vefat ettiğine dair resmi bilgi gelirse bu Şeyh'in son derece önemli bir adam olduğunu kabul etmek gerekir" dedi.

Şeyh Debus İmadeddin'in tereddüt ettiğini ve şaşkınlık geçirdiğini görerek:

-Oğlum! Duyduğun şeyler seni şaşırtmasın. Tarikatimize girmek gibi büyük bir nimeti elde ettiğin zaman daha garip şeylerle karşılaşacak, işte o zaman büsbütün hayret edeceksin. Büyük Şeyhimiz taşlarla konuşur. Taşlar ona cevap verir. Ölülere söz söyler, onlar da derhal karşılık verir.

Şeyh Debus daha sonra sözü arkadaşlarına yöneltti:

-Büyük Şeyhimiz fazla olarak Nureddin'in gırtlak iltihabından öldüğünü haber verdi, dedi.

Daha sonra gözlerini İmadeddin'e çevirerek:

-İsterseniz yarın resmi bilgiler gelinceye kadar bekleyebilirsiniz.

İmadeddin gördükleri ve duydukları karşısında o kadar büyük bir şaşkınlığa düşüyordu ki, neredeyse Raşidüddin'in kerametlerine inanacağı geliyordu. Şeyhin önemli bir şahsiyet sahibi olduğunu kabul etmiş göründü, gelecek olan resmi bilgileri beklemeyi uygun buldu.

Şeyh Debus kendisine bakarak:

-Oğlum! İyi düşünüp kesin karar vermek için tekrar odana gidebilirsin. Şam'dan geldiğini bildiğim için, Nureddin'in ölümünden önceki gelişmeler hakkında bilgin vardır diye seni yanıma davet ettim. Dostun Abdurrahim'in sana son derece samimi sözler söylediğine emin ol. Gerek senin, gerek onun böyle büyük bir nimete kavuşmasını temenni ederim. O, bu nimet yolunda ilerlemesi ve yükselmesi gereken bir adaydır. Her müçtehid gösterdiği gayret kadar bundan feyiz ve nasip alır. Şu anda bu sözlerin ne anlama geldiğini bilemezsin. Fakat daha sonra anlayacaksın.

Şeyh Debus bunu söyledikten sonra İmadeddin'e gitmesi için işaret etti.

İmadeddin aklını kaybetmiş, gördüğü garip manzaralar karşısında hayli şaşırmış bir halde odasına döndü. Dağlar şeyhinin, Nureddin'in ölümünü bildiren haberi eğer doğru çıka-

cak olursa, İsmaililerin örgütüne girmekte bir sakınca görmeyecekti. Bununla birlikte, bazı tereddütlerini gidermek için, bu konuda oldukça eski ve tecrübeli olan dostu Abdurrahim'in bir an önce oraya gelmesini arzu ediyordu. Ama yine de İsmaililerin Sultan Nureddin'in ölüm haberini sevinçle karşılamalarını hoş görmüyordu. Çünkü Nureddin büyük bir hükümdar, melek gibi bir insandı. Aksungur'un torunu olan bu Türk kahramanının -Hazreti Ömer'den ve Ömer bin Abdülaziz'den sonra- alçakgönüllülükte, adalette, merhamet ve şefkatte bir benzeri gelmemişti. Yılmaz bir azimle büyük bir devlet kurmayı başarmıştı. Halkının arasında hiç kimseyi diğerinden ayırmıyordu. Maiyyetinde bulunan komutanlardan biri onun savaşlarda kendini tehlikeye atmaktan çekinmediğini görünce "Sultanım! Size bir fenalık gelirse, İslâmiyyet perişan olur" demişti. Son derece mütevazi bir insan olan bu büyük Türk şu cevabı vermişti:

-Arkadaş! Nureddin kim oluyor ki, ona bir kötülük gelince İslâmiyet perişan olsun! İslâm'ın koruyucusu ancak Allah'dır. Nureddin değil.[52]

İşte onun hakkında dilden dile dolaşan böyle menkıbeler kendisini bir evliya derecesine yükseltmişti. Vefat ettiği zaman altmış yaşında bulunuyordu.

52. **İbnü'l-Esîr:** C. 11, 152.

ABDURRAHİM

İmadeddin o geceyi bunalımlar ve korkunç rüyalar içinde geçirdi. Ertesi sabah oda kapısının çalınmasıyla gözlerini açtı. Biraz telaşlı bir şekilde kalktı, kapıyı açtı. Gelen Abdurrahim'di. İmadeddin onu görür görmez sanki babasıyla veya kardeşiyle karşılaşmış gibi sevindi. İçinde bulunduğu sıkıntının hafiflediğini hissetti, dostunun boynuna sarıldı.

Gülümseyerek karşılık veren Abdurrahim de aynı şekilde hareket etti:

- Galiba bir sıkıntın var, dedi.

- Hayır, sıkıntıda değilim. Fakat bazı konularda tereddüt ediyorum. Duyduğum bu tereddüdü senden başka kimsenin gidermesi mümkün değildir. Seni kardeşim kabul ediyorum. Her konuda sana güveniyorum. Bazı hususlarda seninle istişare etmek istiyorum.

Abdurrahim gülümseyerek ve ciddi bir üslupla konuşarak İmadeddin'e duyduğu güveni dile getirdi. Abdülcebbar onu yanına oturttuktan sonra sordu:

- Şimdi nereden geliyorsun?

- Şeyh Debus'un yanından geliyorum. Bana, zekânı ve cesaretini çok takdir ettiğinden, sana son derece nazik ve kibar davrandığından, düşünüp bir karar vermen için mühlet verdiğinden söz etti.

- Evet. İşte bunu size sormak istiyorum. Bir konu beni öyle bir şaşkınlığa düşürdü ki, ona bir türlü anlam veremedim.

- Hangi konu?

- Dün öğle vakti Şeyh Debus, sultan Nureddin'in dün sabah öldüğünü bana söyledi. Oysa üç gün önce ben kendisini at üstünde ve oldukça sağlıklı bir şekilde diğer bir takım devlet adamlarıyla birlikte koşudan dönerken gördüm.

- Doğrudur. Gayet sağlıklı bir halde at koşusundan dönmüştü. Fakat kaleye girer girmez boğazının ağrıdığını farketti. Muayene sonucunda hastalığının gırtlak iltihabı olduğu anlaşıldı. Doktorlar kan aldırması için tavsiyede bulundular. Nureddin altmış yaşındaki bir adamdan kan alınmaz diyerek reddetti.

İmadeddin, Nureddin'in kaleye girdikten sonra boğaz hastalığına yakalanmasını mümkün gördü.

- Demek ki hastalık birden bire ve şiddetli bir şekilde kendini göstermiş. Süre vermemiş. Kabul edelim ki Nureddin sabahleyin ölmüş. Peki ama bu haber o gün öğleden önce buraya nasıl gelebilir?

Abdurrahim gülerek cevap verdi:

- Bu, büyük Şeyh efendimizin kerametlerindendir. Kudüs'deyken sana bu konuyla ilgili birçok şeyler söylediğimi ne çabuk unuttun. Şeyh efendimiz çok uzak memleketlerde meydana gelen olayları bize daha o gün haber vermiştir. Bundan daha büyük kerametler gösterdiğine pek yakında gözlerinle şahit olacaksın. Onun bu yüksek mevkide bulunmasını boşuna mı zannediyorsun? Böyle olağanüstü özelliklere sahip olmasaydı, binlerce insan kendisine itaat eder miydi? Bugün ona tâbi olanların sayısı altmış binden fazladır. Bunların içinde birçok kahramanlar ve komutanlar da bulun-

maktadır. Hepsi ona itaat etmeyi bir görev bilir. Gerektiğinde hayatlarını bile feda etmekten çekinmezler.

- O halde kararlılığımı sürdürmeyi uygun görüyorsun.

- Evet, öyle münasip görüyorum.

- Fakat silahımı ve paralarımı benden aldılar.

- Onlar için korkmaya gerek yoktur. Niyetinden vazgeçtiğin takdirde onlar sana geri verilecektir. Zaten şeyh efendimizi bizzat gördükten, sözlerini dinledikten, kerametlerine şahit olduktan sonra niyetinden vazgeçeceğini hiç zannetmiyorum. Onun öyle birçok kerametleri...

Abdurrahim sözlerini tamamlamadı. Sanki bir şey söylemek istemiş, fakat pişman olmuş gibi sustu.

İmadeddin:

- Bu konuda seni mütereddid görüyorum. Ne düşünüyorsun?

- Hayır, kardeşim! Tereddüt etmiyorum. Bilirsin ki biz birbirimizle kardeş olduk, dolayısıyla hiçbirimizin başka bir amacı yoktur. Teşkilatımız mert ve kahraman insanları aradığı için senin de bu topluluğa girmeni uygun gördüm. Senin hakkında ne kadar hayırlı olduğunu daha sonra göreceksin. Merakını gidermek için sana bir şey söylemek istedim. Fakat onu söylemem men edildiği için sustum.

- Merakımı giderecek şeyi söylersen, sana duyduğum minnettarlık artar.

- Onu kimseye söylemem. Bu konuda sana kesin söz veriyorum.

Abdurrahim sesini alçaltarak:

- Bu mezhebe girmeye razı olduğun zaman seni öyle şeylerle imtihan ederler ki, olağanüstü cesaret sahibi olmayan kimseler onu yapamazlar. Bütün bunlar ilk etapda çok dehşetli görünür, gerçekde ise bu dehşet görüntüden ibarettir, gerçek değildir. Maksat yeni giren kimselerin cesaretini tecrübe etmektir. Senden bir şey isterlerse hiç tereddüt etme, derhal yerine getir. Hiç korkma. Bu konuda sana daha fazla birşey söyleyemem.

- Cesaretimi mi tecrübe edecekler? İstedikleri kadar tecrübe etsinler! Bana vız gelir! Fakat diğer bir konuyu öğrenmek istiyorum. Onun gerçek mahiyetini bana söyleyebilir misin?

- Hangi şeyi sormak istiyorsun? Belki söyleyebilirim.

- Bu cemaat hakkında anlayabildiğim şey onun reisi olan Raşidüddin akıl ve dirayet, keramet sahibi bir adam olmaktan, ona tâbi olanlar kendisine son derece itaatkâr ve can feda etmeye hazır bulunmaktan ibarettir. Fakat onların bu hallerine karşılık ne gibi mükâfaatlar elde ettiklerini bilmiyorum. Bunların rütbeleri ve mevkileri bir midir, yoksa çeşitli midir? Bazılarını uşak, bazılarını asker, bazılarını da reis ve komutan mevkiinde görüyorum. Şeyh Debus bir sultan gibi davranıyor. Bu teşkilatın veya devletin usulü ve nizamı nedir? Doğrusu onları çok tuhaf görüyorum.

- Doğru söylüyorsun. Bu teşkilatın usulü ve nizamı gibi hiç bir cemaat veya devlette usul ve nizam yoktur. Bu hususta sana bazı bilgiler verebilirim. Yaptığı işlerle, hazırladığı planlarla dünyaya korku salan bu teşkilat bir takım gizli ka-

nunlarla idare ediliyor. Hiç kimse fiilen İsmaili olmadığı takdirde teşkilatın mahiyetini, usulünü ve kanunlarını bilemez. Herşey gizli bir sırdır. Bu sırlar çeşitli tecrübelerden geçirildikten, yeminler ettirildikten sonra ancak erbabına söylenir. Onlar da bu sırları yabancılara söyleyemezler. Bütün bunları ileride öğreneceksin. Rütbelere ve makamlara gelince; teşkilatta ilk dereceyi elde edenlere Fedai, ikinci dereceye yükselenlere "Müstenir," üçüncüye "Reis," dördüncüye "Gerçek Sırlar Erbabı" adları verilir. Büyük şeyhden sonra en yüksek derece bu Gerçek Sırlar Erbabı'nındır. Mezhebi yaymak ve genişletmek için etrafa giden dailer (misyonerler) bu dördüncü dereceye mensup olan insanların arasından seçilirler. Bir İsmailinin elde edeceği ilk derece fedailiktir. Bu derecede yükseleceğini isbat ederse bir süre sonra Müstenir olur. Daha fazla yükselmek için uzun zaman geçirmek ve büyük hizmetler görmek gerekir. Her derecenin kendine özgü sırları ev işaretleri vardır. Ben bugüne kadar fedailikden ileri gidemedim. Dolayısıyla herşeyin sırrını öğrenemedim. Bu sırlara vakıf olmak, dereceden dereceye yükselmekle mümkün olur. Bunlara, İmam Cafer Sadık'ın büyük oğlu İsmail'i son imam kabul ettikleri için İsmaili, Kur'an-ı Kerim'in zahiri ile değil, batını ile amel ettikleri için Batını, sadece yedi imam tanıdıklarından dolayı da Seb'î adları veriliyor. Fâtımiler bu mezhebe mensuptular. En büyük pirimiz Hasan bin Sabbah bu mezhebi Fâtımiler'den aldıktan sonra 483 senesinin Şaban ayında fırka adamlarıyla Alamut Kalesi'ne çıkarak oraya sığınmış ve mezhebi yaymaya çalışmıştı.[53] İşte İsmaililiğin son temeli orada bu şekilde kurulmuştu. Fâtımiler'den Mustansır'ın oğlu Ni-

53. **El-Mülel ve'n Nihal:** C. 2, 32.

zar, Alamut'daki İsmaili hükümdarların ceddi sayılır.[54] Bütün Kuhistan Hasan bin Sabbah'ın halefleri olan İsmaililer'in hâkimiyeti altında bulunmaktadır.[55] Ora halkının büyük bir bölümü Kürt'dür. Büyük şeyhimiz efendimiz Raşidüddin Sinan iş başına gelince İsmaililik büyük bir şan ve şeref kazandı, büyük bir nüfuz sahibi oldu. Kısaca söylemek gerekirse İsmaililik bugün gizli kanunlarla idare edilen bir devletten ibarettir.

Abdülcabbar onun sözünü keserek:

- Yarın ben de girersem senin gibi mi olacağım?

- Evet, fakat beni Müstenir'liğe aday yapmışlar. Çok yakında Müstenir olacağımı ümit ediyorum. Çünkü beni Kudüs'e göndermeleri yükselmem için son bir tecrübeydi. Buraya gelişim o dereceye yükselmek içindir.

- Bu yükselişe ne ile müstahak oldun?

- Teşkilatın çıkarlarına en güzel şekilde hizmet etmek ve canımı esirgememekle müstahak oldum. Her Fedai'nin Müstenir olmadan bunu yapması gerekir. Sendeki mertlik ve cesaret sayesinde bu dereceyi daha önce kazanacağını umarım. Bu mezhebe girmek isteyenlerin içinde senin gibileri azdır.

İmadeddin (veya Abdülcabbar) düşünmeye başladı. Asıl görevini, bir an önce Mısır'a dönmesini gerektiren sebepleri, özellikle sevgilisi Seyyidetü'l-Melik'i birer birer zihninden geçiriyordu. Sevgilisinin Selâhaddin tarafından himaye edildiğini bildiği için, merak edilecek bir halde bulunmadığından emindi.

Abdurrahim onun düşünceye daldığını görünce dedi ki:

54. **İbn-i Hallikân:** C. 1, 101 ve 396.
55. **Mu'cem-i Yakut:** C. 7, 187.

- Artık tereddüt etme. Kesin karar ver. Bunun hiç bir sakıncası yoktur. Fakat işi Sultan Nureddin'in ölümüne dair Şam'dan resmi haber gelinceye kadar tehir edersen daha iyi olur. O zaman büyük şeyhimizin kerametlerini bizzat görürsün ve girmek için daha büyük bir arzu duyarsın.

İmadeddin, Abdurrahim'in kendisini müstereddid bir halde gördüğüne delalet eden bu sözlerine biraz utanarak cevap verdi:

- Gördüğüm ve işittiğim şeylerin beni şaşırttığı bir gerçektir. Ama bunların doğruluğunda şüphe etmediğimi kesin olarak söyleyebilirim.

- Bunların hiç biri bize göre garip şeyler değildir. Hemen belirteyim ki ileride daha büyük ve daha şaşırtıcı şeyler göreceksin. Şimdilik müsterih ol. Aramıza girmekten vazgeçmek istersen sana hiçbir kötülük gelmez. Vazgeçebilirsin. Çünkü büyük şeyhimiz efendimiz isteyen herkesi kolayca kabul etmez. Sözümün doğru olup olmadığını öğrenmek istersen benimle birlikte gel. Aramıza girme talebinde bulunan bir takım adamları sana göstereyim.

Abdurrahim bu sözleri söyledikten sonra ayağa kalktı. Yürümeye başladı. İmadeddin hayret ve tereddüt içinde onu takip etti.

Odadan çıktılar. Meydanı geçerek dar bir yolda yürüdüler. Meydana nazır gürültülü bir yere vardılar. Oraya varınca gürültü daha fazla çoğaldı. Yukarıdan meydana baktılar. Birçok adamların meydanda topluluk oluşturarak, oturup konuştuklarını, bazılarının kaba oyunlarla eğlendiklerini, bazılarının da birbirlerine açık saçık sözler söylediklerini, küfürleştiklerini, büyük bölümünün çehrelerinde ve kıyafetlerinde vahşet ve sefalet saçıldığını gördüler. Abdurrahim:

- Bak, kardeşim! Bu adamları görüyorsun, değil mi? Bunların hepsi İsmaili olmayı taleb ediyor. Bunların ne vahşi, ne sefil, ne kan dökücü, ne kavgacı adamlar oldukları hallerinden, yüzlerinden anlaşılıyor. Teşkilatımızın cinayet işlemekte, kan dökücülükte ne büyük bir şöhret kazandığını bilirsin. Nerede geçinmekten aciz kalan bir cani, bir masum kanı dökücü varsa kalkar, bize gelir, İsmaili olmak ister. Gerçi ben bu cemaatin bütün sırlarına vakıf olamadım. Ama öyle zannediyorum ki, hedefi ve gayesi bundan daha yüksektir. Bu gibi taliplerin sayısı oldukça çoktur. Şu gördüğün insanlar bir kaç günden beri burada bekliyorlar. Oysa büyük şeyhimiz efendimiz bunlara hiç önem vermiyor. Bunların içinden pek azı kabul edilecektir. Fakat senin başka bir mevkiin vardır. Büyük şeyhimiz bunu takdir ediyor. Dolayısıyla Müstenir derecesine yükselmen için uzun süre beklemeyeceğini zannederim.

İmadeddin ile Abdurrahim bu çapulcuları seyrederken içlerinden bir Kürt'ün elindeki kafatasıyla ayağa kalktığını, içindeki şarabı içtiğini gördüler. Herif sarhoş idi. Arkadaşlarından bir Çerkes ona kızdı. Küfürler savurmaya başladı. Elinin tersiyle kafatasına vurdu. Kafatası yere düştü. İçindeki şarap döküldü. Bütün o serseriler büyük bir kahkaha kopardılar. Çerkes'in yaptığı hoşlarına gitmişti. Kürt bu hakarete dayanamadı. Belindeki hançeri çekerek Çerkes'in göğsüne sapladı. Çerkes cansız bir halde yere yıkıldı. Oradaki diğer haşaratlar hep gayrete gelerek, katil Kürt'ü parçalamak istedi. Abdurrahim hemen onlara bağırdı. Tehdit ederek durdurdu. Silahşörlerden bir kaç kişi göndererek katili yakalattırdı. Büyük şeyhin huzurunda yargılanmak üzere kendisini hapse attılar.

RAŞİDÜDDİN SİNAN

İmadeddin bütün bunları gördükçe, işittikçe hayreti artıyordu. Kafasının içi perişan bir halde odasına döndü. Abdulhalim de kendi yerine gitti. Abdurrahim ertesi gün tekrar İmadeddin'in yanına geldi. Raşidüddin'in keşfi ve kerameti ile bilindiği üzere Nureddin'in bir gün önce sabahleyin gırtlak iltihabından öldüğüne dair Şam'dan resmi haber de gelmişti. Şeyh Debus bu resmi haberi İsmaililere okudu. İmadeddin İsmaililerin arasına girmeye artık tamamen karar vermişti. Çünkü Selâhaddin'e karşı Raşidüddin'i öldürmeyi taahhüt etmişti. Muhtemelen Seyyidetü'l-Melik de bu taahhüdden haberdardı. Verdiği sözü yerine getirmeden Mısır'a dönmeyecekti. Dolayısıyla maksadını elde etmek için mutlaka İsmaililiğe girmek zorundaydı. Fakat dağlar şeyhinin kazanmış olduğu makam ve gösterdiği kerametler bu görevi son derece güçleştiriyordu. Esasen İmadeddin'in girip girmemekte gösterdiği tereddüt, İsmaililiğe girmeksizin de görevini yerine getirebileceği ümidine dayanıyordu. Büyük şeyhe yaklaşıp bir hançerle işini bitirmek için İsmaili olmaktan başka hiç bir çare yoktu.

Ertesi gün İmadeddin'in fedailerin arasına katılmak için, büyük şeyhin huzuruna girmesi söz konusuydu. Uykudan erken kalktı. Şeyhin huzuruna gireceğini düşündükçe içinde bir sıkıntı hissediyordu. Aradan kısa bir süre geçtikten sonra dostu Abdulhalim onun yanına geldi. Kendisini harekete geçirmek için neşeli görünüyor, teşvik edici sözler söylüyordu. İmadeddin:

-Şimdi kime gitmem gerekiyor? Büyük şeyhe mi, yoksa şeyh Debus 'a mı?

-Şeyh Debus vasıtasıyla büyük şeyhe gitmen gerekiyor. Buna hazır mısın?

İmadeddin evet dedi. Telaşlanmayı ve korku duymayı kibrine yediremedi. Birlikte yürüyerek şeyh Debus'un yanına vardılar. Debus zaten İmadeddin'i bekliyordu:

-Oğlum Abdülcebbar! Bize katılmak için kesin karar verdin mi?

-Evet, efendim!

Şeyh Debus, Abdülcebbar'a üzerindeki elbiseleri çıkarmasını, kendisine verilen uzun ve geniş beyaz bir gömleği giymesini, baş açık, yalın ayak durmasını söyledi.

Abdulcebbar istenilen kıyafete girdi. Uzun saçlıydı. Saçları dağılarak iki omzuna sarktı. Çok ilginç bir kıyafet içinde görünüyordu. Abdurrahim, Abdulcebbar'a Şeyh Debus'un elini öpmesini söyledi. Abdulcebbar herifin elini öptü. Abdurrahim, Abdulcebbar'a kendisini takip etmesi için işaret verdi. Oradan bir dehlize doğru gittiler. Dehlizde yürümeye başladılar. Yol boyunca silahşörler harbeleriyle nöbet bekliyorlardı. Yolu çok sıkı bir kontrol altına almışlardı. Dehlizden geçerek cami avlusu gibi etrafı direkli ve kemerli bir yere vardılar. Bu yerin başında üstü perdeyle kapalı, iki tarafı cüsseli birer silahşörle muhafaza edilen bir kapı gördüler. Bu silahşörler dilsizdiler. Abdurrahim'i tanıyorlardı. Abdurrahim yanlarına yaklaştı. Kendilerine işaret etti. Girmesine izin verdiler. Abdulcebbar dışarıda kaldı. Zavallı genç gördüğü şeyleri çok garip buluyor, böyle bir mezhebe girmek istediği için pişman

oluyordu. Aradan çok zaman geçmeden Abdurrahim dönerek:

-Büyük Şeyhimiz efendimiz katil Kürd'ün yargılanmasıyla meşguldür. Buna rağmen huzuruna girmenize izin veriyor, dedi.

Önde Abdurrahim olduğu halde kapıdan içeri girdiler. Burası yarı karanlık bir odaydı. Büyük Şeyh Raşidüddin bir koltukta oturuyordu. Yan taraflarda bulunan koltuklarda yüzleri kapalı bir kaç adam görülüyordu. Oturanların içinde Raşidüddin'den başka yüzü açık kimse yoktu. İmadeddin onları bu vaziyette görebilmek için, aniden karşısına çıkan karanlığın etkisinin geçmesini bir kaç saniye beklemişti. Katil Kürd odanın ortasında elleri bağlı ve iki silahşörün arasında duruyordu. Onun bir tarafında maktül Çerkez alkanlar içinde yere serilmişti. Abdurrahim İmadeddin'le birlikte odanın bir tarafında durdular.

İmaddedin, Büyük Şeyh Raşidüddin'e dikkatli bir şekilde bakmaya başladı. Raşidüddin bütün vücudunu kaplayan büyük bir cübbe giymiş, başına yeşil bir sarık sarmıştı. Yüzü buruşmuş, sakalı ağarmıştı. İhtiyar bir adamdı. Fakat gözleri çıra gibi ateş saçıyordu.

Kürd'e dedi ki:

-Burada yanımızda adam öldürmeye nasıl cesaret ettin?

Kürd cevap verdi:

-Efendim! Onu ben öldürmedim. Bana iftira ediyorlar.

-Bir de yalan söylüyorsun değil mi? Unutma ki biz en gizli şeyleri bilebiliriz.

Kürd tekrar inkâr etti:

-Efendim! Bana iftira ediyorlar. Şahid isterseniz getirebilirim. Yemin de edebilirim.

-Şahid getirmeye, yemin etmeye gerek yok. Şimdi öldürülen adama soracağım, o bana gerçeği söyleyecektir.

İmadeddin şeyhin bu sözlerini işitince ürktü. Raşidüddin bir put gibi yerinden kalktı. Maktülün yanına yaklaştı. Sanki tehdit ediyormuş gibi parmağıyla işaret ederek:

-Seni öldüren bu Kürd değil mi, diye bağırdı.

Etrafta korkunç bir sessizlik hüküm sürüyordu. Herkes büyük bir merakla maktülün ne diyeceğini duymak istiyordu.

Maktül hafif bir sesle:

-Evet, beni o öldürdü, dedi.

Raşidüddin tekrar sordu:

-Seni neyle öldürdü?

Maktül:

-Hançerle, hançerle, dedi.

İmadeddin maktülün konuştuğunu görünce çok heyecanlandı, vücudu baştan ayağa titremeye başladı. Dehşetli bir manzarayla karşı karşıyaydı. Kürd, Çerkesi öldürürken gözüyle görmüştü. Çerkes'in cansız bir cisim olduğuna şüphe yoktu. Böyle bir ölüyü konuşturmak ne harikulade bir olaydı!!!

Raşidüddin ölüyü söylettikten sonra yerine dönüp oturdu. Katili hapishaneye götürmelerini, maktülü de defnetme-

lerini silahşörlere söyledi. Katili alıp götürdüler. Maktülü de oradan uzaklaştırdılar. Herkes büyük bir şaşkınlık içinde kalmıştı.

Sonra Raşidüddin Abdurrahim ile Abdulcebbar'dan başka ayakta duranlara oradan çıkmaları için işaret etti. Odada büyük Şeyh ile yüzü kapalı olanlar, Abdurrahim ve Abdulcebbar kaldı. Raşidüddin, Abdurrahim'e Abdulcebbar'ı kendisine takdim etmesini söyledi. Abdurrahim, Abdulcebbar'ın elinden tutarak Büyük Şeyh'in yanına yaklaştırdı.

Raşidüddin İmadeddin'e hitaben:

-Abdulcebbar! Doğru söyleyeceğini, bu Kürd gibi yapmayacağını umarım. Biliyorum sen de Kürd'sün. Fakat doğru sözlü bir adam olduğunu halinden anlıyorum. Bize katılmak mı istiyorsun?

-Evet, efendim!

-Böyle bir karar vermekle ne kadar zor bir işe teşebbüs ettiğinin farkında mısın?

-Evet.

-Kendini aldatma. Tereddüt ediyorsan veya korkuyorsan şimdiden memleketine dönebilirsin. Biz ancak tereddüt etmeyen, her hangi bir şeyden korkmayan adam istiyoruz. Ne büyük tehlikelerle karşı karşıya geleceğini biliyor musun?

-Biliyorum.

-Hangi düşünceyle bize arkadaş olmak istedin?

-Büyük Şeyhimizin Efendimizin hizmetinde bulunmak benim için yeterlidir.

-Nereden geliyorsun?

-Kudüs'ten.

İmadeddin bütün bu sorular karşısında korkmaya başladı. Fakat sabrını ve metanetini muhafaza etmeye çalıştı.

Raşidüddin:

-Şimdi Kudüs'ten geldiğini biliyorum. Daha önce nereden geldiğini öğrenmek istiyorum.

Ne cevap vereceğini bilemeyen İmadeddin sustu. Doğru cevap vereyim mi, vermeyeyim mi, diye düşünüyordu. Raşidüddin'in, içinden geçenleri keramet yoluyla bileceğini düşünerek dili kekelemeye başladı. Raşidüddin tekrar konuştu:

-Oğlum! Anlaşılıyor ki cevap vermeye korkuyorsun. Korkma. Sen mert bir delikanlısın. Az önce gördüğün sefil ve cahil kimseler gibi değilsin. Seni bir şey söylemeye mecbur etmem. Sadece saçının bir teline sorarım. O bana her şeyi söyler.

Raşidüddin bu sözleri söyledikten sonra, Abdurrahim'e, İmadeddin'in omuzlarına sarkan saçlarından bir kıl koparıp kendisine getirmesi için emir verdi. Abdurrahim emri yerine getirdi. Raşidüddin kılı baş parmağıyla şehadet parmağının arasında tutarak konuşmaya başladı:

-Abdulcebbar'ın kılı! Bana söyle. Sahibin Kudüs'ten önce neredeydi?

İmadeddin hafif bir sesin "Kahire'den" dediğini işitti.

Raşidüddin kıla tekrar sordu:

-Sahibin orada kimin yanındaydı? Kendisi kimdir?

Kıl yine zayıf bir sesle cevap verdi:

-Yusuf Selâhaddin'in yanındaydı. Kendisi onun hassa zabitlerindendir.

Bu sözleri duyan İmadeddin korkudan titremeye başladı. Cevap vermekten aciz kaldı. Raşidüddin'in sorgulamayı sürdürmesi kendisini son derece endişeye düşürdü. Çok zor ve tehlikeli dakikalar geçiriyordu. Fakat Raşidüddin sorgulamaya devam etmedi. Selâhaddin'in adını işitir işitmez içini çekti. Elindeki kılı attı. Büyük bir samimiyyetle:

-Selâhaddin Yusuf! Allah ömrünü uzun etsin, dedi.

İmâdeddin Büyük Şeyh'in bu halini yadırgadı. Korkusu biraz azalmaya başladı. Yine sessiz kaldı. Raşidüddin:

-Sen ayrıldığın zaman Selâhaddin ne durumdaydı? Sağlığı yerinde miydi?

-Evet efendim, yerindeydi.

-Allah'a hamdolsun.

İmadeddin, Raşidüddin'in yüzünde sebebini anlayamadığı ani bir değişiklik gördü. Fakat hâlâ kendisinin hangi maksatla geldiğinin anlaşılmasından korkuyordu. Raşidüddin sözü tekrar kendisine yönelterek:

-Selâhaddin'in sıhhat ve afiyette bulunmasından dolayı Allah'a hamd ediyorum. Aramıza katılmayı hâlâ istiyor musun?

-Evet efendim!

-Ne yapman istenildiğini biliyor musun?

-Hayır. Fakat efendimiz ne emrederse, yerine getirmeye hazırım.

Raşidüddin yüzündeki ekşimeyi değiştiremeyen bir tebessüm ile gülümseyerek:

-Abdulcebbar! Cevabını beğendim. Cemaatimize katılmayı başarırsan hem dünyayı, hem ahireti kazanırsın. Fakat bu, kolay bir şey değildir.

Raşidüddin bunu söyledikten sonra ayağa kalktı. İmadeddin'e arkasından gelmesini işaret etti. İmadeddin ne fikirde bulunacağını anlamak üzere Abdurrahim'e baktığı halde Şeyh'i takip etmeye başladı. Abdurrahim "Korkma, Şeyhin dediklerini yap" anlamında bir takım işaretlerde bulundu. Raşidüddin o karanlık ve büyük odanın bir kenarına varınca durdu. İmadeddin'e, oradaki bir çukuru eliyle göstererek "bak" dedi.

İmadeddin baktı. Çukur sonsuz ve müthiş bir uçurumdu. Raşidüddin:

-Eğer fedakârlığında samimi isen kendini bu uçurumdan aşağı at, dedi.

İmadeddin tekrar uçuruma baktı. Kendini oradan aşağı atmak, kesin olarak ölüme atılmaktı. Gizliden gizliye Abdurrahim'e baktı. Abdurrahim göz işaretleriyle "atıl" demek istiyordu. İmadeddin Abdurrahim'in dostluğuna emindi. Fakat yine de bir an için tereddüde düştü. Bu işte bir hile bulunmasından, Raşidüddin'in işi anlayarak böylece kendisinden intikam almak istemiş olmasından korkuyordu. Fakat Abdurrahim'in daha önce kendisine gizlice söylediği şeyleri hatırladı. Teşkilata girme isteğinde bulunan kimsenin bir takım tehlikeli gösterişlerle korkutulduğunu kendisine söylemişti. İmaded-

din esasen korkuya alışmış değildi. Her emri yerine getirmeye hazır bulunduğuna dair daha önce söylediği sözü hatırladı, uçurumdan aşağı atılmak üzere çukurun kenarına yürüdü. Fakat çukurun kenarına varıp da ayağı aşağıya kaymadan önce, çukur derhal kapandı, beri tarafında zararsız başka bir çukur açıldı. İmadeddin kendini öyle kaybetmişti ki, sağ kaldığına bir türlü inanamıyordu.

Raşidüddin ise elinden tutarak:

-Niyetinde samimi olduğunu şimdi anladım. Eğer böyle davranmasaydın helak olacaktın. Bu sayede uçurumun ağzı ilk durduğun yere intikal etti, dedi.

Raşidüddin, İmadeddin'e odaya dönmesi için işaret ederek:

-İstediğin nimete hak kazandın. Bu dakikadan itibaren en seçkin oğullarımızdan biri oldun.

Büyük Şeyh gelip yerine oturdu. Karşısında duran uşaklardan birine kadeh getirmesi için işaret etti. Uşak bir kadeh getirdi. Raşidüddin yanında bulunan bir şişeden kadehe bir sıvı akıttı. İmadeddin'e hitaben:

-Sadık ve samimi isen bu, hayat suyu ve cennet yoludur. Yalancı isen öldürücü bir zehirdir. İtaat edeceğine dair verdiğin söz de duruyorsan al, bunu iç.

İmadeddin kadehi eline aldı. Bir an için tereddüt etti. Gizlice dostu Abdurrahim'e baktı. Abdurrahim yine bakışlarıyla, denileni yap işareti verdi. İmadeddin kadehteki sıvıyı içti. Büyük Şeyh oturması için işaret etti. İmadeddin oturdu. Aradan bir kaç saniye geçmeden bütün vücudunun uyuşmaya başladığını hissetti. Sonra büsbütün kendini kaybetti.

HAŞŞAŞİLERİN CENNETİ

İmadeddin içinde bulunduğu uyuşukluktan kurtulup, gözlerini açtığı zaman kendini cennet gibi bir bahçede gördü. Bahçe olağanüstü güzelliğe sahipti. Her taraf rengârenk çiçeklerle, meyva ağaçlarıyla, sularla, havuzlarla doluydu. Ağaç gölgelerinin altında akan sular, ötüşüp uçuşan kuşlar bahçeye ayrı bir güzellik kazandırıyordu. Kendisini içinde bulunduğu sarhoşluktan uyandıran ilk şey tatlı bir rüzgarın yüzünü ve bir elin alnını okşaması oldu. Etrafına bakındı. Alnını okşayan el, vücudu baştan aşağıya şeffaf bir elbiseye bürünmüş olan ve bir ay parçası gibi güzel görünen bir kızın veya bir hurinin eliydi. Güzel kız, elinde tuttuğu devekuşu tüyünden bir yelpaze ile kendisinin yüzünü yelpazeliyordu. Sol elini, sanki terini silmek istiyormuş gibi alnına koymuştu. İmadeddin ilk önce kendini bir rüyada zannetti. Uyanıp kalkarsa o güzel rüyanın sona ereceğini düşünerek biraz daha uykuda kalmak istedi. Fakat huri gayet tatlı bir sesle kendisine şöyle dedi:

- Kalk, sevgilim! Kalk! Ne zamana kadar uyuyacaksın!

İmadeddin rüyada olmadığını anladı. Doğrulup oturdu. Üstüne başına baktı. En büyük devlet adamlarının giydiği son derece gösterişli bir elbise giymiş olduğunu gördü. Bizzat Selâhaddin'in en süslü saltanat elbisesi bile bundan daha parlak değildi. Başına sırmalı ve ipekli kumaştan bir sarık koymuşlardı. Gayet kıymetli bir kilimin üzerine serilmiş, altın sırmalı ipekli bir minderin üzerinde oturuyordu. İmadeddin alık alık etrafa baktı. Gözlerini kâh o güzel huriye, kâh önünde ve etrafında bulunan ağaçlara, çiçeklere, fıskiyelere, selsebillere,

ırmaklara yöneltiyordu. Kuşların nameleri, suların şırıltısı kulaklarını; çiçeklerin güzel kokusu burnunu okşuyordu. Öyle muhteşem ve güzel bir dünya ki, daha önce ne benzerini görmüş, ne de böyle bir şeyi hatırına getirmişti.

İmadeddin büyük bir şaşkınlık içerisinde bu cennet âlemini seyredip dururken, o huri gibi kız ince tülü yüzünden sıyırdı, altın renkli saçlarını omuzlarına sarkıttı. Etkileyici gözlerle İmadeddin'e bakmaya başladı. İmadeddin hiç bir harekette bulunmadı. Yalnız ona bakmakla yetindi. Onun ne yapacağını beklemeye koyuldu. Güzel kız tokalaşmak için elini uzattı. İmadeddin hâlâ bir rüyada bulunduğunu zannediyordu. İster istemez elini uzattı. Güzel kız İmadeddin'in elini sıkarak:

- Abdülcabbar! Hâlâ kendini rüyada mı zannediyorsun? Büyük şeyhimizin efendimizin elinden ebedi hayat suyunu içtiğini unutuyor musun? Sen şu anda bu işe hak kazananlardan başka hiç kimsenin giremeyeceği cennetde bulunuyorsun, dedi.

İmadeddin, Raşidüddin'in elinden içtiği kadehi hatırladı. Büyük şeyhin gücüne ve dehasına, gerçek bir cennete intikal ettiğine, o güzel kızın hurilerden biri olduğuna inanmak istedi. Fakat o sırada Seyyidetü'l-Melik hatırına geldi. Rahatsız olmaya başladı. Kendi kendine: "Kalbim benim değilken bu kadın neden onu kapmaya çalışsın?" dedi. Kadından uzaklaştı. Huri kendisinden bu cefayı görünce oradan kalkıp gitti. Sonra gözden kayboldu.

İmadeddin bulunduğu yerden kalktı. Sırmalı ve renkli bir kilim gibi bir çemenzarın üzerinde yürümeye başladı. Biraz uzakta suyu berrak, küçük bir ırmağın aktığını gördü. İki tarafında bulunan meyveli ağaçlar dallarıyla sanki ırmağı ku-

caklamak istiyormuş gibi suya doğru uzanmışlardı. Güneşin ziyası dalların arasından suyun üzerine düşerek hoş bir manzara meydana getiriyordu. İmadeddin ırmağın kenarına yaklaştı. Işığın akarsuyun dibindeki çakıl taşlarına nasıl yansıdığını seyretmeye başladı. Irmağın diğer kenarına bakarken, ağaçların içinden ipekli ve sırmalı bir tüle bürünen bir hurinin ırmağa doğru yaklaştığını gördü. Huri gülümseyen bir yüzle ona doğru geliyordu. İmadeddin ara yerde ırmağın bulunmasından memnun olmuştu. Çünkü bu güzel kızın ırmağın kenarına varınca orada duracağını, kendisiyle ancak uzaktan konuşabileceğini zannediyordu. Halbuki o güzel kız ırmağın kenarına varınca, suyun üstünde yürümeye başladı. Ayakları ıslanmadan ırmağı geçti.

İmadeddin bu manzara karşısında dehşete düştü. Çünkü güzel kızın çıplak ayakları ıslanmadığı gibi su da bulanmamış, akıntısında bir değişiklik meydana gelmemişti. Öyleyse orası hârikulâde bir yerdi. Dünyanın dışında bir şey olmalıydı. O güzel kızlar da melek cinsinden hurilerdi. Tatlı tatlı esen rüzgar kızın saçlarını dağıtıyor, şeffaf örtüsünün kenarlarını dalgalandırıyordu. Huri işte bu manzara ile İmadeddin'e yaklaştı. Kendisini kucaklayacakmış gibi kollarını ona doğru uzattı. İmadeddin fikren Seyyidetü'l-Melik'in hayaliyle meşguldü. Kalbi başka bir aşkı kabul etmiyordu. Dolayısıyla bu huriye önem vermedi. Gerçi hurinin yüzünde Seyyidetü'l-Melik'e bir benzerlik vardı. Bir an için, onun bizzat sevgilisi olduğuna, Raşidüddin'in mucize yoluyla onu oraya getirdiğine ihtimal vermek istedi. Fakat o zamana kadar kendisine büsbütün yaklaşan, elini sıkmak için uzatan huriye dikkatli bir şekilde bakınca o benzerliğin bir serap gibi uçup gittiğini gördü. O da ister istemez elini uzattı. Tokalaştılar. Kız etrafına çok güzel

kokular saçıyordu. Tokalaştıktan sonra elini İmadeddin'in omzuna koydu. Gördüğü bütün bu ilginç manzaralar karşısında şaşırıp kalan zavallı delikanlı kızı sorguya çekmek istedi:

- Sen kimsin, ben neredeyim, diye sordu.

- Nerede bulunduğunu bilmiyor musun? Dağlar şeyhi büyük imamımız efendimizin cennetindesin.

- Büyük imamın maiyetinde bulunan halkın hepsi buraya mı gelir?

- Evet, fakat burada kalmayı başaranlar, onun uğrunda büyük hizmetlerde bulunanlardır.

Huri İmadeddin'in elinden tutarak yürümeye başladı. Çayı kendisiyle geçmesini istedi. İmadeddin tereddüt etti. Huri elinden çekerek:

- Yürü, korkma, dedi.

İmadeddin huri ile birlikte ırmağın üstünde yürümeye başladı. Ayaklarıyla suyun arasında sert bir şey üzerine basıyordu. Suyun kendi ayaklarının altında donduğunu zannetti. Irmağın diğer kenarına vardılar. İmadeddin huriye sordu:

- Demek ki ben burada kalmayacağım.

- Sen daha işin başındasın. Büyük şeyhimizin efendimizin emrine itaati ve fedakârlığı tahakkuk edenlerin görecekleri mükâfaatlardan bir örnek göstermek için seni buraya getirdiler. Bu mükâfaatlara hak kazanmanı temenni ederim.

İmadeddin bu sözlerden orada sınırlı bir zaman için kalacağını, ondan sonra bu âlemden çıkacağını anladı. Hava almak ve diğer ilginç manzaraları görmek için bu cennette bi-

raz gezinmek istedi. Her taraf güllerle, yaseminlerle, çeşit çeşit çiçeklerle süslenmişti. Tavus dahil her türlü kuş vardı. Bunlar özel olarak eğitilmişti. Huri yanlarından geçtikçe ona yaklaşıyorlar veya uçuşup ellerine, omuzlarına konuyorlardı. Sanki onunla konuşuyorlardı. O sırada İmadeddin bir aslan gürlemesi işitti:

- Bu ses, aslan gürlemesi değil mi, diye sordu.

Huri:

- Evet, dedi. Ondan korkuyor musun? Korkma, aslanlar buranın halkına kötülük yapmazlar.

Huri, aslanın bulunduğu yere gitti. Koca bir aslan bir ağacın altında, inine yakın bir yerde duruyordu. Gözleri dehşet saçmasına rağmen kendisi sakin bir halde görünüyordu. Huri elini uzatarak onu bir kediyi okşar gibi okşadı. Aslan hiç bir harekette bulunmadı.

İmadeddin, huri ile birlikte cennetin içinde tekrar dolaşmaya başladı. Bahçenin bir tarafında, gölgelerin altında, çiçeklerin içinde ayrı ayrı ufak köşkler vardı. İmadeddin huriye bunları sordu. Huri:

- Bu yerler büyük şeyhimize fedakârca hizmette bulunanlara tahsis edilmiştir. Bu adamlar burada zevk ve sefa içinde yaşarlar. Hiç bir şeye muhtaç olmazlar.

Huri, İmadeddin'i bir süre daha gezdirdikten sonra bir duvara yaklaştı. İmadeddin duvarın bir deliğinden dışarı baktı. Sudan, yeşillikten mahrum kupkuru bir dere göründü. İnsan kafataslarının arasında yılanlar, yırtıcı hayvanlar dolaşıyordu. İmadeddin:

- Galiba burası da cehennem, dedi.

- Evet, orası da öyledir. Büyük şeyhimize itaat etmemiş olsaydın, senin yerin de orası olacaktı.

İmadeddin orada fazla durmak istemedi. Huri ile birlikte döndü. Huri ona işveli tavırlar gösteriyor, etrafdan çiçekler, meyvalar toplayarak kendisine takdim ediyordu. İmadeddin yolunu kaybetmiş bir insan gibi şaşkın bir halde bulunuyor, ne yapacağını bilmiyordu. Çok derin bir düşünceye dalmıştı. İşte bu anda bir ses işitti. Bütün vücudu titredi. Damarlarındaki kan dondu. Ses, Seyyidetü'l-Melik'in sesiydi. Kendisinden imdad istiyordu. İmadeddin sevgilisinin kendisine yakın bir yerde bulunduğunu zannederek sağa, sola bakmaya başladı. Huri onun bu haline şaşırarak:

- Sana ne oldu, niçin durdun, diye sordu.

- Bir şey işitmiyor musun?

- Hayır. Sen ne işitiyorsun?

İmadeddin susarak etrafı dinledi. Hiç bir ses işitilmiyordu. Hata ettiğine, o sesi işitmesinin Seyyidetü'l-Melik'i çok düşündüğünden kaynaklandığına, onun ruhunun kendisini ziyarete veya selamlamaya geldiğine kâni oldu. Ama şu da bir gerçekti ki, o ses, imdad isteyen bir sesti. Acaba Seyyidetü'l-Melik bir tehlikeyle mi karşı karşıya gelmişti? Onu kurtarmaya koşmak gerekmiyor muydu? Yoksa ona duyduğu muhabbette sebat etmek için kendi kalbinin bir ihtarı mıydı? İmadeddin derin bir üzüntüye düştü. O cennet denilen yeri bir an önce bırakıp çıkmayı temenni etmeye başladı.

Bu sırada hurinin ayak seslerinden başka bir ayak sesi işitildi. Gelen ay parçası gibi güzel bir oğlandı. Sarı saçlarını

örme halinde arkasına ve omuzlarına sarkıtmıştı. Mavi renkli ipekler içindeydi. Beline sardığı ipekli bir kuşağın iki tarafını göbeğine bağlamıştı. Oğlan İmadeddin'e yaklaşınca büyük bir saygıyla başını eğdi. Güzel ve cilveli bir sesle:

- Efendimiz, lütfen yemeğe gelirler mi?

İmadeddin sanki ne düşündüğünü soruyormuş gibi huriye baktı. Huri gülümseyerek ve işveli davranarak:

- Efendim! Yemeğe buyrunuz. Öğle yemeğinin zamanı geldi, dedi.

İmadeddin kendi düşüncelerine dalmış olduğu için yemeği hatırına getirememişti. Yemek sözünü duyunca karnının acıktığını hissetti. İki tarafı rengarenk çiçeklerle süslenmiş, zemini gayet düzgün bir yolda yürümeye başladı. Saray kapısı gibi muhteşem bir kapıya vardı. İnsanın iştahını kabartan güzel yemek kokuları daha önceden gelmeye başlamıştı. Öyle güzel kokular ki, ancak Fâtımiler'in saraylarında, bayramlarda duyulabilirdi. İmadeddin kapının yanına yaklaşınca, kapı kendi kendine açıldı. Diğer kölenin kıyafetinde iki köle daha karşılamaya çıktılar. İmadeddin ile huri onları takip ettiler. Muhteşem sofalardan geçerek, yemek salonuna vardılar. Orası âdeta bir saraya benziyordu. Göz kamaştırıcı mefruşat ile tefriş edilmişti. Duvarlar büyük bir sanat eseri olan resimlerle süslüydü. Perdeler hep sırmalı ve ipekliydi. Eşyalar altın yaldızlıydı. Yemek salonunun dört duvarı ve tavanı aynadan yapılmıştı. İçine girildiği zaman, insan kendini yirmi otuz kere görüyordu. Böyle şeyler o zamanlar hiç bir yerde bilinmiyordu. Raşidüddin bütün bunları insanları kendine çekmek için yaptırmıştı.

Salonun ortasında gayet mükellef ve üstü kırmızı atlas ile örtülü bir yemek masası vardı. Etrafına da sırmalı atlas geçirilmiş, sandalyeler konulmuştu. Hurinin daveti üzerine İmadeddin o sandalyelerden birine oturdu. Huri de yanında yerini aldı. Derken yemekler gelmeye başladı. Etli yemeklerden, tatlılardan, meyvalardan oluşan bu yemekler son derece nefis şeylerdi. Köleler hizmete hazır bir şekilde duruyorlardı. Huri İmadeddin'e işveler gösteriyor, ona lokma lokma yemek yediriyor, büyük bir ikramda bulunuyordu. Bütün bu şeyler cennet taklidiydi. Her şey bol, her türlü zevk ve sefa mevcuttu. Huriler, en güzel kızlardan, köleler en yakışıklı delikanlılardan seçilmişti. Her şey olağanüstü bir manzara arz ediyor, insanı ferahlandırıyor, zevkten dört köşe ediyordu.

İmadeddin bütün bu manzaraların içinde kendini, Seyyidetü'l-Melik'i unutur gibi oldu. Kendini gerçek cennette zannetmeye, hurinin işveli hareketlerine karşı o da aynı şekilde karşılık vermeye başladı. Oysa bu sefer kendisi muhabbet göstermek istedikçe, huri ondan çekiniyordu. Huri onun sarhoş olduğunu, arzu edilen tesire mağlup düştüğünü anlayınca:

- Efendim, dedi. Siz buraya ebedi mutluluğu elde etmek için getirilmediniz. Şeyhimiz efendimize sadakat ve hizmet edenlerin nasıl bir mutluluğa kavuşacaklarını gözlerinizle görmek için getirildiniz. Büyük şeyhimizin uğrunda hayatını feda etmeyen hiç kimse bu nimete nail olamaz.

İmadeddin hurinin iltifatı kesmesinden, zorluk çıkarmaya başlamasından rahatsız oldu. İçtiği şarabın etkisiyle işvebazlığa devam etmek istedi:

- Biraz önce sen işvebazlık yapıyordun. Ben de senden çekiniyordum. Şimdi ben sana yaklaşmak istiyorum. Sen bana iltifat etmek istemiyorsun. Yoksa beni aldatıyor muydun?

- Hayır, aldatmıyordum. Az önce söylediğim gibi, seni bu nimetin ve saadetin içinde kalmak için buraya getirmediler. Yalnız göstermek için getirdiler. Burada her türlü zevk ve sefaya, ebedi mutluluğa hak kazanmak için şeyhimize efendimize büyük hizmetler yapmak gerekiyor. Eğer bu hizmetleri yerine getirirsen, sürekli kalmak için buraya gelirsin. Ben de senin emrinin altında bulunurum. Her şey emrine tâbi olur. Kuşlar bile ayaklarına gelir. Gördüğün bütün bu şeyler küçük birer örnektir. Ben de seni görünce sevdim, senden önce beni hiç kimse bu kadar etkilemedi. Fakat şeyhimizin efendimizin emrine aykırı hiç bir harekette bulunamam. Şeyhimiz efendimiz gizli her şeyi bilir. Hiç kimse onun emrine aykırı hareket edemez. Aramızda meydana gelen muhabbetin bir belirtisi olmak üzere, bana mahsus olan güzel bir kokuyu saçlarına süreceğim.

Huri bunu söyledikten sonra koynundan ufak bir şişe çıkarıp açtı. Şişeden öyle güzel bir koku yayıldı ki, o zamana kadar İmadeddin böyle güzel bir koku koklamamıştı. Huri işte o kokudan İmadeddin'in saçlarına sürerek:

- Bu kokuyu aramızda yadigâr olarak muhafaza et. İnşaallah, bir daha ayrılmamak üzere kavuşuruz, dedi.

Huri güzel bir delikanlı olan İmadeddin'e büyü bir ilgi duymaya başlamıştı. İmadeddin ise bu garip şeylerden Raşiddin'in müthiş bir adam olduğunu anlamakdan kendini alamıyordu.

Yemek bittikden sonra İmadeddin'i uyku bastı. Huri onun yanında olduğu halde ipekli bir mindere uzandı. Derhal derin bir uykuya daldı.

ALLAH SELÂHADDİN'İN ÖMRÜNÜ UZUN ETSİN

İmadeddin uykudan uyandığı zaman kendini, daha önce olduğu gibi, beyaz bir gömleğin içinde, saçları perişan bir halde Raşidüddin'in odasında gördü. Sağına, soluna, üstündeki elbiseye bakmaya başladı. İlk önce bir rüya gördüğünü sandı. Fakat saçlarındaki ve ellerindeki kokuyu koklayınca gördüğü şeylerin gerçek olduğunu anladı. Biraz sonra kendini topladı. Raşidüddin'i daha önce nasıl bıraktıysa öylece yerinde oturuyor buldu. Dostu Abdurrahim de yanında duruyordu. İmadeddin büyük bir sevinçle Abdurrahim'e sarıldı. Abdurrahim:

-Cennetin kokusu saçlarından yayılıyor. Seni tebrik eder, bu mutluluğun devamlı olmasını temenni ederim. Şimdi kalk. Efendimizin önünde diz çök. Dizini öp. Ömrünün uzun olması için dua et, dedi.

İmadeddin ayağa kalkarak Büyük Şeyh'in yanına vardı. Diz çöktü. Şeyh'in dizini öpmek istedi. Raşidüddin onu bırakmadı. Elini verdi. İmadeddin Şeyh'in elini öptü. Raşidüddin:

-Artık bundan sonra seni fedailerimizden biri kabul ediyoruz. Kısa bir süre sonra Müstenir derecesine yükseleceğini ümit ederim. Kalk, odana git. Sana iyi bakması için, Şeyh Debus'a tavsiyede bulundum. Fakat buradan ayrılmadan önce seni bir söz ile takviye etmek isterim.

Büyük Şeyh bunu söyledikten sonra ayağa kalktı. İmadeddin'in gözlerine dik dik bakarak onu da birlikte kaldırdı.

Raşidüddin'in öyle keskin gözleri vardı ki, bakan insanı derhal etkisi altına alıyordu. İmadeddin'in ellerini tuttu. Şiddetli bir şekilde sıkarak bir kaç saniye hareketsiz durdu. Sonra "ağzını aç!" diye bağırdı. İmadeddin ağzını açınca ağzına tükürdü:

-İtaatkâr bir fedai ol, dedi. Sonra ellerini bıraktı. Onu alıp kendi odasına götürmesi için Abdurrahim'e işaret etti.

Abdurrahim ile İmadeddin hiç bir şey konuşmadan oradan ayrıldılar, Şeyh Debus'un odasına gittiler. İmadeddin kendisine büyü yapılmış veya son derece sersem bir hale gelmiş gibi hayret ve dehşet içinde kaldı. Şeyh Debus'un odasına varınca İmadeddin elbisesini değiştirdi. Şeyh Debus kendisini, Büyük Şeyh'ten gördüğü memnuniyetten dolayı tebrik etti. Ona hançerini, paralarını ve mücevherlerini geri verdi. Çünkü artık o da onlar gibi İsmaili olmuştu.

Fakat İmadeddin o cennet hayatından bildiğimiz dünya hayatına intikal edince Selâhaddin ile birlikte Seyyidetü'l-Melik'i tekrar düşünmeye başlamıştı. Bir gün önce büyük merakla dinlediği bir şeyin gerçek mahiyetini öğrenmek için Abdurrahim ile tenha bir yerde görüşmek merakına düşmüştü. O şey, Raşidüddin'in "Allah Selâhaddin'in ömrünü uzun etsin" Demesinin sırrını ve hikmetini öğrenmekti. Çünkü Raşidüddin'in Selâhaddin'i öldürmeye bir kaç defa teşebbüs ettiğini biliyordu. Durum böyle olunca, Selâhaddin'in ömrüne dua etmesi tam bir muamma idi.

Abdurrahim'e gelince, o gece onun Müstenir derecesine yükseltilmesi kararlaştırılmıştı. Dostu İmadeddin'e veda edip gitti. İmadeddin o geceyi kesik uykular ve rahatsız edici düşünceler içinde geçirdi. Dünyanın başına bela kesilen İsmaili-

lerin müstahkem kalelerini, adam öldürmekten ve cinayet işlemekten ibaret olan tarikatlerinin garabetini, sayılarının çokluğunu, cennetlerini ve cehennemlerini, azgın caniler yetiştirmek için başvurdukları vasıtaları, dağlar şeyhinin böyle büyük ve azgın bir güruhu o şekilde idare edebilmek için ne gibi şeytanlıklar gösterdiğini, etrafındaki zebanleri uzun uzadıya düşündü. Düşündükçe bütün vücudu baştan başa ürperiyordu. Bu cehennemi teşkilatın devam etmesi için büyük masraflar gerekiyordu. Selâhaddin'in babası Necmeddin'in, bunların parayla adam öldürdüklerine dair olan sözlerini hatırına getirdi. Bu sözleri esassız bulmadı.

Kısacası, İmadeddin o geceyi büyük bir sıkıntı içinde geçirdi. Sabah olunca dostu Abdurrahim yanına geldi. Halinden son derece sevinçli olduğu anlaşılıyordu. İmadeddin:

-Şimdi benimkinden daha yüksek bir derecenin sahibi oldun. Şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da sana kardeş diye hitab edebilecek miyim?

Abdurrahim gülmeye başladı:

-Aramızdaki kardeşlik, böyle şeylerin çok üstündedir. İkimiz de gurbetzede idik. Birbirimizi sevdik. Samimi iki kardeş olduk. Sen de çok yakında benim dereceme yükseleceksin. Buna kesin olarak inanıyorum.

İmadeddin İsmaililerin yanında kalmaya, yükselip yükselmemeye, o gibi şereflere ve derecelere hiç önem vermiyordu. En çok düşündüğü şey, Raşidüddin'in Selâhaddin'in ömrüne dua etmesinin sebebini anlamaktı. Raşidüddin hâlâ Selâhaddin'i öldürmeyi düşünüyorsa, asıl görevini yerine getirmekten geri durmayacaktı. Fakat Raşidüddin'in yaptığı du-

ada samimi olduğunu, Selâhaddin'in hayatına ilişmeyeceğini öğrenirse o zaman başka bir yol takip edecekti. Cevap olarak dedi ki:

-Zannettiğin gibi yakın zamanda gerçekleşecek bir yükselmeyi ümit etmiyorum. Senin dostluğun benim için yeterlidir. Bu dostluğu kendi menfaatim için kullanmayacağıma emin ol. Yalnız bir konuda bana açıklama yapmanı rica ediyorum. Dün Büyük Şeyh'ten şaşırtıcı bir şey işittim. Samimiyyetine inanmadım. İhtimal ki sen de aynı şekilde düşünüyorsun.

-Galiba Büyük Şeyh'in "Allah Selâhaddin'in ömrünü uzun etsin" şeklindeki sözünü kastediyorsun.

-Evet, onu kastediyorum. Sen bu konuda ne diyorsun? Gerçekten onun uzun yaşamasını istiyor mu? Halbuki onu öldürtmek için bir kaç defa teşebbüste bulunmuştu. Gerçek bundan ibaretken onun uzun yaşamasını nasıl ister? İşte öğrenmek istediğim şey budur.

Abdurrahim gülümsemeye başladı. Konuşmak istediğini, fakat çekindiğini gösteren bir tavırla İmadeddin'in yüzüne bakıyordu. İmadeddin onun tereddüt ettiğini görünce dedi ki:

-Gerçeği biliyorsan bana da söylemeni rica ederim. Sen de biliyorsun ki bu, benim için çok önemlidir. Sultan Selâhaddin'e olan bağlılığımı bilmez değilsin.

Abdurrahim ciddi bir tavırla cevap verdi:

-Kardeşim! Büyük Şeyh'in o sözlerini dün akşama kadar anlayamamıştım. Fakat Müstenir derecesine yükselince onun da gerçek mahiyetini anladım. Bu, cemaatimizin bana ema-

net edilen sırları gibi bir sır değildir. Onu tesadüfen öğrendim. Dolayısıyla bu konuda sana bilgi vermekte hiç bir sakınca görmüyorum.

İmadeddin iyi dinlemek için boynunu Abdurrahim'e doğru uzatarak:

-Rica ederim, söyle. Büyük Şeyh, Selâhaddin'in uzun yaşamasını gerçekten istiyor mu?

-Evet. Bütün kalbiyle temenni ediyor. Gece, gündüz ona dua ediyor.

-Bu, şaşırtıcı bir şeydir. Böyle dua ettiği halde nasıl oluyor da onu öldürmek için adam gönderiyor?

-Galiba Mısır'dan ayrılmadan önce Selâhaddin'i hedef alan tehdidi kastediyorsun. Selâhaddin, bir sabah kalkmış. Yastığının üstünde bir hançer, hançerin içinde bir tehdit mektubu görmüş. Onu demek istiyorsun değil mi?

-Evet.

-Bu olay Büyük Şeyh'in, Selâhaddin'in yaşamasını istediğini gösterir. Öyle olmasaydı, Selâhaddin'in yastığına hançer ve tehdit mektubu koymayı başaran fedaiye o hançeri göğsüne saplamasını emrederdi. Buna hiç bir engel yoktur. Halbuki Büyük Şeyh Selâhaddin'in hayatta kalmasını istediği için yalnız tehdit ile yetinmesini ona emretmiş idi.

İmaddedin bu cevabı, kanaatinin değişmesi için yeterli görmedi:

-Fakat bu istemenin sebebini anlayamıyorum. Büyük Şeyh hükümdarların, sultanların, büyük adamların hayatını

ortadan kaldırmakla şöhret kazanan bir adamdır. Selâhaddin de dahil, herkesin ondan korktuğu bir gerçektir. Durum böyle olunca onların sağ kalmalarını nasıl ister.

Abdurrahim onun sözünü keserek:

-Hayır, hayır. Selâhaddin'den başka onlardan hiç birinin sağ kalmasını istemez.

-Niçin? Rica ederim, bana sebebini söyle.

-Kardeşim! Sebebi şudur: Şeyh efendimiz, Selâhaddin ne zaman ölecekse, kendisinin de aynı yıl içinde vefat edeceğini vahiy ve keramet yoluyla öğrenmiş. Bundan anlaşılıyor ki biri ölünce, diğeri de arkasından gidecektir. Dolayısıyla Şeyh efendimiz kendi hayatını ne kadar düşünüyorsa, Selâhaddin'in yaşamasına da o kadar önem veriyor. Bu büyük Şeyh'in gösterdiği keşifler ve kerametler konusunda artık şüphen kaldı mı? Gerçi bunların az bir kısmını gördün, fakat inanman için o kadarı bile yeterlidir.

İmadeddin yere bakıp düşünmeye başladı. O devrin inançlarına göre, Raşidüddin'in böyle bir duygu taşımasını hiç garip görmedim. Vehimlerin hâkimiyeti büyüktü. O da kendisini tesirinden kurtarmış değildi. İkisinin de aynı yıl içinde öleceklerine, birinin hayatının nasıl korunması gerekiyorsa, diğerini de aynı şekilde muhafaza etmek gerektiğine inandı. Üzerine aldığı görevi artık o adamı öldürmeye değil, aksine hayatını korumaya dönüştürmüştü.[56] İmadeddin görevinin bu şekilde sona ermiş olduğunu kabul etti. Artık bu kaleden çıkmak, bir an önce müjde vermek için Selâhaddin'in yanına

56. Tarihlerde Selâhaddin ile Raş'düddin Hicri 589 yılında, aynı senede vefat etmişlerdir. (Milâdi 1192).

koşmaktan, orada sevgilisini görmekten başka hiç bir şey düşünmüyordu. Halbuki Raşidüddin büyük bir adamın ortadan kaldırılması için kendini göndermediği takdirde kaleden çıkması mümkün değildi. İçinde bulunduğu zor durumu görerek Abdurrahim'e dedi ki:

-Kardeşim! Bana karşı gösterdiğin dostluğun hakkını ödeyemem. Sana olan itimadım sonsuzdur. Senden bir şey gizlemek istemem. Bu güveni kullanmak için bana izin verir misin?

-Söyle kardeşim! Bana her konuda güvenebilirsin.

-Beni bir an önce bu kaleden çıkmaya zorlayan sebepleri sana söylemeye gerek görmüyorum. Mısır'la olan ilişkilerimi sen de biliyorsun. Senden istediğim şey, bu hususta benden yardımını esirgememendir.

-Buradan çıkman, büyük adamlardan birini öldürme görevini üzerine almana bağlıdır.

-Pekâlâ. Öyle bir görev versinler. Onu yerine getirmeye hazırım.

-Bunun için bana bir iki gün müsaade et. Bunu bir fırsatını kollayayım.

-O halde seni bekliyorum.

-Şimdi bana izin ver. Gideyim. Yeni elde ettiğim dereceyle ilgili bir takım işler var. Onları yapmak zorundayım. Dönerken inşaallah, sana hayırlı haberler getiririm.

-Sana çok teşekkür ederim.

-Abdurrahim bu konuşmadan sonra kalkıp gitti.

MERAK VE TEREDDÜT

İmadeddin yalnız kalınca kaleye girdiği dakikadan itibaren başından geçenleri teker teker düşünmeye başladı. Gördüğü harikulade olayları keramet veya mucize kabul edecek kadar fikren düşük değildi. Fakat gördüklerine makul bir yorum da getiremiyordu. Uzak mesafelerde meydana gelen olayları anında haber vermek, ölüyü, kılı konuşturmak, hem de gerçeği söyletmek oldukça garip şeylerdi. Konuşturduğu ölüye veya kıla çok yakın olduğu için hem kendisi soruyor, hem de sesini değiştirerek yine kendisi mi cevap veriyordu. Bu ise hokkabazlıktan başka bir şey değildi. İçine girdiği cennetin hali de garip bir şeydi. Suyun üzerinden geçmiş, fakat ıslanmamıştı. Acaba bu, camdan yapılmış bir ırmak taklidi miydi? Böyle bir şey nasıl yapılmış olabilirdi? Kuşların, omuzların, kolların ve ellerin üzerinde uçuşmaları, aslanın bir kedi gibi zararsız durması da yadırganacak hallerdendi. Üstelik görmediği daha neler varmış.

Bu teşkilâtın asıl işinin, adam öldürmek için azgın caniler yetiştirmekten ibaret olması kendisini büyük bir dehşete düşürüyordu. Durum böyle olunca o devrin bütün sultanlarının, devlet adamlarının İsmaililerden korkmaları boşuna değildi. Bu İsmaililer veya Batıniler Suriye, Irak, Mısır ve daha başka yerlerde yayılmışlardı. İleri gelen devlet adamlarını büyük bir cür'etle öldürüyorlardı. Bazen üç dört fedai birden bu görevi yerine getiriyordu. Cinayetin işlendiği sırada fedailerden biri itlaf edilirse hemen diğeri hücuma geçiyordu. O da öldürülürse, üçüncüsü hasmının üzerine atılıyordu. Bunlar,

son derece vahşi ve cani kimselerdi. Kana susamış birer canavar gibiydiler. Bilmiyorlardı. Korkmuyorlardı. Cinayet işlendiği sırada veya daha sonra bunları öldürüyorlardı. Bazen ateşte yakıyorlardı. Fakat bunların cür'etlerinden hiç bir şey eksilmiyordu. İmadeddin, Dağlar Şeyh'i Raşidüddin'in caniler yetiştirme konusunda gerçekten büyük bir maharet sahibi olduğuna inanmıştı. En fazla önem verdiği şey, Selâhaddin'in hayatıydı. Dağlar Şeyh'inin onun hayatına dokunmayacağını öğrenince çok memnun olmuştu.

İmadeddin bütün bunları düşüne düşüne fikren yoruldu. Kalenin içinde biraz dolaşmak istedi. Artık kendisi de İsmaililerden sayıldığı için bunda bir sakınca yoktu. Yürümeye başladı. Kalede ve etrafında bitkiden eser yoktu. Yeşillik ancak uzak mesafelerdeki derelerde görülüyordu. Bir gün önce içinde bulunduğu cennetin, ağaçların, ırmakların nerede bulunduğunu öğrenmek istedi. Yüksek bir yere çıktı. Etrafa göz gezdirdi. Hiç bir tarafta ona benzer bir yer bulamadı. İmadeddin buraya gelirken geçtiği ovaya baktı, mesafenin uzaklığından yüzlerinden nasıl insanlar olduklarını anlayamadığı bir kervanın geçtiğini gördü. Bu kervan bir kaç atlıyla, uşak kıyafetinde bir kaç piyadeden meydana gelmişti. İmadeddin kendisini ilgilendirmeyen bu kervana önem vermedi. Bu korkunç yerden bir an önce kurtulmak için tekrar düşüncelere daldı.

Kaçmayı düşünüyordu. Fakat ölüm tehlikesiyle karşı karşıya gelmeden kaçmanın imkânı yoktu. Halbuki dostu Abdurrahim varken öyle bir tehlikeye atılmak akıllı bir hareket değildi. Abdurrahim'in bu konuda kendisine yardım etmekten geri kalmayacağına emindi.

İmadeddin uzaktan gelen kervana tekrar istemeyerek baktı. Kervan o zamana kadar dağın eteğinde gözden kaybolmuştu. İmadeddin bunların o civar halkından olduklarını sandı. O sırada karnının acıktığını hissetti. Fedailerin toplandıkları yere gitti. Onlarla birlikte yemek yedi. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu fedailer çeşitli milletlere mensuptu. Hepsi de kaba ve cahil kimselerdi. İçlerinde muhatab alınacak, kendisiyle konuşulacak işe yarar bir adam yoktu. Bunların bu hali, İmadeddin'in bir an önce oradan uzaklaşma isteğini bir kat daha artırdı. Artık Abdurrahim'in dönüşünü büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu.

İmadeddin hem o günü, hem ertesi günü bekleyerek geçirdi. Abdurrahim gelmedi. İmadeddin merak etmeye başladı. Gelmeyişine bir anlam veremiyordu. O iki gün esnasında Şeyh Debus da kendi odasında bulunmuyordu. Hizmetçiler, Şeyh Debus'un iki gün önce, bir takım misafirlerin gelmesi üzerine, Büyük Şeyh'in yanında çok önemli bazı konuların müzakeresiyle meşgul olduğunu söylediler. İmadeddin iki gün önce gördüğü kervanı hatırına getirdi. Bunların kim olduklarını öğrenmek istedi. Fakat hiç kimseden bilgi alamadı. Çünkü bu gibi şeyleri, Müstenir'lerden başka kimse bilmiyordu. Abdurrahim gelinceye kadar beklemeye karar verdi. Fakat saatler geçti, Abdurrahim görünmedi. Oradaki adamlardan sordu. Onun da bazı Müstenir'ler ile Büyük Şeyh'in yanında meşgul olduğunu söylediler.

İmadeddin bu önemli müzakereleri öğrenmek için tam üç gün büyük bir sabırsızlıkla bekledi. Dördüncü gün öğle üstü Abdurrahim geldi. Geciktiği çin özür diledi:

-Kardeşim! Beni mazur gör. Hesapta olmayan bir iş çıktı. Sana gelmek istedikçe yeni engeller çıkıyordu, dedi.

-Çok merak ediyordum. Seni hayli yorduğumu anlıyorum. Fakat bu kaleden çıkmam için bir çare bulursan bütün bu yorgunluklardan kurtulursun. Şimdi söyle, bir çare bulabildin mi?

Abdurrahim gülerek cevap verdi:

-Yalnız yarım çare bulabildim.

-Yarım çare ne demek oluyor?

-Bu kaleden ancak devlet adamlarından birini öldürmek suretiyle çıkabilirsin. Öyle bir adamı öldürmen için sana bir emir elde ettim. Fakat bu kaleden çıkmaksızın...

İmadeddin Abdurrahim'in sözlerini garip gördü, şaka yaptığını zannetti:

-Rica ederim, benimle açık konuş. Yoksa benimle eğleniyor musun?

-Hayır, eğlenmiyorum. Sana açıkca söylüyorum. Burada bulunan bir adamı öldürmen için Büyük Şeyh'den emir aldım.

Abdurrahim bu sözleri şüphe götürmez bir ciddiyetle söylüyordu. İmadeddin'in canı sıkıldı. Çünkü Selâhaddin'in hayatı için bir korku bulunmadığını öğrendikten sonra yegâne arzusu oradan çıkmaktı, adam öldürmek değildi:

-Kardeşim! Daha açık konuş. Beni çok zor durumda bıraktın. Sen de biliyorsun ki, âdi bir cinayet işlemeden buradan çıkıp gitmek istiyorum.

-Bunu bilmiyor değilim. Fakat ne yapalım? Büyük Şeyh emretti. Hem bu âdi bir cinayet değildir. Göreceksin. Büyük Şeyh'in sana çok güvendiği anlaşılıyor. Göstereceğin başarı, hızla yükselmeni sağlayacaktır. Şeyh efendimiz bu işe çok önem veriyor.

İmadeddin yere bakıp düşünmeye başladı. İşten başka türlü kurtulmanın imkânı yoktu:

Senin bu sözlerini kesin bir bildiri olarak mı kabul edeceğim?

-Hayır. Şeyh efendimiz seni yanına çağıracak, emri sana bizzat o tebliğ edecektir. Bunları çok merak ettiğini bildiğim için sana gizlice söylemek istedim.

-Bu haberle beni daha büyük bir sıkıntıya soktun! Buna emin ol.

-Bu sıkıntının sonucundan memnun olacaksın. Sana garanti veriyorum. Ancak bu hususta daha fazla bir şey söyleyemem. Lütfen beni mazur gör.

-Niyetinin ne olduğunu anlayamıyorum. Allah aşkına. İşaretle olsun, beni bu meraktan kurtar. Sır saklamanın ne karar önemli olduğunu bilmeyenlerden değilim. Sana gizlice söylenen kutsal sırları bana söylemeni istemiyorum. Sadece merakımı az da olsa gidermeni arzu ediyorum. Burada bulunduğum halde benim öldürmem istenen adamın veya komutanın kim olduğunu bana söyle. Ben buradaki büyük adamları tanımıyorum.

-Senin öldüreceğin kimse, buradaki büyük adamlardan biri değildir. Üç gün önce buraya gelen bir misafirdir.

İmadeddin ovada uzaktan gördüğü kervanı hatırlayarak:

-Bir kaç gün önce bir kervanın bu dağa doğru geldiğini görmüştüm. O adam bu kervanın içinde miydi?

-Evet. Bu kervanla gelmişti. Unutma, sana söylediklerimin hepsi gizli ve önemli sırlardır.

Abdurrahim bunu söylerken sesini son derece alçaltmıştı.

İmadeddin:

-Bunu anladım. Fakat bu düşmanın, hayatını kendi düşmanının eline teslim etmek için buraya gelmesini aklım almıyor. Düşmanın kendisini öldürmeye gücü yettiğini bilmiyor muydu?

-Bu adam Büyük Şeyh'in düşmanı değildir. Aksine en yakın ve en samimi dostlarından biridir. Raşidüddin efendimiz Büyük Şeyh olmadan önce, bunlar daha çocukken birbirleriyle tanışmışlar. Esasen Raşidüddin Vasıt ile Basra arasında bulunan Akrüsden'lidir.[57] Oradan Deylem'de bulunan Alamut'a giderek İsmaililerin Şeyh'inin hizmetine girmiş, ondan ilim ve din tahsil etmiş. Daha sonra Suriye'ye gelmiş. Halep'te oturmuş. Halka vaaz vermeye, ilim okutmaya başlamış. Güzel konuşmalarıyla, üstün ahlakıyla halkı kendine bağlamış. Aradan kısa bir zaman geçtikten sonra müridleri, adamları çoğalmış. O tarihte İsmaililerin Büyük Şeyhi Ebu Muhammed adında bir zatmış. Bu zat, Şeyh Raşidüddin Sinan'ın büyük bir makam elde etmesini, kendi mevkii için tehlikeli görmüş. Sinan'ı öldürmek amacıyla adam göndermiş. Raşidüddin Ha-

57. **Mu'cem-i Yakut:** C. 1, 196.

lep civarında bir mağarada saklanmış. Uzun süre orada beklemiş. Fırsat kollamış. Ebu Muhammed gittikçe mevkiini ve nüfuzunu kaybetmiş. Raşidüddin ona halef olarak buraya gelmiş. Büyük Şeyh'imizin efendimizin kısa hayat hikayesi işte bundan ibarettir. Bu sefer yanına gelen misafir, vaktiyle ona büyük hizmet etmiş, mağarada yanında bulunmuş. Daha sonra seyahatlerle vakit geçirmiş. Şimdi ne olduğunu anlayamadığım bir iş için buraya gelmiş. Büyük Şeyhimiz onu en güzel şekilde kabul etmiş. Bir kaç defa gizli gizli konuşmuşlar. Ne konuştuklarını öğrenemedim. Fakat adamlarımızın dediklerine bakılırsa, Büyük Şeyhimiz en çok sevdiği eski arkadaşlarından diyerek onun buraya gelmesinden ilk önce memnun olmuş. Bununla birlikte dün akşam Büyük Şeyhimiz bana gizlice haber gönderdi. Yanına gittim. Bana senden, kahramanlığından söz etti. Sana çok önemli bir görev vereceğini söyledi. Senin gücünden kuvvetinden, öyle bir görevi yerine getirmeye hazır olduğundan bahsettim. Bu kalenin içinde bir iş teklif edeceğini bilmiyordum. Senin vasıtanla, bu dostunu ortadan kaldırmak istediğini söyledi. Daha sonra bundan memnun olacağını da ilave etti. Bildiğin gibi senin fedailerin arasına girdiğin günden bu zamana kadar çok zaman geçmedi. Büyük Şeyhimizin böyle önemli bir görev vermesi, sana duyduğu güveni gösteriyor.

İmadeddin dostunun sözlerini büyük bir dikkatle dinledi. Büyük Şeyhin ne müthiş bir adam olduğunu, eski bir dostunu sırf kendi mevkii için zararlı gördüğünden nasıl öldürtmek istediğini düşündü. Böyle bir adamın fazilet ve keramet sahibi olmayacağı çok açıktı. Çünkü hiç bir veli, hiç bir keramet sahibi bir dosta ihanet etmeyi, onu öldürmeyi caiz göremezdi. Hem kendisi için, hem de dostu Abdurrahim'in hayatı için

korkmaya başladı. Zira her cinayeti caiz gören bir Şeyh kızdığı takdirde kendilerinin hayatına da kasteder, haşşaş fedailerine öldürtebilirdi.

İmadeddin bu fikrini açıktan açığa söylemeye cesaret edemedi. Başka şekilde ihsas etmeyi uygun görerek:

-Bu, her ikimiz hakkında da büyük bir güvendir. Fakat ortadan kaldırılması istenilen herifin, şeyh efendimizin dostlarından olduğuna emin misin?

-Tamamen eminim. Bunda hiç bir şüphe yoktur. Bunu teyid eden daha başka bir çok şeyler biliyorum, ama şimdilik söyleyemem. Vakti gelince bütün bunları öğreneceksin. Şu anda belki efendimizin dostunun hayatına kıymasını garip görebilirsin. Fakat daha sonra kötü bir şey yapmadığını anlayacaksın. Şimdi...

İmadeddin onun sözünü keserek:

-Büyük Şeyhin kendi mevkii ve nüfuzunu tehlikeden kurtarmak mecburiyetiyle böyle bir işe teşebbüsünden dolayı haydi kendisini mazur görelim. Fakat şimdi gerek benim hayatım, gerek senin hayatın için korkmaya başladım.

İmadeddin bu sözleri, olanca tehlikesine rağmen büyük bir saflıkla söylemek zorunda kalmıştı.

İmadeddin'in böyle açık konuşması Abdurrahim'in düşüncesini okşamıştı. Tasdik ederek ve gülümseyerek dedi ki:

-Bütün bunlardan dolayı seni kınayacak değilim. Böyle bir fikir benim de hatırıma geldi. Müstenir derecesine çıktıktan sonra bazı şeyler öğrendim ki sırası gelince belki onları sana söylerim. Şimdi istenilen şey, sana verilen görevi bilme-

mendir. Bunu kabul etme konusunda en küçük bir tereddüt gösterme. Dostluğuma güveniyorsan, sözümü dinlersin. Biraz sonra Büyük Şeyh tarafından yanına bir adam gelecek. Seni onun yanına davet edecek. Ben şimdi gidiyorum. Daha sonra görüşürüz.

Abdurrahim bunu söyledikten sonra oradan çekilip gitti.

ŞEYH SÜLEYMAN

İmadeddin büyük bir hayret içinde Raşidüddin'in davetini beklemeye koyuldu. Biraz sonra büyük şeyhin maiyetinde bulunan sağır ve dilsiz hizmetçilerden biri yanına gelerek, şeyhin kendisini istediğini işaretle anlattı. İmadeddin onun arkasından gitti. Küçük bir odaya girdiler. Büyük şeyh orada yalnızdı. Başına hafif bir sarık sarmış, ellerini arkasına bağlamıştı. Biraz aksak bir şekilde odada gidip geliyordu. Raşidüddin daha önce de belirttiğimiz gibi biraz topal idi.

İmadeddin onu görünce saygıyla durdu. Raşidüddin'in yaptığı bir işaret üzerine hizmetçiler oradan çekildi. Giderken arkasından kapıyı kapadı. Odada ikisinden başka kimse kalmayınca Raşidüddin, İmadeddin'e yanına yaklaşmasını söyledi. İmadeddin yaklaşınca Raşidüddin gülümseyerek:

- Gözlerimin içine bak, dedi.

İmadeddin şeyhin gözlerinin içine baktı. Gözleri o kadar parlıyordu ki, sanki ateş saçıyordu.

Raşidüddin:

- Gözlerimin içinde ne görüyorsun?

İmadeddin soruyu garip buldu:

- Efendim! Işıktan ve zekâdan başka bir şey görmüyorum.

- Fakat ben senin gözlerinde bir çok şeyler görüyorum. Kalbinden geçenleri, gözlerinin içinden okuyorum.

İmadeddin Raşidüddin hakkında düşündüğü şeyleri şeyhin keşfetmesinden korkarak:

- Bunu imkânsız görmem. Daha önce böyle bir şeye bizzat şahit olmuştum.

- Senin sadakatini ve itaatini anladığım için sana sür'atli bir mükâfaat hazırlamayı uygun gördüm. Bu mükâfaatı elde etmen için mutlaka önemli bir hizmette bulunman gerekiyor. Bu hizmetin daha kolay bir şekilde yerine getirilmesi için, bu kalenin içinde, yakın bir yerde gerçekleştirilmesini uygun gördüm. Şimdi maksadımı anladın mı?

- Efendim! Her emrinizi yerine getirmeye hazırım.

- Öyleyse dinle. Bu kaleye ait surun içinde şu tek evde bir şeyh bulunuyor. Senin sayende onun vücudunu gürültüsüz patırtısız ortadan kaldırmak istiyorum. Buna ne dersin?

İmadeddin itaatle başını eğerek:

- Efendimize karşı bir şey diyebilir miyim? Ne emrederseniz onu yapmaya hazırım.

Raşidüddin iki eliyle İmadeddin'in parmaklarından tuttu. Gözlerinin içine bakmasını tekrar emrederek:

- Abdülcabbar! Mel'un Şeyh Süleyman'ı öldürmeni istiyorum. Onu gebertmeni, vücudunu ortadan kaldırmanı istiyorum. İşte bütün arzum bundan ibarettir, dedi.

İmadeddin, Raşidüddin'in söylediklerini duyunca bütün vücudunda bir ürperme hissetti. İstemeyerek gözlerini kapadı. Raşidüddin tekrar söze başladı:

- Emrimi yerine getireceğine söz ver. Ben de ona göre sana mükâfaatta bulunacağım. Bu dakikadan itibaren Süleyman'a veya herkesin söylediği gibi Şeyh Süleyman'a uşak olacaksın. Ona hizmet edeceksin. Kıyafetini değiştireceksin. Uşak kıyafetine gireceksin. Onun güvenini kazanmak için ne gerekiyorsa yapacaksın. Sonra fırsatını bulur bulmaz onu hemen öldüreceksin. Bunu hiç kimse görmeyecektir. Bunu mümkünse kalenin dışında yapmanı arzu ediyorum. Bu görevi güzel bir şekilde yerine getirirsen, seni derhal Müstenir derecesine yükselteceğim.

Raşidüddin bunu söyledikten sonra, ağzını tekrar İmadeddin'in kulağına yaklaştırarak:

- Herifin yanında çok güzel bir kadın vardır. Mel'unu öldürdükten sonra hem bu kadın, hem de herifin bütün eşyaları ganimet olarak sana geçecektir. Daha fazla bilgi istersen oğlumuz Abdurrahim'e itimat edebilirsin. Hemen vekilimiz Şeyh Debus'un yanına git. O sana gerekli olan şeyleri verir.

Raşidüddin bunu söyledikten sonra İmadeddin'in ellerini bıraktı. İmadeddin veda ederek oradan çıktı. Zavallı genç Süleyman denilen bu adamın kim olabileceğini düşünüyor, üzüntüsünden bütün vücudu titriyordu. Seyyidetü'l-Melik'den başka hiç bir kadını sevmeyeceği için herifin yanında bulunan güzel kadına da önem vermiyordu.

İmadeddin doğruca Şeyh Debus'un yanına gitti. İşi anlatmak için bu şeyh vekiline söz söylemeye ihtiyaç yoktu. Çünkü herşeyi biliyordu. İmadeddin'i görür görmez:

- Abdülcabbar! İçeri gir. Kapıyı arkandan kapa, dedi.

Şeyh Debus hemen ayağa kalktı. İmadeddin'e uşak elbisesi verdi. Saçlarını düzeltti. Öyle bir hale getirdi ki, onu tanımak mümkün değildi. Sonra eline bir mektup vererek:

- Bu mektubu alır, o evdeki adama verirsin. Büyük şeyhimizin efendimizin emrettiği gibi ona uşak olursun. Anladın mı?

İmadeddin tam anlamıyla uşak kıyafetine bürünerek ve itaat işareti yaparak çıktı. Çıkmadan önce aynaya baktı. O da kendini tanıyamadı. Çok değişmişti. Şeyh Debus'un Süleyman'a hitaben yazdığı mektubu elinde tutarak, tereddüt ve endişe içinde yürüyor, kendi kendine: "Şahsına karşı hiç bir düşmanlığım olmayan bir adamı nasıl öldüreceğim" diyordu. Diğer tarafdan Abdurrahim'in kendisinin bu adamı öldürmesinden daha sonra son derece memnun olacağına dair olan teminatını hatıra getirerek, büyük bir hayrete düşüyordu.

İşte böyle hayret ve dehşet içinde yürüdü. Kale kapısından çıktı. Gösterilen eve vardı. Evin kapısı kapalıydı. İçinde kimse yoktu. Eve yakın bir taşın üstünde oturarak, Şeyh Süleyman'ın gelmesini bekledi. Hançerini elbisesinin altında saklamıştı. İlk fırsatta bu adamı öldürecekti.

Bir süre sonra, bir adamın oraya doğru geldiğini gördü. Başına büyük bir yeşil sarık sarmış, saçlarını iki omzuna sar-

kıtmış, uzun bir cübbe giymiş, boynuna uzun bir tesbih takmıştı. Ayrıca elinde de başka bir tesbih vardı. Son derece dindar şeyhler gibi dudaklarını oynatarak tesbih çekiyordu. İmadeddin, bu adamın aradığı Süleyman olduğunu anladı, gelirken hareketlerini kontrol etmeye başladı. Herifin kendisine yaklaştığını görüne yanına vardı. Elini öpmek istedi. Şeyh Debus'un mektubunu verdi. Şeyh Süleyman İmadeddin'in yüzüne bakmadan, mektubu alıp okudu. Sonra gözlerini İmadeddin'e doğru kaldırarak:

- Biraderimiz Şeyh Debus, büyük şeyhimiz efendimizin seni hizmetimizde bulunman için gönderdiğini yazıyor.

- Evet efendim! Emirleri gereği hizmetinizde bulunacağım.

- Hizmete hiç ihtiyacım yoktu. Yalnız kalmak isterdim. Zaten yemekler cemaatimizin mutfağından geliyor. Boşuna zahmet etmişler.

Şeyh Süleyman konuşurken İmadeddin dikkatli bir şekilde yüzüne bakıyordu. Daha önce bu adamı gördüğünü, sesini işittiğini hatırlar gibi oldu. Fakat nerede gördüğünü, kim olduğunu, bir türlü hatırına getiremedi. Şeyh Süleyman sözünü bitirince İmadeddin cevap verdi:

- Büyük şeyhimiz efendimiz sizin hizmetinizde bulunmamı emretti. Her hizmetinizi yerine getirmeye hazırım. Yemeğinizi getiririm. Daha başka işlerinize bakarım.

- Pekâlâ. Adın nedir?

- Abdülcabbar.

- Burada otur. Şeyh biraderimizin ilgisine teşekkür ederim. Herhalde gece sana ihtiyacım olmaz. Güneş batınca eski yerine gidersin.

Şeyh Süleyman bunu söyledikten sonra kapıya doğru gitti. Cebinden çıkardığı anahtarla kapıyı açıp içeri girdi. İmadeddin herifin simasına, sesine kendini büsbütün yabancı görmüyordu. Onu daha önce bir yerde gördüğünü tahmin ediyordu. Fakat ne Şam'da, ne Kudüs'te, ne de Mısır'da bu isimde bir kimseye rastgeldiğini hatırlayamıyordu.

Şeyh Süleyman eve girdikten sonra İmadeddin bir taşın üzerine oturarak o adamı düşünmeye başladı. Ona daha önce nerede rastgeldiğini hatırlayamayınca bir vehme kapıldığını sandı. Onu düşünmekten vazgeçti. Tekrar Selâhaddin'i, kaleden çıkıp, Mısır'a gitmeyi, İsmaililerin Cebbar şeyhinin onun hakkında fenalık düşünmediğini nakletmeyi aklına koydu. Seyyidetü'l-Melik'i düşünmeye başladı.

Güneşin batması yaklaşıyordu. İmadeddin Şeyh Süleyman'a yemek getirmek için cemaat mutfağına gitti. Aşçılar misafir şeyhe gönderilecek yemekleri tablalara koymuşlardı. İmadeddin tablaları başının üzerinde taşıyarak şeyhin evine getirdi. Kapıyı çaldı. Ancak kapı açılıncaya kadar çok bekledi. Şeyh Süleyman nihayet kapıyı açtı. Elini uzattı, yemeği aldı. İmadeddin'e bir altın vererek:

- Güneşin batma zamanı geldi. Artık burada durma, eski yerine git, dedi.

İmadeddin altını aldı. Teşekkür etti. Oradan kaleye doğru yürümeye başladı. Yolda giderken bu herifin halini, eve

kimseyi sokmamaktaki kararlılığını düşündü. Bu durumu yadırgadı. O sırada karşısına Abdurrahim çıkıverdi. Abdurrahim İmadeddin'e selam verdi. Ne yaptığını sordu. İmadeddin Şeyh Süleyman'da gördüğü garip halleri birer birer anlattı. Abdurrahim gülerek:

- Seni evine sokmak istemiyor, değil mi? Zararı yok. Peki ama sen bu adamı daha önce gördüğünü hatırlamıyor musun?

- İlkönce bir yerde gördüğümü, sesini işittiğimi sandım. Sonra vehme kapıldığımı düşünerek fikrimi değiştirdim.

Abdurrahim çenesini kaşıdı, güldüğünü göstermemeye çalışarak:

- İhtimal ki vehme kapılmışsın. Fakat kısa bir süre sonra her şey bütün çıplaklığıyla ortaya çıkacak. Herif gece sana muhtaç idi. Gitmeni neden istedi?

- Bilmiyorum. Öyle sanıyorum ki, bu adam benden bir takım şeyler saklıyor. Bu gizli şeylerin ne olduğunu biliyor musun?

- Ona dair pek çok şeyler öğrendim. Ancak bunlar cemaatin gizli sırlarıdır. Açıklayamam. Yalnız şu kadarını söyleyebilirim ki, bu adam siyasi hırs ve ikbal peşinde koşan, muzır bir heriftir. Onun bu hırsı ölümüne sebep olacaktır. Öğrendiğime göre bu adam mevki ve nüfuz bakımından büyük şeyhimize rakip olmuş veya ondan kabul edilemeyecek bir takım şeyler istemiş. Daha önce de söylediğim gibi, bunlar küçüklükten beri birbirlerini tanıyorlarmış. Büyük şeyh bu adamı

kızdırdığı takdirde, nüfuzunu ihlal edecek bir takım söylentileri etrafa yaymasından korkmuş. Onun için bu adamı ortadan kaldırarak, vereceği zarardan kurtulmak istemiş. Sana şimdilik söyleyeceğim şeyler bundan ibarettir. Yakında gerçeği anlayacaksın. Onu öldürdüğüne pişman olmayacaksın.

- Bu herifi bugün ilk defa görüyorum. Yarın sabah tekrar yanına gideceğim.

- Seni savmış olsa bile evine çok yakın bir yerde kalman gerekiyor. Belki sana muhtaç olur veya bir fırsatını bulup görevini yerine getirirsin.

YOLDA

İmadeddin ile Abdurrahim yolda konuşarak yürüyorlardı. Karanlık gittikçe koyulaşıyordu. imadeddin Abdurrahim'e sordu:

- Şimdi nereye gidiyoruz?

- Nereye istersen oraya.

- Seninle bazı şeyler hakkında konuşmak istedim.

- O halde şuradaki odama gidelim.

Odaya gittiler. Kandili yakıp oturdular. İmadeddin orada sözlerini dinleyecek kimsenin bulunmadığını anladıktan sonra dedi ki:

- Kendimi öyle bir kafes içinde görüyorum ki, ondan nasıl kurtulacağımı bilemiyorum. Sana her konuda itaat ettim. Dostluğunun samimiyetine şüphe etmiyorum. Fakat artık burada bekleyemem. Mısır'da beni bekleyenler var. Bir an önce gitmeliyim.

Abdurrahim İmadeddin'in ne demek istediğini anladı:

- Bu kaleden çıkmak istemiyor musun?

- Evet, bunun için bana yardım edeceksin.

- Sana yardım edeceğime dair daha önce de söz verdim. Fakat fırsatı beklemek gerekiyor. İkimizin birlikte çıkması için çare arıyorum.

İmadeddin bu sözler karşısında çok sevindi:

- Sen de mi çıkmak istiyorsun?

- Evet, ihtimal ki aynı zamanda çıkarız.

- Çok güzel olur. Şimdi biraz merakdan kurtuldum. Fakat İsmaililiğin yüksek derecesine çıktıkdan sonra burayı bırakıp gitmek isteyişinin sebebini anlayamıyorum.

Abdurrahim şehadet parmağını ağzına koyarak, susmak gerektiğini gösterdi ve yavaş bir sesle:

- Başka bir zaman sana bu konuda açıklamada bulunabilirim. Buradan çıkman için bütün kuvvetimle sana yardım edeceğim. Fakat ilk önce yerine getirmekle yükümlü olduğun işi yap. Ne zaman istersen yanıma gel. Genellikle ben burada bulunuyorum.

- Pekâlâ. Bana verilen görevi yerine getirmek için gidiyorum. (Belini göstererek) Şeyhin göğsüne saplayacağım hançer de burada duruyor. Fakat bu adamın benim kendisini öldürmemi gerektiren bir kabahatinin olup olmadığını bilmiyorum. Sebepsiz yere adam öldürmek bana çok ağır geliyor. Şeyh Raşidüddin'in sözlerine bakılırsa, bu adamın bir de zevcesi varmış. Kendisini öldürdüğüm takdirde bu kadın da, malları da benim olacak. Oysa bana böyle şeyler gerekli değil. Büyük şeyh daha fazla bilgi almak istediğin takdirde, sana başvurmamı söylemişti. İşte şimdi soruyorum: Bu kadın kimdir? Şu anda burada mıdır? Bu adamı öldürdükten sonra ileride vicdan azabı duyacak mıyım? Fikirlerinle beni aydınlat.

- Demin de söyledim: Bu adamı öldürme konusunda bir an bile tereddüt etmemelisin. Hemen belirteyim ki, ileride hiç bir vicdan azabı çekmeyeceksin. Herif özellikle senin elinle öldürülmeye hak kazanmıştır. Şimdilik bundan fazlasını söyleyemem. Bana güveniyorsan adamı öldür. Sonra kimi öldürdüğünü öğrenir, yaptığın işten dolayı memnunluk duyarsın. Zevcesine gelince, bu kadın kendisiyle birlikte bu evde bulunmuyor. Hizmetçileriyle birlikte sur dışındaki köyün civarında bir evde oturuyor. Adam, oraya kimsenin gitmesini istemiyor.

- Büyük şeyh mümkünse bu herifin kale dışında sessiz, gürültüsüz bir şekilde öldürülmesini istiyor. Herif buradan o eve gidiyor mu?

- Büyük şeyh, onun istediği zaman o eve gitmesine izin vermiş. Dolayısıyla hemen her gece oraya gidiyor. Gece yolda giderken onun işini bitirmelisin. Herifi öldürdükten sonra o kadın da, malları da ganimet olarak senin eline geçecektir.

- Diğer bir konu hakkında ne düşündüğünü öğrenmek istiyorum. Büyük şeyhin isteği ve senin ısrarlı sözlerin üzerine adamı surun dışında öldürdükten sonra kaleye dönmeyerek oradan yoluma devam etmek istiyorum. Bu uygun mudur?

- Çok uygundur. Ben de hızlı bir şekilde seni takip ederim.

- Herifin işini bitirip yola çıktığımı nasıl anlayacaksın?

- İşi bitirdikten sonra şu ovaya vardığın zaman iki çıra yakarsın. Ben çıraları görür görmez hemen sana yetişirim. Birlikte gideriz.

İmadeddin dostu Abdurrahim'in sözlerinden memnun oldu, kalkıp gitmek istedi. Abdurrahim elinden tutarak:

Kendini surun dışında bulduğun zaman adamı öldürmeden oradan ayrılmayı sakın hatırına getirme. Buradan kaçmaya gücün yetmese bile herifi her halde öldürmelisin. Bu defa da nasihatimi dinle. Ne diyorsam aynen yap. Pişman olmayacaksın.

- Peki, seni dinleyeceğim. Fakat surun kapısından izin almadan çıkabilecek miyim?

- Kapıdan çıkacağın zaman bir engelle karşılaşırsan, nöbetçilerin kulağına parolayı söylersin, o zaman seni bırakırlar.

- Şimdiki parola "Alamut'ta Hasan bin Sabbah!"dır. Bunu söyler söylemez seni bırakırlar.

İmadeddin "peki" dedikten sonra Abdurrahim'den ayrıldı. Şeyh Süleyman'ın evine doğru yürümeye başladı. Karanlık iyice çökmüştü. Eve varınca, şeyhin elinde bir fenerle kapıdan dışarı çıktığını gördü.

İmadeddin sanki onu tesadüfen görmüş gibi yanına yaklaştı. Öpmek istiyormuş gibi eline eğildi:

- Efendim! Fener taşıma zahmetinde bulunmayınız. Şeyhimiz efendimiz her hizmetinizi görmem için bana emir verdi. Lütfen feneri bana veriniz, dedi.

İmadeddin bunu söyledikten sonra herifin elinden feneri alıp, önünde yürümeye başladı. Surun kapısına vardılar. Muhafızlar parolayı işitince kapıyı açtılar. İmadeddin ile Şeyh Sü-

leyman kapıdan geçtiler, Şeyh Süleyman feneri alıp, İmadeddin'i yanından savmak istedi. İmadeddin:

- Büyük şeyhimiz hizmette kusur ettiğimi işitirse beni fena halde cezalandırır. İzin veriniz size hizmet edeyim, dedi.

Şeyh Süleyman reddedemedi. İmadeddin'in arkasından gitmeye devam etti. Genellikle inişlerden ve taş merdivenlerden meydana gelen dar bir yolda ilerlediler. İnişin sonuna varınca Şeyh Süleyman durdu:

- Allah senden razı olsun! Bu hizmetin yeterlidir. Artık evime yaklaşmış bulunuyorum. Feneri bana ver de geri dön, dedi.

- Efendim! Sizi evinizin kapısına kadar götüreceğim.

- Zahmete gerek yok. İşte eve de vardık.

Şeyh Süleyman bunları söylerken eliyle ova tarafında görülen zayıf bir ışığı gösteriyordu.

İmadeddin:

- Hayır efendim! Büyük şeyhin verdiği emir gereği sizinle birlikte gideceğim.

Şeyh Süleyman orada durdu. Feneri almak istedi. Fakat İmadeddin vermedi. Şeyh Süleyman öfkelendi. Hiddetli bir tavırla:

- Oğlan! Feneri ver de yerine git, dedi.

İmadeddin:

- Size hizmet etmek isteyenin mükâfaatı bu mudur, diyerek hançerini çekti, herifin göğsüne sapladı. Şeyh Süleyman elini yaralandığı yere koyarak bağırdı:

- Eyvah! Mel'un! Beni öldürdün! Ben sana ne yaptım?

İmadeddin herife ikinci bir hançer darbesi daha indirmek istedi. Şeyh Süleyman titreyen diğer eliyle İmadeddin'in elini tutarak perişan bir lehçeyle:

- Bu darbe beni öldürmeye yeterlidir. İkinci vuruşu o hain, o mel'un kadının göğsüne bırak. Seni affediyorum. Çünkü ölüme hak kazandım. Lâkin orada bir kadın, orada... Işığını gördüğün evde... Bir kadın... Benden daha fazla ölüme lâyıktır. Ona git... Öldür. Cebimde bulunan paralar ve mücevherler sana helal olsun.

Şeyh Süleyman bu sözleri söyledikten sonra yere yıkıldı. İmadeddin herifin bu sözleri karşısında çok şaşırdı. Üzerine eğilerek ölüp ölmediğini kontrol etti. Adam ölmüştü. İmadeddin ceplerini yokladı. Bir çok evrak, para ve mücevher buldu. Onları alıp ceplerine yerleştirdi. Sonra kendisini bir düşüncedir, aldı. Herifin, ışığı görülen evine uğrayayım mı, yoksa Mısır'a doğru yoluma devam edeyim mi diye tereddüde düştü. O eve uğramamayı daha uygun gördü. Çünkü oraya uğrayarak vakit kaybedecek olursa, kendisini yoldan alıkoyacak bazı engeller çıkabilir veya Raşidüddin kendisini kalenin içine çağırabilirdi. Bu ise hiç işine gelmiyordu.

EV

İmadeddin bir yere uğramadan oradan kaçmaya karar verince Mısır'a gidecek yolu düşünmeye başladı. Her tarafa zifiri karanlık çökmüştü. Ne yana gideceğini, hangi yolu takip edeceğini bilmiyordu. Evin yanına giderek oradan takip edeceği yolu belirlemeyi düşündü. Hançerini maktulün elbisesine silerek yerine koydu. Tanınmamak için feneri söndürdü. Işığa doğru gitmeye başladı. Eve yaklaşınca çok yavaş yürüdü. Böylece kapıya kadar vardı. Elinde olmayarak durup, dinledi. İçeride bir adam arkadaşıyla konuşuyordu:

-Şeyh'in fenerini gördün, değil mi?

Diğeri:

-Evet, biraz önce uzakta onun fenerine benzeyen bir fener gördüm.

-Onun feneriydi, buna şüphe yok. Fakat sonra söndü. Acaba ne oldu?

-Korkma. Hiç birşey olmaz. Onun ömrü uzundur.

-O bedbaht yaratığın hayatta bulunmasını kıskanıyor musun?

-Çok doğru. Ondan daha bedbaht bir adam görmedim.

Diğeri onun sözünü keserek:

-Ondan daha bedbaht olan şu biçare kadındır. Zavallıya daima işkence eder, döğer, durur.

-Gercekten çaresiz kadın! Onun bu haline çok acıyorum. Hatta bazen ona yardım etmek bile istiyorum.

-Ona yardım etmek bizim nemize lazım! Biz kendi menfaatimize bakalım. O adam bize vaat ettiği mükafatı verirse, gerçek mutluluğa işte o zaman kavuşuruz. Öyle değil mi? Bizi büyük komutanlardan yapmayacak mı?

-Fakat sen Şeyh'in bütün söylediklerini doğru zannediyorsun.

-Dediklerinin hepsi değilse bile, bazıları doğru çıkar. Bu kadarı da bizi mutlu eder. Galiba sen bu adamın İsmaililerin yanına nasıl bir iş için geldiğini hâlâ anlayamadın.

-Pekâlâ anladım.

-Hayır, iyi anlayamadın. Efendimiz olan bu Şeyh, İsmaililerin şimdiki büyük şeyhi olan Raşidüddin Sinan'ın, bu mevkiye gelmeden önce arkadaşı ve samimi dostu imiş. Onu bu mevkiye getirmek için çok çalışmış. Birlikte çok cinayetler işlemişler. Müthiş işler yapmışlar. İşte bu sayede Şeyh Raşidüddin böyle bir mevkiye geçmeyi başarmış. Fakat Şeyh Süleyman onu bu mevkide görünce kıskanmış. Onunkinden daha yüksek bir mevkiye geçmek için Mısır'a gitmiş. Orada halife olmak istemiş...

Diğeri gülerek:

-Halife olmak mı? Sen ne diyorsun?

-Evet, hilâfet makamına göz dikmiş. Orada adını değiştirmiş. "Şerif Ebu'l-Hasan" olmuş. Fâtımi hânedanına mensup bulunduğunu iddia etmiş. Halk kendisine inanmış. Mısır halifesi Âzıd vefat edince onun yerine halife olmak istemiş. Bazı Mısır'lılar buna destek vermişler. Sonra Selâhaddin işi anlamış. Bunları toplandıkları yerde basmış. Arkadaşlarını yakalamış. Kendisi ise kaçmayı başarmış. Şam'a gelmiş. Daha sonra ne gibi teşebbüslerde bulunduğunu, on kuruş için adam öldüren bir takım fedailer vasıtasıyla bu kadını nasıl Mısır'dan, oturduğu evden kapıp getirdiğini bilirsin. Bu kadın bu adamdan nefret ediyor. Kendisini görmek istemiyor.

Diğeri onun sözünü keserek, yavaş bir sesle:

-Sakın fedailer hakkında kötü sözler söyleme. Onların memleketinde bulunuyoruz. Sayıları koca bir ordu kadarmış. Sen bu kadının kim olduğunu bilmezsin. Zavallı kadın bu adamın elinden neler çekmiş. Allah müstehakını versin. Bu adam ölmeden, bu kadının kurtulması mümkün değildir.

Diğeri gülerek:

-Gerçekten de bu adam uzun ömürlüdür. Raşidüddin'den istediği şeyleri elde edebilirse, bu kadına müreffeh bir hayat yaşatabilir. Fakat kadın kendisini istemiyor. Onun için herif kadını sürekli dövüyor.

İmadeddin bütün bu konuşmalardan öldürdüğü kimsenin Ebu'l-Hasan olduğunu anlamıştı. Fakat bu herifin Seyyidetü'l-Melik ile bir münasebetinin bulunduğunu bilmiyordu. Yalnız onun Selâhaddin'e karşı ihtilal hazırlayanlardan biri ol-

duğunu ve idam edilmekten kaçıp kurtulduğunu biliyordu. Böyle müfsit ve muzır bir adamı öldürdüğü için son derece sevindi. Şimdi Selâhaddin'e iki güzel haberle gidecekti:

Biri, Selâhaddin'in hayatı için Raşidüddin tarafından bir korku bulunmaması, diğeri Ebu'l-Hasan'ın şerrinden Selâhaddin'i kurtarması. Fakat az önce dinlediği konuşmalardan, bu adamın bir kadına uşakları bile merhamete getirecek derecede kötü davrandığını ve işkence yaptığını anlamıştı. Ebu'l-Hasan'ın kendisine bu kadını öldürmesini tavsiye ettiğini, buna mükâfat olarak üzerinde bulunan paraları ve mücevherleri verdiğini hatırlıyordu. İmadeddin Seyyidetü'l-Melik'e âşık olduktan sonra bütün kadınlara karşı şefkat ve merhamet hissetmeye başlamıştı. Dolayısıyla bu zavallı kadını kurtarmak için hemen harekete geçti. Asil bir duyguyla kapıyı çaldı. İçerdeki iki adamdan biri bağırarak "kim çalıyor" diye sordu. Arkadaşına da "galiba Şeyh Süleyman'dır. Onun fenerini gördüğümü sana söylemedim mi?" dedi. İmadeddin:

-Aç. Şeyh Süleyman tarafından geliyorum.

Onlardan biri kapıyı açtı. Diğeri içeri girip bir kandil getirdi. İmadeddin'in yüzüne yaklaştırdı. Birbirlerini gördüler. İmadeddin bunları daha önce gördüğünü hatırlayamadı. Fakat kıyafetlerinden ve konuşmalarından Şam'lı olduklarını anlamıştı. İkisi kart bir yaşta idiler. Onlardan biri İmadeddin'e yaklaşarak:

-Ne istiyorsun, diye sordu.

-Şeyh Süleyman beni bir iş için buraya gönderdi. İşaret olarak bu feneri verdi. Fener yolda söndü.

-Pekâlâ. O iş nedir?

-Hanımının katırla yanına getirilmesini emretti. Kendisi kale kapısında bekliyor.

O iki adam hayretle birbirlerinin yüzüne bakarak "Herif karısının katırın üzerinde kale kapısına götürülmesini niçin istemiş olsun? Onu orada ne yapacak?" demek istiyorlardı. Biri sordu:

-Yalnız hanımını mı istiyor?

-Götürmek isteyeceği eşya ile birlikte gitmesini istiyor.

-Peki, ona söyleyelim.

Herif elinde kandil içeri girdi. İmadeddin ise orada durdu. Kulak vermeye başladı. İlk önce işittiği şey, giden adam kadının yanına varır varmaz kopan inleme idi. Sonra çok zayıf ve hazin bir kadın sesi şunları söylüyordu:

-Hain adam! Allah'tan kork. Ah, ölüm neredesin? Ne zaman bu hayattan kurtulacağım? Ben ne suç işledim? Bu hain adam benden ne istiyor?

Bu sözleri işiten İmadeddin'in vücudu baştan aşağı titremeye başladı, büyük bir ürperme hissetti. Çünkü gelen ses, Seyyidetü'l-Melik'in sesine çok benziyordu. Gidip hemen onu görmek istedi. Fakat onunla uşak arasında geçecek konuşmayı biraz daha dinlemeyi uygun gördü.

Uşak kadına:

-Şeyh efendimiz sizi bu kaleye götürmek için bir adam göndermiş.

Kadın bağırarak:

-Nereye? Efendim dediğin bu adam kimdir? Beni niçin üzüyorsunuz? Beni kendi halime bırakınız. Belki biraz uyurum da başıma gelen felaketi bir an için olsun unuturum.

Uşak:

-Hanımefendi! Öfkelenmeyiniz. Efendimiz istediğiniz eşyayı ve elbiseyi birlikte alarak yanına gitmeniz için, Şeyh Raşidüddin'in adamlarından birini buraya yolladı.

Kadın:

-Hayır, hayır. Onun yanına gitmeyeceğim. Onun yanına ancak cesedimi götürebilirler. Beni kendi halime bırakınız. Allah o herifi kahredecektir. Allah'tan korkmaz hain! Beni hiç kimseyi tanımadığım bir memlekete getirdi. Merhametsiz sefil! Kalbine merhamet etmiyor. Hep çektiğim bu kalptendir.

İmadeddin bu sesi işitince üzüntüden titremeye başladı. Çünkü ses, aynen Seyyidetü'l-Melik'in sesiydi. Ebu'l-Hasan kendi sevgilisini öteden beri takip ettiğini bilmiş olsaydı, bu kadının Seyyidetü'l-Melik olduğuna derhal karar verecekti. Halbuki bütün bunlar hakkında bilgisi yoktu. Diğer taraftan Seyyidetü'l-Melik'in Sultan Selâhaddin'in koruması altında bulunduğunu biliyordu. Oraya gelmesi çok uzak bir ihtimaldi. İmadeddin ancak sevgilisinin hemcinsi olan mazlum bir kadına acımak, onu zulümden kurtarmak duygusuyla titremişti. Onun sesinin, sevgilisinin sesine çok benzemesi intikam duygularını ayrıca artırıyordu. Uşak tekrar kadına yöneldi:

-Şimdi ne yapmamızı istiyorsunuz? Onun gönderdiği adam kapıda bekliyor. Verdiği emir gereği yanına götürme-

miz icab ediyor. Onun emrine karşı gelmek mümkün mü hanımefendi! Kendi isteğinizle kalkıp gitmeniz daha uygun olur.

Kadın uşağın tehdit edici sözlerini işitir işitmez, İmadeddin'in tüylerini ürperten bir çığlık kopardı:

-Beni zorla onun yanına götürmekle mi tehdit ediyorsunuz? Bu aşağılık herif daha önce yaptığı gibi, şimdi de bir takım haydutlar vasıtasıyla beni buradan kaldırıp götürmek mi istiyor?

Kadın yürek parçalayıcı çığlıklar koparark ağlıyordu. Göz yaşları içinde şu sözleri ilave etti:

-Fakat başıma gelen ilk felakette haydutlar bana hücum ettikleri zaman, Allah imdadıma bir melek göndermişti. Hayatımı ölümden, namusumu lekeden kurtarmıştı. Allah'ım! Merhametli Allah'ım! O melek şimdi nerede? İmadeddin! Neredesin?

İmadeddin bu sözleri işitince ağlayan kadının Seyyidetü'l-Melik olduğuna kesin bir şekilde inandı. Köpürmüş bir aslan kesildi:

-Korkmayınız hanımefendi! Buradayım! Geliyorum, diye bağırmasıyla sıçrayıp Seyyidetü'l-Melik'in yanına varması bir oldu. Uşağı bir yana çekti. Sevgilisine yaklaştı:

-Hanımefendi! Seyyidetü'l-Melik! Siz misiniz?

Zavallı kız sanki cinnet geçiriyormuş gibi alık alık İmadeddin'in yüzüne bakmaya başladı. Gözleri donmuş, dili tutulmuştu. Şiddetli üzüntüden dolayı konuşamıyordu. Sonra

kendini toplamaya çalıştı. Rüya gördüğünü zannetti. Boğuk ve kesik bir sesle:

-İmadeddin!... İmadeddin! Ah, rüya mı görüyorum?

Sonra yüzünü avuçlarının arasına aldı. Gözlerinden boşalan yaşla hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Seyyidetü'l-Melik'in içinde bulunduğu bu feci manzarayı gören İmadeddin'in yüreği parçalanıyordu. Zavallı kız çok zayıflamış, tanınmayacak bir hale gelmişti. İmadeddin onun sesini, kendisini çağırdığını işitmemiş olsaydı onu tanıyamayacaktı. Derhal Seyyidetü'l-Melik'in elinden tuttu:

-Hanımefendi! Rüya görmüyorsunuz. Gördüğünüz şeylerin hepsi gerçektir. Ben İmadeddin'im. Canım size feda olsun. Artık korkmayınız.

GERÇEK KARŞISINDA

Seyyidetü'l-Melik ikinci defa İmadeddin'in sesini işitince yaş dolu gözlerini açarak ona baktı. İmadeddin'in üzerindeki elbise, daha önce giydiklerinden farklıydı. Fakat Seyyidetü'l-Melik onu sesinden tanımıştı. Kendisine dikkatli dikkatli bakmaya başladı. Gözleri yaş dolu olduğu için iyi göremiyordu. Göz yaşlarını sildi. İmadeddin'i gözlerinden tanıdı:

- İmadeddin! Sen imadeddin misin? Seni bana kim gönderdi? Hayır, hayır! Sen İmadeddin değilsin. O hain herifin uşağısın. Beni onun yanına götürmek için geldin! Allah aşkına söyle. Sen imadeddin misin?

Seyyidetü'l-Melik konuşmasını şöyle sürdürdü:

- Sen İmadeddin misin? Mucizeler tekerrür etmez. Evet, İmadeddin böyle bir felaket zamanında beni kurtarmaya gelmişti. Keşke şimdi de gelse...

Sonra sanki aklını toplamış gibi sustu. Tekrar gözlerini sildi. İmadeddin'e dikkatle baktı. İmadeddin karşısında diz çökmüştü. Yüreği parçalanacak derecede büyük bir üzüntü içinde gözlerini onun gözlerine dikmişti. Seyyidetü'l-Melik nihayet İmadeddin'i tam anlamıyla tanıdı. Büyük bir heyecanla "İmadeddin!... İmadeddin!..." diye bağırdı. Bayılıp yere düştü. İmadeddin zavallı kızı düştüğü yerden kaldırdı. Uşaklar koşup su getirdiler. İmadeddin suyu yüzüne serpti. Mendille yüzünü, gözlerini sildi. Ona su içirdi. Bir süre sonra Seyyidetü'l-

Melik kendine geldi. İmadeddin'e bakmaya, kaybettiği birşeyi bulan çocuk gibi gülmeye başladı. Fakat bu gülüş İmadeddin'i ağlatmıştı. Biçare kızın halife hemşiresi olarak saraylarda nazlı bir hayat geçirdikten sonra böyle adi ve gaddar bir herifin zalim ellerinde azab ve sefalet çektiğini görmek ona çok ağır gelmişti. O habis adamı öldürmüş olması kendisini teselli ediyordu. Seyyidetü'l-Melik'i tatmin etmek için şüphesini ve tereddüdünü iyice gidermek istedi:

- Hanımefendi! Kulunuz İmadeddin benim. Yanılmıyorsunuz.

Seyyidetü'l-Melik ağlayarak cevap verdi:

- Hâlâ kulunuz diyorsun. Sen benim başımın tacısın. Beni ölümden iki defa kurtardın. Sen benim ruhumsun. Sen... Evet sen... Artık utanma perdesini yırttım. Beni mazur gör.

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra mahcubiyetinden elleriyle gözlerini kapadı. İmadeddin orada iki yabancı adamın bulunduğunu hatırladı. Bunların Ebu'l-Hasan'ı sevmediklerini, Seyyidetü'l-Melik'e şefkat ve merhamet duyduklarını anlamıştı. Onlara hitaben dedi ki:

- Bu gece şu gördüğünüz şeyler belki sizi çok şaşırttı. İkinizin de o muzır ve adi adamdan nefret ettiğinizi, bu hanıma bütün kalbinizle acıdığınızı, daha kapının arkasındayken konuşmalarınızdan anlamıştım.

İmadeddin bunları söylerken elini cebine sokarak Ebu'l-Hasan'a ait paralardan avuç avuç verdi.

İki uşak İmadeddin'in bu büyük cömertliğinden çok hoşlandılar. Onlardan biri:

- Çok doğru söylüyorsun. Fakat öyle anlaşılıyor ki. sen iddia ettiğin gibi bir uşak değilsin. Belki bu hanımı kurtarmak için Allah tarafından gönderilmiş bir meleksin. Hanım için yüreklerimiz parçalanıyordu. Kendisini biz bile o zalim adamın elinden kurtarmak istiyorduk.

İmadeddin:

- O halde bu hanımın kurtulması sizi memnun etti.

- Evet. Bizden ne istersen yerine getirmeye hazırız. Hatta arzu ederseniz o mel'un herifi de öldürürüz.

- Onu öldürmenize gerek kalmadı. Bu akşam onun şerrinden kurtulduk. Üzerinde bulduğum paraların bir kısmını size verdim. Diğer kısmını da işte yine size veriyorum.

İmadeddin bunu söyledikten sonra Ebu'l-Hasan'ın üzerinden aldığı paraların ve mücevherlerin diğer kısmını cebinden çıkarıp heriflere verdi.

Herifler İmadeddin'in bu cömertliğine bir kere daha hayran oldular. Onlardan biri:

- Demek herifi öldürdün! Allah onu kahretsin!

İmadeddin o iki herifle konuşurken Seyyidetü'l-Melik iyice çukurlaşmış gözleriyle ve âşıkâne nazarlarla sevgilisine bakıyordu. Zavallı kızın yüzü, bir hastanın yüzü gibi sararmıştı. Ebu'l-Hasan'ın öldürüldüğünü işitince İmadeddin'i kolundan tutarak kendine çekti:

- Onu öldürdün, değil mi, diye sordu.

İmadeddin:

- Evet. Fakat onu öldürmeden önce kendisinin Ebu'l-Hasan olduğunu, sana yaptıklarını bilmiş olsaydım, canını iyice yakardım. Geberirken işlediği cinayetlerden dolayı senin intikamını aldığımı kendisine söylerdim.

- O halde onu niçin öldürdün?

- Ondan nasıl intikam almam gerektiğini bilen bir adamın emriyle öldürdüm. O adam bana "Bu herifi öldürürsen son derece memnun olursun" demişti. Çok doğru söylemişti.

İmadeddin geberen habis herifin can vermeden önce yaptığı son vasiyeti hatırlayarak:

- Allah bu mel'unu kahretsin. Ondan daha adi bir adam görmedim. Geberirken bana ne söylediğini biliyor musun? Kendisinin ölümü hak ettiğini belirttikten, cebindeki paraları ve mücevherleri bana verdikten sonra "Evimde bulunan zevcemi de öldürmeni istiyorum. Çünkü o ölümü benden daha fazla hak etmiştir" dedi. Herifin alçaklığına bakınız. Son nefesinde bile kötülükten başka bir şey düşünmüyor. Mel'un, böyle melek gibi bir hanımdan intikam almak istiyor. Onun için bütün varını yoğunu veriyor. Verdiği ücreti size takdim ettim. Helal olsun.

Sonra o iki adama yöneldi:

- Bize refakat etmek ister misiniz?

- Evet. Nereye gitmek istiyorsanız, hizmetinizde bulunmaya hazırız.

- Şu halde hemen şimdi yola çıkmak için hazırlanınız. Bir an önce buradan uzaklaşalım.

Herifler hemen yolculuk hazırlıklarına koyuldular. İmadeddin Seyyidetü'l-Melik'in karşısına oturdu. Oraya nasıl getirildiğini sordu. Zavallı kız başına gelenleri anlatmaya başladı:

- Ebu'l-Hasan Batınilerden bir takım fedailer koymuş. Bunlar çeşitli kıyafetlerle ve görevlerle Seyyidetü'l-Melik'in etrafına sokulmuşlar. Bütün hareketlerini takip etmişler. Bir gün kendisi mürebbiyesi ile birlikte bulundukları konakdan bir bahçeye gitmişler. Fedailer bahçede pusu kurmuşlar. Seyyidetü'l-Melik ile mürebbiyesine hücum etmişler. Mürebbiye hanımını en güzel şekilde müdafaa etmiş. Herifler, mürebbiyeyi kendini kaybedip yere düşünceye kadar dövmüşler. Seyyidetü'l-Melik'in ağzını bağlamışlar. Bir örtüye sarmışlar. Oradan almışlar. Şam'a götürüp Ebu'l-Hasan'a teslim etmişler. Ebu'l-Hasan yolda bu iki beyaz Tavaşi'yi bulmuş. Onlara bir çok paralar vererek maiyetine almış. Sonra hepsini bu kalenin önüne getirmiş. Onları orada bırakarak, Selâhaddin'i öldürtmek ve böylece ondan intikam almak üzere Raşidüddin tarafından bir kaç fedainin gönderilmesini sağlamak için dağlar şeyhiyle görüşmeye gitmiş.

İmadeddin zavallı kızın başından geçen bütün macerayı dinledi. Seyyidetü'l-Melik'in o anda hissettiği bahtiyarlık kadar bütün hayatında bir bahtiyarlık, bir mutluluk duymamıştı. Halbuki başına gelen bunca felaketten, gördüğü işkence ve yaşadığı ümitsizlikden dolayı çok zayıf düşmüştü. Üstelik ya-

bancı bir muhitte bulunuyordu. Fakat sevgilisine kavuşmuş değil miydi? Aşk denilen iksir olmasaydı, hayat çok donuk, pek soğuk, tatsız ve tuzsuz olurdu. Dolayasıyla hiç bir anlam ifade etmezdi.

İmadeddin de kendi başından geçenleri Seyyidetü'l-Melik'e anlattı. Selâhaddin'in hayatını korumak için üzerine nasıl bir görev aldığını, yollarda ne büyük zahmetler çektiğini, görevini nasıl başarıyla yerine getirdiğini, Selâhaddin'i fedailer tehlikesinden tam anlamıyla uzaklaştırdığını söyledi. Seyyidetü'l-Melik Selâhaddin'in adını duyunca büyük bir rahatlık hissederek:

- Allah bu adamdan razı olsun. Gerçekten kendisi yüce bir sultandır, dedi.

İmadeddin gülerek:

- Seni ilk defa gördüğüm, senin de bu zattan henüz hoşlanmadığın o gece bunun böyle olduğunu sana söylememiş miydim?

- O zaman kendisini tanımıyordum. Eğer tanısaydım mertliğini, âlicenaplığını takdir ederdim. Sen onu başka bir şekilde övüyordun. O şekilde eskiden hükmüm ne idiyse şimdi yine odur. Özellikle İmadeddin ile mukayese edersem...

Seyyidetü'l-Melik bunu söyledikten sonra gülmeye başladı. Konuşurken İmadeddin'e sevimli sevimli bakıyor, gözleriyle sanki onu yemek istiyordu.

Bir süre sonra uşaklar geldiler. Yolculuğa ait herşeyi tamamlamışlar, hayvanları, yükleri hazırlamışlardı. Hep birlikte

atlara binerek oradan ayrıldılar. Vakit gece yarısı olmuştu. Ay Simak Dağı'nın arkasından yükselerek kendilerine yol gösteriyordu. İmadeddin dostu Abdurrahim'in isteğini hatırına getirdi. Ovanın tam ortasına geldikleri zaman uşakların birine iki çıra yakmasını söyledi. Uşak derhal emri yerine getirdi.

Kafile sessiz sessiz ilerliyordu. Seyyidetü'l-Melik bir katıra, İmadeddin ise bir ata binmişti. Yan yana gidiyorlardı. Bunca zahmetten, bunca felaketten sonra birbirlerine kavuşmanın verdiği sevinci, mutluluğu tarif etmek mümkün değildi.

ABDURRAHİM

Kafile Simak dağından epeyce uzaklaşmıştı. Biraz sonra, arkalarından gelen bir atın ayak sesi işitildi. İmadeddin, dostu Abdurrahim'in neredeyse gelip kendisine katılacağına emin olduğu için böyle bir ayak sesi bekliyordu. Üstelik onunla bir an önce görüşmek istiyordu. Çünkü kalede kendisinde gördüğü bir takım hallerin, Ebu'l-Hasan'ın öldürülmesi için söylediği teşvik edici sözlerin sebebini ve hikmetini merak ediyordu. Ayak sesini işitince kendi atını yavaş sürmeye başladı. Seyyidetü'l-Melik'e, uşaklarla birlikte önde yola devam etmesini söyledi. Abdurrahim sanki arkadan takip ediliyormuş gibi, atını hızlı bir şekilde sürüyordu. İmadeddin yüksek bir sesle:

-Abdurrahim, diye seslendi.

Abdurrahim:

-İmadeddin, diye karşılık verdi.

-Atını koşturuyorsun! Yoksa seni takip eden biri mi var?

-Hayır. Aksine sizin için korkuyordum.

-Bizim için niye korkuyorsun? Bize ilişen kimse yok...

-Mel'un herifi hançerle öldürdüğün zaman ben seni takip ediyordum. Sonra ne yapacağını gözetledim. Herifin evine girdiğini gördüm. Çok bekledim. Yakacağın çıraları aradım,

göremedim. Bir engelle karşılaşmış olmandan korktum. Ata binerek başka bir yoldan eve vardım. Seni aradım. Evde kimseyi bulamadım. Sonra büyük bir merak içinde beklerken çıraları gördüm hemen koşup geldim. Öldürdüğün Şeyh Süleyman'ın kim olduğunu öğrendin mi?

-Evet, Selâhaddin'e karşı Haçlılarla birleşerek ihtilal yapmak isteyen Ebu'l-Hasan mel'unu olduğunu öğrendim. Bu adamın vücudunu ortadan kaldırmak için ısrarla söylediğin sözlerden işin içinde önemli bir sır bulunduğunu, bu herifin mutlaka öldürülmesi gereken muzır ve uğursuz bir adam olduğunu anlamıştım. Şimdi gerçek ortaya çıktı. Yoksa Dağlar Şeyhi veya Büyük Şeyh gibi kimselerin sözüyle âdi caniler gibi adam öldürmeye teşebbüs etmezdim. Bu konudaki yardımına teşekkür ederim. Büyük Sultanımız Selâhaddin bu âdi herifin vücudunu ortadan kaldırdığım için pek tâbii ki çok memnun olacaktır.

-İkinci bir müjdeyi de ona ilave edebilirsin. Bu da Raşidüddin Sinan'ın başında bulunduğu korkunç örgütün Selâhaddin'in hayatı için bir tehlike teşkil etmeyişidir. Raşidüddin de bu inançta bulunduğu sürece Sultan Selâhaddin'in hayatı için her hangi bir korku söz konnusu değildir.

-Bu iki müjdeden başka hem onu, hem seni memnun edecek diğer bir müjde daha var ki bence bu ötekilerden daha önemlidir.

-O müjde nedir?

-Bu kervan arkadaşlarımın kimler olduğunu niçin sormuyorsun?

-Sormak istemedim. Çünkü öyle anlıyorum ki bunlar o mel'un herifin karısıyla uşaklarından başka değildir. Tabii bu kadın şimdi senin zevcen olacak.

-Hayır, hayır. Bu hanım asla onun zevcesi olmadı.

-O halde necidir, kimdir?

-Kahire'den bana getirdiğin mektubu, orada gördüğün nazik ve kibar hanımı hatırlamıyor musun?

-Evet, hatırlıyorum. Seyyidetü'l-Melik. Halifenin kız kardeşi.

-İşte bu hanım odur. Bu hain herif, bir takım fedailer vasıtasıyla onu bulunduğu yerden zorla almış. Buraya kaçırmış. Zavallı kız çok eza cefa çekmiş, türlü işkencelere maruz kalmış. Öyle âdi bir adamın vücudunu ortadan kaldırırken böyle melek gibi bir hanımı da kurtarmış oldum.

-Demek o hanım Seyyidetü'l-Melik'dir, öyle mi?

-Evet, onu görmek ister misin?

-Elbette isterim. Fakat tanyeri ağarırken varacağımız yere ininceye kadar bekleyelim. Hanımefendi çektiği bunca sıkıntıdan sonra biraz istirahat etmeye muhtaçtır, zannederim.

-Çok doğru. Peki ama sen bizimle Mısır'a gitmek istemez misin?

-Kabul ederseniz, memnuniyetle gelirim.

-Benim memnun olacağıma şüphe mi ediyorsun? Orada kardeş gibi birlikte yaşarız. Bana yaptığın hizmetleri yüce sul-

tanımıza arzedeceğim. Senin gibi ehliyetli ve vefalı insanlara ihtiyacımız var. Onun maiyyetinde elbette iyi bir mevki elde edersin. Lakin bir şey sormama izin ver. İsmaililerin yanında böyle bir makama yükseldikten, bir takım garip hareketleriyle şöhret bulan büyük şeyhlerinin teveccühünü ve itimadını kazandıktan sonra onlardan ayrılmana sebep neydi? Orada bulunduğum bir kaç gün içinde gördüğüm dehşet verici olaylar beni hâlâ şaşırtıyor.

Abdurrahim içini çekerek cevap verdi:

-Müstenir derecesine yükselmeseydim, onlardan ayrılmayı aklıma getirmezdim. O dereceye yükseldikten sonra bende meydana gelen değişikliğe dikkat etmedin mi? Fedai derecesinde kalmış olsaydım; yükselmek, onların sırlarına vakıf olmak için büyük bir şevkle bekleyip duracaktım. Fakat onların sırlarını, gerçek mahiyetlerini öğrenince aldanmış olduğumu anladım. Girdiğime pişman oldum.

-Garip şey! İsmaililerin arasında daha önce senin derecene yükselen Müstenirler neden senin gibi yapmıyorlar?

-Çünkü onlar orada kalmayı kendi çıkarlarına, zevklerine ve sefalarına, hayvani şehvetlerine, cinayet işleme duygularına daha uygun buluyorlar. Bir takım cahil insanları feda ederek geçiniyorlar. Halbuki ben gaddarlık yaparak, cinayet işleyerek elde edilen menfaati kabul edemedim. Vicdanım buna karşı isyan etti. Ben de onun sesini dinledim.

Parmaklarıyla atının yelesini tarayan İmadeddin dostunun bu ahlaki meziyyetini takdir edici bazı sözler söyledikten sonra dedi ki:

-Şeyh Raşidüddin'in gösterdiği kerametlere ve mucizelere ne diyorsun?

-Ben de onları ilk önce keramet ve mucize zannediyordum. Fakat makam itibariyle yükseldikçe işin gerçek mahiyetini öğrendim. Dünyada pek çok şey vardır ki, insan onların iç yüzünü anlarsa çok basit bulur.

-Benim orada gördüğüm garip şeylerin gerçek mahiyetini öğrenmek isterim. Şeyhin, olacak şeyleri önceden haber vermesi; ölüleri, taşları, kılları konuşturması ne anlama geliyor? Gördüğüm müthiş uçurum, cennet, cehennem, suyun üstünde yürüyen huriler, hurilerin kuşlarla olan yakınlığı hakkında bana bilgi ver. Bütün bunlar doğrusu beni çok şaşırttı.

-Bunlar ilk önce gerçekten garip görülen şeylerdir. Gerçek mahiyetlerini sana söylemek isterdim. Fakat onlar sır saklamam için bana ağır yeminler ettirdiler. Ettiğim yemini ayak altına almaya sen de razı olmazsın. Her ne kadar bu teşkilattan ayrıldımsa da, namusumu, vicdanımı bir tarafa bırakmadım. Fakat şu kadarını söyleyebilirim ki harika, keramet ve mucize diyerek gösterilen bu şeylerde kerametten ve mucizeden eser yoktur. Bütün bunlar bir takım vasıtalarla yapılıyor. Maksat cahilleri aldatmak, hayrete düşürmek, böylece onların fikirlerine ve iradelerine tahakküm etmektir. Sultan Nureddin'in vefat ettiğini bildiren haberi, onu gözetleyen İsmaililerden biri getirmişti. Haber oldukça sür'atli bir şekilde geldiği için bunu Büyük Şeyhin bir keşfi ve kerameti şeklinde gösterdiler. Diğerlerini de ona göre kıyas et. Böyle bir cehennemden kurtulduğuz için şükredelim. Şimdi bir konak yerine

yaklaşıyoruz. Orada bir pınar, bir de han var. Han sahibini tanıyorum. Oraya inelim, biraz dinlenelim. Sonra istediğiniz şekilde yola devam ederiz.

İmadeddin Seyyidetü'l-Melik'e yaklaşarak arkadaşı Abdurrahim'in bu konudaki düşüncesini söyledi. Seyyidetü'l-Melik uygun gördü. Tanyeri ağarmaya başlamıştı. Oraya indiler. İmadeddin arkadaşı Abdurrahim'i Seyyidetü'l-Melik'le tanıştırdı. Kendisine yaptığı yardımı söyledi. Seyyidetü'l-Melik teşekkürle karşılık verdi.

DÖNÜŞ

Şimdi bunları burada istirahatleriyle başbaşa bırakalım da, Kahire'de bulunanlara dönelim. Ammare ile arkadaşlarının idamlarıyla Ebu'l-Hasan'ın firarından, İmadeddin tarafından gelen Abdurrahim'in mektup ve mücevherler ile dönüşünden sonra Seyyidetü'l-Melik kendini mutlu kabul etmeye başlamıştı. Selâhaddin'in koruması altında bulunduğu için artık hiç bir şeyden korkmuyordu. Halbuki Ebu'l-Hasan her teşebbüste hüsrana uğradıktan sonra Seyyidetü'l-Melik'ten, her ne şekilde olursa olsun, intikam almaktan başka bir şey düşünmüyordu. Daha önce de belirtiğimiz gibi, herif kullandığı bir takım fedailer vasıtasıyla Seyyidetü'l-Melik'i zorla kapıp götürdü. Bayılıp yere düşünceye kadar dövülen mürebbiye ancak bir kaç saat sonra ayılıp yerden kalkabilmişti. Halbuki o zamana kadar haydutlar uzaklaşmışlardı. Mürebbiye, olayı Karakuş'a haber verdi. Karakuş da durumu Selâhaddin'e arz etti. Selâhaddin öfkelendi. Seyyidetü'l-Melik'i bulmak için her yerin didik didik edilmesi için emir verdi. Etrafa adamlar gönderdi. Fakat hiç bir yerde bulamadılar. Bu olay Selâhaddin'in çok gücüne gitmişti. Diğer taraftan İmadeddin'e dair bilgi alamıyordu. Canı fena halde sıkılmıştı. Onun böyle bir göreve gitmesine engel olmadığı için pişman oldu. Çünkü öyle bir genci kaybetmek büyük bir ziyan idi. Selâhaddin, Seyyidetü'l-Melik ile evlendirmek için onun bir an önce dönmesini isterken ikisinin de ortadan kay-

bolması hassas ve necip sultanı son derece üzmüştü. Selâhaddin o sıralarda Haçlılarla şiddetli muharebelere girişmişti. Birbiri arkası sıra parlak zaferler kazanıyordu. Yalnız İmadeddin ile Seyyidetü'l-Melik'in ortadan kaybolması onu son derece rahatsız ediyordu.

Selâhaddin işte böyle merak ve üzüntü içinde vakit geçirirken bir gün Karakuş yanına gelerek:

-Daha önce İmadeddin tarafından yanınıza gelen adam, büyük bir müjde vermek için yine geldi. Efendimizi görmek istiyor, dedi.

Selâhaddin gelen adamın içeri girmesine izin verdi. Gerekli iltifatı gösterdi. Gelen adam büyük bir saygıyla durdu. Selâhaddin ona hitab ederek:

-Ne haber getirdin? Bize daha önce güzel bir müjdeyle gelmiştin.

-Efendimiz, bütün bu güzellikler hep sayenizde ortaya çıkıyor. İmadeddin büyük bir başarıyla döndü. Kendisi bizzat koşup efendimize gelmek istiyordu. Fakat Seyyidetü'l-Melik'ten ayrılamadığı için kendim geldim. Bildiklerimi arz ediyorum.

Selâhaddin bağırarak:

-Seyyidetü'l-Melik ile beraber mi geliyor?

-Evet efendim!

Selâhaddin hayretle Karakuş'a baktı. Karakuş:

-Gerçekten garip bir şey! Onu bu kere de tehlikeden kurtarmış. Bu, birbirleriyle evlenmek için yaratılmış olduklarını göstermiyor mu?

-Buna şüphe yoktur. Bütün kalbimle arzu ettiğim şey budur. Onları karşılamak için muhteşem bir alay hazırla.

Karakuş aldığı emri derhal yerine getirdi. İmadeddin ile Seyyidetü'l-Melik'i Kahire civarında Hankah'da karşılamak üzere muhteşem bir alay hazırladı. Seyyidetü'l-Melik'in binmesi için sırtında süslü mahfeli bulunan develer gönderdi. Alay, Selâhaddin'in ikamet ettiği sarayın yanına varınca mahfeli develer Seyyidetü'l-Melik'i kendi sarayına götürdüler. Yakute, hanımının geleceğine dair bilgi almıştı. Büyük bir sevinçle onu karşıladı. Ellerine kapanıp öpmeye başladı. Allah'a hamd etti. Mürebbiye hanımının yüzünde zayıflık belirtileri gördü. Ona İmadeddin'den bahsetti. Yakında evlendiklerini görerek mutlu olacağını söyledi. Seyyidetü'l-Melik:

-Bu gencin liyakatinden, yüksek ahlakından sana söz etmiyor muydum? Beni ikinci defa ölümden, rezil rüsvay olmaktan kurtardı, dedi. Başından geçen şeyleri ona kısaca anlattı.

İmadeddin, Sultan Selâhaddin'in sarayına varmadan önce, saygı işareti olmak üzere attan indi. Saraya yürüyerek geldi. Yüce Sultanının huzuruna girdi. Dizlerine kapanarak öptü:

-Velinimetimi, şanlı sultanımı sağlık ve afiyette gördüğüm için Allah'a hamd ederim, dedi.

Vezirler, komutanlar bir çok büyük devlet adamları Selâhaddin'in yanı başında toplanmışlardı. Hepsi birden

İmadeddin'i tebrik ettiler. Bunların hiç biri, İmadeddin'in nasıl bir görevle gidip geldiğini bilmiyordu. Yüce Sultan'ın takdir edici sözlerine şahit olarak kendileri de aynı şekilde hareket ettiler, onlar da tebriklerini bildirdiler.

Sultan Selâhaddin İmadeddin'le gizlice görüşmek istedi. İkisi yalnız kaldılar. Bu toplantıya Bahaddin Karakuş'dan başka kimse katılmadı. Selâhaddin, İmadeddin'e görevinin sonucunu sordu. İmadeddin Kahire'den ayrıldığı dakikadan itibaren dönünceye kadar başından geçen bütün macerayı anlattı. Bu sırada Haçlı kuvvetleri hakkında yaptığı incelemeleri, elde ettiği bilgileri bir erkanı harp subayı gibi nakletti. Çünkü Kahire'den ayrılırken bu görevi de üzerine almıştı. Daha sonra Selâhaddin ile Haçlılar arasında meydana gelip Suriye'nin büsbütün tahliye edilmesiyle sonuçlanan savaşlarda bu genç zabitin verdiği bilgilerden çok yararlanılmıştı. Selâhaddin, İmadeddin'in en zor şartlarda ortaya koyduğu dirayeti, gösterdiği cesareti, sabır ve sebatı çok takdir etti. Ebu'l-Hasan denilen âdi adamın ortadan kaldırılmasından, Seyyidetü'l-Melik'in kurtarılmasından çok memnun oldu. Söz bu konuya gelince Selâhaddin gülümsedi. İmadeddin'e hitaben:

-Berhüdar ol, oğlum! Merhum babam, adam tanımakta son derece ustaydı. Sende büyük komutanlara mahsus özellikler ve meziyetler görmüştü. Bunda yanılmamıştı. Çünkü komutanlarımızdan hiç biri böyle bir cesaret ve kahramanlık göstermemişti. Artık bundan sonra büyük komutanlarımızdan ve ileri gelen devlet adamlarımızdan biri olacaksın.

Şurasını özellikle belirteyim ki, İsmaililerin içine girip onların teşkilatı hakkında bilgi sahibi olman, nasıl caniler yetiştirdiklerini bizzat görmen beni son derece etkiledi.

İslâm medeniyetine sekte vurmak isteyen böyle muzır kimselerin teşkilatlı örgütler halinde ortaya çıkmaları ve sağa sola zarar vermeleri yadırganmamalıdır. Her yükselişin yanında, bir alçalışın bulunması garip değildir. Fakat şurasını memnuniyetle belirtelim ki fazilet ve medeniyet daima galip gelmiştir. Suriye'yi Haçlıların elinden kurtaracağımız zaman bu bit'at ve fesat yuvasını da ortadan kaldıracağız. Bu konuda yardımcımız Allah'tır.

Selâhaddin bunu söyledikten sonra Karakuş'a dönerek:

-Bahaddin! Kadın sarayına girdiği için bana şikayet etmek istediğin genç işte bu değerli delikanlıydı. Bizi hem Ebu'l-Hasan'dan hem de diğer bir takım belalardan kurtardı. Haçlılar hakkında önemli keşiflerde bulundu. Bütün bunlardan sonra Seyyidetü'l-Melik ile evlenmek hakkı değil mi?

-Evet efendimiz, kendisi her türlü teveccühe ve iltifata layıktır. Merhum efendimiz Necmeddin'in kendisini takdir etmiş olması yeterlidir.

Selâhaddin:

-İmadeddin oğlumuz çektiği bunca sıkıntıdan sonra istirahate muhtaçtır. Büyük payede bir emir gibi ona muamele edilmesini arzu ederim. Bir de Seyyidetü'l-Melik ile evlenmesi için büyük komutanlara layık bir düğün yapmak gerekiyor.

İmadeddin, Selâhaddin'in elini öptü. Selâhaddin de başından öperek karşılık verdi. İmadeddin:

-Dostum Abdurrahim hakkında bir kaç kelime söylemek için izin rica ediyorum. Bize yaptığı hizmetleri elbette takdir

buyurdunuz. Kendisi çok değerli bir gençtir. Sultan efendimizin Haçlıları Suriye'den çıkarmak için yapacağı savaşlarda bu adamdan çok istifade edilir. Çünkü kendisi Kudüs'ü, istihkamları, Haçlı kuvvetlerini, her yerdeki zayıf noktalarını mükemmel şekilde biliyor. Kısacası cesur ve sadık bir kimsedir.

Selâhaddin, İmadeddin'in sözünü tamamlamasına fırsat bırakmayarak:

-Bu genç maiyyetimizde bulunmaya layıktır. Bahaddin onu liyakati derecesinde mevki sahibi yapacak ve kendisine gerekli maaşı bağlayacaktır. Şimdi Seyyidetü'l-Melik'i görmek, sağ salim kurtulduğu için kendisini tebrik etmek istiyorum.

İmadeddin derhal seyyidetü'l-Melik'in bulunduğu konağa koştu. Sevgilisine, Yüce Sultan'ın kendisini görmek için geleceğini müjdeledi. Seyyidetü'l-Melik karşılamak için hazırlandı.

Selâhaddin, Seyyidetü'l-Melik'i görünce gülümseyen bir yüzle selam verdi:

-İmadeddin'i bana tercih etmeniz çok isabetli olmuş. Çünkü sizi iki defa ölümden kurtardığı gibi, bizi de en müthiş düşmanlarımızdan kurtardı, ayrıca devlete büyük hizmetlerde bulundu. Sizi birbirinizle evlendireceğiz. Makamınıza layık bir düğün yapacağız.

Seyyidetü'l-Melik bu sözler karşısında hem çok sevindi, hem de mahçubiyet duydu. Bir kaç saniye yere baktı. Sonra gözlerini Selâhaddin'e çevirerek dedi ki:

-İmadeddin'i tercih etmem, onun Sultanımız Selâhaddin'in takdirine mazhar olmasından ileri geliyor. Sultan efendimiz onu sahip olduğu üstün meziyetlerden dolayı sevmiş, şanını yüceltmiştir. Şurası bir gerçektir ki gerek ben, gerek kendisi hiç kimseyi yüce sultanımızın üstünde görmüyoruz. Allah sizi başımızdan eksik etmesin.

Selâhaddin, Seyyidetü'l-Melik'in verdiği bu cevaptan son derece memnun oldu:

-Şimdiye kadar benim himayem altındaydınız. Bundan sonra ise İmadeddin'in koruması altında bulunacaksınız. Onunla öğünmekte ne kadar haklıysanız, o da sizinle iftihar etme konusunda o kadar haklıdır. Ömür boyu mutluluk içinde yaşamanızı temenni ediyorum.

Selâhaddin bunu söyledikten sonra veda ederek oradan ayrıldı.

Seyyidetü'l-Melik, Yüce Sultanın bu iltifat edici sözleri karşısında büyük bir sevinç duymuş, çektiği bütün felaketleri unutmuştu.

Kahire'de İmadeddin ile Seyyidetü'l-Melik için, padişahlara mahsus muhteşem bir düğün yapıldı. Selâhaddin ile kardeşleri Turan Şah, Tuğtekin, kız kardeşi Sittişam, kardeşinin kızı Gaziye Hatun ve diğer akrabaları gelinle damada bir çok değerli hediyeler gönderdiler. İki sevgili, Sultan Selâhaddin'in himayesi altında büyük bir mutluluk içinde yaşadılar.

SON

Gerek
Doğu'da, gerekse Batı'da
hakkında en fazla kitap yazılan devlet
adamlarının başında Selâhaddîn Eyyûbî gelir. Bu
büyük devlet adamı, Batılı yazarları bile etkilemişti.
Gerektiğinde düşmanlarının dahi yardımına koşmaktan
çekinmezdi. İngiltere Kralı Arslan Yürekli Rişar'la olan
ilişkileri bunun canlı bir örneğidir.
Oryantalizm konusunda uzmanlığı ile tanınan yazar **Corci Zeydan,**
bu romanında Selâhaddîn Eyyûbî'nin ve komutanlarının olağanüstü
kahramanlıklarını dile getiriyor, o dönemde Doğu'nun başına belâ
kesilen Haşhaşilerle yapılan çatışmaları anlatıyor. Alamut
Kalesi'nden dünyaya dehşet saçan bu esrarengiz terör örgütünün
bütün gizli sırlarını ortaya çıkarıyor.
Temiz ve masum bir aşkın güzelliğiyle de süslenen bu akıcı
romanda, Selâhaddîn Eyyûbî'nin Mısır'da Eyyûbîler
Devleti'ni nasıl kurduğu gözler önüne seriliyor.

Ahmet Cemil

İSTEME ADRESİ:
TURAN KİTABEVİ
MİLENYUM YAYINLARI
Beyazıt Sahaflar Çarşısı No: 39
Tel : 0 212. 522 15 53
Fax: 0 212. 520 24 51

GENEL DAĞITIM
Alfa Basım Yayım Dağıtım
San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tel : +90 (212) 511 53 03

internetten sipariş için
www.kitapyurdu.com